

შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
განათლების და მეცნიერებათა ფაკულტეტი
პედაგოგიკურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი

ხათუნა ხალვაში

**წერა ზოგადი განათლების საბაზო და საშუალო საფეხურზე
სპეციალობა – განათლების დიდაქტიკა**

**დისერტაცია
განათლების დოქტორის აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად**

**სამეცნიერო ხელმძღვანელი ციალა მეგრელაძე
პედაგოგიკის მეცნიერებათა დოქტორი**

**ბათუმი-2011
S i n a a r s i**

Sesaval i

Tavi I _ werisadmi moTxovnebi zogadi ganaTlebis sabazo da saSualo safexurze

- \$ 1. erovnul i saswalo gegmis moTxovnebi werisadmi -----21
- \$ 2. weris swali eba/swali is arsebul i viTareba. ----- 42

Tavi II _ saswalo procesis martva weris zogadi kompetenciebis miRwevi saTvis.

- \$ 1. weris zogadi kompetenciebis gansazRvra ----- 52
- \$ 2. weris swali eba/swali is gakveTlebi ----- 66
- \$ 3. weris strategiebis SerCeva ----- 88
- \$ 4. weris swali ebis koordinacia sagnobrivi kaTedris meSveobi T -----122

Tavi III _ weris Sefaseba _ daxmareba moswali is warmatebuli Sedegis miSaRwevad

- \$ 1. Sefasebis axali sistemis gamoyeneba weris Sefasebis sas-----132
- \$ 2. weris Sefasebis da TviTSefasebis sqemebi, meTodebi, formebi. -----131

Tavi IV _ didaqtikur gamocdilebaze dafuZnebuli sacdeli muSaobis Sedegebi.-----151

daskvnebi -----169

gamoyenebuli literatura-----171

Sesaval i

Temis aqtual oba: weris kul tura pirovnebis intel eqtual uri da SemoqmedebiTi warmatebis ganmsazRvrel ia. zepiri da weriTi metyvel ebis Camoyal ibeba iyo da aris saskol o cxovrebis aqil evsis qusl i. bol o periodSi dasaqmebis sxvadasxva sferoSi sakonkurso pirobebis erT-erTi moTxovna mSobl iur enaze zepiri da weril obiTi komunikaciebis kompetenciis fl obaa. amgvარი tendencia aRiniSneba evropis dasaqmebis sferoSi. dargobrivi kompetenciebis gamoyenebis saerTasoris kvl evis Sedegebi T (Tuningi, 2005) kompetenciaTa CamonaTval Si upiratesoba mi eni Wa kompetencias „mSobl iur enaze weril obiTi formiT komunikacia“.

weris daufl eba skol idan iRebs saTaves, aq SeZenil i codna da unari mTel i cxovrebis manZil ze mi hyveba adami ans.

saSual o skol is erovnul i saswavl o gegma yvel a saswavl o saganSi iTval iswinebs weriT daval ebebs, xSirad weriTi samuSaosadmi moTxovnebi erTnairia, rogorc saswavl o sagnis j gufSi Semaval sagnebSi, aseve sxvadasxva j gufis sagnebSi. magal iTad, saqarTvel os istoria, geografia da sxva sazogadoebrivi mecnierეების j gufis saswavl o gegma moicavs iseT daval ebebs, rogoricაა movl enis aRwera, mopovebul i informaciis safuZvel ze moxsenebis dawera, proeqtis Sedgena, sakuTari mosazrebis dasabuTebis atvis statiis, Temis, mimarTvis, gancxadebis dawera, probl emis gadaWrის gegmis Sedgena, recenzireba.

msgavsi weriTi daval ebis moTxovna gv xvdeba saganTa j gufebSi: „sabunebi smetyvel o mecnierეები“, „esTetikuri aRzrda“, „informaciul i da sakomunikacio teqnol ogiebi“.

aRsaniSnavia, rom saswavl o sagnebis j gufebad gaerTianebis „mTavari mizania mრaval feroვანი sagnobrivi programis sistemizacia. sagnobrivi j gufebi moicavs msgavsi miznebisა da Seswavl is sferoebis mqone sagnebs“ (erovnul i saswavl o gegma, 2007: 19).

erovnul i saswavl o gegmis meTodikis erT-erT ZiriTad orientirs warmoadgens sagnebis integrirebul i swavl eba.

skol aSi miRebul i gamocdil eba, codna da unar-Cvevebi adami ans unda aZl evdes Sesazl ebl obas samyarო მტი anობაSi aRiqvas. Sesabamisad, saswavl o sagnebi saSual o skol aSi iTval iswinebs erTmaneTTan mWidro kavSirs (erovnul i saswavl o gegma, 2007: 16).

amasTan, miTiTebul ia, rom movl enebis sxvadasxva kuTxidan Sefaseba xel s uwyobs moswavl eebSi kritikul i azrovnebis Camoyal ibebas.

Tanamedrove skol aSi mkvidrdeba integrirebul i gakveTil ebi. igi mxardaWeras poul obs rogorc moswavl eTa, ise maswavl ebel Ta mxridan, rasac adasturebs integrirebul i gakveTil ebis konkursebSi monawil eTa simravle ukanasknel wl ebSi da internetSi ganTavsebul i gakveTil ebis aRwera.

swavl ebis procesis srul yofisaTvis axal perspeqtivebs saxavs saswavl o saqmianobebis ganmsazRvrel ierT-erTi principi, „mniSvnel ovania ara mar to ra iswavl a moswavl em, aramed, rogor iswavl a da rogor SeuZl ia am codnis gamoyeneba“(erovnul i saswavl o gegma, 2007: 178).

zogadi ganaTl ebis erovnul i miznebis Sesabamisad, Sedegze orientirebul i saswavl o procesi gul isxmobs moswavl is mier im unarebis dauflebas, romlebic gamoadgeba sxvadasxva saganSi.axal i midgomebi qmnis saWiroebas, rom saswavl o sagnebis jgufesba da integrirebul swavl ebaSi weris saerto moTxovnebis Sesasrul ebl ad moswavl e erT saganSi daeuflos weris im kompetencias, romel sac is gamoiyenebs da ganvitarებს sxva saganSi.

weris swavl eba/swavl a yvel a saswavl o saganSi mimdinareobs, magram ZiriTadi da mTavari qarTul i ena da literaturaa; amitom werasTan dakavSirebul erovnul i saswavl o gegmis moTxovnebs upirvel esad qarTul i enisa da literaturis magal iTze ganvixil avT.

qarTul i enisa da literaturis swavl ebis procesSi SeZenil i unari, sasurvel ia, gadaiqces axal unar-CvevaTa ganvitarების wyarod danarCeni sagnebisatvis, miRweul i kompetenciis done vl indebodes pirovnul aqtivobaSi, interaqtul mimarTul ebaSi, sakomunikacio iniciativaSi, damoukidebel kritikul anal izsa da warmatebis, ukeTesi Sedegebis mi RwevaSi.

qarTul i enisa da literaturis swavl ebis erT-erT prioritetul mizansa da amocanas warmoadgens: weriTi kul turis gamomuSaveba; sxvadasxva daniSnul ebis weril obiTi tegstis Seqmna; azrebisa da damokidebul ebebis gamoxatvis, enobrivi-stil isturi saSual ebebis,

marTi werisa da punqtuaciis saval debul o normebis daufl eba; sxvadasxva tipis teqstebis Sesaqmel ad Sesatyvisi stil is, sakvanZo si tyvebis SerCeva; naweris gasworeba-redaqtireba.

qarTul i enisa da literaturis saswavl o gegmaSi wera cal ke mimarTul ebadaa gamoyofili da gansazRvrul ia swavl ebis yvel a safexurisaTvis Sesaferisi weris misaRwevi standartebi. magal iTad, **dawyebiTi safexuri** iTval iswinebs, moswavl e: nabeWdi teqstidan an dafidan gadawers martiv winadadebebs, Txzavs martivi saxis sakomunikacio da miznobriv teqstebis; iyenebs teqstis Casworebis martiv xerxebis; gansazRvravs weriTi daval ebis amocanas da irCevs funqciur stil s; **sabazo safexuris** moswavl e: Txzavs sxvadasxva xasiaTis, miznisa da daniSnul ebis weril obiT teqstebis; weril obiT gadmoscems sakuTar Tval sazriss sadavo an probl emur sakiTxebze; gansxvavebul i tipis teqstebis Sesaqmel ad marTebul ad iyenebs enobriv-gramatikul struqturabsa da xerxebis; aj amebis gansxvavebul Sexedul ebabs mocemul sakiTxze; irCevs weril obiTi teqstis formasa da stil s miznisa da auditoriis gaTval iswinebiT; **saSual o safexuris** moswavl e: wers saswavl o referats erTi an ramdenime wyaros mixedviT; adgens teqstis konspeqts Sesabamisi wesebis dacviT; wers recenzias wakiTxul wignze an mxatvrul nawarmoebze; wers gamokvl evas (mcire mocul obis samecni ero naSroms) winaswar SerCeul Temaze.

es mcire amonaweric saswavl o gegmidan cxadyofs weris standartebis mraval ferovnebas, kl asebis mixedviT izrdeba moTxovnebi.

udavoa, rom qarTul i enisa da literaturis standartebis miRweul i done sagnis specifikiis gaTval iswinebiT sasargebl oa sxva sagnisaTvis. magal iTad, XII kl asi _ Sedegi Tval saCino, Tu moswavl e: sxvadasxva saxis teqstisaTvis (referati, gamokvl eva) qmnis gegmas; agebs miznobriv sqemas (ra aris Cemi mizani? ra masal as gamoviyeneb miznis misaRwevad? rogori iqneba Cemi naweris formati? ra saxis probl emebi SeiZl eba Semeqmnas da rogor SemeZl eba maTi daZl eva?); wers naSromis Sav variantsda Semdeg gadaamuSavebs nawers, asworebs orTografiul i, punqtuaciuri da qarTul i sal iteraturo enis normebis mixedviT.

aRniSnul i standartis miRweviT qarTul enasa da literaturaSi

moswavl e iol ad gaarTmevs Tavsi seTi tipis daval ebebs istoriasa da geografiaSi, rogoricaa: a) SeadareT erTmaneTs ori wyaro, romelic gvavdis gansxvavebul informacias erTsa da imave movl enasa Tupirovnebaze da weril obiT imsj el eT im faqtorebze, roml ebmac ganapi robes amgvari interpretaciebis arseboba. b) gaaanalizeT Tqven mier Catarebuli kvlevis (kiTxvari, interviu) Sedegebi da weril obiT CamoayalibeT daskvnebi, mag.: rogoria mosaxleobis azri garemos dabinZurebis Sesaxeb; g) dawereT istoriuli Tema, gamoTqviT varaudi (mag. riT aixsneba meore msolfio omis dros msxverplis aseTi didi raodenoba mSvidobian mosaxleobaSi, rogor SeiZleboda msxverplis acil eba), Tqveni varaudi gaamyareT argumentaciiT, statistikiT.

bol o periodSi gansakutrebiT warmocinda saswavo miznis konkretul ad dasaxvisa da misi miRwevis donis Sefasebi saTvis kompetenciaTa gansazRvris problema. sirtul ed miCneva mimarTul eba „weris“ swal eba/swal is xarisxiani Sedegebi saTvis gansaxorciel ebeli saqmianobis Sesaferisi strategiebis, Sefasebis formebis, metodebis, sqemebis, aqtivobebis Serceva. ar aris gansazRvruli weris strategiebi integrirebuli swal ebis, saganTa Soris kavSirisa da sxvasaganSi gamoyenebi saTvis.

cxadi xdeba saWiroeba da sirtule im saqmianobisa, romelic maswal ebel ma da moswalem unda ganaxorciel os weris standartis misaRwevad.

zogadi ganaTlebis samive safexurze calkeul saganTa swal ebis xarisxis amaRlebi saTvis kompetenciebis gansazRvris kvle ebebs mieZRvna saintereso naSromebi (potaSkini, 2002; qsezinova, 2001 da sxv.).

„kompetenciis cnebam bevrad ufro mniSnelovani adgili unda dai kavos ganaTlebis marali xarisxis miRwevis problemaSi, vidre dRes ukavia. am terminTa sxvadasxva mizezebis gamojer kidev ver moiki da fexi pedagogTa da ganaTlebis marTvis organoTa warmomadgenlebis cnobierebaSi“ (z. cucqiriZe, n. orj onikiZe, 2002: 107).

sayuradReboaisic, rom kompetenciebis gansazRvra sul ufro met yuradRebas ipyobs, rac vl indeba samecniero konferenciebis TematikaSi, saganmanaTlebl o programebis kompetenciebis CarCoebisa da calkeul

gamokvl ebebSi.

sagul isxmoa, rom axali saswavo gegmis miRebamdec weriskul turis daxvewa umnisnel ovanes problema daceboda da mtkiced dadgenili weriti samusaobis sistema skolaSi xorciel deboda saqartvelos ganatlebis saministros specialuri instruqciisa da mititebebis safuzvelze, ritac gansazrveruli iyo weriti musaobis normebi, saxeebi da sefasebis wesebi calkeuli klasebisatvis.mati dacvasaval debulo iyo titoeuli maswavel isatvis.werit namusevrebSi dasvebul Secdomata raodenobis dadgenas, mat klasi ficirebas tipobrivi kategoriebis (morfologiuri, sintaksuri, stilisturi ortografiuli, fonetikuri, puntuaciuri da sxv.)mixedvit, gasworebas da klasi anal izs weriti musaobis mtel sistemaSi mnisvnel ovani adgili ewira.

praqtikosi maswavel ebebevrsmusaobdnen werastan dakavsi rebuli problemaebis armosafxvrelad, aqveyebdnen TavianTi gamocdilebis amsaxvel masal ebs. am mxriv sagul isxmoa nana mezurniSvil is mosazreba, rom `tradiciuli swavel ebis pirobebSi weris Cvevebis formirebis xangrZilivi procesi aferxebsmoswavel eebSi weriti metyvel ebis gamovlenisatvis aucilebeli fsiqologiuri unarebis droulad gamovlenasa da moqmedebas, ris gamoc weriti metyvel ebis Sesazlebel obebi mogvianebit vitardeba. es sakiTxi dRemde ar yofila specialuri kvlevis sagani" (n. mezurniSvili, J. `dawyebiti skola da skol amdeli arZrda" #2, 1991: 52).

profesori roza gabeCavamiChevs, rom, „saqmes aznel ebs moswavel eTa weriti namusevrebis anal izisadmi sxvadasxvagvari midgoma. es gvafiqrebinebs, rom jer kidev ara gvaqvs moswavel eTa weriti metyvel ebis donis sefasebis mecniერul ad dasabutebuli kriteriუმები" (r. gabeCava, 1983: 35).

profesori akaki zoiZis „Txzul ebis swavel ebis metodikaSi" warmodgenili saxeebi, formebi, tematika swavel ebis sistema Txzul ebisasasual ebas gvaZlevs, swavel ebisas gavitvali swinoT tradiciuli metodika inovaciasTan setanxmebiT, Tanamedrove pedagogiურ praqtikas SevufardoT is principebi, romel Tac Cveni maswavel ebebi

wl ebis ganmavl obaSi iyenebdnen. vfiqrobt, swored aseTi midgomiT, mraVal ferovani interaqtuul i meTodebis gamoyenebiT miRweva is standartebi, romel Tac erovnul i saswavl o gegma gvTavazobs.yuradRebas ipyrebs naSromSi warmodgenil i individual uri da jgufuri muSaobis formebi, racazrTa gacvl a-gamocvl is, diskusiis, Secdomebis gasworebis, Txzul ebis Sinaarsis srul yofis, gegmis Sedgenis saukeTeso saSual ebas iZl eva. „dauSvebel ia mTel i kl asi erTi meTodiT werdes Txzul ebas, Tu moswavl eebS erT saerTo standartul gegmas miVawodebT, es xel s SeuSl is moswavl is Semoqmedebas, misi individual obis gamomJRavnebas. bavSvebs unda SeeZl oT individual urad Seadginon da mis Sesabamisad gaSal on gegma.“ (a. zoiZe, „Txzul ebis swavl ebis meTodika“, baTumi, 2005: 29).

profesori mariam TaboriZe miCnevs, rom Txzul ebis zepirad gadmocema Txzul ebis swavl ebis aqtuiri xerxia, romel ic moswavl eTa damoukidebel i azrovnebis da zepiri Tu weriT metyvel ebis ganvitarebis saukeTeso saSual ebaa (m. TaboriZe, `saskol o weriT Txzul eba da misi swavl ebis sakiTxebi ufros kl asebsi, Tb. 1967: 87-88).

weris swavl ebasTan dakavSirebul fsiqol ogiur sakiTxebS ganxil avS arCil berize 1986 wel s gamocemul naSromSi `wera-kiTxvis swavl ebis procesSi kiTxvisa da weris urTierTobis probl emebi“.

gasaziarebel ia nino ustiaSvil is mosazreba, romel sac weris saintereso formeBTan erTad gvTavazobs gaz. `ganaTl ebaSi“ (#3-4 2001) gamoqveynebul weril Si `moswavl eTa weriT Txzul ebaze muSaobis sakiTxebi“: „dRes randenadme Seicval a special istebis midgoma am sakiTxebisadmi da Tanamedrove kl asifikaciaSi tradiciul sakiTxTan erTad damkvidrda literaturul JanrTan dakavSirebul i saxeebic: statia, novela, narkvevebi, mcire mocul obis literaturul i Janri“.

Jurnal „wignierSi“ gamoqveynebul i statiebi: TamTa beriSvil is `mimowaris dRiurebi“ (2003, #2), irine kivaZis „moswavl eTa Sefaseba“(2004, #7), raimonda iarenes „rogor davexmaroT moswavl eebS weriT samuSaoebis gaanal izebaSi“(2003, #1)safuZvl ad daedo werasTan dakavSirebul Zal ian saintereso aqtivobebS da mniSvel ovani gzamkvl evi gaxda praqtikosi maswavl ebl isaTvis moswavl eTa weriT namuSevrebis

Sefasebi sas.

eses werasTan dakavSirebul Zal ian saintereso rekomendaciebs gvTavazobs nikol oz CubiniZe statiaSi `rogor vveroT ese" (Jurnal i „maswavl ebel i" #1, 2010).

`sizuste da mizanmi marTul eba yovel i tipis Txzul ebaSi es aris drois racional urad gamoyeneba, energiis ekonomia, esaa sistema, romel sac daeufl eba da gamoiyenebs is maswavl ebel i, romel ic naTI ad gaiazrebs yovel i tipis Txzul ebis specificas." (m. a. ribnikova, „rCeul i Txzul ebebi", moskovi, 1998: 403).

meTodikur literaturasa da profesiul Jurnal -gazeTebSi ganixil eboda werasTan dakavSirebul i probl emebi, magram naSromebsi ar Cans integrirebul i swavl ebis sakiTxebi, weris zogadi kompetenciebis mi Rwevis strategiebi.

1990-ian wl ebSi saqarTvel os saganmanaTI ebl o sivrceSi daiwyo ganxorciel eba sxvadasxva saerTaSoriso programebisa, sadacaqtiurad ganixil eboda sakiTxebi: ra aris weris codna, rogor swavl oben adamianebi weras, rogor aRweven SemoqmedebiT warmatebebs, rogor fasdeba dasaxul saswavl o miznebsa da aTvisebul codnas Soris Tanxvedris done.aRsaniSnavia, rom swavl eba/swavl is axali midgomebis Sesaxeb asociacia „skol a-oj axi-sazogadoeba" sasargebl o saqmianobas eweva. aT wel ze metia maT mier ganxorciel ebul i programebiT asobiT maswavl ebel i daeufl a kiTxvisa da weris swavl eba/swavl is inovaciur meTodebsa da xerxebis. asociaciis mier (xel mZRvanel i paata papava) gamocemul i meToduri rekomendaciebi „kiTxvisa da weris meTodebi" friad saWiros gzamkvl evi aRmoCnda maswavl ebl isTvis. gansakuTrebul ia taras SavSiSvil is mier momzadebul i da Catarebul i treningebis mniSvnel oba. friad saintereso masal ebi ibeWdeba Jurnal „maswavl ebel Si" (mT. redaqtori nato ingoroyva), yuradRebas ipyobs Jurnal „wignierSi" (mT. redaqtori zviad miminoSvil i) gamoqveynebul i statiebi, saintereso gamocdil ebaa ganTavsebul i internetSi veb gverdebze: „maswavl ebel Ta profesiul i ganviTarebis centri" (<http://www.tpdg.ge/>), „iswavl e da aswavl e sxvas" (<http://www.education.ge/>), „xel sayrel i saswavl o garemo moswavl isa

და მასვლი ელ ისა ტვის" (<http://www.lemill.ge/>), „განათლებლის ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი" (<http://www.nea.ge/>), „ირმის ნახტომი" (<http://www.dlf.ge/>), და სხვ.. მასვლი ელ ტა ინოვაციური საკმანობის განვითარებას გვთავაზობს გაზეტი „ახალი განათლება", შეიქმნა სალ ეკციო კურსი „ზეპირმეტყველები, კიტხვის, ზერის, გაგების სტრატეგიები" (რსუ 2008), იკმნება ახალი პროექტები ზერის კულტურის სრულყოფისათვის. გამოენება ჰპოვა კლასების მიხედვით სახელმწიველი ელების შესაბამისა „მასვლი ელ ტა ვიგნა".

საკვლ ევი ტემიტ დაინტერესებას ვინ უზრდა 2000 წლიდან სვლი ება/სვლი ის ახალი მიდგომების დაწერვასთან დაკავშირებით სხვადასხვა მიზნობრივი ტრენინგების გავლა, პედაგოგიურ კონფერენციებში მონაწილეობა, სასკოლო გრანტის მოპოვება, მოწინავე პედაგოგიური გამოცდილების გაცნობა, საერთაშორისო პროგრამებში (debatebSi) მართვა, ინტერნეტ რესურსების მოძიება, დახარისხება და დაწერვა, განალებული მეთოდური რეკომენდაციებით მუშაობა, მასვლი ელ ტანთან სრული უკეთესი გზების ძიება.

პრობლემებს ვაუწყებოდა სასკოლო ასი პრაქტიკულ საკმანობაში, მასვლი ელ ტა სასერტიფიკაციო გამოცდებისათვის მზადების პერიოდში კიდევ უფრო მოწინავედ წარმოვიდგინა ზერასთან დაკავშირებული პრობლემები. სერტიფიცირებულ მასვლი ელ ტან (ნათო ურუსაზე, მაყვალა ფედოტოვა, დავით ცხაიზე, ანალიორია, ნათია ტავდგირიზე, ირმავადაშკორია, ლალი გოგიცაიშვილი, ნანაკაიაშვილი, დალიოგოპირიზე) გასაუბრებისას გაირკვა, რომ ისინი ხედავენ ზერასთან დაკავშირებულ სეფერხებას და მისი მოგვარების აუცილებლობას.

კვლევის მიზანი:

ზოგადი განათლების საბაზო და სასკოლო საფეხურზე სასვლიო გეგმის შესაბამისად ინტეგრირებული სვლი ებისა და საგანტშორისი კავშირის განხორციელების ხარისხის ანალიზება, ზერის ზოგადი კომპეტენციების განსაზრვრა და მისი მიწვევის სტრატეგიების, კოორდინირების, სეფაების ფორმებისა და მეთოდების სერცევა.

კვლევის ამოცანები:

1. ეროვნულ სასვლიო გეგმაში ზერისადმი მოწმონების ანალიზი და

weris swavl ebis arsebul i viTarebis aRwera.

2. weris zogadi kompetenciebis Camoyal ibeba da maTi daufl ebisaTvis saswavl o procesis organizacia, strategi ebis SerCeva da gamoyeneba.

3. moswavl eTa warmatebul i Sedegis miRwevisaTvis weris Sefasebisa da TviTsefasebis forme bisa da meTodebis gansazRvra;

4. didaqtikur gamocdil ebaze dafuznebul i sacdel i muSaobis Sedegebis mixedviT model ebis Seqmna.

kvI evi s meTodebi:

wyarobis anal izi, interviu, SedarebiTi anal izi, sacdel i muSaoba, model ireba, dakvirveba, gamocdil ebis Seswavl a, kvI evi s angariSi, monacemTa anal izi, internetresursebis moZieba, daxarisxeba da gamoyeneba, statistikuri cxril ebi.

kvI evi s meTodol ogia iTval iswinebs kvI evi s miznis Sesabamisad sagnisa da probl emis mixedviT sakvl evi faqtorebis Camoyal ibebas da Sesabamisi indikatorebis gansazRvras. kvI eviTi strategiis ZiriTadi komponentebia raodenobrivi da Tvisobrivi kvI eva. meTodol ogia moicavs kvI evi s meTodebis aRweras Semdegi maxasiaTebl ebis mixedviT: meTodi, sandooba, val iduroba da standartizacia, samizne j gufi da sakontrol o j gufi, monacemebis damuSaveba, kvI evi s etapebis gamoyofa da mimdinareobis organizacia.

kvI evi s Sedegebis sandoobisaTvis sqemebi, intervius kiTxvebi, statistikuri monacemebi ganxil ul iqna respodentebTan; val idurobisaTvis cxril ebis anal izis, intervius, dakvirvebis Sedegebi rekomendaciebis SemuSavebamde gaecno Sesabamisi j gufebis, gaTval iswinebul iqna maTi kritikul i SeniSvnebi, winadadebebi.

kvI evi s material ur-teqnikuri baza _ rsu-s bibl ioTeka, ganaTI ebis fakul tetis, baTumis saj aro bibl ioTekebi, internetresursebi, baTumis ganaTI ebis resurscentris bibl ioTeka, videoTeka, baTumis #21 saj aro skol a.

kvI evi s hipoteza: weriszogadi kompetenciebis gansazRvra da misi miRwevis saSual ebebis efeqtianad gamoyeneba uzrunvel yofs weris kargad daufl ebas, xel s Seuwyobs saswavl o saganTa kavSirisa da integrirebul i swavl ebis xarisxis amaRI ebas.

kvlevis mecnieruli siaxle:

gansazRvra sabazo da saSualo safexurze erovnuli saswavo gegmis Sesabamisad saswavo saganTaj gufSi Semaval i sagnebisa da sxvaj gufis sagnebis msgavsi saswavo miznebis misaRwevi weris zogadi kompetenciebi, rac xel s Seuwyobs saganTSorisi kavSiris ganxorciel ebas integrirebuli swavlebis xarixis amaRlebisatvis. saTanado principebis gamoyenebiT SeirCa weris kompetenciebis miRwevisatvis weris strategiebi, Sefasebisa da TviTsefasebis formebi, sqemebi; gansazRvra sagnobrivi kaTedris saqmi anobis formebi weris koordinaciisatvis.

kvlevis praqtikuli mniSvneloba: kvlevis Sedegebi warmodgenilia modelebis, sqemebis, nimuSebis, rekomendaciebis saxiT, rac zrdis maTi praqtikuli gamoyenebis xarixs.

kvlevis Sedegebis perspeqtivi gamoyenebis sferos warmoadgens: zogadi ganaTlebis sabazo da saSualo safexuris qarTuli enisa da literaturis maswavl eblebi. naSromSi warmodgenili masal ebi daexmareba ganaTlebis fakul tetis studentebis seminarebis momzadebasa da pedagogiuri praqtikis warmarTvasi.

dasacavad gamosatani sakiTxebi:

erovnuli saswavo gegmit gatval iswinebuli metodikis Ziritadi orientirebi _ sagnebis integrirebuli swavleba, aqcenti mraval mxriv perspeqtivaze, saswavo sagnebis j gufebad gaerTianeba _ ganapirobebs weris zogadi kompetenciebis gansazRvris aucilebl obas.

weris zogadi kompetenciebis gansazRvra xel s uwyobs erT saganSi SeZenili codnis, unarebis, SesaZlebl obebis gadatanasa da gamoyenebas sxvasaganSi axali codnis miRebisa da ganvitar ebisatvis.

weris zogadi kompetenciebze daufleba Ziritadad mimdinareobs qarTuli enisa da literaturis saswavo gegmis mimarTuleba „weriT“ gatval iswinebuli motxovnebis Sesabamisad.

weris zogadi kompetenciebis dasaulebl ad swavlebis organizebis formebia: gakvetili, kl asgareSe muSaoba. weris kompetenciebis miRweva SesaZlebelia gakvetilze, romlis Ziritadi mizania: a) weris kompetenciis daufleba; b) weris kompetenciis miRweuli Sedegis Semowmeba; g) gakvetilis procesi weriTi aqtivobis CarTva.

kl asgareSe saqmianobis forme bia: sagnobrivi wre, kl asis saaTi, eqskursia, gasvl iTi saganmanaTI ebl o seminarebi.

weris zogadi kompetenciebis miRwevisaTvis strategiebis SerCevis principebia:

- weris strategiebis saswavl o mi zanTan Sesabamisoba;
- weris strategiebis sxva saganSi gamosadegianobis gaTval iswineba swavl eba / swavl isas;
- moswavl is momzadeba weris strategiebis miznobrivad, efeqturad gamoyenebisatvis.
- weris strategiebis gamoyeneba ar iwvevdes moswavl is gadatvirTvas;

saswavl o saganTa j gufSi Semaval i da sxva j gufis sagnebSi weris kompetenciebis miRwevis koordineba ganxorciel deba sagnobrivi kaTedris meSveobiT.

Sefasebisas sandoobis, val idurobis, obieqturobis, gamWvirval obis dacva, saswavl o miznis Sesabamisi Sefasebisa da TviTsefasebis forme bis, meTodebis, cxrilebisa, sqemebis gamoyeneba ganapirobebs moswavl is swavl is ukeTesi Sedegis miRwevas.

weris gakveTil ebis model ebis Seqmna saSual ebas iZl eva warmocindes inovaciuri pedagogiuri saqmianoba, gaziarebul iqnas gamocdil eba, xel i Seewyos ukeTesi variantebis Seqmnas.

disertaciis struqtura: disertacia Sedgeba oTxi Tavis, rva paragrafis, daskvnebisა da literaturis dasaxel ebisagan.

disertaciis mokleSinaarsi:

pirveli Tavis, _ „werisadmi moTxovnebi zogadi ganaTlebis sabazo da saSual o safexurze“, pirvel paragrafSi „werisadmi moTxovnebi erovnul i saswavl o gegmis mixedviT“, ganxil ul ia qarTul i enisa da literaturis saswavl o gegmiT gaTval iswinebul i moTxovnebi weriTi metyvel ebis gamomuSavebisatvis.

anal izis Sedegad garkveul ia, rom saswavl o saganTa j gufebSi Semaval da sxva j gufis sagnebis saswavl o gegmebSi gaTval iswinebul ia weriTi samuSaoebi, romel Ta Sesasrul ebl ad aucil ebel ia qarTul i

gaanal izebul ia kvlevis Sedegebi, romlis mixedvit ganisazRvra iseTi zogadi kompetenciebi, romelic gamosadegia saswavo saganTa erT jgufSi Semavali sagnebis an sxva jgufis sagnebis msgavsi saswavo miznebis miRwevis, saganTSorisi kavSiris ganxorciel ebisa da integrirebuli swal ebisatvis.

mocemulia weris zogadi kompetenciebis CamonaTvali.

meore paragrafsi „weris swal eba/swal is gakvetilebi“ ganxilulia gakvetilis tipebis sxvadasxva kl asifikacia, Sexedul ebebi. gaanal izebul ia weris kompetenciis miRwevisatvis variantebi: wera CarTulia gakvetilis dagegmvasi; gakvetilis mizania weris kompetenciis daufl eba; gakvetilis mizania weris kompetenciis miRweuli donis Sefaseba (mimdinare da Semaj amebeli wera); wera saSinao daval ebis Sesrulebisas.

mocemulia Sesabamisi gakvetilebis gegma-scenaris normebi. sasurvel adaa miCneuli erTi semestris gegma scenaris ganTavsebasaskolo kompiuterSi.

mititebul ia weris kompetenciebis miRwevisatvis efeqturi gakvetilis tipebi: gakvetili-muzikli, gakvetili Ria qsel iT, gakvetili-preskonferencia, kino-gakvetili, gasviliti saganmanaTleblo seminari.

mesame paragrafsi „weris strategiebis SerCeva“ gansazRvrulia weris strategiebis SerCebis principebi: saswavo mizantan Sesabamisoba; sxvasaganSi gamoyenebis SesaZlebloba; moswalis mzadyofna strategiis efeqtianad gamoyenebisatvis, ar gamoiwios moswal eTa gadatvirTva.

warmodgenilia weris strategiebis ganmartebebisa da nimusebis CvenebiT.

meoTxe paragrafsi, „weris swal ebis koordinacia sagnobrivi kaTedris meSveobiT“, ganxilulia sagnobrivi kaTedrebis saqmi anobis kvalifikaciis amaRlebis Ronisziebani: treningebi, seminarebi, leqcia SekvetiT.

SemoTavazebulia gamocdilebis gaziarebis formebi: Ria gakvetili, Sexvedra-dialogi, maswal eblis profesiuli portreti.

mocemul ia maswavl ebel Ta gunduri TanamSroml obisaTvis sagnobrivi kaTedris samoqmedo gegmaSi CasarTvel ad da weris gakveTil ebis mokl evadiani gegma-scenaris dagegmvisaTvis Tematika, weris saxeebi, wyaroebi.

mesame Tavis „weris Sefaseba _ daxmareba moswavl is warmatebul i Sedegis mi saRwevad“ pirvel paragrafSi „Sefasebis axal i sistemis gamoyeneba weris Sefasebisas“ ganxil ul ia ganmaviTarebel i da ganmsazRvrel i Sefasebis formebis gamoyenebis principebis _ sandooba, val iduroba, obieqturoba, gamWvirval oba, dacvis pirobebi.

miTiTebul ia, rom ganmaviTarebel i Sefasebisas maswavl ebel i exmareba moswavl es rCeviT, rekomendaciiT, probl emis gadaWris gzis CvenebiT, Zl ieri da susti mxareebis gamovl eniT da sxva.

ganmsazRvrel i Sefasebisas gasaTval iswinebel ia moswavl is miRweul i donis saswavl o mi zanTan Sesabamisoba.

orive saxis Sefasebis gamoyenebis mizani moswavl isadmi daxmarebaa, aucil ebel ia moswavl e winaswar icnobdes Sefasebis mizans da kriteriუმებს.

meore paragrafSi, „weris Sefasebis da TviTsefasebis sqemebi, meTodebi, formebi“, mocemul ia moswavl eTa weriT i namuSevrebis Sefasebis sqemebi, sxvadasxva formebi.

aRniSnul ia, rom SefasebisaTvis aucil ebel ia komponentebis gamoyofa da Sesabamisi kriteriუმების SerCeva.

ganxil ul ia TviTsefasebis sqemebi, erovnul gamocdebze gamoyenebul i Sefasebis cxrilebi, moswavl eTa waxal isebs formad miCneul ia moswavl eTa weraSi miRwevebis popul arizacia.

meoTxe TavSi, „didaqtikur gamocdil ebaze dafuZnebul i sacdel i muSaobis Sedegebi“, aRniSnul ia, rom moswavl eTa SemoqmedebiTi siaxl eebiT swavl ebis didaqtikuri gamocdil ebisaTvis maswavl ebel Ta daxel ovnebis institutebis saqmi anoba

aRniSnul ia sacdel i muSaobis ganxorciel ebis pirobebi, roml is drosac gamoyenebul iqna model ebi. moewyo model ebis gamoyenebis Cveneba Ria mecadi neobebze, Sexvedra-dial ogebze. Seni Svnebis, miTiTebebis,

რცეების, წინადადებების გატვიტვის დამსახურება გავრცელების ვარიანტი.

საქმის მუშაობის შედეგების მიხედვით დასაბუთებულია უნარ-საზოგადოებრივი უნარების განვითარების საპროექტო განხორციელების ინტეგრირების სწავლების ხარისხის ამაღლებისათვის.

წარმოგონილია გამოცდილებით შემოწმებული მოდელი, საკვლელო პროცესი, საწარმოო მუშაობის და კლასის საბაზისური გამოცდები.

არწერილია საქმის მუშაობის სფეროს კვლევის შედეგები.

საქმის მუშაობის მიზანი იყო კარტული ენისა და ლიტერატურის საკვლელო უნარების უზრუნველყოფის მიზნების და მისი გამოყენების ინტეგრირების სწავლების/სწავლის პროცესი.

ამოცანები: კარტული ენისა და ლიტერატურის საკვლელო უნარების უზრუნველყოფის მიზნების გამოცდილების არწერა;

უნარების უზრუნველყოფის ინტეგრირების სწავლების/სწავლის პროცესი გამოყენების გამოცდილების ეფექტურობის განსაზღვრა.

უნარების უზრუნველყოფის განვითარების სკოლის სფეროს საკვლელო უნარების

საქმის მუშაობის შედეგების მიხედვით საქმის მუშაობის პერიოდის განმავლობაში დაწინაურების ვარიანტი.

უნარების უზრუნველყოფის შესაძლებლობის გაცდა სასწავლო გეგმის გატვიტვის საბაზისური ფარგლებში, პროგრამის მასალის შესწავლისას, რაიმე დამატებითი დავალების საპროექტო განხორციელება.

უნარების უზრუნველყოფის და გამოყენებისათვის გამოყენებული სასწავლო მიზნების შესაბამისად შეცვლილი უნარების სტრატეგიები, აქტივობები, სფეროს ფორმები.

უნარების უზრუნველყოფის გამოყენების ამაღლების ინტეგრირების სწავლების ეფექტურობის, რაც გამოიხატა შემდეგში:

მოსწავლეებმა შეძელით კოდის გამოყენების ახალი კოდის მისაღებად; ამაღლით მოსწავლეთა აქტიურობის დონეს სასწავლო პროცესში; ხელი შეუწყობთ მოტივაციის, ინტერესის გაზრდას, შესაძლებლობების სრულად გამოყენებას; მივრთვით სწავლის უკეთესი შედეგი; შემცირდა დავლების შესრულებისათვის დავლების დრო, როგორც სასწავლო პროცესში, ასევე სინამდვილეში მუშაობისას.

winaswari varaudi sagan gansxvavebi T mi vi ReT axal i Sedegi:

weris kompetenciebi sasargebl o aRmoCnda sxva sagnebi sTvis, maT mier dasaxul i saswavl o mi znis mi saRwevad.

sacdel muSaobaSi gakveTil is model ebis gamoyenebam xel i Seuwo saswavl o procesis organizaciis xarisxis amaRl ebas, mkafio da naTel i gaxada Catarebul i saqmianobis msvl el oba, gzamkvl evi aRmoCnda gamocdil ebis gasaziarebl ad.

mocemul ia gamocdil ebi T Semowmebul i model ebi: sagakveTil o procesSi, sawreo muSaobis, kl asis saaTebze gamosayenebl ad.

aRweril ia sacdel i muSaobis Sefasebis kvl eva, roml is Sedegebis mixedvi T aqamde mimdinare da sacdel muSaobaSi gansxvaveba gamoixata: mkafiod gamoikveTeba weri T mi saRwevi Sedegi da ara „wera weris Tvis“ an „wera qul ebis Tvis“. weri Ti daval ebis Sesasrul ebl ad mieTi Teba forma da strategia. weri Ti daval ebis Sesrul eba moswavl eebisa Tvis iyo saintereso, motivirebul i, Ti Tqmis yvel as hqonda daweris survil i. masal ebis saSual ebi T moswavl eebma gaacnobieres, Tu weren, romel kompetencias iyeneben, eufl ebi an, ganavi Tareben; mi Rweul i erTi kompetenci i T sxvadasxva saganSi asrul eben daval ebebs. model ebi gakveTil is dagegmvisa Tvis sasargebl oa, radgan xel i Seewyo axal i gakveTil is Tvis momzadebis process. model ebi sagan Seqmnes maswavl ebl is portfol io. SemoTavazebul winadadebebsi gamoikveTa survil i, rom instruqtaji asaxul iyo model Si.

kvl evi s Sedegad gakeTebul ia daskvnebi:

sabazo da saSual o skol aSi arsebul i vi Tarebis Seswavl a cxadyofs, rom wera yvel a saswavl o sagnis mniSvnel ovani aqtivobaa, roml is daufl ebisa Tvis mimdinareobs saintereso muSaoba da rig maswavl ebl ebs warmatebul i gamocdil eba aqvT. magram umetes SemTxvevaSi weri T mi saRwevi Sedegebis gansazRvra da erT saganSi mi Rebul i unarisa da codnis sxva saganSi gacnobierebul i gamoyeneba ar xdeba. weri Ti daval ebebi ZiriTadad srul deba saSinao daval ebebis saxi T.

weris zogadi kompetenciebis gansazRvris aucil ebl obas ganapirobebs erovnul i saswavl o gegmi T gaTval iswinebul i meTodikis ZiriTadi orientirebi: sagnebis integrirebul i swavl eba, aqcenti

მრავალმხრივ პერსპექტივზე, სასწავლო საგნების ჯგუფებად გაერთიანება, საგანთა სორის მხედრო კავშირის განხორციელება

ნაშრომის კვლევითი სეგმენტის შემსახველი იავერის ზოგადი კომპეტენციები საბაზო და სასწავლო საფეხურისათვის:

- ინფორმაციის მრავალმხრივი წარმოების გამოყენების უნარი;
- ნაწარმის ეფექტური ორგანიზება;
- დამკვირვებლის სეგმენტის კანონის, კანონების და მონაწილის გაკეთება;
- ვერტიკალური მონაცემები, გრაფიკები, ცხრილები, დიაგრამები, სქემები გამოყენების-განალიზება;
- კონკრეტული ინფორმაციის, თეზისების ამოღება;
- საკუთარი აზრის და გზობების წერილობითი გამოხატვა;
- პრობლემის გადაწყვეტილებისათვის საჭირო ვერტიკალური სტრატეგიებისა და რესურსების სერვისების, მათი გამოყენებისა და ეფექტიანობის მონიტორინგი;
- განსაზღვრული დროის უნარი;
- საკვანძო სიტყვის სერვისებისა და იმის მიხედვით აზრის წერილობითი გამოხატვის უნარი;
- სხვადასხვა სახის საკომუნიკაციო წერილობები სეგმენტის (ინფორმაციის, საკუთარი სხედულების გამოხატვის, პრობლემის მოგვარების);
- თავისუფალი უნარი; ესე;
- ვერტიკალური სახისა და სტილის არსებითი თვისების მიზნისა და აუდიტორიის გათვალისწინებით (სამეცნიერო, პუბლიცისტური, მხატვრული, ოფიციალური);
- უნარი მონაწილეობაში მონაწილეობაში, ნაწარმისა და განხილვაში;
- კრიტიკული თვისების საზრისის გამოხატვა და დასაბუთება;
- აკადემიური უნარი;
- წერილობითი ანგარიშის მომზადება;
- გეგმის, სცენარის, პროექტის დანერგვა;
- ენობრივი-გამომსახველი წერილობითი ხერხების გამოყენების უნარი;
- საკუთარი და სხვების შემოქმედების დანერგვა, ინტერპრეტირება;
- საკუთარი შესაძლებლობებისა და მიწვევების სწორი სეგმენტის;
- პრეზენტაციისათვის მოხსენების მომზადება.

weris zogadi kompetenciebis gansazRvra xel s uwyobs erT saganSi miRebul i codnis, unarebis, SesaZI ebl obebis gamoyenebas sxva saganSi axal i codnis miRebisa da ganviTarebisaTvis. exmareba moswavl es gaacnobieros, ra Sedegi aqvs misaRwevi, rogor iswavl os, rogor moixmaros dauflebul i codna da unari momaval Si.

weris zogadi kompetenciebis daufleba ZiriTadad mimdinareobs qarTul i enisa da literaturis gakveTil ze saswavo gegmis mimarTuleba „weriT“ gatval iswinebul i moTxovnebis Sesabamisad, kompetenciaTa ganviTareba xdeba sxva sagnobrivi jgufisa da integrirebulebul gakveTil ze.

weris kompetenciebis miRwevsaTvis swavebis organizaciis formebia: gakveTili, kl asgareSemuSaoba.

gakveTil ze wera SesaZI ebel ia Semdegi variantiT:

a) wera CarTulia gakveTilis msvlelebis dagegmvasi;

b)gakveTilis erT-erTi mizania weris kompetenciis miRweva strategiების გამოყენებით;

g)weris kompetenciis miRweuli donis Sefaseba (mimdinare an Semaj amebeli wera); d) sasinao daval ebis Sesruleba.

weris zogadi kompetenciebis ganviTarebis gakveTil gareSemuSaobis formebia: sagnobrivi wreebi, kl asis saati, eqskursia, gasviliti saganmanaTleblo seminari.

saswavo saganTa jgufSi Semaval da sxva jgufis sagnebis maswavlebel Ta mier weris kompetenciebis miRwevis swavebis efeqturi saSual ebaa sagnobrivi kaTedra. misi meSveobiT xorciel deba maswavlebel TaA TanamSromloba, weris kompetenciebis swaveba/swavlis dagegmvis, axali midgomebis gamoyenebis, kvalifikaciis amari ebis RonisZiebani.

didaktikuri gamocdilebis mixedvit weris gakveTilis model ebis Seqmnam warmoaCina inovaciuri pedagogiuri gamocdileba, xeli Seuwyo ukeTesi variantebis Seqmnas.

weris zogadi kompetenciebis miRwevsaTvis saWi ro strategiების Sercevis principebia:

- weris strategiების saswavo mizantan Sesabamisoba;

- weris strategiების სწავლა / სწავლა იქნება სწავლის განხორციელების გარეშე;

- მოსწავლის მზადყოფნა სწავლისთვის სწავლის მიზნობრივად, ეფექტიანად გამოყენება

- weris strategiების გამოყენება არ იწვევს მოსწავლის გადართობას; სწავლის გამოყენება ხდება მოსწავლის კომპეტენციის დასაფუძვლად და სწავლის სასურველი შედეგის მიღებას; ხელს უწყობს სწავლის პროცესის აკტიუობას და სწავლის სწავლის სიტუაციის დამოუკიდებელი მოსაზრებების წარმოშობას.

weris მიზნობრივი კომპეტენციის დონის განსაზღვრისას სწავლის პრინციპების (სანდობა, ვალიდობა, ობიექტუობა, გამჭვირვალობა) დასაცავად გამოიყენება განმარტებული და განსაზღვრული სწავლის სისტემა. სწავლის მიზნის და ამოცანის შესაბამისი სწავლისა და სწავლის სწავლის ფორმების, მეთოდების, ხარისხისა და სწავლის გამოყენება განიხილება სწავლა / სწავლის პროცესის მოსწავლის დასაწყისის უკეთესი შედეგის მიღებას.

თავი I – werisადმი მოქმედების ზოგადი განმარტების საბაზო და სასწავლო საფუძვლები

§ 1. სწავლის სასწავლო გეგმის მოქმედების werisადმი

weris სწავლების პრობლემა ყოველთვის წარმოადგენს სწავლის განმარტების წინაშე. კარტული ენისა და ლიტერატურის პროგრამების „წერა“ ცალკე მარტული ენის არ განიხილება, მაგრამ werisადმი მოქმედების განმარტების იყოველმხრივია.

პროგრამა (1988) გვთავაზობს ზოგადი ინსტრუქციის: წინასწარ გარკვეული სასწავლო სახეები, საკლასო და საკონტროლო სწავლის მოსაზრების ხანგრძლივობა, ნაწილის მოცულობა, რეალის რაოდენობა კარტული ენის.

miTiTebul ia, agreTve, rveulis garekanis gaformebisa da weriTi namuSevris gasworebisaTvis erTiani formebis (niSnebis, simbol ikis) gamoyenebisa da naweris gasworebis sakiTxebi,

moswavl eTa weriTi metyvel ebis kul turis sworad warmarTvisadmi kontrol is gaZl ierebis moTxovna ganpirobepul i iyo upirvel esad imiT, rom qarTul enasa da literaturaSi damamTavrebel i kl asebis moswavl eTa akademiuri warmateba ganisazRvreboda sagamocdo weriTi namuSevrebis Sedegebis mixedviT. skol as gaaCnda sakontrol o samuSaoebis ganrigi TiToeul kl asSi, yovel meoTxedSi Tu semestrSi, roml is Tanaxmadac, erT dRes SeiZl eboda Catarebul iyo mxol od erTi weriTi sakontrol o muSaoba, kviraSi _ araumetes orisa. weriTi sakontrol o samuSaos Sedegebi unda gascnoboda moswavl eebis Semdeg gakveTil ze dasvebul i Secdomebis anal iziTa da imis miTiTebiT, Tu rogor aRmoifxvras igi.

meToduri rekomendaciebiT „qarTul i literaturis gakveTil ebis Tematuri dagegmva da weriTi samuSaoebis Tematika“ (1980), zustad iyo gaTvl il i TiToeul kl asSi saSinao, sakl aso Tu sakontrol o werebis raodenoba da Temebi semestrebis mixedviT, weriTi namuSevrebis mocul oba.

yuradReba eTmoboda weriTi namuSevris Sefasebis sakiTxebis. maswavl ebel i iyenebda Sefasebis erTian kriteriumebis, sadac gansazRvrul i iyo codnis ZiriTadi xarixobrivi maCvenebel i. „arsebul i sistema marTI ac ar aris moklebul i subieqturobas niSnis daweris sakiTxebSi. amitom pedagogiur literaturaSi profesorebi: Sal va amonaSvil i, vl adimer bespal ki, vl adimer pol onski da sxvebi sul ufro met yuradRebas uTmoben moswavl eTa codnis Sefasebis racional uri gzebis Ziebas, rac SesaZl ebl obas mogvcemda codnis unarisa da Cvevebis obieqturi SefasebisaTvis“(a. gobroniZe, 2000: 232).

maswavl ebel Ta yril obis (1982) gadawyvetil ebiT dauSves VIII kl asis praqtikul i stil istikis, IX kl asis weriTi metyvel ebis ganvitarebis fakul taturi kursebi.

respubl ikis saxal xo ganaTl ebis ZiriTad mimarTul ebad 1984-1985 saswavl o wl isaTvis qarTul i enisa da literaturis maswavl ebel Ta

meToduri muSaobis erT-erT mTavar miznad daisaxa: moswavl eTa weriT metyvel ebis dabal i donis mizezebis dadgena da maTi daZl evis gzebis Zi eba, SedarebiT rTul i Temebis swavl eba.

ganaTI ebis saministros skol ebis sammarTvel om meToduri centris Sesabamis ganyofil ebas da swavl ebis meTodikaTa seqtorTan erTad Sei muSava „meTodikuri miTitebani qarTul enasa da literaturaSi weriT muSaobis saxeebis raodenobisa da Sefasebis normebis Sesaxeb“. SemuSavda weriT metyvel ebis ganvitarebis fakul taturi programa IX kl asisaTvis.

miuxedavad cvl il ebebisa, romel sac axorciel ebda saxel mwifo skol is cxovrebaSi, mkveTrad gauaresda codnis SeZenisadmi moswavl eTa damokidebul eba. saswavl o Sinaarsis gansazRvra-dozirebaSi daSvebul ma Secdomebma, maswavl ebl is Sromis normirebisa da reglamentirebis tendenciam Seqmna saswavl o procesis gardaqmnis aucil ebl oba.

cxovrebam wamoWra diferencirebul i swavl ebis aucil ebl obis sakiTxi. i. gogebaSvil is saxel obis pedagogiur mecnierebaTa samecniro-kvl eviT institutis (xel mZRvanel i I. Ciqvanai) iniciativiT 1989 wel s gaixsna profil uri kl asebi. saganTa integrirebisa da axal i sagnebis SemoReba daeqvemdebara maprofil ebel saganTa cikl is interesebs. humanitarul i profil is kl asebsi iswavl eboda praqtikul i stil istika da sxv.

humanitarul i profil is qarTul i enisa da literaturis swavl eba miznad isaxavda weriT kul turis amaRI ebas, wignze damoukidebl ad muSaobis unar-Cvevebis gamomuSavebas. moswavl es moeTxoveboda gamarTul i wera, nawarmoebis mxatvrul -esTetikur anal izSi daxel ovneba, sakuTari damokidebul ebis warmocena. moswavl es mi eca arCevanis Tavisufl eba.

moswavl is weriT metyvel ebis kul turis amaRI eba, l eqsikis gamdidreba, stil is daxvewa aTeul i wl ebis manZil ze idga da dResac dgas upirvel es amocanad.

weris probl emebTan dakavSirebiT mecniereTa (a. Tofuria, r. gabeCava, m. CinCal aZe, m. ramiSvili, a. berize, da sxv.) mier Seqmnil ia mraval i saintereso naSromi, romel Ta roli da mniSvnel oba didia Tanamedroveobi saTvis.

weriT i metyvel ebis kul turis ganviTarebasTan dakavSirebul gamokvl ebebSi sakiTxi sxvadasxva aspektiT ganixil eba: zepiri da weriT i metyvel ebis urTierTmimarTeBa, weriT i metyvel ebis Tavis eburebani, weriT i metyvel ebis procesi _ ganviTarebis gza, weriT i metyvel ebis done, namuSevrebis anal izi formal ur-gramatikuli niSnebiT an l ogikuri kategoriebiT, azrovnebis enisa da metyvel ebis urTierTmimarTeBa da a. S.

weriT i metyvel ebis swavl ebis procesSi dasaZl evi probl ema iyo: ra winapiroba unda Sei qmnas imisaTvis, rom moswavl em ara mar to ganicados movl ena, aramed SeeZl os misi mxatvrul ad gadmocema.

weris probl emebis did yuradRebas uTmobda pedagogiuri presa, sadac ibeWdeboda praqtikos maswavl ebel Ta mosazrebebi. am mimarTebiT gamoirCeoda Jurnal i „qarTul i ena da l iteratura skol aSi“ (Semdgom „bal avari“).

pedagogiur kiTxvebsa da konferenciebze ganixil eboda werasTan dakavSirebul i xarvezebi. magal iTad, 1983w. _ moswavl eTa weriT namuSevrebSi vawydebiT Semdegi saxis xarvezebs: nawarmoebis mxatvrul i mxare an srul iad ugul ebel yofil ia, an masze dakvirveba xdeba Sinaarsisagan izol irebul ad, nawarmoebis Seswavl is daskvniT safexurze. am nakl is daZl evaSi skol as saTanado daxmarebas ver uwevs saskol o saxel mZRvanel oebi. ar aris SemuSavebul i l iteraturis saxel mZRvanel oTa agebis erTiani pedagogiuri principi, rac, Tavis mxriv, uaryofiT gavl enas axdens swavl ebis procesze.

aqve aRsaniSnavia erTi garemoeba: reformamdel skol aSi pirvel i kl asidan skol is damTavrebande swavl obdnen qarTul weras, magram damamTavrebel kl asSi damouki debl ad wera mcire nawil s SeeZl o. amis dasturia e. w. „Spargal kebis“ gamoyenebis sawinaaRmdegod gatarebul i RonisZiebebi, rogorc skol is, aseve ganaTl ebis saministros mxridan. arVniSnavT erT faqts _ damamTavrebel i kl asis gamosaSvebi weriT i gamocda tardeboda mi vl inebul „damswreTa“ didi kontrol is qveS.

ganaTl ebis ministri, profesorio. qinql aZe (1982) gamoTqvamda samarTl ian sayvedurs „Spargal kebis“ gavrcel ebis mavne praqtikis Sesaxeb. igi aRni Snavda: „moswavl eTa namuSevrebSi iSviaTad gv xvdeba

damouki debel i naazrevis Sedegad Sesrul ebul i Txzul eba da, miuxedavad amisa, Cven j er mainc ver veweviT energiul brZol as aseTi Stampis, erTferovnebis sa da azrovnebis standartizaciis wi naaRmdeg”.

aqve aRvniSnavT, rom „Spargal kis” sawi naaRmdegod 90-iani wl ebidan moifiqres damamTavrebel kl asSi Temebis satel evizio eTeriT gadacema weris dawyebis win. Tumca verc am formam moagvara probl ema.

werisadmi juradRebisa da kontrol is, gamokvl evebis Sedegebis danergviT qarTul i enisa da l iteraturis mowinave maswavl ebel Ta gamocdil ebis, iniciativebis, mondomebis Sedegad mniSvnel ovani warmatebebi iyo mopovebul i. magram dro axal moTxovnebs ayenebs. mniSvnel ovnad gaizarda weris unar-Cvevebs daufl ebul special istebisadmi moTxovna.

mniSvnel ovani da sasargebl o siaxl ea saqarTvel os skol ebSi amJamad moqmedi qarTul i enisa da l iteraturis saswavl o gegmis mixedviT gansazRvrul i mimarTul eba „wera”, romel ic swavl eba/swavl is axal midgomebs moiTxovs.

qarTul i enisa da l iteraturis sagnobrivi saswavl o gegmaSi (2007), romel ic mTl iani erovnul i saswavl o gegmis mTavar nawil s Seadgens, aRniSnul ia, rom qarTul i enisa da l iteraturis swavl eba unda warimarTos da swavl is mizani ganisazRvros imis gaTval iswinebiT, rom pirovnebis saerTo kul tura, sakomunikacio da profesiul i unar-Cvevebi swored qarTul i enis safuZvel ze yal ibdeba. igi qmnis im ZiriTad baziss, romel sac efuZneba adamianis Tavisufal i ganvitarebis mTel i Semdgomi procesi, pirovnebis sul iereba, kul tura, mamul iSvil oba, wigni ereba, rwmena da ganaTl eba (erovnul i saswavl o gegma, 2007: 39).

sagnobrivi saswavl o gegma Sedgeba sagnis koncefciis, sagnobrivi standarte bis da programis Sinaarsisagan.

sagnis koncefcia gul isxmobs sagnis swavl eba/swavl is dasaxul mi znebsa da amocanebs.

sagnobrivi standart i aris erovnul i saswavl o gegmis Semadgenel i nawil i, romel ic adgens im miRwevebis, (unar-Cvevebis sa da codnis) CamonaTval s, romel Tac moswavl e unda fl obdes konkretul saganSi (ganmar tebiTi l eqsikoni ganaTl ebis special istebisatvis, 2007: 51).

sagnobrivi standartebi misaRwevi SedegebiTa da indikatorebiT Tval saCinos xdis, miRweulia Tu ara Sedegi.

programis SinaarsSi micemulia rekomendaciebi, miTitebulia Temebi, romelTa safuZvliani Seswavit SeiZleba garkveuli Sedegebis miRwevasaganSi.

erovnuli saswalo gegmis mixedvit qarTuli enisa da literaturis swal ebis miznebs warmoadgens:

ganvitaros mozards Ziritadi sametyvelo unarebi (wera, kiTxva, mosmena, saubari);

gamoumuSaos weriti da zepiri metyvel ebis kul tura;

ganvitaros sakuTari azris logikuri TanamimdevrobiT gamoTqmisa da sxvadasxva daniSnul ebis weril obiti teqstis Seqmnis unari;

Camoyal ibos damouki debeli, Semoqmedebiti da refl eqsuri azrovnebis unari;

Seayvaros kiTxva; gamoumuSaos literaturis, rogorc sityvis xel ovnebisა da kul turis faqtis, aRqmisa da gacnobierebis unari;

gacnobierebinos erovnuli da zogadsakacobrio kul tura, rogorc cvl il ebisa da ganvitarebis mudmivmoqmedi procesi.

saganmanaTlebl o miznebidan gamomdinare, qarTuli enisa da literaturis swal eba skolasi iTval iswinebs konkretuli amocanebis gadaWras:

kal igrafiuli kul turis gamomuSaveba;

leqsikuri maragis Sevseba-gamdidreba;

azris cxadad, l akonurad, mkafiod gamoxatvis unaris Camoyal ibeba;

msjel obis unaris ganvitareba;

saazrovno moqmedebaTa (analizi, Sedareba, ganzogadeba) ganvitareba enobrivi (teqstobrivi) monacemTa safuZvel ze;

funqciurad da Sinaarsobrivad mraval ferovani teqstebis Seswal isa da gaazrebis unaris Camoyal ibeba;

teqstebTan Semoqmedebiti damokidebul ebis gamomuSaveba;

diskusiebsi monawileoba, monologuri da dialoguri metyvel ebis unar-CvevaTa Camoyal ibeba;

teqstis analizis unaris ganvitareba;

svadasxva saxis l eqsikonebiT, svadasxva saSual ebiT (biblioTeka, interneti da sxv.) sargebl obis Cvevis Camoyal ibeba;

sametyvel o etiketis normebs dacva;

teqstis agebis kanonzomierebis gaTval iswinebiT teqstis Seqmna;

miznobrivi amocanis Sesatyvisi stil iT wera da metyvel eba;

orTografiul i da punqtuaciuri normebs saTanadod gamoyeneba;

svadasxva tipis, stil isa da Janris teqstebis anal izis da Seqmnis unaris gamomuSaveba;

mwerl is Semoqmedebis gaazreba subieqturi (mwerl is cxovrebis mniSvel ovani faqtebi da momentebi) da obieqturi (epoqis zogadi konteqsti) faqtorebis gaTval iswinebiT;

l iteraturul nawarmoebSi asaxul i probl ematikis mimarT sakuTari damokidebul ebis gamoxatva, pirovnul i poziciis Camoyal ibeba da misi argumentireba;

l iteraturul nawarmoebSi asaxul i faseul obebis gamovl ena da maT mimarT sakuTari damokidebul ebis gamoxatva;

qarTul i da msolfio l iteraturul i procesebisa da Temebis urTierTkavSiris gaazreba.

qarTul i enisa da l iteraturis saswavl o gegma gansazRvavs: a)unar-Cvevebs, b)sagnobrivze orientirebul mimarTul ebebs, roml ebic real izebas hpovebs sam ZiriTad sferoSi: ena, ritorika, l iteratura.

qarTul i enisa da l iteraturis swavl ebis unar-Cvevebis ganvitarebaze orientirebul i mimarTul ebebia: zepirmetyvel eba, kiTxva, wera. mimarTul ebaSi „wera“ gaTval iswinebul ia informaciisa da sakuTari azris weril obiTi gadmocema, weris kul turis Camoyal ibeba, rogorc pirovnebis intel eqtual uri SesaZl ebl obebis real izaciis aucil ebel i piroba. moswavl em unda SeZl os individual uri SemoqmedebiTi unaris gamovl ena da ganvitareba, azrebisa da damokidebul ebebs gamoxatvis enobriv-stil isturi saSual ebebs daufleba, svadasxva tipis teqstebis Sesaqmnel ad Sesatyvisi stil is SerCeva, winaswari gegmis Sedgena, sakvanZo sityvebis SerCeva, “Savi” xel naweris gasworeba-redaqtireba; igi unda daeuflos azris weril obiT Camoyal ibebis unar-Cvevebs, mkafio xel weras, marTI werisa da

punqtuaciis saval debul o normebs (erovnul i sasvavl o gegma, 2007).

ena azrovnebisa da komunikaciis saSual ebaa. Sesabamisad, enis swavl eba am ori umTavresi funqciis win wamowevasa da prioritetul mi znad dasaxvas unda emsaxurebodes.

sagnobrivi mimarTul eba moicavs:

1. **informaciis gageba, anal izi da Sefaseba** _ ena, rogorc azrovnebis saSual eba, upirvel esad gul isxmobs adamiანis TviTgamoxatvis enobrivi saSual ebebis fl obas, enis semantikuri da struqturuli kanonzomierebebis codnas; mosvavl eebi eufl ebian mSobl iuri enis marTI werisa da marTI metyvel ebis ZiriTad normebs. mSobl iuri enis swavl ebis ZiriTad principals warmoadgens enis aqtiuri gamoyenebis unar-Cvevebis daufl eba; ara gramatikuli codnis TviTmiznuri dagroveba, aramed mosvavl eTa srul yofili enobrivi ganviTareba. aqedan gamomdinare, aqcentebi gakeTdeba gramatikis ara Teoriuli kursis miwodebaze, aramed praqtikuli gramatikis kursis SemuSavebaze. standartSi mocemuli sakiTxebi, roml ebic l eqsikol ogia-morfol ogia-sintaqsis sakiTxebs moicavs, mosvavl es unda miwodebodes teqstTan mimarTebaSi, teqstidan gamomdinare.

2. **enis komunikaciu ri aspektebis** (ritorika, social uri interaqcia) mizania, gamoumuSavos mosvavl es is unar-Cvevebi, roml ebic aucil ebel ia ama Tu im sametyvel o situaciis marTebul ad Sefasebisa da sametyvel o qcevis adekvaturad warmarTvisaTvis, nebi smier social ur garemoSi warmatebuli komunikaciis dasamyarebl ad, komunikaciis ZiriTadi xerxebisa da strategiebis dasauflebl ad. enis swavl ebis es komponenti social uri interaqciisaTvis saWiro unar-Cvevebis ganviTarebas isaxavs mi znad.

3. **mxatvruli teqstis gageba da TviTgamoxatva**, literatura, rogorc si tyvis xel ovneba, airekl avs cxovrebas Tavisi winaRmdogobebi Ta da sirTul eebi T, gamoirCeva ideaTa, msofl mxedvel obaTa da esTetikur gancdaTa mraVal ferovnebi T; swored amitom, mxatvruli teqstebis gacnobisas da literaturis fenomenis Taviseburebidan gamomdinare, mosvavl eTa winaSe bunebrivad Cndeba sakuTari Tavisa da samyaros Secnobis individual uri perspeqtiva.

literaturis swavl ebis procesi xel s uwyobs da erTgvar biZgs aZl evs TiToeul moswavl eSi arsebul i unikal uri, individual uri da SemoqmedebiTi potencial is gamovl enas.

pirovnebaze orientirebul saganmanaTI ebl o procesSi literaturis swavl ebis mizania ara ideol ogizebul i cnobierebis mqone adamianis Camoyal ibeba, aramed sazogadod iseTi saswavl o situaciis Seqmna, sadac individs saSual eba eqneba, pirovnul i gamocdil ebis safuZvel ze gaiazros da Seafasos mxatvrul teqstebSi asaxul i siRmiseul i da cxovrebi seul i probl emebi. literaturasTan urTierToba ganuviTarebs moswavl es mxatvrul da esTetikur gemovnebas, gauRviZebs Sinagani aqtiurobis da TviTSemecnebis survil s.

saswavl o gegmaSi kl asebis mixedviT gansazRvrul ia Sesaswavl i masal is Sinaarsi, Tematika, tipebi, saxeebi rogorc enaSi, aseve literaturasi. saswavl o gegma iTval iswinebs integrirebul i swavl ebis damkvidrebas, rac gul isxmobs enisa da literaturis erTi sagnis fargl ebSi swavl ebas. „imisTvis, rom moswavl e aqtiurad da gamarTul ad metyvel ebdes zepirad Tu weriT qarTul ad, mniSvnel ovania, rom man funqciuri gramatika iswavl os da ara maincdamainc wesebi” (erovnul i saswavl o gegma, 2010).

yuradRebas ipyrobs sagnobrivi saswavl o gegmis **standarte bis** struqtura. standarti moicavs TiToeul i kl asis bol os misaRwev Sedegebsa da am Sedegebis Sesamowmebel indikatorebs. Sedegebi da indikatorebi dal agebul ia sami ZiriTadi mimarTul ebis (zepirmetyvel eba, kiTxva, wera) mixedviT; es aris unar-Cvevebis ganviTarebaze orientirebul i mimarTul ebebi. TiToeul mimarTul ebaSi 3-dan 6-mde Sedegia. indikatorTa raodenoba ar aris SezRudul i: meryeobs 2-dan 10-mde. Sedegis misaRwevad ar aris aucil ebel i, moswavl e asrul ebdes yvel a indikators; es exeba gansakuTrebiT maRal kl asebs. standart s axl avs programis Sinaarsi, romel ze dayrdnobiTac standartSi mocemul i Sedegebis miRwevaa SesaZl ebel i. programis SinaarsSi gaweril ia konkretul i sakiTxebi (masal a) sagnobrivi mimarTul ebebis mixedviT - enis (informaciis gageba, anal izi da Sefaseba), ritorikisa (social uri interaqcia) da literaturis (mxatvrul i teqstis gageba da

Tv iTgamoxatva) sferoebidan. rekomendaciis saxiT standartS erTvis qarTvel mweral Ta CamonaTval i, romel Ta nawarmoebebeze dayrdnobiT SesazI ebel ia standartSi mocemul i saval debul o Sedegebis miRweva.

aRsaniSnavia, rom mimarTul ebebis (zepirmetyvel eba, kiTxva, wera) mixedviT standartebis gansazRvra saSual ebas iZi eva sasurvel i Sedegis misaRwevad konkretul ad, mi zanmimarTul ad dai gegmos da warimarTos saswavl o procesi.

gavicnoT wl is bol os misaRwevi is Sedegebi, romel sac saswavl o gegmis mixedviT iTval iswinebs mimarTul eba „wera“.

VII kl asi

moswavl e qmnis weril obiT teqstebS sxvadasxva mizniT.

moswavl e irCevs weril obiTi teqstis formasa da stils miznisa da auditoriis gaTval iswinebiT.

moswavl e icavs weril obiTi teqstis organizaciis wesebs da enobriv normebs.

moswavl e mimarTavs weris strategiებს naweris efeqturi organi zebisatvis.

VIII kl asi

weril obiT gadmoscems sakuTar Tval sazriss, msjel obs konkretul sakiTxze saTanado argumentebis moxmobiT.

moswavl e irCevs weril obiTi teqstis formasa da stils miznisa da auditoriis gaTval iswinebiT.

sxvadasxva tipis teqstebis Sesaqmnel ad moswavl e marTebul ad iyenebs enobriv-gramatikul struqturebsa da xerxebs.

moswavl e mimarTavs weris strategiებს naweris efeqturi organi zebisatvis.

IX kl asi

moswavl e weril obiT gadmoscems sakuTar Tval sazriss sadavo an probl emur sakiTxebze; aj amebS gansxvavebul Sexedul ebebs mocemul sakiTxze.

moswavl e weril obiT gadmoscems detal ur informacias, gansxvavebul Tval sazriss.

moswavl e irCevs weril obiTi teqstis formasa da stils miznisa da

auditorii gaTval iswinebiT.

moswavl e icavs weril obiTi teqstis struqturas da enobriv normebs.

moswavl e mimarTavs weris strategiებს naweris efeqturi organizebisaTvis.

X kl asi

moswavl e wers Txzul ebas sxvadasxva mizniT, sxvadasxva auditoriisaTvis.

moswavl e qmnis mxatvrul teqsts mocemul i pirobis, model is mixedviT.

moswavl e wers saswavl o referats erTi an ramdenime wyaros mixedviT.

moswavl e adgens teqstis konspeqts Sesabamisi wesebis dacviT.

moswavl e wers gamoxmaurebas wakiTxul wignze an mxatvrul nawarmoebze.

moswavl e mimarTavs weris strategiებს naweris efeqturi organizebisaTvis.

XI kl asi

moswavl e wers mxatvrul i nawarmoebis anal izs.

moswavl e wers sxvadasxva saxis eses.

moswavl e wers recenzias wakiTxul wignze an mxatvrul nawarmoebze.

moswavl e wers sxvadasxva xasiaTis aramxatvrul teqstebs.

sxvadasxva tipis teqstebis Sesaqmnel ad moswavl e adekvaturad iyenebs saTanado enobriv-gramatikul saSual ebebs.

moswavl e iyenebs weris strategiებს naweris efeqturi organizebisaTvis.

XII kl asi

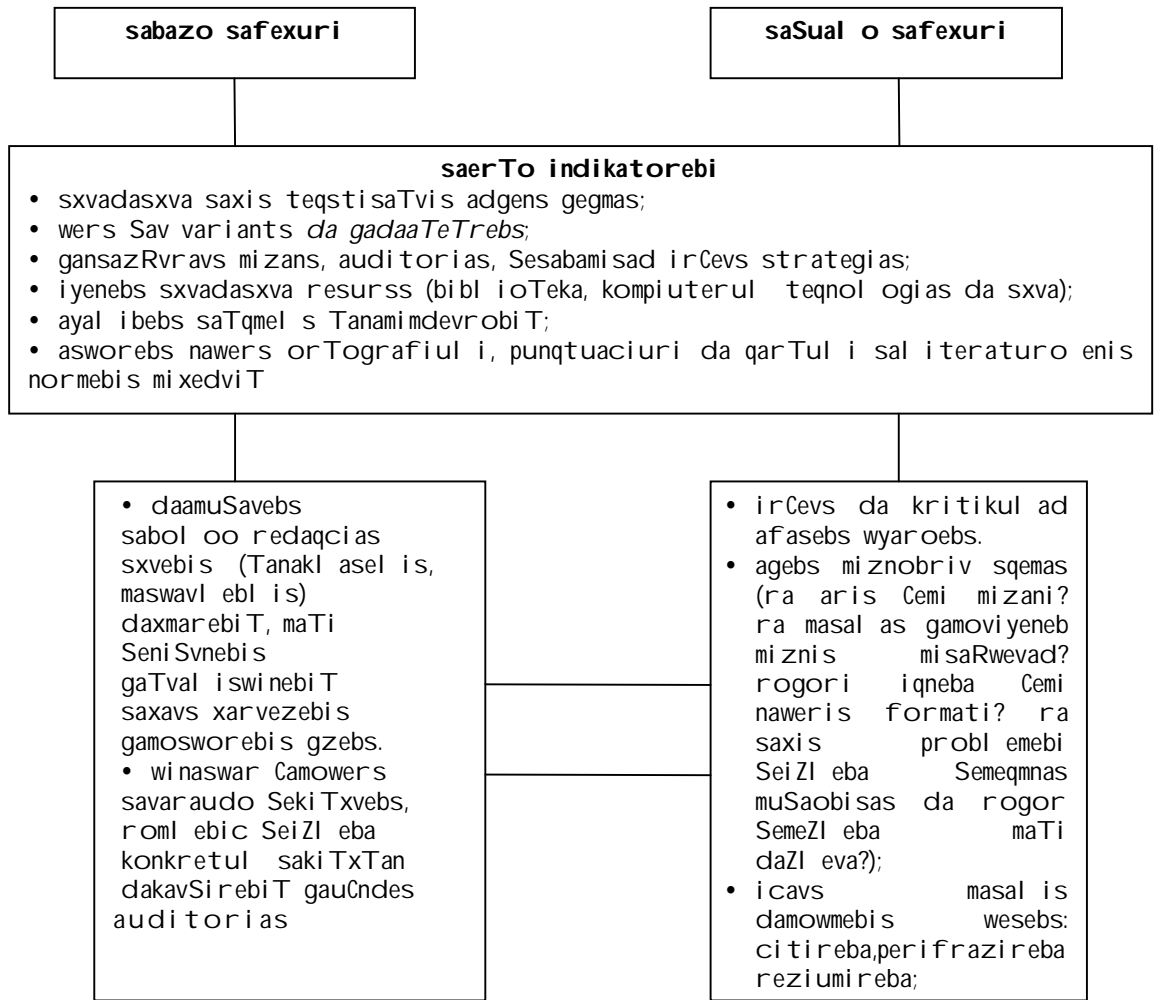
moswavl e wers gamokvl evas (mcire mocul obis samecniero naSroms) winaswar SerCeul Temaze.

moswavl e wers saswavl o referats ramdenime wyaros mixedviT.

moswavl e wers mxatvrul i nawarmoebis anal izs.

moswavl e iyenebs weris saTanado strategiებს

zogierTi standartis saerToa sabazo da saSual o safexuris yvel akl asisasTvis, magram gansxvavdeba standartis misarwevi indikatorebi. magal iTisaTvis SemogTavazebT standartis _ **moswavl e mimarTavs weris strategiებს naweris efeqturi organizebisaTvis:**

qarTul i enisa da literaturis erovnul i saswavl o gegma gansazRvrul ia rogorc meore ena im moswavl eebisaTvis, vinc qarTul s swavl obs rogorc saxel mwifo enas. sxvadasxva eTnikuri j gufis warmomadgenl ebi qarTul enas, rogorc meore enas, swavl oben pirvel i kl asidan saSual o skol is damTavrebamde, saswavl o programa iTval iswinebs, rom moswavl eebis hqondeT sakmarisad ganvitarebul i enobrivi da sakomunikacio unarebi imisaTvis, rom SeiZl oT warmatebul i social uri da pirovnul i urTierToba qarTul enaze.

gamoyofil ia meore enis Semswavl el i ori ZiriTadi j gufi:

1. isini, vinc kompaqturad saxl oben regionebsi da skol asi qarTul i enis swavl as iwyeben yovel gvare sawyisi codnis gareSe.

2. isini, vinc did qal aqebSi qarTul enovan komunikaciur garemoSi cxovroben da qarTul i enis swavl as iwyeben mcire an el ementarul i

codniT.

erovnul i saswavl o gegma iTval iswinebs am gansxvavebebs. saswavl o programa gansazRvravs mizans, amocanebs, struqturas. qarTul i enis swavl ebaSi gamoiyofa sami ZiriTadi mimarTul eba zepirmetyvel eba, kiTxva, wera da qvemimarTebebi: komunikacia, enobrivi (gramatikul i) aspektebi, ena konteqstSi da swavl is strategiebi.

mimarTul eba „weris“ standartebis daufl eba ganapirobebs, rom sabazo safexuris gavlis Semdeg moswavl eebis SeeZl ebaT daweron sxvadasxva tipis saqmiani werili (mag., e.w. CV, samotivacio werili, axsna-ganmarTEbiTibaraTi da sxva).

saSual o safexuris dasrul ebis Semdeg moswavl eebis SeeZl ebaT:

sxvadasxva xasiaTis zepiri Tu weril obiTiqstis gageba, damuSaveba, gaanal izeba;

sxvadasxva mizniT, sxvadasxva auditoriisaTvis nebismeri tipis/saxis weril obiTiqstis Setxzva da am procesSi cxovrebiseuli da SemoqmedebiTiqstis gamocdil ebis real izeba;

sxvadasxva epoqis literaturul teqstebSi asaxul kulturul faseul obaTa gaazreba da maT mimarT sakutari damokidebul ebis, poziciis gamoxatva da sxva.

saSual o safexurze moswavl e eufl eba iseTi funqcionaluri teqstebis weras, romlebic mas daswirdeba saswavl o an samecniero masalis damuSavebisas (mag., konspeqtis Sedgena; referatis dawera rogorc erTi wyaros, ise sxvadasxva wyaros mixedvit; reziumes, gamokvl evis dawera); qmnis sxvadasxva Janris teqsts, romlebic avl ens pirovnul da SemoqmedebiT damokidebul ebas; eufl eba weris efeqturi strategiebis gamoyenebas weris procesis yvela etapze Sedegis gasaumj obesebl ad.

es mciredi informacia cxadyofs, rom qarTul i enisa da literaturis saswavl o gegma moicavs qarTul i enis swavl eba/swavlis misaRwev standartebis, rogorc qarTul enovani, aseve araqarTul enovani skol ebisaTvis.

qarTul is, rogorc meore enis swavlebis sakiTxebi vrcelia da calke Seswavlis sferoa. Cveni kvlevis sagani igi ar aris. naSromSi

warmodgenil i masal ebi Seexeba qarTul enovan skol ebSi weris probl emebs.

qarTul i enisa da l iteraturis saswavl o gegmaSi unar-Cvevebis ganviTarebaze orientirebul i mimarTul eba „wera“ warmodgenil ia kl asebis mixedviT misaRwevi standartebiTa da saswavl o SedegebiT, miRweul i donis gasazomad gansazRvrul ia indikatorebi.

standartebi da indikatorebi qmnian safuZvel s saswavl o procesSi axal i midgomebis danergvi saTvis.

CavatareT kvl eva, roml is mizani iyo: qarTul i enisa da l iteraturis saswavl o gegmiT gaTval iswinebul i standartebsa da misi miRwevis mimarT sagnis maswavl ebel Ta da moswavl eTa damokidebul ebis garkveva.

kvl evi s meTodebi: pedagogiuri ese.

kvl evi s monawil eni: qarTul i enisa da l iteraturis 30 maswavl ebel i, VII-XII kl asis 40 moswavl e.

kvl evi s procedura: kvl evaSi monawil eni weren pedagogiur eses erTmaneTisagan damoukidebl ad. eses anal izi gakeTda disertantisa da maswavl ebel Ta da moswavl eTa ori wyvil is mier. samive anal izis Sej erebis Semdeg gakeTda daskvnebi.

pedagogiuri eses Catarebis dro: 2009 wl is april i.

pedagogiuri eses Tema: raSi mexmareba an mabrkol ebs saswavl o gegmaSi mocemul i weris standartebi.

kvl evi s Sedegebis mixedviT, maswavl ebel Ta 52% fiqrobs, rom weris standartebi exmareba gakveTil is dagegmvaSi, gansakuTrebiT miznis garkvevaSi. SesaZl ebl obebis CamonaTval s iyeneben ara rogorc standart is miRwevis saSual ebas, aramed mxol od rogorc Sesasrul ebel saqmianobas. icnoben da iyeneben weris oTx-xuT strategias. moswavl eTa 54% fiqrobs, rom standartebsa da indikatorebs kargad ar icnoben, es maswavl ebl isaTvis gankuTvnil i hgoniaT. SeuZl iaT ori-sami strategiis gamoyeneba.

maswavl ebel Ta 63% -sa da moswavl eTa 65% -s surs icnobdes standartebis misaRwevad „rac SeiZl eba bevr“ strategias.

weris standartebis Sesaxeb sagnobrivi kaTedrebis sxdomebze

sakiTxis ganxil visas dadga sakiTxi standartis Sesabamisi aqtivobebis gansazRvris Taobaze. es sakiTxi nawil obriv gv xvdeba kl asebis mixedviT meTodur rekomendaciebSi. SevimuSaveT standartis Sesabamisi aqtivobebi safexurebis mixedviT, romel sac warmovadgenT sqemis saxiT.

dawyebiTi safexuri

standarti	aqtivoba
<p>miSTvis nacnob Temebze sxvadasxva xasiaTis teqstebis gamarTul ad wera</p>	<p><i>warmoadgine epizodi saxeSecvl il ad (Secval e dro, erT-erTi personaJi, faqti); aRwere peizaJi; daaxasiaTe personaJi (avtoris pozicia, Seni damokidebul eba...)</i></p>
<p>gramatikis, ortografiis, puntuaciis praqtikul ad aucil ebel i minimumis Segnebul ad gamoyeneba.</p>	<p><i>teqsti, ambavi warmoadgine dial ogis saxiT</i></p>
<p>sxvadasxva xasiaTis, miznisa da daniSnulebis weril obiTi teqstebis Setxzva.</p>	<p><i>miswere weril i axl obel s, SenTvis ideal ur pirovnebas, megobars.</i></p>
<p>mxatvrul i teqstebis Seqmna.</p>	<p><i>daasrul e moTxroba; miuriTme mocemul ortaepeds; dawere Canaxati, dial ogi.</i></p>
<p>sakomunikacio unar-Cvevebis koreqcia da daxvewa komunikaciis etiketuri normebis mixedviT.</p>	<p><i>Tanakl asel ebTan erTad warmoadgine scena nawarmoebi dan; Secval e mTxrobel i da ise warmoadgine epizodi.</i></p>

sabazo safexuri

standarti	aqtivoba
<p>sxvadasxva sirTul is da sxvadasxva saxis (literaturuli, samecniero popularuli, publicistური, საკმიანი) თეგტის შერა განსხვავებულ ტემებზე.</p>	<p><i>განსხვავებულ ი სახის მოცემულ ი თეგტებში შეადარეთ ერთმანეთს _ უპასუხეთ კითხვებს, თითოეულმა განმისადგამისთვის დამახასიათებელი ნიშანი (მაგ. პრობლემის დასმა, აკონურობა, ტერმინების გამოყენება, სუბიექტური დამოკიდებულებების რეაგმოვატვა და სხვ.);</i></p>
<p>გრამატიკის, ოტოგრაფიის, პუნტუაციის კოდნა და ამ კოდნის შეგნებულ ადგომოყენება თეგტის ასგებად და დასახვევად.</p>	<p><i>პოემის მიხედვით დაწერეთ მოტრობა; მოტრობა გადააკეთეთ პიესად.</i></p>
<p>შერის დროს საკომუნიკაციო მიზნის გატვლის შინებოთი ფუნქციური სტილის შართებულ ადსერცევა; საკუტარი ნაშერის რედაქტირება და კორექტირება.</p>	<p><i>დაწერეთ ავტობიოგრაფია, ცვ, განცხადება და სხვა საკმიანი ჟარალები.</i></p>
<p>sxvadasxva Janრისა და სახის თეგტების შერილი ობოტრუქტურიება და ორგანიზება.</p>	<p><i>დაწერეთ მცირე გამოკვლევა ცნობილი პიროვნების შესახებ; აწარმოებდრიური და დაწვრილებით არწერე, რა მოხდა მნიშვნელოვანი შესწავრებაში.</i></p>
<p>sxvadasxva ხასიატის შერილი ობოტი თეგტების საკომუნიკაციო მიზნის ამოცნობა და ამ კუტხით თეგტის ეფექტურობის შესწავლა.</p>	<p><i>დაახასიათეთ თეგტების სტილი ნიშან-თვისებების მიხედვით; მოამზადეთ რეპორტაჟი საინფორმაციო გადაცემისთვის;</i></p>

saSual o safexuri

standarti	aqtivoba
<p>svvadasxva tipisa da stil is teqstebis wera</p>	<p><i>erTi sagnis, movl enis, faqtis Sesaxeb dawereT sainformacio, samecni ero, mxatvrul i teqsti</i></p>
<p>gramatikis, orTografiis, punqtuaciis wesebis gamoyeneba teqstis asagebad da dasaxvewad</p>	<p><i>Seqmeni igavi moral is mixedviT; warmoadgine wina saukuneebis teqsti Tanamedrove epoqasTan misadagebul i, Seneul i interpretaciiT</i></p>
<p>svvadasxva mi zni T, svvadasxva auditoriisaTvis nebis mieri tipis weril obiTi teqstis Setxzva.</p>	<p><i>miswereT oficial uri weril i organizacias Txovni T da misi saWiroebis argumentirebul i dasabuTebi T.</i></p> <p><i>mieci Cveneba pol icias danaSaul ze, romel sac SeeswariT da igive faqtis Sesaxeb miswere megobars.</i></p>
<p>weril obiT teqstebSi sakuTari poziciisa da Rirebul ebiTi damokidebul ebebis svvadasxva l iteraturul i formiT warmocena</p>	<p><i>dawereT publ icisturi weril i aqtual ur probl emaze; Cawere dRiurSi saxel mZRvanel os erT-erTi Tavis Seswavl is Semdeg Seni STabeWdil ebebi</i></p>
<p>svvadasxva tipis weril obiTi teqstebis Sefaseba maTi sakomunikacio amocanis gaTval iswinebiT.</p>	<p><i>airCie rol i (mSobel i, maswavl ebel i, parl amentis wevri), auditoria (Tanakl asel ebi, ufroskl asel ebi, mSobl ebi, pedagoge bi, ubnis biWebi), formati (mi mar Tva, sagazeTo statia, gamosvl a, sentencia) da dawereT TqvenTvis aqtual ur Temaze.</i></p>

TiToeul i safexurisaTvis standartisa da misi Sesatyvisi aqtivobebis SerCevisas, ra Tqma unda, gasaTval iswinebel ia asakobrivi Tavi seburebebi.

saskol o asaki dimi tri uznaZis koncefciis safuZvel ze iyofa Semdeg etapebad: umcrosi saskol o asaki, saSual o saskol o asaki da ufrosi saskol o asaki _ adreul i siymawvil is xana.

mozardobis asaki (11-16) xasiaTdeba mkveTri cvl il ebebiT fizikur ganviTarebaSi. simwifis xana da mozardobis asaki gansxvavebul i cnebebia. adami anTa umravl esoba simwifis xanis dasrul ebis Semdeg mozardobis asakSi kidev didxans dahyofs. Tumca momwifeba mozardobis asakis dawyebis yvel aze mniSvnel ovani niSania. simwifis xana ganisazRvreba, rogorc swrafi fizikuri momwifebis periodi, romel ic moicavs hormonal ur da sxul is cvl il ebebs. simwifis xanaSi momxdari cvl il ebebi adami anis organizms reproduqciis unars aZl evs. momwifeba, ZiriTadad, adreul i mozardobis asakSi xdeba.

wamoayeneT probl ema da sTxoveT moswavl eebis, Camoayal ibon misi gadaWris hipotezuri gzebi. magal iTad, maswavl ebel i ekiTxeba moswavl eebis: „warmoidgineT, rom gogonas megobrebi ara hyavs. ra unda qnas man?“

wamoayeneT probl ema da misi gadaWris ramdenime gza. Semdeg hkiTxeT moswavl eebis, Seafason TiToeul i al ternativa.

sTxoveT moswavl eebis, daasabuTon TavianTi daskvnebi. magal iTad, hkiTxeT, „ra nabij ebi gaiare, es probl ema rom gadageWra?“

SeadgineT proeqtebi da gamokvl evebi, rac SeiZl eba rom moswavl eebma ganaxorciel on. periodul ad hkiTxeT, Tu rogor agroveben da anal izeben monacemebs da informacias.

gaxsovdeT, rom mozardebi xSirad formal uoperaciul azrovnebas iyeneben im sferoSi, romel Sic yvel aze daxel ovnebul ebi da gamocdil ebi arian. magal iTad, moswavl e, romel sac qarTul i uyvars, bevrs kiTxul obs da wers, formal uoperaciul i azrovnebis unars gamoiyenebs am sferoSi. magram imave moswavl es SeiZl eba ar uyvar des maTematika da maTematikaSi konkretul operaciul i azrovnebis unars iyenebdes.

yuradReba gaamaxvil eT moswavl eTa azrovnebis procesebze da ara mxol od Sedegebze. maswavl ebl ebma mxol od moswavl eebis pasuxebi ki ar unda Seamowmon, aramed unda icodnen, Tu ra gonebrivi procesebi gamoiyenes bavSvebma am pasuxebis misaRebad. saswavl o procesi maSin aris efeqturi, roca is emyareba bavSvis arsebul i kognituri ganviTarebis dones. maswavl ebl ebs mxol od maSin SeuZl iaT, Sesaferisi saswavl o situaciebi da gamocdil ebebi Seuqmnan bavSvebs, roca esmiT, Tu ra meTodebs iyeneben bavSvebi konkretul i daskvnebis gamosatanad.

gaacnobiereT, rom Zal ian mniSvnel ovania moswavl eTa iniciativa da aqtiuri CarTul oba saswavl o procesSi. nakl ebi yuradReba gaamaxvil eT codnis/masal is pirdapir prezentaciaze/miwodebaze da miéciT bavSvebs SesaZl ebl oba, TviTon gaakeTon aRmoCenebi garemosTan uSual o urTierTobis saSual ebiT. didaqtikurad swavl is meTodebis nacvl ad, gamoiyeneT mraval ferovani daval ebebi, rac bavSvebs uSual od fizikur samyarosTan urTierTobis SesaZl ebl obas miscems.

gaacnobiereT, rom moswavl eTa ganviTarebis tempebi gansxvavebul ia da gaiTval iswineT es gansxvaveba saswavl o procesSi.

piaJes Teoriis mixedviT, aRniSnavs naTia j anaSia („ganviTarebisa da swavl ebis Teoriebi“, 2008: 33), yvel a bavSvi ganviTarebis stadi ebs erTnairi TanmimdevrobiT gadis, Tumca gansxvavebul i siswrafiT/tempiT. amitomac maswavl ebl ebma saswavl o daval ebebi da savarjiSoebi cal keul i moswavl eebisTvis, an moswavl eTa patara j gufebisTvis unda dagegmon da ara mTel i kl asisTvis. garda amisa, moswavl eTa Sefaseba unda moxdes TiToeul i bavSvis individual uri ganviTarebis progresis gaTval iswinebiT, da ara normatul i standartiT, romelic bavSvis miRwevebs misive asakis an kl asis bavSvebis moswrebas adarebs.

social uri daswavl is Teoriis avtoris, albert banduras rekomendaciebi a:

miéciT moswavl eebis efeqturi swavl is konkretul i miTITebebi (magal iTad, dasawer daval ebasTan erTad miéciT konkretul i kiTxvebi, roml ebsac kiTxvis dros unda upasuxon)

xSirad miéciT moswavl eebis SesaZl ebl oba, Seafason Tavianti weris progresi da Semdeg es Sefaseba Tqvens Sefasebas Seadaron. mozardebi

iyeneben TviTmotivaciis strategiებს (magal iTad, cdil oben, mosawyeni daval eba ufro saintereso da saxal iso gaxadon, sakuTar Tavs axseneben, rom warmateba mniSvnel ovania); ufro xSirad isaxaven grZel vadian miznebs, TandaTanobiT ufro kargad eufl ebian kognituri swavl is da weris strategiებს.

sakl aso daval ebebi moswavl eTa grZel vadian miznebs daukavSireT, auxseniT da mieciT moswavl eebbs kiTxvis, weris da mecadineobis efeqturi kognituri strategiების magal iTebi

mieciT moswavl eebbs rTul i daval ebebi, roml ebic damoukidebl ad swavl as moiTxovs; im moswavl eebbs, roml ebsac j er ar aqvT weris swavl is TviTregul aciis unari, konkretul i miTiTebebiT daexmareT.

harvardis universitetis profesori devid perkinsi (2007) Tvl is, rom rac ufro meti ician moswavl eebma fiqris da swavl is Sesaxeb, anu rac ufro maRal ia maTi metakognituri cnobiereba, miT ufro efeqturad swavl oben isini da ufro maRal Sedegebs aRweven skol aSi

termini metakognicia gul isxmobs „azrovnebas imaze, Tu rogor vazrovnebt“. metakognicia moicavs moswavl eTa codnas da Sexedul ebebs Tavianti kognituri/Semecnebiti procesების Sesaxeb. igi, agreTve, gul isxmobs moswavl eTa azrovnebis im procesებს da qcevebs, roml ebsac isini swavl is da mexsierebis gaumj obesebis mizniT iyeneben. magal iTad, metakognicia moicavs: fiqrs imaze, Tu ras moicavs azrovneba da swavl a;

codnas Cveni mexsierebis da swavl is SesaZl ebl obebis Sesaxeb; codnas, Tu real urad risi swavl a SegviZl ia mocemul droSi; swavl is procesების efeqturad dagegmvas; swavl is efeqtiani strategiების codnas da gamoyenebas axal i masal is asaTvi sebl ad; codnas, Tu ra viswavl eT da ramdenad kargad gavigeT.

moswavl eebbs SeiZl eba vaswavl oT metakognituri strategiები, miacnia n. j anaSias, (2008: 125), roml is saSual ebitac isini SeZl eben imis Sefasebas, Tu ramdenad kargad esmiT axal i masal a da ramdeni dro sWirdebaT garkveul i masal is Sesaswavl ad. agreTve, SeiZl eba vaswavl oT sakuTar azrovnebis procesebze fiqri da swavl is procesis efeqturad dagegmva.

metakognituri strategiების codna mniSvnel ovnad exmareba

moswavl eebS swavl aSi da maRal i Sedegebis miRwevaSi. gansakuTrebiT efeqturia **sakuTari TavisTvis kiTxvebis dasmis strategia**: moswavl eebi cdil oben, daval ebaSi saerTo el ementebi amoicnon da Semdeg sakuTar Tavs dausvan kiTxvebi. magal iTad, SegviZi ia moswavl eebS vaswavl oT, rom moTxrobis wakiTxvis dros amoicnon mTavari moqmedi gmirebi, adgil ebi, sadac moqmedeba xdeba, probl emebi da probl emebis gadawveta/pasuxebi. moswavl eebS j er unda davusvaT kiTxvebi, roml ebiC maT am mniSvnel ovani el ementebis povnaSi daexmareba. eqspertebis azriT, bavSvebi ukeT gai geben wakiTxul s, Tu maT vaswavl iT ra, vin, sad da rogor kiTxvebis dasmas.

swavl is strategia gul isxmobS kognituri/SemecnebiTi procesis an procesebis mizani marTul ad gamoyenebas swavl is dros. igi moicavs moswavl eTa mier garkveul i xerxebis gamoyenebas masal is ukeT gagebis da damaxsovrebis mizniT. Zal ian mniSvnel ovania, moswavl eebS gavacnoT swavl is efeqturi strategiebi da vaswavl oT maTi gamoyeneba.

moswavl eebS xSirad uWirT gakveTil sa Tu saSinao daval ebaSi yvel aze **mniSvnel ovani informaciis amocnoba**. bevri maTgani zedapirul maxasiaTebul ebze amaxvil ebs yuradRebas. maswavl ebel ma unda miuTitos moswavl eebS, romel i cnebebi da informaciaa mniSvnel ovani gakveTil sa da sakiTxav masal aSi. es moswavl eebS warmatebul swavl aSi daexmareba. maswavl ebel s, ra Tqma unda, SeuZi ia pirdapir uTxras moswavl eebS, Tu ra iswavl on. Tumca, ufro efeqturi strategiaa, Semdegi xerxebis gamoyenebiT mivaxvedroT, ra aris gakveTil Si mniSvnel ovani: gaacaniT bavSvebs gakveTil is miznebi. es informacia SeiZi eba gakveTil is dawyebande dafaze CamoweroT; dafaze dawereT mTavari cnebebi da miuTiteT, rogor aris isini erTmaneTTan dakavSirebul i; dausviT moswavl eebS iseTi kiTxvebi, rac maT yuradRebas gaamaxvil ebs mniSvnel ovan cnebebsa da ideebze.

moswavl eebi ufro warmatebul ad swavl oben, roca maT ukve gaaCniat garkveul i codna, romel Tanac SeiZi eba axal i cnebebis daakavSireba. magal iTad, roca bavSvebs saxel mZRvanel os xmamaRI a vukiTxavT, Cven SeiZi eba drodadro SevCerdeT, raTa wakiTxul i informacia an cneba andre naswavl masal aTan, an moswavl eTa gamocdil ebaTan davakavSiroT. Semdeg SeiZi eba moswavl eebi wavaxal isoT, rom igive damoukidebl ad

gaakeTon da, saWi roebisamebr, mi vceT mi Ti Tebebi, davusvaT konkretul i kiTxvebi, rac daexmareba maT dafiqrdnen TavianT codnasa da Sexedul ebebze.

\$ 2. weris swavl eba/swavl is arsebul i viTareba

saqarTvel os rig saj aro skol ebSi 2006 wl is seqtemberSi daiwyo axal i erovnul i saswavl o gegmis pil otireba. qarTul enovani skol is pirvel, meSvide da meaTe kl asebsi. 2007-2008 saswavl o wels ki saqarTvel os yvel a skol am axal i saswavl o gegmiT daiwyo muSaoba.

erovnul i saswavl o gegma srul iad axal principebs daefuZna: orientacia TiToeul i moswavl is interesebsa da SesaZl ebl obebze, orientireba swavl is Sedegebze, meti aqcentis gakeTeba codnis xarisxe da ara odenobaze. informaciastan erTad unar-Cvevebisa da damokidebul ebebis gamomuSaveba, romel Ta gamoyenebac moswavl es cxovrebaSi SeuZl ia. „programaSi mocemul principebs wl ebis ganmavl obaSi iyenebdnen Cveni qveynis saukeTeso maswavl ebl ebi. Cven, ubral od maT erTad movuyareT Tavi, gadavamuSaveT da SevufardeT Tanamedrove saerTasoris praqtikas“, naTqvami a programis Sesaval Si.

gaizarda skol ebis damokidebl oba, maT SeuZl iaT mraval ferovani programa SesTavazon sakuTar moswavl eebis. Semovi da Sefasebis axal i sistema, romel ic exmareba moswavl es sakuTari SesaZl ebl obebis ganvi TarebaSi.

mimdinareobs saxel mZRvanel oebis SemuSavebis procesi. bol o dros gamoica araerTi saintereso wigni maswavl ebel Ta profesiul i donis asamaRl ebl ad. saxel mZRvanel o mniSvnel ovani resursia, romel ic maswavl ebel s axal i saswavl o gegmiT swavl ebaSi exmareba.

saxel mZRvanel o erT-erTi saSual ebaa da ara erTaderTi, romel ic emsaxureba erovnul i saswavl o gegmis sagnobriv programebSi mocemul i

Sedegebis mi Rwevas. Sesabamisad, maswavl ebel i araa orientirebul i saxel mZRvanel oSi mocemul i „masal is gavl aze“, aramed aqcents akeTebis sagnobrivi standartebis Sedegebis misaRwevad saxel mZRvanel oebSi mocemul i teqstebis, savarjiSoebisa Tu il ustraciebis gamoyenebaze. maswavl ebel i argebs saxel mZRvanel os moswavl eebis saWiroebebs da ara piriqit, _ maswavl ebel i fiqrobs moergos saxel mZRvanel os. maswavl ebel s SeuZl ia swavl ebis process miudges SemoqmedebiTad, ar gamoiyenos saxel mZRvanel oSi mocemul i romel ime teqsti an aqtivoba, Secval os drois xangrZl ivoba, romel ic romel ime konkretul Temas eTmoba, gadaanacvl os paragrafebis Tanamimdevroba, daamatos sakuTari aqtivobebi da sxv.

axal i saswavl o sagnobrivi gegmebis Sesabamis saxel mZRvanel oebTan erTad gamocemul ia „maswavl ebl is wigni“, romel Sic mocemul ia sasargebl o meToduri miTiTebani, rCevebi, ni muSebi. VII kl asisaTvis gankuTvnil „maswavl ebl is wigSi“ (v. rodonaiia, a. arabul i, xuciSvil i, 2006: 6) aRniSnul ia: „paragrafs agvirgvinebs ZiriTadad saSinao daval ebad gankuTvnili weriTis samuSao, romel sac zogjer sakmad vrceli instruqcia axl avs. am instruqciis daniSnul ebaa gauadvil os moswavl es saSinao daval ebis Sesrul eba. maswavl ebel s ki SeuZl ia am instruqciaze dayrdnobiT SeimuSavos saSinao daval ebis Sefasebis kriteriumebi.“

saxel mZRvanel os erovnul saswavl o gegmasTan Sesatyvisobis Sinaarsis da miznebis ruka moicavs weriTis samuSaoebis formebs: TxrobiTi xasiaTis, publicisturi, poeturi teqstebis Seqmna, sagazeTo statiis saTaurisa da dasawyisis SeTxzva, sainformacio teqstis Sedgenis unar-Cvevebis ganviTarebaze muSaoba.

gakveTil is dagegmvis cxril Si weriTis daval ebis Sesrul eba ZiriTadad gaTval iswinebul ia saSinao daval ebad. magal iTad, 5 wuTiani ese, weriTis daval eba, ras gveubneba l eqsi? (21), „warmosaxul i personaJis portreti“ (31).

gakveTil is scenarebSic weriTis samuSao ZiriTadad saSinao daval eba da gaTval iswinebul i, magal iTad, „rveul ebSi amoiweron maTi sayvarel i poetis l eqsebidan mimarTvis formebi“ (25). gakveTil ze weriTis

daval ebebi ZiriTadad srul deba gramatikasaTan mimarTebaSi. magal iTad, zedsarTavi saxel is SeerTeba arsebiTTan. Seadginon saxl -karis aRweris msgavsi sqema. mocemul ia weris unaris Sefasebis kriteriumebi.

garkveul i adgil i eTmoba marTI weris sakiTxebis Seswavl as.

IX kl asis „maswavl ebl is wignSi“ (avtorebi: v. rodonia, n. nakudaSvil i, a. arabul i, m. xuciSvil i 2008). Sinaarsisa da miznebis rukaSi weriT i daval ebebi konkretul ad miTiTebul i ar aris, sanimuSo gakveTil ebis scenarebi rig SemTxvevaSi iTval iswinebs saSinao daval ebad saxel mZRvanel oSi mocemul i weriT i daval ebis Sesrul ebas(641) gansazRvrul ia Semaj amebel i weris Sefasebis unarebi, romel ic msgavsia VII kl asSi gansazRvrul i kriteriუმebisa (53).

IX kl asis „maswavl ebl is wigni“ (b. sul akauri, m. gordel aZe, T. qitoSvil i, 2008) miTiTebul ia, rom „nawarmoebis Seswavl is Semdeg moswavl eebi weren mcire eseebs (maTi mocul oba daaxl oebiT erTi-ori gverdi unda iyos), metwil ad es aris is, rasac tradiciul ad „Tavisufal Temebis“ vuwodebT. ufro xSirad moswavl eebis mcire esestvis ramdenime Temas vTavazobT, roca ase, isini maTgan erTs irCeven da Sin asrul eben, amave dros SesaZl ebel ia ese kl asSic daiweros, _ vTqvaT, sami Temidan ors moswavl eebi Sin amuSaveben, mesames ki, romel ic Tqven special urad „Semo inaxeT“ _ kl asSi“.

Sinaarsisa da miznebis rukaSi saxel mZRvanel os erovnul saswavl o gegmasTan SesabamisobisaTvis mocemul ia qarTul i enisa da l iteraturis samive mimarTul eba. „wera“ standarte bis miTiTebiTaa waarmodgenil i. SefasebaSi yvel a TemasTan mimarTebaSi miTiTebul ia „weriT i daval ebis Sesrul eba“, gakveTil is sanimuSo scenari s miznebsi gaTval iswinebul ia weriT i metyvel ebis kul turis (teqstis azris gamokvetis da mkafiod ganmartebis unaris ganviTareba“ (20). aqtivobebSi miTiTebul ia „weriT i daval ebis Sesrul eba“ (20), „sxvadasxva Temaze daweril i ramdenime mcire eses wakiTxva da ganxil va (30). eses Sefasebis sqema iTval iswinebs kriteriუმebis: 1.azrovnebis damouki debi oba, original uroba; 2.l iteraturis codna, wigni ereba; 3.eses kompozicia, msjel obis l ogikuroba da argumentirebul oba; 4.enobrivi kul tura.

TiToeul i kriteriumi moicavs qul ebis mixedvit moTxovnebs: magal iTad, pirvel i kriterumisaTvis eses avtoris azrovneba mkveTrad original uria, original uria, aRbeWdil ia mkafio pirovnul i el feriT. avtoris msj el oba safuZvl iani da damaj erebel ia (31).

„Sesaswavl nawarmoebTan uSual od dakavSirebul i saxel mZRvanel oSi mocemul i msj el obis Temis safuZvel ze Sestrul ebul i weriT i namuSevrebis Sefaseba imave kriteriumebs eyrdnoba, romel Tac eses Sefasebisas viyenebT, oRond, rasakvirvel ia, sagangebo yuradReba eTmoba nawarmoebis gaazrebis da gagebis dones“ (T. vasaZe, 2006: 35).

XI kl asis „maswavl ebl is wignSi“ (T. vasaZe, n. SaraSeniZe, 2007) Sinaarsisa da miznebis ruka iTval iswinebs mimarTul eba „weris“ standartebs moTxovnebs, SefasebaSi miTitebul ia „weriT i daval ebis Sestrul eba“. gakveTil is scenarebSi miTitebul ia mocemul daval ebebze daweril i Temebis prezentacia, eses prezentaciis Sefasebis sqema da kriteriumebi.

aRsaniSnavia, rom X kl asis saxel mZRvanel os Tan erTvis savarj iSoebis krebul i „rogor vveroT ukeTasad“, romel ic moicavs Semdeg sakiTxebs: „isev punqtuacia.., j er vgegmaVT, Semdeg vwerT, vwerT yvel aferze... sityviT gamoxatul i samyaro... rogor gamoxatoT saTqmeli, mTqmeli is pozicia, poeturi ena – l eqsis anal izi, zmna – enis xerxemali, vveroT oficial uri stil iT.

IX kl asis „maswavl ebl is wigni“ (b. sul akauri, m. gordel aZe, T. qitoSvil i, 2008) miuTitebs, rom saxel mZRvanel os bl okSi „dawere“, weriT i daval ebebi Setanil ia, magram sxva rubrikebis daval ebebic SeiZl eba weril obiT Sestrul des (8).

gaTval iswinebul ia weriT i saSinao daval ebebi: aTpunqtiani Txrobiti gegmis Sedgena, nawarmoebis personaJebis mokle daxasiaTebs. sami maTi azrit saukeTeso mxatvrul i saxis amowera (28). Camoayal ibon daviT guramiSvil is Sexedul ebebi swavl a-ganaTl ebaze, Seadaron guramiSvil is didaqtikuri motivebi sul xan-saba orbel ianis SemoqmedebaSi gamokveTil aRzrdis principebs (saTauri - „ymawvil i unda swavl obdes“) (32). „davawerinoT moswavl eebis araoficial uri da oficial uri weril ebi“ (34). „davawerinoT moswavl eebis avtobiografia,

vavarjiSoT isini dial ogis weraSi" (36). saSinao daval ebad Seasrul on saxel mZRvanel oSi mocemul i savarjiSo (67). daweron dRiurebi.

saxel mZRvanel os rubrika „mwerlis saxel osno" moicavs weriT daval ebebs, romelic xel s uwyobs fantaziisa da SemoqmedebiT unaris ganviTarebas. moswavl e varjiSobs sxvadasxva daniSnul ebis teqstebis Seqmnaze. magal iTad, fanj ridan danaxul i xedis aRwera da mkiTxvel isaTvis garkveul i ganwyobis Seqmna (55).

„maswavl ebl is wigni" iTval iswinebs „weriT namuSevrebis Sefasebis swavl ebas. gansazRvrul ia Semowmebis kriteriუმები (Sinaarsi, dasabuTeba, Txrobis organizeba, sintaqsi, leqsika, marTI wera, weris ostatoba) da Sefasebis sqemebi, qul ebis miTiTeba.

qarTul i enisa da literaturis yvela alternatiul i saxel mZRvanel o imdenad kargi da misaRebia, rom arCevani Zal ian Wirs. ganxil ul saxel mZRvanel oebs axl avs „maswavl ebl is wigni“, rac uTuod didi daxmarebaa maswavl ebel TaTvis da didi SenaZenია meTodikuri Tval TaxedviT. maTSi gaTval iswinebul ia saswavl o gegmis samive mimarTul ebis „zepirmetyvel eba“, „kiTxva“, „wera“ _ gansazRvrul ia standartebis mixedviT saswavl o miznebis dasaxva, aqtivobebi, Sefaseba.

amasTan, dasanania, rom mimarTul eba „wera“ ar aris iseTi mraval ferovani meTodebiT, strategiebiT, garkveul obiT warmodgenili, rogorc mimarTul eba „kiTxva“. weriT saxis samuSaoebi ZiriTadad dagegmil ia saSinao daval ebad Sesrul ebisaTvis. sagakveTil o procesSi weriT daval ebis Sesrul eba gramatikastan aris dakavSirebul i. saSinao daval ebis mosmena, ganxil va gakveTil ze ver xerxdeba. „maswavl ebl is wigni“ gvirCevs zogierTi mainc movasmeninoT, raTa moswavl eebis gauCndeT motivacia werisaTvis. saertod ar dgas sakiTxi weriT daval ebis Sesasrul ebl ad weris strategiebis arCevisa, ar ganxil eba integrirebul swavl ebaSi weris Cartva qarTul i enisa da literaturis integrirebul ad swavl ebis procesSic ki.

qarTul i enisa da literaturis saswavl o gegmis moTxovnebis Sesabamisad mimdinare saqmianobis Sesaswavl ad CavatareT kvl eva.

kvlevis mizani: sagnobrivi saswavl o gegmis mixedviT mimdinare saqmianobis \Seswavl a da werisadmi damokidebul ebis gansazRvra.

kvli eva warimarTa ori mimarTuli ebit:

a) usual od saswavi o procesze dakvirveba;

b) werisadmi moswavi eTa da maswavi ebel Ta damokidebul ebis anketuri gamokitxvis analizi

ImimarTuli eba:

kvli evis metodi: anketis analizi, dakvirveba, gamoricxvis metodi.

kvli evis catarebis dro: 2009 wl is Tebervali.

kvli evis procedura saswavi o procesze dakvirvebisatvis:

- pil otirebuli klasebis gakvetil ebze daswreba;
- tradiciuli metodebit momusave maswavi ebel Ta gakvetil ebze daswreba;

- piradi gamocdileba.

kvli evis proceduraSi disertantTan erTad CarTuli iyo axal beda da gamocdilebi maswavi ebeli. samive cal-cal ke arwerda saswavi o procesis msvlel obas, monacemebi gaanal izda erToblivad.

saswavi o procesze kvli evis procedura moicavda agreTve sagnobrivi katედრის სხდომებზე დასვრებას, სადაც განიხილ ებოდა qarTuli enisa da literaturis swavlebasTan dakavSirebuli sakiTxebi.

intervius kitiTxvebi damoukidebl ad moamzades sagnis maswavi ebel ebma, sagnobrivi katედრის გამგემ და დისერტანტმა. gamoricxvis metodis gamoyenebit SevarCiet sabol oo varianti. gTavazobT nimusebs:

- saswavi o procesze dakvirvebisatvis (ix. nimuSi #1)
- sagnobrivi katედრის სხდომაზე დასვრებისatvis (ix. nimuSi #2).

nimuSi #1

saswavi o procesze dakvirvebisatvis

saxeli, გვარი -----

pedagogiური საკმიანობის ხანგრძლივობა -----

1. aqvs Tu ara gansazRvruli saswavi o miznebi moswavi es? maswavi ebel s?

2. ician Tu ara, romeli standarti aqvT misarwevi?

3. ramdenad Seesabameba pedagogis strategia gakvetil is mizans?

4. sworadaa Tu ara ganawilebuli dro?

5. ramdenad eZl eva moswavl es azris Tavisufli ad gamoTqmis, arCevanis da Caweris saSual eba?
6. ramdenad motivirebul ni arian moswavl eebi?
7. ramdenad gamoiyeneba saswavl o da damxmare resursebi swavl eba-swavl isas?
8. aris Tu ara damoukidebel i muSaobis unarisa da kritikul i azrovnebis ganviTarebis xel Semwyobi garemo?
9. ramdenad naTI adaa Camoyal ibebul i daval ebaTa instruqciebi?
10. gamoiyeneba Tu ara strategiebi weriT amocanebis damoukidebl ad gadaWris unar-Cvevis gansaviTarebl ad? (CawereT gamoyenebul i strategia).
11. SerCeul i aqtivobebi Seesabameba Tu ara moswavl is SesaZl ebl obebsa da gamocdil ebas?
12. ramdenad gasagebia moswavl isaTvis Sefasebis forma da komponentebi?
13. rogor iyenebT weras integrirebul i swavl ebisaTvis. daasaxel eT magal iTi.

ni muSi #2

sagnobrivi kaTedris sxdomaze daswrebisaTvis

saxel i, gvani -----

pedagogiuri saqmianobis xangrZl ivoba -----

1. aqvs Tu ara gansazRvrul i saswavl o mi znebi maswavl ebel s?
2. icnobT Tu ara moswavl is misaRwev standartis?
3. meTodurad gegmavs saswavl o process, icavs drois dadgenil limits?
4. ramdenad uwyobs xel s Tavisufali, Tbil i, SemoqmedebiT garemos Seqmnas?
5. ramdenad uqmni s pi robas moswavl es TviTreal izaci isaTvis?
6. ramdenad uwyobs weris kul turis ganviTarebas moswavl eebSi?
7. ramdenad iyenebs saswavl o da damxmare resursebs weris procesSi?
8. icis, rogor daamyaros efeqturi komunikacia moswavl eebTan?
9. ramdenad Tavdaj erebul ia da fl obs sakuTar emocias stresul situaciaSi cik ki?

10. avl ens swavl ebis sxvadasxva midgomebis codnas da iyenebs maT?
11. aqvs weris swavl eba-swavl is sakuTari strategia da aRwevs maRal Sedegebs.
12. SeuZl ia weris procesis organizeba da dagegmva, ise, rom miaRwios moswavl eTa dainteresebasa da gaaqtiurebas.
13. ramdenad naTI adaa Camoyal ibebul i daval ebaTa instruqciebi?
14. gamoiyeneba Tu ara strategiebi weriTi amocanebis damoukidebl ad gadaWris unar-Cvevis gansaviTarebl ad (miuTiTeT gamoyenebul i strategia).
15. SeuZl ia moswavl eebS SeurCios diferencirebul i daval ebebi maTi asakobrivi da pirovnul i Taviseburebebis gaTval iswinebiT, xel s uwyobs TiToeul i maTganis winsvl asa da TviTdamkvi drebas?
16. ramdenad gasagebia moswavl isaTvis weris Sefasebis komponentebi da kriteriუმები?
17. pozitiurad TanamSroml obs kol egebTan, mSobl ebTan, moswavl eebTan da sazogadoebasTan.
18. rogor xdeba sagnobrivi kaTedris mier weris swavl eba/swavl is koordinacia.

saswavl o procesze dakvirvebis Sedegebma cxadyo, rom saswavl o procesSi sagnobrivi programebis moTxovnebis Sesabamisad weris strategiebis swavl eba / swavl is ganxorciel ebisaTvis mimdinareobs saintereso saqmianoba, maswavl ebl ebs warmatebul i Sedegebi aqvT miRweul i, magram ar aris sistemuri midgoma, mkafiod ar cans weris standartebis misaRwevi saqmianoba, xSirad standartic ar aris garkveul i, gansakuTrebiT moswavl eTa mier. weriTi muSaobisaTvis saWiro strategiebis gamoyeneba iSviaTia. ar aris gaTval iswinebul i asakobrivi SesaZl ebl obebi, moswavl eebS gacnobierebul i ara aqvT erT saganSi miRebul i codnisa da unaris sxva saganSi gamoyenebis SesaZl ebl oba.

Il mi marTul eba:

kvlevis mizani: werisadmi moswavl eTa da maswavl ebel Ta damokidebul ebis Seswavl a.

kvl evi s meTodi: orsafexuriani interviu.

kvl evi s baza: baTumis #21 saj aro skol a, demokratiis institutTan arsebul i saswavl o centri „neo”.

disertantis, sagnobrivi kaTedris wevris, moswavl is mier Sedgenil i kiTxvarebis safuZvel ze SemuSavda axal i varianti, SeirCa standarti, indikator i.

SefasebisTvis gamoyenebul i iyo Semdegi kriteriუმebi: vsaWiroeb gaumj obesebas, kargad, Sesani Snavad.

gverdi avuareT kriteriუმs _ ar SemiZl ia). amgvarma midgomam ganapiroba moswavl eTa gul axdil oba, ramac intervius sandoobis xarisxi aamaRI a.

kvl evi saTvis momzadda fokus-j gufebi. aT j gufSi or-ori wevri gaerTianda. fokus-j gufebis wevrebs, roml is Semadgenl obaSi Sedi odnen sakvl evi skol is XI-XII kl asis aTi moswavl e, xuTi pedagogiur praqtikaze myofi studenti, ori stajori maswavl ebel i, sami sagnobrivi kaTedris gamge. fokus-j gufebs CautardaT instruqtaJi intervius Catarebis proceduris Sesaxeb, miwodaT intervius kiTxvebi. fokus-j gufebma interviu Caatares erT skol aSi erTsa da imave dros.

gTavazobT intervius I safexuris kvl evi s Sedegebs.

rogoria Tqveni damokidebul eba werisadmi _ vsaWiroeb gaumj obesebas – 67 %, kargi 23%, Sesani Snavi _ 10%.

Il safexuris intervius kiTxva _ I safexuris intervius Sedegebi ram ganapiroba?

interviუს monawil eni igive respodentebi iyvnen. maTTan muSaobda igive fokusj gufebi.

Il safexuris intervius gaanal izebiT cxadi gaxda, rom Sedegebi ganpirobepul ia weris standartis, kompetenciis gaucnobierebul obi T. weriTi muSaobis dros ar ician, konkretul ad ras unda miaRwion da ra saSual ebiT, ician mxol od, rom unda weron „kargad” da „uSecdomod”. zogjer standartis dasaxel eba SeuZl iaT, magram rod is imuSavon mis misaRwevad, ver sazRvraven. zogjer, piriqiT, ician, rogor weron, magram ar ician ristvis, ra Sedegis misaRwevad. damoukidebl ad weriTi samuSaos Sesrul eba uWirT.

ganaTI ebiS sabazo da saSual o safexurze qarTul i enisa da l iteraturis saswavl o gegmis mixedviT mimdinareobs muSaoba, rig maswavl ebl ebs sakmaod mniSvnel ovani warmatebebi aqvT miRweul i.

CavatareT kvl eva, roml is mizani iyo sxvadasxva saganSi weriT i daval ebebiS Sesrul ebiT misaRwevi standartisa da gamoyenebul i weris strategi ebiS dadgena.

kv l evis meTodebi: dakvirveba, intervi u.

kv l evaSi monawil eobdnen VII-XII kl asis 60 moswavl e.

kv l evis procedura: sxvadaxva sagnis gakveTil ebze daswrebiT miRebul i monacemebisa da moswavl eebis intervi uebiS SedarebiTi anal izi.

kv l evis Sedegebi: yovel dRiurad moswavl e TiTqmis yvel a saganSi asrul ebs weriT daval ebas, xSirad sakmaod didi mocul obiTac. moswavl eebTan gasaubrebisas naTel i gaxda, rom isini nakl ebad fiqroben romel i standart i aqvT misaRwevi. es qarTul i enisa da l iteraturis gakveTil ebiS Tvis miaCniaT saWi rod. aris mcire gamonakl isi maswavl ebl is mier instruqtaJis micemisa, magram saTanadod ver iyeneben daval ebiS Sesrul ebiS procesSi.

kv l evis Sedegebis mixedviT moswavl eebS sxvadasxva saganSi (humanitarul i j gufis) xSirad eZl evaT gakveTil ze an Sin damoukidebl ad samuSaod daval eba, roml is Sesasrul ebl ad sWirdebaT da iyeneben kidec qarTul i enisa da l iteraturis gakveTil ebze Seswavl il strategi ebs, magram es gaucnobierebl ad xdeba da moswavl eTa CarTul obis xarixi sasurvel i ver aris. kidev ufro rTul i viTarebaa Sin damoukidebel i samuSaos Sesrul ebiSas. arcTu iSviaTia SemTxveva, roca daval ebad eZl eva mxol od Temis an savarj iSos dasaxel eba da ar mieTiTeba, romel i strategia gamoiyenos, rac samuSaos Sesrul ebiS dros axangrZl ivebs, xol o interesi dabal ia.

moswavl eze orientirebul i swavl ebiS mixedviT, moswavl e unda fl obdes im saSual ebebs, riTac Sedegs mi aRwevs.

aRsaniSnavia, rom weris strategi ebiS gamoyeneba mraval ferovani ar aris. uZnel debaT saswavl o miznis Sesafetisi strategiis SerCeva. integrirebul swavl ebaSi wera da misi SefasebiSaTvis sistema ganmaviTarebel i swavl eba efeqtianad ver gamoiyeneba.

Tavi II _ saswavi o procesis marTva weris zogadi kompetenciebis miRwevisaTvis.

\$ 1. weris zogadi kompetenciebis gansazRvra

kompetencia, SesaZl ebl oba, Cveva, unari xSirad urTierTsemcveli da garkveuli xarisxiT urTierTgadamaravi mniSvnel obiT gamoiyeneba. TiToeuli maTgani ukavSirdeba adamiანის miRwevis SesaZl ebl obebs.

„kompetencia“ I aTinuri sityvaa da niSnavs sakiTxTa wyebas, romlis j erovani codna moepoveba visme (ucxo sityvaTa I eqsikoni, 1989: 243). esaa SesaZl ebl oba, ganaxorციელო kavSiri codnasa da situacias Soris, mi iRo Sesabamisi codna probl emis gadasaWrel ad.

„kompetencia“ aris codnaze, gamocდილებზე, Rirebul ebebsa da midreკილებზე დაფუძნებული საერთო უნარი, რომელიც განატი ებისა და TviTგანატი ების სასუალე ბი T yal ibdeba da ganapi robebs adamiანის social ur mobil obas“ (z. cucqiriZe, n. orj onikiZe „განატი ების Tanamedrove Teoriebi“, 2005: 107)

saswavi o sagnebSi, saganmanaტი ელი o programebSi aisaxeba akademiური კვალი ფიკაცი ის Tvis მისაRვევი კომპეტენციები. ამრიგად, ტერმინი „kompetencia“ Semodis მოსვლი ს, როგორც მომავალი სტუდენტის, ცნობიერებაSi.

სასუალი o სკოლის სaganmanaტი ელი o procesSi კომპეტენციის ასახვის Sesaxeb Seqმნილია სრამები ucxo enasa და ფიზიკურ კულ ტურაSi, istoriasa და humanitarული ციკლის სagnebSi (druJინა (2003), potaSkინი (2002), qsezonova (2001). xazgasmულია განატი ების xარისხის ამარი ებაSi კომპეტენციის მირვევის მნიSvnel oba.

არნიSnული ს გაTვალი სვინები T naSromSi გამოყენებულია ტერმინი „kompetencia“.

დიდატიკური პრინციპის Tanaxmad, swavleba გული სxmobs erT saganSi მიReბული ცოდნის გამოყენებას სხვა saswavi o დისციპლინეSi (მ. skatკინი (1981), ი. I ernerი (1982), v. cetლინა (1982), I . zorინა (1983)).

komპეტენციების მირვევაში რესი სკოლის yvel a saganmanaტი ელი o programის მიზანია და gansazRvrულია swavleბის სხვადასხვა საფეხურზე yvel a saswavi o saganSi. კომპეტენციები იყოფა დარგობრივ (დარგისაTვის

specifikur) da zogad (transferul, yvel a sferosTvis saerTo) kompetenci ebad.

amgvari midgoma gasaTval iswinebel ia saSual o skol aSi, romel ic umaRI esi skol is sastarto etapia da moicavs ganaTI ebis sam safexurs: dawyebiTs, sabazosa da saSual os. TiToeul is dasrul eba fasdeba qul ebiT. Sefasebis Sedegebis mixedviT xdeba safexuridan safexurze gadasvl a. sagul isxmoa, rom saswavl o gegmebis SemuSavebis procesSi 2004-2006 wl ebSi saskol o sistemaSi Semodioda kompetenciis cneba, magram mkvidrad ar iyo dafuZnebul i.

kompetenciebis gansazRvra ganapirobebs safexuris warmatebiT gavl aSi saswavl o sagnebis wvl il is mniSvnel obis amaRI ebas. standarte bi inovaciuri SenaZenia, magram saerTaSoriso SeTanxmebiT umaRI es skol ebSi moqmedebs kompetenciebze dafuZnebul i saganmanaTI ebl o programebi, romel Ta winapiroba saSual o skol is saswavl o gegmaa (sagnobrivi programebi). daaxl oebas xel s Seuwyobs kompetenciebze dafuZnebul i saSual o skol is programebi, roml is Sesaqmnel ad saukeTeso bazaa moqmedi standarte bi da indikatore bi.

es probl ema Cveni kvl evis sagan i ar aris, magram vvaraudobT, rom kompetenciebze dafuZnebul i saSual o skol is saswavl o gegmebi (sagnobrivi) programebi xval indel i dRea.

saswavl o sagnis swavl eba/swavl is axal i midgomebi integrirebul swavl ebas da saganTa j gufebad dayofis zogadi da dargobrivi kompetenciebis gansazRvras saWiroebs.

zogadsaganmanaTI ebl o skol aSi swavl ebis samive safexurze damkvidrda integrirebul i swavl eba.integrireba esaa harmoniul da koordinirebul erTian mTI ianobad gadaqceva. (Civil- encikli opediuri I eqsikoni). integrirebul i swavl eba ki gul isxmobs erTisa da imave disciplinis fargl ebSi arsebul i sagnebis an mimarTul ebebis erT sagnad swavl ebas, erTgvar situaciaSi naswavl is sxvagvar, gansxvavebul situaciaSi gamoyenebas (transfers) (I eqsikoni ganaTI ebis special istebisaTvis, 2007: 61).

pedagogiur, meTodur da fsiqol ogiur l iteraturaSi xSirad gamoiyeneba terminebi: integrirebul i swavl eba, integraciul i kursebi,

integrირებულ იგაკვეთილი და ა. ს. არსებობს სპეციალური სამეცნიერო
ნაშრომები პედაგოგიკაში, რომელთა ავტორები ძდილობენ მისცენ
განსაზრვება პედაგოგიური ინტეგრაციის ფენომენს:

— „ინტეგრაცია ეს არის მეცნიერებათა და სკავსირების
პროცესი, რომელიც დიფერენციაციის პროცესების მხარდამხარ ხორციელდება.
ის უარმოდგენს სავსებით სრულ კავსირების მარალი ფორმის ხარისხობრივად
უფრო მარალ საფეხურზე აყვანას“ (ნ. სერდიუკოვა, 2006.)

— „ინტეგრაცია – უამყვანი ფორმა განათლების პროცესთა
ორგანიზაციისა, ბუნების კანონების ერთობისა. ესაა ერთიანობაზე დაყრდნობით
სუბიექტის მიერ გარემომცველი სამყაროს ერთმნიშვნელოვნად აღგრა“ (გ.
მონახოვა, 1997).

ინტეგრაცია სასუალო დისციპლინების ორგანულად დაკავსირებულ
სისტემაა, რომელიც აგებულია ცენ გარსემო არსებულ სამყაროს ანალიტიკ.
სუალების ამ კურსის სედეგად ხდება ცოდნათა დახვეწა, სისტემატიზაცია,
უართა განვითარება, ყალიბდება გარესამყაროს ერთიანობა, მიგრევა
პიროვნების მრავალმხრივი განვითარება.

პედაგოგიური ინტეგრაცია განიხილება როგორც თანამედროვე სუალების
მეცნიერული სტილი. შესასუალები ობიექტის დაკვირვებას მოსუალებს არ ახდენს
განკალკეებულად. კავსირის დამყარება ავროვნების პროცესებისა და
მოყმედებების სხვადასხვა ფორმების სრის უზრუნველყოფს მოსუალებათა
ყმედების ერთიანობას და სისტემატიზაციას.

„მეცნიერული გამოკვლევები ფსიკოლოგისა და პედაგოგიკის სფეროში
გვაჩვენებს შესაჩლებლობას, დამატკიცოთ, რომ სუალება, რომელიც აგებულია
ინტეგრაციის იდეებზე, არათუ შესაჩლებლია, არამედ აუცილებელიც.“ (მ.
მამასახლისი, გ. ბერძულიშვილი „ინტეგრირებული სუალება ელემენტარული
სკოლაში“, კსუ შრომები 2007: 213).

ეროვნული სასუალო პროგრამა მოიტხოვს სუალების ამოცანების
უარმოდგენას ინტეგრირებულ, კოორდინირებულ სახით. ამდენად, ამ
სემტხვევაში უამყვანი პრინციპის სავსე (ენისა და ლიტერატურის)
სინარსობრივი ერთიანობა. ნებისმიერ სავსე ნებისმიერი ტიპის ტექსტის
სესუალებს მოსუალებს მსგავსი ამოცანების უინაზე დგება. მაგალითად, მან
უნდა დაადგინოს, რა სტრუქტურისაა ტექსტი, რა სინარსის სემცვლია, რა
ენობრივი მახასიათებლები აყვამას, რა ტიპის სტრატეგიები უნდა გამოიყენოს

mis gasaazrebl ad, axal i teqstis Sesadgenad da auditoriis winaSe saprezentaci od. ase rom, enobrivi-komunikaciuri unarebi gamWol i xasiaTisaa – am unarebis daufleba moswavl es nebis mieri sagnis aTvis ebis procesSi swirdeba.

integrirebuli didaktika gulisxombs swavl isas miRebul i gamocdilebis urTierTdakavSirebas, moswavl is mier SeZenil i gamocdilebis gadatanis xel Sewyobas erTi sagnidan meoreSi. aseTi midgoma ganamtkicebs unarebs, amdidrebs gamocdilebas da zrdis moswavl eTa qmedunarianobas. integrirebuli swavl ebis organizacia izlevas saSual ebas aCvenos bavSvs samyaro mTel i Tavisi mraval ferovnebiT, rac xel s uwyobs mozardis pirovnebis emociur ganvitarebas, SemoqmedebiT i azrovnebis formirebas.

aRsaniSnavia, rom saswavo saganTa integrirebis problema pedagogikis mecnierebis kvlevis sagan iyo jer kidev gasuli saukunis 80-ian wlebsi. am mimarTulebiT Seiqmna sayuradRebonaSrimebi saswavo saganTa dajgufebis Sesaxeb (I. Zorina (1980); V. Cetlina (1981); Z. Grigorieva (1981); V. Juraviovi (1981)). maTi mosazrebiT, saganTa dajgufebis umTavres safuzvelserTiani saswavo problema, mizani da Sedegebi warmoadgenda. kvlevis danergva ganapirobebda moswavl eTa gantvirTvas (eqvisi-Svidi sagnis nacvlad saSinao daval ebad mosamzadeblad eqneboda sami sagan i), aamaRlebdagakvetilis efeqturobas. magram gamoiwvevda saswavo gegmebsa damaswavl ebel Ta datvirTvasi mkvetrcvilebebs dam kvlevis Sedegebma praqtikul i ganxorciel eba verhpova.

Tanamedrove saswavo gegmit, sadac mocemulia calkeul saganSimisarwevi standartebi, gatvaliswinebulia integrirebuli swavl ebis gazliereba, swavl eba orientirebulia moswavl eze, iqmneba pirobebi zogadi dasagnobrivi (dargobrivi) kompetenciebis gansazRvrisaTvis.

pedagogiur gamocdilebaze dafuznebiT migvacnia, rom weris kompetenciebis dasaufleblad integrirebuli swavl eba, sasurvelia, warimartosxvadasxva mimarTulebiT: a) sagakvetilo procesSi CarTviT; b) kl asgarese muSaobiT; g) werisaTvis momzadebis procesSi Tu uSual od weris.

weris kompetenciis dasaxvewad mniSvnel ovania werasTan dakavSirebul i aqtivobebis CarTva arasagakveTil o muSaobaSi: sawreo saqmi anobaSi, sadamrigebl o programasa Tu integrirebul i gakveTil istvis momzadebis procesSi.

integrirebul i gakveTil i gul isxmobs sagakveTil o procesSi sul mcire ori sagnis monawileobas ise, rom maTi Serwyma saSual ebas izleodes erTi da imave Temis ingvl iv daigegmos da Catardes samuSaoebi/aqtivobebi, romel Ta Sesrul ebitac integrirebul i sagnebis saswavl o Sedegebi saTanadod iqneba miRweuli.

aseTi gakveTil is Catarebisas mniSvnel ovania gavitval iswinot miTitebebi, romelic Semotavazebulia „irmis naxtomis“ saitze <http://ict.dlf.ge/sagnebis-integrireba>; sagulisxmoa sxva vebgverdebze (www.slideshare.net; www.ganatileba.org; www.education.ge; www.mes.gov.ge; www.tpd.c.ge; lemill.net) ganTavsebul i gamocdil eba pedagogebsa (n. nasyidaSvili, n. canava-miqel aZe, l. goCaSvili, m. kapanaZe, i. avaliani, m. joxaZe, n. xaraZe, n. ozbeTel aSvili, n. nozaZe, m. nozaZe, m. doborjginiZe, T. xuroSvili, g. baramiZe, c. kurtaniZe, q. lomiZe da sxv.).

integrirebul i gakveTil ebistvis arCeuli Tema erTdroulad ukavSirdeba yvela im sagans, romelic gakveTil Sia CarTuli aucil ebeli da Zalian mniSvnel ovania xel mZRvaneloba erovnuli saswavl o gegmit, sadac swavlebis safexurebis mixedvit mocemulia informacia im Sedegebsa da indikatorebis Sesaxeb, razec unda gadiodes saswavl o procesis dros dagegmili da SerCeuli samuSaoebi/aqtivobebi.

mniSvnel ovania, klasis, moswavleTa profilis, Zlieri da susti mxareebis gavitval iswineba.

warmogidgenT sagakveTil o procesSi saganTSorisi integraciis dagegmvis etapebs:

1. sagakveTil o Tematikisa da partniori-maswavleblis SerCeva.

SesaZlebelia jer Seirces Tematika da am Tematikis garSemo moxdes gundis Semokreba, an piriqit, maswavlelebis gundma gadawyvitos integrirebul i gakveTil is ganxorciel eba da am miznit Sarcios yvelasatvis saintereso Tematika.

2. sagakveTil o Temis, klasis profilis, gakveTil is miznisa da

erovnul i saswavl o gegmis Sedegebis dazusteba.

es etapi iTval iswinebs ramdenime tipis aqtivobas: gakveTil is dagegmviswina anal izs, dagegmvas da dokumentirebas. maswavl ebel Ta gundi axdens nabij -nabij „gakveTil is gegma-scenaris“ punqtebis Sevsebas.

gakveTil is Tematikisa da samuSao jgufis formirebis etapidan ukve cnobilia swavl ebis safexuri da kl asi, roml isTvisac igegmeba gakveTil (eb)is Catareba, aseve, cnobilia integrirebuli sagnebi, maswavl ebl ebis vinaoba da kl asSi moswavl eTa raodenoba. gundis mier xdeba am monacemebis asaxva „sagakveTil o gegma-scenaris“ Sesabamis grafebSi.

maswavl ebl ebis mier winaswar SerCeuli saerTo Tematikis fargl ebSi TiToeuli sagnisaTvis, erovnuli saswavl o gegmiT gansazRvruli misaRwevi Sedegebi amoirCeva da „sagakveTil o gegmis“ Sesabamis grafaSi Caiwereba. swavl is Sedegebi aris saorientacio wertil i gakveTil is miznebis da aqtivobebis dagegmvisas.

amave etapze xdeba moswavl eTa SesaZl ebl obebisa da saWiroebebis gansazRvra gundis mier zogadad da individual urad - sakuTari sagnebis mixedviT; anal izis safuZvel ze ikveTeba kl asis Zlieri Tu susti mxareebi, moswavl eTa mdgomareoba da saWiroebebisa Tu probl emebis nusxa, romel Ta gadal axvac iqneba aucil ebel i erovnul saswavl o gegmaSi dasaxul i Sedegebis misaRwevad.

rekomendaciebis mixedviT (mamasaxlisi, berZul iSvili da sxv.), SerCeuli saerTo Tematikis fargl ebSi, erovnuli saswavl o gegmis amorCeuli Sedegebis, moswavl eTa SesaZl ebl obebisa da saWiroebebis gaTval iswinebiT, xdeba gakveTil (eb)is bol osaTvis dagegmil i miznebis gansazRvra TiToeuli integrirebuli discipl inisaTvis individual urad. sagnebis mixedviT gakveTil is bol osaTvis dagegmil i miznebi iwereba „sagakveTil o gegmis“ Sesabamis grafaSi erTmaneTis qveS.

sakuTari pedagogiuri gamocdilebis mixedviT, ukeTesi Sedegi miviReT, roca werasTan dakavSirebiT integrirebul sagnebs erTi saerTo mizani aqvs. magal iTad, teqstis anotaciis Sedgena, sakvanZo sityvebis amowera, gamoTqmebsa da faqtebze komentaris gakeTeba.

3. dasaxul i miznebis miRwevisaTvis gansaxorciel ebul i aqtivobebis

dagegmva.

gakveTil is saswavl o miznebis miRwevisaTvis umniSvnel ovanesia swori pedagogiuri strategiabis da efeqturi saswavl o aqtivobebis SerCeva. maTi saSual ebiT xdeba dasaxul i sagakveTil o miznis miRweva.

saswavl o aqtivobebis dagegmvisas gasaTval iswinebel ia ramdenime faqtori:

- gakveTil is saswavl o mizani, romel ic, Tav is mxriv, gamomdinareobs erovnul i saswavl o gegmiT gaTval iswinebul i sagnobrivi standartidan.

- kl asis Semadgenl oba.

- gakveTil is tipi (mimdinare, Semaj amebel i..).

- pedagogiuri strategia.

1. varianti 1.

im SemTxvevaSi, rodesac erTi gakveTil is fargl ebSi ori an meti sagnis swavl eba mimdinareobs, saWi roa saswavl o aqtivobebi daigegmos am sagnebis maswavl ebl ebis mier erTobl ivad.

2. varianti 2.

Tu gakveTil ebi tardeba cal -cal ke - maSin, aqtivobebic igegmeba individual urad sagnebis mixedviT, Sesabamisi sagnis maswavl ebl is mier.

sasurvel ia yvel a aqtivoba dai nomros Tanmimdevrobis mixedviT, dasaTaurdes, ganesazRvros is qvemizani, roml is miRwevac igegmeba da maqsimal urad detal urad aRiweros. aucil ebl ad, unda mieTITos dro, romel ic gankuTvnil ia mis gansaxociel ebl ad. drois swori gansazRvra umniSvnel ovanesia gakveTil is warmatebul i ganxorciel ebisaTvis. Tu integrirebul i gakveTil i moicavs gakveTil ebis cikl s, unda aRiweros TiToeul i gakveTil i cal -cal ke, erTmaneTis mimdevrobiT.

4. integrirebul i gakveTil is dagegmis as mniSvnel ovania Sefasebis sistemis efeqturi gamoyeneba.

5. gakveTil is sworsd dagegmisaTvis mniSvnel ovania ganisazRvros resursebi, romel Ta gamoyenebac igegmeba gakveTil is msvl el obisas.

integrirebul i swavl ebis as moswavl eebi ukeTesad axerxeben erT saganSi naswavl i unarebis gadatanas meore saganSi. es ki umniSvnel ovanesi unaria (e.w. transferul i unari).

erovnul i saswavl o gegmis (sagnobrivi programebis) moTxovnebis, kvl evis, piradi da mowinave maswavl ebel Ta gamocdil ebis saswavl o procesze dakvirvebis Sedegebis anal izma daadastura varaudi, weris zogadi kompetenciebis gansazRvris aucil ebl oba.

qarTul i enisa da literaturis swavl eba/swavl is procesSi weris mimarTul ebiT SeZenil i codnisa da unar-Cvevebis sxva saganSi efeqturad gamoyenebisatvis SevadgineT weris is zogadi kompetenciebi, romel Ta gamoyeneba SesaZl ebel ia sxva saswavl o saganSi.

Seviswavl eT zogadi da dargobrivi kompetenciebi Semdeg wyaroebSi: „dubl inis maxasiaTebI ebi (deskriptori)“, evropul i kval ifikaciebis CarCo (2005), Tuningis proeqtis Sedegebi (2007); saqarTvel os akademiuri umaRl esi ganaTl ebis erovnul i kval ifikaciis CarCo” (2009), gamokvl evebi avtorebisa: z. cucqiriZe, n. orj onikiZe (2005); m. kl asini (1995); g. druJinina (2000); I oueni (2006). internetwyaroebi: www.mes.gov.ge; www.tpdg.ge; [lemill.net](http://www.lemill.net); www.education.ge; www.ganatileba.org; [http://itf2010.k12.ge/Microsoft Partners in Learning](http://itf2010.k12.ge/Microsoft%20Partners%20in%20Learning); www.literatura.ge; <http://gearnbeta.blogspot.com>; <http://junior.tsu.ge>; www.slideshare.net; <http://www.nbu.gov.ua>; <http://www.narcom.ru/ideas/socio/57.html>; <http://www.gollandia.com/EduB.htm>; http://sangu.ge/new/images/ganatilebis_xarisixis.jpg;

internetwyaroebSi mocemul ia zogadi, dargobrivi, original uri kompetenciebis CamonaTval i da maxasiaTebI ebi.

saSual o skol aSi kompetenciebis probl emis gansazRvrisas SiSovi da I . kal nei (1995) gvTavazoben sami donis ierarqiul kompetencias:

ZiriTadi _ zogadi ganaTl ebis Sinaarsi;

saganTSorisi _ garkveul i sagnobrivi wre;

sagnobrivi _ konkretul i aRwerisa da SesaZl ebl obebis formireba saswavl o sagnis CarCoSi.

mTel i cxovrebis manZil ze swavl is unaris ganviTarebis xel Semwyobad am ierarqiul i doneebis gamoyeneba SesaZl ebel ia saSual o skol aSi. CvenTvis gansakuTrebiT misaRebi aRmoCnda saganTaSorisi kompetenciebis done.

weris zogadi kompetenciebis gansazRvris safuZvel s qmnis:

a) erovnul i saswavl o gegma, roml is mixedviT saSual o skol is saswavl o sagnebSi gamoiyofa eqvsi ZiriTadi j gufi. maTi gaerTianebis mTavari mizania mraval ferovani sagnobrivi sistematizacia. sagnobrivi

ჯგუფები შეიკავს მსგავსი მიზნებისა და შესავლის სფეროების მქონე საგნებს. ტიტოული საგნობრივი ჯგუფი ისევეა, როგორც სკოლის სამივე საფეხურზე მოსავლის მრავალმხრივი განვითარების უზრუნველყოფის (ეროვნული სასწავლო გეგმა, 2007: 19);

ბ) საგანთა ჯგუფში გაერთიანებული საგნების სწავლა / სწავლის მართალი ხარისხის მისაღწევად საუროგორო საგნობრივი, ასევე ზოგადი, საერთო მიზნების მისაღწევის საშუალებების დონის განსაზრვრა;

გ) იმ სასწავლო ებების, მეთოდების, სტრატეგიების დროებითი, რომელიც ხელს შეუწყობს მსგავსი მიზნებისა და შესავლის სფეროს მქონე სასწავლო საგნების სწავლა / სწავლის ხარისხის ამაღლებას.

არნის ნებისმიერი განსაზრვრულია ვერის ზოგადი კომპეტენციების ნუსხა, რომელთა მიღწევა შესაძლებელია: ა) საგანთა ჯგუფის სიღრმის (კარტული ენა, კარტული ლიტერატურა); ბ) საგანთა ჯგუფების სიღრმის (კარტული ენა და ლიტერატურა, საკარტული ისტორია, საკარტული გეოგრაფია და საზოგადოებრივი მეცნიერებები; ესტეტიკური და სოციალური) დონისა.

ცენის დროებითი საზრისის შესაძლებელია დროებითი კვლევა.

კვლევის მიზანი: ვერის ისეთი ზოგადი კომპეტენციების შეცვლა, რომელიც გამოსადეგი იქნება სასწავლო საგანთა ჯგუფში ან ჯგუფების მსგავსი სასწავლო მიზნების მიღწევისა და საგანთა სიღრმის კავშირის განხორციელებისათვის.

კვლევის მონაწილე – 75 პედაგოგი

კვლევის მეთოდი: გამოცხადების, სტატისტიკური ანალიზი.

კვლევის პროცედურა: ცენის მიერ შედგენილი ვერის ზოგადი კომპეტენციები გავაცანიტ კოლეგებს: სხვადასხვა საგნის სერტიფიცირებული მასწავლებლებს, ახალბედა პედაგოგებს, სტაჟიორებს, დოქტორანტებს, განათლების დოქტორებს, ვეტერან პედაგოგებს, რომელთაც დიდი და მდიდარი გამოცდილება აქვთ. მათ უნდა შეეცატირვა კომპეტენცია, რომლის მიღწევა სხვადასხვა საგანში სასწავლო მიზნიდან და ამოცანებიდან გამომდინარე საუროდ მიაცნატი. დროებითი რამდენიმე სემინარი, ინსტრუქტაჟი, კონსულტაცია. Y

კვლევის საშუალებები: ველისა და სენის სწავლა, კრიტიკა, ვინადება გავითვალისწინებთ და განსაზრვრებთ ვერის ზოგადი კომპეტენციები საბაზო და

საშუალო საფეხურისათვის.

- ინფორმაციის მრავალფეროვნების გამოყენებით; ვერა;
- ნაწილის ეფექტური ორგანიზება;
- დავის რეზიუმეების, სემინარების, კანონების და მონაცემების გაკეთება;
- ვიზუალური მეთოდების, გრაფიკების, ცხრილების, დიაგრამების, სქემების გამოყენება-გაანალიზება;
- კონკრეტული ინფორმაციის, თეზისების ამოღება;
- საკუთარი აზრის და გზობების ვიზუალური გამოხატვა;
- პრობლემის გადაწყვეტილების მიზნით ვიზუალური სტრატეგიების და რესურსების შექმნა, მათი გამოყენება და ეფექტურობის მონიტორინგი;
- განსაზღვრული დროის ვერა;
- საკვანძო სიტყვის შექმნა და იმის მიხედვით აზრის ვიზუალური გამოხატვა;
- სხვადასხვა სახის საკომუნიკაციო ვიზუალური მეთოდი (ინფორმაციის, საკუთარი სხედულების გამოხატვის, პრობლემის მოგვარების);
- ტავისუფალი ვერა; ესე;
- ვერის ფორმისა და სტილის არჩევა ტექსტის მიზნისა და აუდიტორიის გათვალისწინებით (სამეცნიერო, პუბლიცისტური, მხატვრული, ოფიციალური);
- ვერა მოკლე დროში, ნათქვამი და განცდილი;
- კრიტიკული თვალსაზრისის გამოხატვა და დასაბუთება;
- აკადემიური ვერა;
- ვიზუალური ანგარიშის მომზადება;
- გეგმის, სცენარის, პროექტის დანერგვა;
- ენობრივი-გამომსახველ ვიზუალური ხერხების გამოყენებით ვერა;
- საკუთარი და სხვების შემოქმედების ანალიზი, ინტერპრეტირება;
- რეცენზირება;
- საკუთარი შესაზღვრული ობიექტისა და ვერასი მიწვევის სწორი შეფასება;
- პრეზენტაციისათვის მოხსენების მომზადება.

გადაწყვეტილება **პრობლემა**: კომპეტენციის ცნების შემოთავაზება ხომ არ გამოიწვევს მოსვლილთა გადაწყვეტილებას, გაუგებრობას. პრობლემაში გარკვევისათვის

CavatareT kvI eva.

kvI eviS miZani: weris kompetenciis miRwevisadmi moswavl eTa damokidebul ebis Seswavl a (sagani – qarTuli ena da literatura).

kvI eviS meTodebi: TviTsefasebis Skala, statistikuri analizi.

kvI eviS monawileni: VII – XII klasis 120 moswavl e. maT Soris 60 sabazo safexuridan, 60 _ saSualo safexuridan;

kvI eviS procedura: TviTsefasebisatvis sabazo da saSualo safexuris moswavl ebs klasebis mixedvit daurigdait kiTxvarebisxvadasxva safexurisaTvis saerto standartebis Sesabamisi kompetenciebi.

kiTxvari moitxovda moswavl eTa pasuxebS: a)mititebul kompetenciebs fl obdnen SesaniSnavad, b)kargad, g)saWi roebdnen daxmarebas ama Tu im kompetenciis gansavitareblad.

sagulisxmoa, rom gamokitxvisas dawesebuli iyo droislimiti. kvI eva Catarda sagnis maswavl ebl ebTanertad.

kiTxvarebsi mocemuli iyo saswavlo gegmis standartebit gansazRvruli kompetenciis dasaxel eba da TviTsefasebis Skala Semdegi monacemebit: kargad _ SesaniSnavad _ vsaWi roeb daxmarebas.

warmogidgenTerTerTi kiTxvaris nimuSs:

weris formisa da stili sarCeva teqstis miznisa da auditoriis gaTval iswinebit (samecniero, publicisturi, mxatvruli, oficialuri);	vsawiroebganvitarebas	kargad	SesaniSnavad
klasi VII			
vwer werilis sadac vurCevTanatolebs, rom aucileblad waikitxon Cemmier mowonebuli wigni;			
vwer wakitxuli wignis anotacias sxvadasxva (avtoris, gamomceml is, mkitxvelis) poziciidan;			
vwer misalocan mosawvev barats sxvadaxva adresatisatvis (megobris, nacobis, asakitu frosi adami anisatvis).			
wers sareklamo teqsts sxvadasxva auditoriisatvis(bavsvebisada didebisatvis)			
vwer erTsa da imave istorias bavsvebisada ufrosebisatvis;			

vwer weril s megobars, wignis avtors, personaJs, gamoCenil adami ans, Sesabami sad vcvl i weris stil s.			
kl asi VIII			
vi yenebi seTsaSual ebebs(mag.: mwerl is, sazogadomoRvawi sgamonaTqvamebi s/mosazrebebi sdamowmeba, mi marTvi sanemoci i sgamoxatvi sformebi dasxva),racSeesabameba audi tori asadami znebs			
audi tori is asaki sa da codni s gaTval i swinebi T vaformeb teqsts			
vwer konkretul probl emaze sxvadasxva poziciidan da sxvadasxva audi tori isaTvis (mag.: skol aSi arsebul i probl emuri situaciis Sesaxeb vwers mSobl is, Tavad moswavl is, direqtoris da a. S. poziciidan);			
warmovadgen probl emuri saki Txis Sesaxeb informaci as sxvadasxva mi zni T (darwmunebi s, TanagrZnobi s gamowvevi s motivi T...)			
kl asi IX			
weri sas vi Tval i swineb audi tori is asakobriv, social ur, kul turul fons			
audi tori isaTvis SevarCev teqstis tips (l iteraturul i narkvevi, mi marTva, weril i, rekomendacia, veb-gverdi, ese da a. S.), vcdil ob naweris Sinaarsidan vupasuxo Seki Txvebs			
konkretul i mi zni s mixedvi T vcvl i teqstis tips, gadamyavs erTi tipis teqsti meoreSi (mag.: angari Si s teqsts vayal ibeb Txrobi T teqstad);			
audi tori is Tavi se burebebi s gaTval i swinebi T SevarCev sxvadasxva damarwmunebel / damainteresebel saSual ebas (i umors, paral el s, mogonebas...)			
kl asi X			
weri sdawyebamdevazustebmi zansdaaudi tori as (ri sTviswver: Tvi Tgamoxatvis, msmenel i sinformirebi s, darwmunebi sTumxatvrul i nawarmoebi sSeqmni smi zni T;			
vi rCevmi zni sadaaudi tori isTvisSesaferi sstil s (mag.: Tunaweri Cemi Tanatol ebi sanmaTzeumcrosebi sTvi saagankuTvn il i, vi rCevsaubri sstil sdami sSesatyvi sl eqsi kas; sakonferenci oTemi saTvi sakademi urstil s dasxva);			
varCev da vi yeneb wyaroeb s mi zni sa da audi tori is gaTval i swinebi T;			
gadmomaqvs warsul epoqebSi Seqmnil i cnobil i nawarmoebis fabul a Tanamedrove epoqaSi da vTxzav			

siuJets axal i social uri da istoriul i kontekstis gaTval iswinebiT (mag.: „Tanamedrove mgzavris weril ebi“);			
kl asi XI			
weris dawyebamde ganvsazRvrav mi zans, auditorias da amis Sesabamisad virCev strategias			
vver sainformacio xasiaTis mimoxil vas sxvadasxva asakis, interesebis, codnis donis da a. S. auditoriisaTvis;			
vver eses SemoqmedebiTi TviTgamoxatvi saTvis, ganwyobil ebebis, STabeWdil ebebis, emociabis da a. S. gadmosacemad.			
vver pirad da oficial ur weril ebs saTanado model ebis gamoyenebiT da viyeneb saTanado dargis profesiul terminol ogias;			
vver saswavl o RonisZiebebis oqmebs RonisZiebebis angariSs;e. w. CV-s.saTanado sqemi sa da standartis gamoyenebiT;			
ganvarCev da Sesabamisi enobrivi-gramatikul i saSual ebebis gamoyenebiT weril obiT teqstSi warmovadgens sxvadasxva xasiaTis masal as: informacia, komentari, prognozi, varaudi, eWvi.			
Savad Sesrul ebis Semdeg gadavamuSaveb nawers (gadavxedav kritikul i Tval iT; amovi Reb, Cavamateb, gadavaadgil eb imis mixedviT: aris Tu ara saTqmel i l ogikurad dal agebul i, aris Tu ara Sesaval i da daskvna efeqturi, aris Tu ara kavSiri winadadebebsa da abzacebs, teqstis cal keul nawil ebs Soris, miesadageba Tu ara saTauris)			
kl asi XII			
sxvadasxvasaxisteqstisaTvis (referati, gamokvl eva, anal izi) vagebmi znobrivi sqemas (raari sCemi mi zani? ramasal asgamovi yenebmi zni smi saRwevad? rogor i qnebaCemi nawer isformati? rasaxi sprobl emebi Sei Zl ebaSemeqmnasmuSaobi sasdarogor Sem eZl ebamaTi daZl eva?)			
saTanadodvi yenebfunqciurstil TaSesaZl omonacvl eoba skontaminacuri teqstis fargl ebSi, rocaerTmaneTsenacvl ebaTxroba, msjel oba, aRwera;			
icavssamecni eronaSromi sformats: sakvl evi saki Txi, misSesaxebarsebul il iteraturis (Tval sazrisebis, Sexedul ebebis) mimoxil va, moswavl ismierCatarebul ikvl evi sSedegebi, romel saceyr dno banaSromi sZiri Tadi Tval sazrisi, daskvna.			

kl evi s dawyebamde CavatareT konsul tacia kompetenciis raobis Sesaxeb. aRsani Snavia, rom moswavl eebma, roml ebi c muSaoben axal i

programis Sesabamisad, advil ad gaiges kompetenciis Sesaxeb informacia.

gTavazobT kvlevis Sedegebis erTian anal izs: moswavl eTa 11%-ma upasuxa, rom kompetenciebs fl oben „Sesani Snavad“, 28%-ma _ „kargad“, 61%-ma _ „vsaWiroeb daxmarebas“. moswavl eTa damokidebul eba weris kompetenciis miRwevisaTvis dadebiTia.

maswavl ebel Ta damokidebul ebis kvleva.

kvlevis mizani: maswavl ebel Ta damokidebul eba qarTul enasa da literaturaSi miRweuli weris kompetenciebis sxva saganSi gamoyenebasTan mimarTebisadmi.

kvlevis monawileebi: qal aqis 48, sofl is 32 sxvadasxva sagnis maswavl ebeli.

kvlevis procedura: internetis meSveobiT vTxove kol egebs SeevsoT kiTxvari. respodentebis SerCeva moxda maTi surviliT. monacemebi Segrovda oTxi kviris manZil ze, Semdeg gaanal izda disertantisa da kaTedris ori wevris mier. orive monacemebis Sejer ebis Semdeg gakeTda daskvna.

kvleviskiTxvari:

1. ramdenad SesaZl ebl ad migaCniaT, weris kompetencia aswavl oT ise, rom moswavl eebma igi gamoiyenon sxva saganSi;

2. ramdenad misaRebia TqvenTvis sxva saganSi miRebuli weris kompetenciis gamoyeneba Tqveni sagnis saswavl o miznis misaRwevad?

3. Tqveni gamocdilebiT, rogor ganavitar ebT moswavl eTa mier sxva saganSi dauflebul weris kompetencias Tqvens saganSi?

4. ramdenad mniSvel ovnad migaCniaT weris kompetenciebis roli integrirebuli swavl ebis ganxorciel ebisaTvis?

kvlevis Sedegebi:

1. qarTuli enasa da literaturis maswavl eblebi profesiul ostatebad miCneven, Tu SeZl eben, rom moswavl e dauflewon weris im kompetencias, romelic sxva saganSi gamoadgebaT;

2. sagnis maswavl eblebi Tvl ian, rom, Tu moswavl e saswavo procesi fl obs im kompetencias, romelic swirdeba weriTi daval ebis Sesrul ebas, es zogavs dros gakvetil ze da met saSual ebas qmnis

refl eqsiisaTvis.

3. maswavl ebl ebi aRniSnaven, rom weris kompetenciebis gamoyeneba gansakuTrebIT efeqturad miaCniaT monaTesave saganTan Tu sxva cikl is saganTan integrirebul i swavl ebis dros.

amdenad, weris kompetenciebis gansazRvra xel s uwyobs saswavl o mizniT dasaxul i amocanis gadawyvetas, drois efeqtianad gamoyenebas dagegmil i Sedegis misaRwevad. igi sasargebl o aRmoCnda rogorc moswavl eebis, aseve maswavl ebl ebisTvis.

§ 2. weris swavl eba/swavl is gakveTil ebi

weris kul turisdasaxvewad swavl eba, sasurvel ia, warimarTos sxvadasxva mimarTul ebiT, _ werisaTvis momzadebis procesSi Tu uSual od werisas, sagakveTil o Tu kl asgareSe muSaobaSi,sawreo saqmianobasa da sadamrigebl o programiT gaTval iswinebul aqtivobebSi. Tumca weris swavl eba/swavl is umTavresi forma, rasakvirvel ia, gakveTil ia.

saswavl o procesi es aris maswavl ebl isa da moswavl is mizanswraful i saqmianoba arcodnidan codnisaken, swavl eba/swavl is sasurvel i Sedegis miRebisaTvis. sityva „procesi“ I aTinuri sityvaa da niSnavs raime movl enis Tanmimdevrul monacvl eobas, ganuwyvetel i moZraobis erTianobas. (ucxo sityvaTa I eqsikoni, 989: 415)

saswavl o process axasiaTebis saganmanaTl ebl o, aRmzrdel obiTi da ganmaviTarebel i funqcia. (a. gobroniZe, 2000: 144)

saganmanaTl ebl o funqcia gul isxmobs mecnierul i codnis SeTvisebas, special uri da zogadi saswavl o unarisa da Cvevebis Camoyal ibebas. special uri unar-Cvevebi moicavs dargobriv saswavl o saganSi arsebul specifukur unar-Cvevebs, swavl ebis procesSi moswavl eebi euflebian, agreTve, zogad unar-Cvevebs.

aRmzrdel obiTi funqcia gamomdinareobs saswavl o programis Sinaarsidan da meTodebidan. igi vl indeba zneobrivi da eTikur Sexedul ebebsa da damokidebul ebebSi, Sromi smoyvareobasa da

aqtiurobaSi, Seswavi il is praqtikul ad gamoyenebis survil Si.

ganmaviTarebel i funqcia vl indeba saswavi o procesSi pirovnebis gonebriv, intel eqtual ur da zneobriv winsvli aSi, sensoruli aRqmis, nebel obiT, emociuri da motivaciuri sferos gaumj obesebaSi.

saswavi o procesis samive funqcia praqtikaSi xorciel deba maswavi ebl isa da moswavi eTa saqmianobis Sinaarsis sworad warmarTviT, swavi ebis meTodebis saSual ebebis SerceviT, SefasebiTa da TviTsefasebiT, gakveTil iT da kl asgareSe formebis gamoyenebiT.

sagulisxmoa prof. iuri bibil eiSvil is mier kl asikuri pedagogiuri memkvidreobisa da mowinave pedagogiuri gamocdil ebis safuZvel ze Seqmnil i sqema, „roml is mixedviT Tval saCinod warmocindeba sikeTe ganmaviTarebel i swavi ebisa da dromowmul oba tradiciuli swavi ebisa, romel ic ar iwvevs ganvitarabas. swavi ebis es ori sistema gul isxmobs: a) swavi eba informaciis doneze daswavi a cnebebis doneze Sefaseba mexsierebis doneze; b) swavi eba Ziebis doneze daswavi a gancdis doneze Sefaseba azrovnebis doneze. swavi eba informaciis doneze SezRudulia Sinaarsis gadmocemiT. srul iad sxva suraTs vxedavT moazrovne maswavi ebl is gakveTil ze” (i. bibil eiSvil i, `swavi ebis funqciebi”, rsu Sromebi, t. XI, 2008: 191).

saswavi o procesis Sesaxeb mniSvnel ovani mecniერuli Sexeduli ebebi arsebobs. pirvel ad mecniერuli dasabuTeba mocemulia ian amos komenskis „did didaqtikaSi”. igi swavi ebis process, mis struqturas, principebsa da meTodebs ganxil av, rogorc damokidebul ebas bunebis kanonze da misgan warmoebul s.

sayuradReboა j on diuis (1952) „moqmedebis pedagogikaSi” ganvitarებუღი mosazreba, sadac saswavi o procesis sayrden punqts warmoadgens siZnel is SegrZneba, romel ic gaviღis Semdeg etapebs: siZnel is SegrZneba, misi aRmoCena da gansazRvra, misi gadawyvetis SesaZღo Canafiqris wamoyeneba, daskvnis formul ireba, romel ic gamodis SemoTavazებუღი gadawyvetil ebebidan (hipotezis l ogikuri Semowmeba), Semdegi dakvirveba, romel ic uღl ebas iZღeva miviRoT an uarvyoT daskvna, romel ic moicavs dadebiT da uaryofiT mtkicebas.

aRsaniSnavia, rom j on diuis ideebis mixedviT, aSS-Si Seqmnil ia

skola-laboratoriebi, sadac sxvadasxva qveynis specialistebis mier periodul ad xdeba dagrovili gamocdilebis gacnoba, gaziareba. maT Soris iynen ganatlebis departamentis wevreb: Ielava Tavdgirize, nana makaraZe. diuislaboratoriebSi Tvilian, rom sworad agebul saswalo procesSi iqmneba situacia, sadac moswaleebi TviTon gadawyveten amocanas, romelic dakavSirebulia individualur daval ebasTan, moTxovnasa da interesebTan. amgvargageba daexmareba moswaleeb sxvadasxva siZnelisa da problemis gadawyvetaSi, mudmivad gaafarToebs da ganavitarebs Tavisi gamocdilebas.

sainteresoa istoriul-pedagogiuri midgoma, romlis Tanaxmad, saswalo procesSi bavSvis ganvitareba xdeba martvadi socialuri procesi, rac uzrunvel yofs moswaleTa mier kacobriobis istoriuli gamocdilebis sxvadasxva sferos Sefasebas.

sayuradReboa sakuTriv pedagogiuri anu didaktikuri midgoma, romelic warmoaCens codnis atvisebis etapebs, winaswar gansazRvruli saswalo procesis msvlelobisas (saswalo masalis aRqma, misi gaazreba-ganmtkiceba, praqtikaSi gamoyeneba).

saswalo procesis fsiqologiur midgomaSi mraval Sexedul ebaTagan aRsaniSnavia Ievvigodskis Teoria ganmavitarebeli („axlobeli“) zonis Sesaxeb. ganvitarebis erTi zonidan saswalo procesi pirovneba gadadis ganvitarebis momdevno uaxles zonaSi da ase Semdeg mTelicxovrebis ganmavlobaSi. (belagomelauri, mamuka Tavxelize, 2002)

saswalo procesis didaktikuri midgoma gulisxmobs pirovnebis individualuri srulyofis kanonzomierebaTa da codnis progresis ganvitarebis urTierTdamokidebul ebas (I. Zorina, 1978)

am mcire mimoxilvidanac natlad Cans, rom saswalo procesisadmi sxvadasxva midgomis miuxedavad, erTiani da mnisvnelovania, rom saswalo procesi emsaxurebodes moswaleis ganvitarebas.

maswaleblis upirvelesi amocanaa swori midgomis misadageba, raTamoswale emweris procesi iswalo sera.

wera, zogadad, Semoqmedebiti procesia da misi swalebis ar aris mizanSewonili im midgomis gamoyeneba, romelic detalurad uxsnis moswaleeb, romel nabj sra unda mohyebodes. ar arsebobs weris

erTaderTi swori gza. weris gamocdil ebasTan erTad TandaTanobiT gamovimuSavebT naSromis agebis sakuTar stil s.

werisas gasaTval iswinebel ia daCqarebul i swavl is principebi, romelic SemoTavazebul ia damxmare saxel mZRvanel oSi „swavl ebisa da swavl is axal i midgomebi“, 2003: 19:

swavl a aris axl is Seqmna da ara informaciis dagroveba;

moswavl isa da maswavl ebl is TanamSroml oba xel s uwyobs swavl is process;

swavl is procesSi CarTul ia rogorc goneba, aseve sxeul i, sxvadasxva SegrZneba erTdroul ad;

swavl a qmedebisa da ukukavSiris procesSi mimdinareobs;

dadebiTi emociebi aumj obesebs swavl is Sedegs;

warmosaxvis saSual ebiT goneba swrafad da avtomaturad iTvisebs informaciას.

weris procesSi sasurvel ia moswavl eebis mivceT swavl is stil is Sesatyvisi formis arCevis SesaZl ebl oba. swavl is stili Semdegnairad ganisazRvrebა:

hol isti _ akeTebis mTl ian mimoxil vas, Tu ra unda iswavl os da ra gadawyvetil eba unda gamoitanos mTl iani suraTis Seqmnis da ara detal ebis ganxil vis Sedegad;

analitikosi _ detal urad ganxil avs saswavl o masal as da nawil - nawil mihyveba, swavl obs mas;

mWevrmetyveli - swavl obs sityvebis, werisa da l aparakis saSual ebiT, miSTvis advil ia citatebis gageba da gamoyeneba;

warmosaxvis unaris mqone _ advil ad swavl obs suraTebiTa da diagramebiT. mas urCevnia teqstis gaxl eCa da sqematuri ideebis Camoyal ibeba, roml ebic pirdapir kavSirSia mTavar ideebTan.

maswavl ebl ebis mier ganmaviTarebel i swavl ebis meTodebis aqtiurma gamoyenebam moswavl eTa saswavl o aqtivobebis mizanimarTul ma warmarTvam SedarebiT ukeTesi aRmzrdel obiTi da ganmaviTarebel i Sedegi mogvca, vidre tradiciul i struqturiT da meTodebiT Catarebul ma gakveTil ma.

aRsaniSnavia, rom weris probl emebi oditganve iyo mecnierTa da

praqtikos maswavl ebel Ta kvlevis sagani. maTi naSromebi qmian safuzvel simaxali midgomebis ganxorciel ebisa, romel sac reforma moiTxovs. magal iTad, weris procesis bol o etapis, naweris Sesworebis sakaki Tofuria gvirCevs, „mokle frazebiT aRvniSnoT moswavl is namuSevris saerTo maCvenebel i: „gegmanoba ar Cans“, `azrobrivad Raribia“, `frazebi Warbobs“, „faqturi masal ar ici“ da sxv. aseTi xerxi gazrdis pasuxismgebl obas moswavl eebSi da ufro Rmad Caaxedebs maT Tavianti nakl ovanebebis arSi.“ (a. Tofuria „qarTuli literaturis swavl ebis meTodika“, Tbilisi, 1991)

v. a. suxomlinski dawyebiTi klasebis moswavl eebSi SemoqmedebiT weris unaris gansavitarabl ad gvTavazobs weris swavl ebis tradiciul meTods: sanimuso Txzul ebis miwodebas, poeturi Semoqmedebis kiTxvas, romel Ta gacnoba, gameoreba gaaRvizebs moswavl eebSi sakuTari poeturi Tu prozauli Txzul ebis Seqmnis survil s. „Semoqmedeba TavisiT ar ewveva bavSvebs, igi unda aswavo. bavSvi mxolod maSin dawers Txzul ebas, roca maswavl ebl isagan moismens bunebis aRweras. bavSvebi imeorebdnen Cems Txzul ebebs da Semdeg TandaTanobiT gadadiodnen maTTvis amaRel vebeli bunebis suratebis aRweraze... roca moswavl eebi moxibul ni iyvnen bunebis simSvenieriT, vukiTxavdi l eqsebs“. (1980: 214).

gasaziarebl ad migvaCnia, agreTve, Cikagos universitetis profesor j. hil oqsis (kvleebi Txzul ebebze, 1986)mier SemoTavazebuli oTxi midgoma weris procesis swavl ebisa:

1. prezentacia – maswavl ebel i moswavl eebS uxsnis, rogoria kargi naweri da mohyavs magal iTebi:

magal iTisatvis mogvaqvs am midgomis gaTvaliswinebiT Catarebuli aqtivoba SemoqmedebiT weris ganvitarebisatvis: I. ...gareT Tovs. monitorze vacvenebT citatebs: `movida Tovli da soflis gzebsa da orRobeebSi TeTrumtvero sufrasavit daego da daefina. saxlis saxuravebi morTo TeTrad, TiTqo Zalze garecxili Cadrebi gadaafarao... jer uwinduri da murtali fexi adamiansa ar mohxvedria da ar gaucodvianebs es ucodveli Tovli.“ (ilia WawavaZe) `o, rogor miyvars iisfer Tovlis qalwul ebivit xididan fena... Tovs, amnair dRis xarebam lurji da daraluli fifqit damTova“ (galaktion tabize); `TeTri

daTviviT movida Tovl i da mxarze uxmod dagvado TaTi, TeTri fifqebi cviodnen TrTol viT Cven ar gvesmoda CurCul i maTi" (vaxuSti kotetiSvil i); „me axl a mxol od am Tovl iT vcxovrob, maTovs da maTovs TeTri vardebi da rogorc Seni dumil i, Tovl ic savsea TrTol viT da Jruantel iT" (oTar Wil aZe); `muSaobs TeTri xel TaTmaneBIT, raTa waSal os mindvris simwvanis, mTebis sil urj is da nakadul is qurdobis kval i" (tariel Wanturia).

II. moswavl eebi qmnian Canaxatebs mSvenierebis aRqmis, sityvis emociur-esTetikuri niuansebis grZnobis, sakuTari gancdebis safuZvel ze. gTavazobT Sestrul ebul i daval ebis erT-erT nimuSs piradi praqtiki dan:

I eil a abaSiZe (IX kl .)

Tovl iT motanil i fiqrebi

Tovs... aTovs dedamiwas... Cemi samSobl o TeTri sudariT imoseba... sul i meyineba... TovaSi SemoWril i aril i akiafebs I il oWrel s...

qveyana Wrel ia... sinamdvil es vucqer Tval ebSi da, ase mgonia, rom adamianebs ar uyvarT erTmaneTi. gvel iviT sisinebs boroteba. Cveni qveyana saTareSod aqvs uamrav fl ids Tu mparavs da yovel ive amas pirjvariT faravs. rac mters gadaurCa, moyvarem mogvispo... ise makvirvebs da maocebs qarTvel is gul gril oba, rogorc agvistoSi mosul ma Tovl ma SeiZl eba gagvaocos! xal xi sul ierad gaRaribda. daRonda sul i mZafri gancdebiT...

Tovs... Tval ebi creml iT mevseba...

samagieros rom ver gadavuxdi gamamwarebel s, gul s mxol od imiT vijereb, rom vwyevl i... gana samSobl os moRal ate wyevl is Rirsi araa?! cxel gul ze yvel a iwyevl eba... vin var axl a me? kudiani, mawyevari adamiani, Tu, ubral od, samSobl oze usazRvrod Seyvarebul i gogona, romel sac amdeni siavis moTmena aRar unda?!

vcdil ob xel is gul ze davisva fantel i, minda mivesiyvarul o da vuTxra, rom vaZl ev ufl ebas daipyros Cemi miwis, Cemi gamzrdel i ezos gul i, magram fantel i mal e dneba da xel isgul ze darCenil mis creml s Cemic emateba...

„mtkiva, aba ar mtkiva?!

miWirs, aba ar miWirs?!

Sewyda wmindataZrisken

mimaval i nabiji".

mainc ar vkargav imeds, rom CvenSi kidev gaiRviZebs namdvil i qarTul i sul i... imedi maqvs aRar gaagrZel ebs gzas evropis gavliT wamosul i gaucxoebis seni! Cemo amayo ero, vici, ar giyvars nakl is aRiareba! magram Tu ar dainaxe, ar aRiare Secdoma, verc aRmofxvri SenSi fesvebgadgmul uaryofiT Tvisebebs. gevedrebi, daiviwe Seni kudabzikoba, moianie Secodebani Senni da gqondes imedi, rom yvel aferi gamoswordeba.

dedamiwas Tovl i uyvardeba, kal TaSi isvams qarSi mofarfate TeTr fifqebis.

cxovreba rTul ia. Cveni misiaa, davicvat Cveni adamanuri Rirseba, Tavi paikad ar vigrZnoT da RVtis boZebul i saCuqari, sicocxl e Cveni, rigianad movixmaroT. Tavs saqmiT gamoviCen, samSobl os sanTI ad davenTebi da mamul s valkacebs davuzrdi.

amova mze da Tovl i dadneba, creml ebad daiRvreba. dedamiwas didxans eqneba svel i kal Ta am creml ebiT...

gava dro. dedamiwas Seuxorcdeba Wril oba da Tovl iscreml ebidan aRmocenebul ias Caixutebs gul Si. dedis creml ebzec xom ia amodis?! Tovl ic iasaviT spetaki da dedasaviT sayvarel ia

bol omde davixarj oT keTil i saqneebisTvis. gariskvis ar meSinia, mizans mivaRwev, l el os gavitan, Tu davecemi, wamodgomasac movaxerxeb. ar minda kurdRel iviT gul i miTrTodes, minda mj erodes sakuTari Tavis, ar minda damarcxeba vigemo cxovrebasTan brZol aSi. ara, ver SeiZl ebs, argamarTI eba ver damj abnis!

axl a Tovs. aTovs Cems fanjaras... mec viZirebi fiqrTa TovaSi da aril i

meimedeba... vel odebi mzes, siTbos da siyvarul s... „mal e momidi, gazafxul o“..

2. bunebrivi procesi – maswavl ebel i avarj iSebs moswavl eebS Tavisufal weraSi, rogorc individual urad, aseve j gufurad;

maswavl ebel i aZl evs moswavl eebS Semdegi saxis daval ebebs:
dawere 10 wuTSi Sen mier SerCeul i erT-erTi Tema: Cemi skol a; qarTul i tradiciebi; Cemi sayvarel i saqme da sxv.

daasrul e, Seavse an mocemul i sityvebisa da gamoTqmebis gamoyenebiT Seadgine moTxroba;

dawere idea, Seavse amxanagis azri da gadaeci dasasrul ebl ad meores;
gadmoeci sakuTari emocia. gTazobT am daval ebis nimuSs piradi gamocdil ebidan:

Tornike gurgeniZe (XI kl .)

„...cxovreba xanmokl ea, erTi damTqnarebaa, nerwyvis gadayl apvaa...miVCerebivar saaTS, yurs vugdeb mis wikwiks... midis da miaqvs Tan wami, wuTi, wel i, Tve, saukune, saaTi!!! viRacisTvis dRem daiTval a bol o wuTebi... daudga dro...

vcdil ob, ar vugdo yuri gul istqmas, davmal o tkivil i, naRvel i Cemi... minda Cavwvde im sevdian, Sededebul tkivil s Cems sul Si, ase rom mawval ebs, gavaSiSvl o es umweo gul i, tkivil isagan ganawamebi, savse uimedobiT.

ra aris sicocxl e? ra gvel is sicocxl is Semdeg? ristvis vibrZvit? ra gvinda? kiTxvebi bevria, pasuxebi varaudebs efuZneba mxol od...

sicocxl e _ Tval is gaxel a... swavl a... megobrebi... Sroma... daRI a... SiSi _ grZnob sicives, xedav, raRac Seicval a... raRacas xvdebi... eguebi... miqel a Tu gabriel i, – cel iT? ara „kal aSnikoviT“ xel Si, Sexeul i jinsebiT... sisxl i meyneba... vvardebi qvesknel Si... veZeb haers...

Tval s vaxel ... sxeul Si sul i, gul Si ki cecxl i... xel isgul ze cxovrebis fermkrTal i, swori da utexi xazi. gul Si Cqari, mSvidi da feTqebadi pul si, romel sac mivyavar me sixarul isken. mivyavar da miaqanebs Cems cxovrebas. yovel dRe cvl il eba, imedi, gancda, sixarul i da mizani!

mixaria is, rom var, varsebob da myavs...”

3. koncentrirebul i praqtika _ maswavl ebel i struqturirebul daval ebebs aZl evs moswavl eebS, raTa maTi yuradReba weris garkveul aspeqtebs miapyros.

erTi sagnis, movl enis, faqtis Sesaxeb dawereT sainformacio, samecniero, mxatvrul i teqsti.

dawereT informaciul i, mxardamWeri, damarwmunebel i, opoziciuri, probl emis mosagvarebel i, Txovnis, mokiTxvis, sakuTari azris gamomxatvel i weril i, an kidev, erTi saxis weril i miswereT sxvadasxva adresats.

mocemul i biografiul i cnobaris mixedviT dawere am mwerl is

biografia. gamoiyene enobrivi konstruqciebi _ . . . -mde . . . -iT adre; . . .
-dan . . . -is Semdeg (mag. Cabarebidan ori wl is Semdeg . . .). sityvebis
minimal uri raodenobaa _ 130.

mocemul suraTze dayrdnobiT Seadgine ambavi da gadmoeci
weril obiT _ ra xdeboda suraTis gadaRebamde ori saaTiT adre da ra
moxda mis Semdeg. daazuste personaJTa vinaoba, daaxasiaTe isini,
gadmoeci ambebi, miuTiTe movl enaTa Tanamimdevroba, dro da adgili.
minimal uri dro _ 5 wuTi.

4. unarebi - maswavl ebel i weris process komponentebad hyofs da moswavl eebis am komponentebze, yvel aze erTad an TiToeul ze cal - cal ke avarj iSebs.

weris procesis komponentebia: 1. weris wina etapi; 2. wera; 3. naweris
Sesworeba/gadaki Txva.

TiToeul i komponentSi gamoiyofa qvekomponentebi. magal iTad, am
midgomis Tanaxmad, moswavl eebis vavarj iSebT komponentze _ naweris
Sesworeba/gadaki Txva.

naweris wakiTxva Txzul ebis l ogikurobis dadgenis mizniT;

naweris wakiTxva sityvebisa da frazebis Semowmebis mizniT (anu
imisaTvis, davadginoT, ramdenad sworad aris SerCeul i esa Tu is fraza);

naweris wakiTxva imis Sesamowmebl ad, ramdenad sworadaa
SeTanxmebul i TiToeul i Semasmenel i qvemdebaresTan;

naweris wakiTxva punqtuaci isa da marTi weris Semowmebis mizniT.

hil oqsis kvl evebis mixedviT yvel aze efeqturi aRmoCnda weris
procesis aTvis ebisaTvis midgoma, romelic koncentrirebul i praqtikis
saxel iTaa moxseniebul i _ maswavl ebel i moswavl eebis procesis
komponentebis da qvekomponentebis warmoudgens da struqturirebul i
daval ebebiT swored konkretul komponentze an qvekomponentze akeTebis
aqcents. mag.: maswavl ebel ma moswavl eebis SeiZl eba sTxovos Txzul ebis
momzadeba, romlis weris drosac moswavl eebma yuradReba makavSirebel i
frazebis efeqturad gamoyenebaze unda gaamaxvil on. (robert j. marzano,
debra j. fiqeringi, j ein i. fol oqi, `efeqturi swavl eba skol aSi",
Tbilisi, 2009: 173)

problemebis ukeT warmocenis mizniT werasTan dakavSirebul

sakiTxebs ganvixil avT saswavl o procesis organizaciis iseTi nacadi formis mixedviT, rogoricaa gakveTil i. saswavl o procesisadmi sxvadasxva Sexedul ebebisa da midgomebis miuxedavad, gakveTil i mainc rCeba swavl ebisa da aRzrdis organizaciis ZiriTad formad.

weraSi arsebul i probl emebis aRmosafxvrel ad mniSvnel ovania gakveTil is tipis sworad SerCeva. gasaTval iswinebel ia sagnis Taviseburebebi, Sesaswavl i masal is xasiaTi, moswavl eTa asaki, kl asis Semadgenl oba, intel eqtual uri SesaZl ebl oba, gamosayenebel i meTodebis efeqturoba.

mTavari didaqtikuri miznis mixedviT gamoiyofa gakveTil is sxvadasxva tipebi, romel Ta Sesaxeb mniSvnel ovani gamokvl evebi arsebobs.

gakveTil is kl asifikacia mecadineobis Catarebis xerxis mixedviT moicavs Semdeg saxeebs: gakveTil i_l eqcia, gakveTil i_saubari, gakveTil i-eqskursia, kino-gakveTil i, kl asSi moswavl eTa damouki debel i muSaobis gakveTil i, praqtikul i mecadineobis gakveTil i.

mTavari didaqtikuri miznis mixedviT gamoiyofa gakveTil is Semdegi tipebi: kombinirebul i anu Sereul i gakveTil i, axal i codnis gadacemis gakveTil i, Seswavl il i masal is ganmtkicebis, ganzogadebis gakveTil i, codnis, unarisa da Cvevebis Sefasebis gakveTil i.

Taviseburad sainteresoa gakveTil is tipebi n. p. guzikis (n. p. guziki, „vaswavl oT swavl a“, moskovi, 1981.) mixedviT, romel Sic Sedis: Temis saerTo ganxil visa da Seswavl is meTodika; seminarul i mecadineoba, sadac xorciel deba individual uri muSaoba Seswavl il masal aze; codnis ganzogadebisa da sistematizaciis gakveTil i, e. w. Tematikuri CaTvl ebi: saganTa Soris masal is ganzogadebis gakveTil i (Tematuri daval ebis CaTvl is gakveTil i; gakveTil i-praqtikumi).

cnobil i didaqtikosebi i. a. l erner i da m. n. skatkini gakveTil is struqturebidan gamomdinare gamoyofen Semdeg tipebs: axal i masal is gadacemisa da aTvisebis gakveTil i; codnis gamoyenebis, unarisa da Cvevebis formirebis gakveTil i; codnisa da unaris SemoqmedebiTad gamoyenebis probl emuri gakveTil i; ganmazogadebel i, ganmeorebis, codnisa da unaris sistematizaciis gakveTil i; sxvadasxva el ementebis Serwymis gakveTil i.

akad. d. I orTqi faniZe gamoyofs gakveTil is Semdeg tipebs: axal i masal is gadacemis, kombinirebul i; gameoreba-ganzogadebis; codnis Semowmeba-Sefasebis gakveTil ebi.

konkretul i gakveTil is struqtura ganisazRvrebami si tipiT, saswavl o sagnis TaviseburebiT, Sesaswavl i masal is xasiaTiT, moswavl eTa asakobrivi TaviseburebebiT, zogjer ki ama Tu im kl asis moswavl eTa konkretul i Semadgenl obiT.

gakveTil is mizanma, Sinaarsma SeiZl eba gvikarnaxos misi iseTi agebul eba, roca gakveTil is etapebi erTdroul ad wyveten ramdenime didaqtikur amocanas, isini struqturul ad dayofil i arian sxvadasxva TanmimdevrobiT da drodadro erwymian erTmaneTs. (a. gobronize, „pedagogika“, 2000.)

XX saukunis 60-70 wl ebSi Catarda Teoriul i da eqsperimentul i kvlebebi, ris Sedegadac dadginda ganvitarbel i swavl ebis mimarTul ebebi, SemuSavda probl emuri swavl is meTodebi, probl emuri gakveTil is model i. aRniSnul is safuZvel s warmoadgenda I. vigodskis, s. rubinSteinis, g. skatkinis, i. I erneris, d. uznaZis Teoriul i da praqtikul i rekomendaciebi.

didaqtikuri swavl ebis umTavres amocanad mortimer adleri (1972) miicnevs karg axsnas, roml is mTavari komponentebia: didaqtikuri swavl eba, wvrTna, sokratul i swavl eba. („ganvitar ebisa da swavl is Teoriebi“, 2008: 203). am meTodebs Tavisi Teoriis Wril Si ganxil avs devid perkinsi (2007). didaqtikuri swavl ebaSi adleri gul isxmobs maswavl ebl isa Tu teqtis saSual ebiT moswavl isaTvis informaciis naTl ad miwodebas, axsnas. am procesis saSual ebiT SegviZl ia vupasuxoT kiTxvebs: ra, sad da ratom.

wvrTna. mas Semdeg, rac maswavl ebel i moswavl eebis informacias miawvdis, icvl eba misi rol i da igi xdeba erTgvari mwvrTnel i. sportul mwvrTnel Tan metafora tyul ad ar aris SerCeul i. igi akvirdeba da mimarTul ebas aZl evs Tavisi moswavl eebis; aRniSnavs maT siZl ieres, gamoavl ens sisusteebs, icis, konkretul ad ra kuTxiT swirdebaT ufro meti varj isi.

sokratul i swavl eba. didaqtikuri swavl ebisas moswavl eebis

veubnebiT, ra unda gaakeTon, maT gzasa da mimarTul ebas vuCvenebT. am SemTxvevaSi bavSvebi konkretul kiTxvebze pasuxebis swavl oben. sokratul i swavl ebis dros ki maswavl ebel s ara aqvs mza pasuxebi, igi probl emur kiTxvas svams da moswavl eebis sTxovs, dafiqrden. kiTxvebi SeiZl eba zogadi iyos: ras fiqrobT am sakiTxze? rogoria Tqveni pozicia? maswavl ebel i cdil obs, ise gamoiyenos kiTxvebis dasmis meTodi, rom bavSvebi probl emis gadawyvetamde Tvi Ton mivi dnen.

sayuradRebo da Tanamedrove skol istvis sainteresო gamokvl evaa imer basil aZisa da l eil a abzianizis „gakveTil i, rogorc pedagogiuri fenomeni“ (qsu, 2009). wigni gvTavazobs gakveTil is uaxl es formebs, sadac ganxil ul ia gakveTil is organizaciasTan dakavSirebul i axal i midgomebi, maT Soris swavl ebis interaqtiul i strategiebi gakveTil ze, aqtiuri swavl ebis danergvis safuZvl ebi gakveTil ze, gakveTil is didaqtikuri model i.

gakveTil is dagegmvis variantebs gvTavazoben kval ifikaciis asamaRl ebel treningebze, sxvadasxva kl asis saxel mZRvanel oebis Tanmxl eb „maswavl ebl is wignSi“, maswavl ebel Ta profesiul i ganvitarebis erovnul i centris saitze www.tpdc.ge, damxmare saxel mZRvanel oebSi (swavl ebisa da swavl is axal i midgomebi, 2003 da sxv.). SevCerdiT formatze, romelic SemoTavazebul ia damxmare saxel mZRvanel oSi „swavl eba da Sefaseba“ (n. dal aqi Svil i, 2008. 69).

saswavl o miznebi

saswavl o miznebi gamoxataven imas, rasac swavl is procesSi unda mi vaRwi oT, anu ra codna da unar-Cveva unda SeiZinon moswavl eebma. mizani unda ukavSirdebodes saswavl o gegmis Sedegebs.

winapi robebi

aRwereT ra unda icodes da risi gakeTeba unda SeeZl os moswavl es, rom gakveTil i iyos warmatebul i.

gakveTil is mimdinareoba

rogor iwyeBT gakveTil s? rogoria gakveTil is mimdinareoba? ra aqtivobebi gaqvT dagegmil i? rogoria maTi Tanamimdevroba? miznis misaRwevad ras gaakeTeBT Tqven da ras gaakeTeben moswavl eebi? rogor daasrul ebT gakveTil s?

moswavl eebis organizeba

rogor vamusaveb moswavl eebis individual urad, wyvil ebSi, j gufebSi Tu mTel kl asTan erTad? rogor mivusadagebT samusaos maT SesaZl ebl obebs.

drois ganawil eba

romel aqtivobas ramden wuTs davuTmob?

resursebi

ra mWirdeba iseTi, rac damexmareba saswavl o procesis efeqtianad warsamarTad? ra tipis resursebs gamoviyeneb (saxel mZRvanel os, Jurnal ebs, statiebs, samusaofurcl ebs, tel efil mebs, internets da a.S.

damatebiTi aqtivobebi

codnis gansamtkicebel i aqtivobebi _ saSinao daval eba an momdevno gakveTil isTvis dagegmil i mcirexniani aqtivoba.

Sefaseba

ra moqmedebis Sesrul eba unda SeZl os moswavl eebma imisTvis, rom vicodeT, mi vaRwieT Tu ara mizans?

TviTsefaseba

ra iyo gakveTil ze kargi, risi gaumj obesebaa sasurvel i? ra gsurdaT da ras mi aRwieT?

weris swavl eba/swavl a aisaxeba gakveTil is dagegmvis scenarSi. gakveTil is dagegmvis aTvis gasaTval iswinebel ia:

- moswavl eTa motivaciis amaRI eba;
- moswavl eTa interesis gaTval iswineba;
- arCevanis saSual eba;
- mraVal feroVani meTodebis, strategi ebis gamoyeneba;
- urTierTndobis, keTil ganwyobis, mwvave konkurenciis gamoricxvis, mSvidi atmosferos Seqmna.
- daxmareba moswavl eebis admi warmatebul i Sedegis mi RwevaSi;
- maswavl ebl is saubris xangrZl ivoba ar sWarbobdes moswavl isas;
- aqtivobebSi moswavl eTa CarTvis pirobebis Seqmna;
- drois efeqtianad gamoyeneba;

- moswavl eTa gadatvirTvis Tavidan acil eba;
- Sefasebis miRweul i SedegiT sixarul is gancda.
ganvixil avT gakveTil ze weris Semdeg variantebs:

I. wera CarTul ia gakveTil is msvl el obis dagegmvaSi;
II. gakveTil is erT-erTi mizania weris kompetenciebze daufleba strategiebis gamoyenebiT.

III. gakveTil is mizania weris kompetenciis miRweul i donis Sefaseba (Semaj amebel i wera).

IV. wera saSinao daval ebis Sesrul ebisas.

saskolo praqtikaSi arsebul i vitarebis Sesaswavl ad CavatareT kvleba.

kvlebis mizani: skol is praqtikaSi gakveTil ze dagegmvisa da ganxorciel ebisatvis gankuTvnil i drois dadgena.

kvlebis metodebi: interviu, sagakveTil o procesze dakvirveba, monacemTa daxarisxeba, analizi.

kvlebis monawil eni: batumis #21 sajaro skol is da internetsaitiT VII-XII kl asis moswavl e da maswavl ebel i survil iT.

kvlebis procedura:

internetsaitze ganvatavset Txovna epasuxat humanitarul i cikl is sagnebis mixedvit Semdeg kiTxvebze:

1. ramden dros utmobT gakveTil ze weras?

2. utmobT Tu ara mtlian sagakveTil o dros weris strategiebis swavl eba/swavl as?

3. ramden dros utmobT gakveTil ze weris Sefasebas?

4. ramden dros utmobT weras saSinao daval ebis Sesrul ebisas?

igive kiTxvebis mixedvit ganxorciel et sagakveTil o procesze dakvirveba. amaSi gvexmarebodnen katედრის wevები.

kvlebis Catarebis dro: 2010 wl is oqtomberi.

kvlebis Sedegebis analizi: internetsaitze gamogvexmaura ocამდე skol is VII-XII kl asis 65 moswavl e da 36 maswavl ebel i, dakvirvebis procesSi monawil eobda 26 moswavl e da 12 maswavl ebel i. sul 81 moswavl e da 48 maswavl ebel i. maT Soris qarTul i enisa da literaturis sagans ganekuTvneboda 46 moswavl e da 29 maswavl ebel i, 35 moswavl e da 19 maswavl ebel i warmoadgenda sxvadasxva sagans (istoria, geografia,

xel ovneba, samoqal aqo ganaTI eba).

monacemTa daxarisxebiT Sedegebi erTmaneTs uaxl ovdeboda, ami tom warmogidgenT erTian anal izs:

I. gakveTil ze weras eTmoba 5-6 wuTi: qarTul i enis, samoqal aqo ganaTI ebis gakveTil ebze. sxva SemTxvevaSi iSviaTad 3-4 wuTi.

II. weris strategiebis swavl eba/swavl as mTI iani sagakveTil o dro ar eTmoba 3 gamonakl isis garda.

III. gakveTil ze weris Sefasebisatvis dro dagegmil i ar aris, iyo weris Sefasebisatvis dros-2 wuTis gamoyofis 5 SemTxveva.

IV. saSinao daval ebis Sesrul ebisas weras eTmoba 60-65 wuTi _ qarTul i ena da literatura, istoria, 20-30 wuTi _ geografia, xel ovneba, 10-15 wuTi _ samoqal aqo ganaTI eba.

kvl evis Sedegebis mixedviT saSinao daval ebis Sesrul ebisas weras eTmoba yvel aze meti dro.

kvl evis miRebul ma Sedegebma ganapiroba kvl evis meore etapis ganxorciel eba.

kvl evis mizani: moswavl eTa mier Sesrul ebul i weriTi samuSaos saxeebis da daniSnul ebis garkveva.

kvl evis meTodi: interviu, saubari.

kvl evis monawil eni: igiveni, vinc pirvel etapze.

kvl evis procedura: internetsaitze ganvaTavset kvl evis pirvel i etapis Sedegebi da vTxoveT epasuxaT kiTxvebze: ras weren gakveTil ze, ras weren Sin, ra mizniT weren, ra daniSnul eba aqvT maT nawers. igive kiTxvebiT dial ogi gavmarTeT baTumis #21 saj aro skol is moswavl eebTan.

kvl evis Sedegebis anal izi: moswavl eebi gakveTil ze weren savarj iSoebs, iweren dafidan, weren j gufebis muSaobis Sedegebs. saSinao daval ebis Sesrul ebisas weren kiTxvebze pasuxebis, mokl e Sinaarss, gegmebs, Temebs, iweren encikl opediidan an sxva wyaroebidan masal ebs. weris gakveTil ze maswavl ebl is miTitebis Sesrul ebis mizniT weren. saSinao daval ebis Sesrul ebis gareSe maRal qul as ver miReben, gakveTil ze ver movl en, Tumca maTi Sesrul ebul i daval eba xSirad ar xdeba Sefasebis sagani.

kvlevis Sedegebis orive etapis analizis mixedviT saWi rod mi vi CnieT gakveTil is dagegmvaSi mkafiod agvesaxa weriTis saqmianoba oTxive variantis gaTval iswinebiT.

dagegmvisaTvis SevarCieT praqtikaSi gavr cel ebul i gegma-scenari, romelic mcire mocul obisaa, moicavs mizans, Sesabamis aqtivobas, drois ganawil ebas, resursebs, Sefasebis kriteriუმებს.

gegma-scenari miuTitebs, ra moxdeba gakveTil ze. maswavl ebel i situaciis Sesabamisad cvl is mas. gegma-scenaris Sedgeni sas gasaTval iswinebel ia: moswavl eTa codnis done, Sesaswavl i masal a, motivacia, resursebis momzadeba, Sefasebis kriteriუმების gansazRvra, ras gaakeTeben moswavl eebi gakveTil ze. gamocdil eba cxadyofs, rom efeqturia Tavdapirvel ad saswavl o miznebis da Sedegebis gansazRvra, Semdeg Sesabamisad aqtivobebis, resursebis, drois dagegmva.

piradi gamocdil ebisa da kvlevis Sedegebis gaTval iswinebiT, kol egebTan SeTanxmebiT SevimuSaveT gakveTil is gegma-scenaris formebi, roml is gamoyenebam efeqturi Sedegi mogvca, rac gamoixata SemdegSi: moswavl eebma ukeT gaacnobieres weriTis samuSaos daniSnul eba, gauadvil daT saSinao daval ebis Sesrul eba. warmogidgenT gakveTil is gegma-scenaris nimuSebs:

I varianti

wera CarTul ia gakveTil is msvl el obaSi

sagani qarTul i ena da l iteratura

kl asi VIII

Tari Ri -----

maswavl ebel i -----

gakveTil is Tema	Wabua amirej ibi - „mose zamTaraZis naambobi” (nawyveti roman „daTa TuTaSxiadan“)
gakveTil is miznebi da Sedegebi	<ul style="list-style-type: none"> • garkveul i Tval sazrisis Semcveli teqstis wakiTxva; • wera konkretul sakiTxze saTanado argumentebis moxmobiT
gakveTil is msvl el oba / sakl aso menej menti	<p>I. gamowvevis faza saerTo sakl aso samuSao (5 wT) fragmentebis Cveneba fil midan;</p> <p>II. Sinaarsis real izebis faza wyvil uri samuSao (7 wT)</p>

	<p>a)marki rebul i kiTxva: gamoyaviT teqstSi adgil ebi, sadac mJRavndeba mTxrobel is damokidebul eba naambobisadmi; saerTo sakl aso samuSao (8 wT)</p> <p>b) diskusia: ra Tval sazrisis Semcvel ia wakiTxul i teqsti?</p> <p>III. refl eqsiis faza</p> <p>individual uri samuSao (12 wT) wera (Temas irCevs moswavl e):</p> <p>a)msjel oba: ratom irqmevs seTuri sxvadasxva saxel s? b) STabelWdil ebis gadmocema: „vin iyo da ra iyo es qal i...“;</p> <p>g)aRwera: asineTis portreti (kinofil midan, nawarmoebi dan). individual uri samuSao (10 wT) dial ogi _ gamoxate sakuTari damokidebul eba: „fiqrebi teqstis gacnobis Semdeg“.</p> <p>individual uri samuSao (3 wT) saSinao daval eba:</p> <p>a)waikiTxeT teqstis II nawil i; b) amoiwereT teqstidan moses an daTas Tval sazrisi da gaakeTe komentari weril obiT.</p>
Sefasebis komponentebi	swrafi kiTxvis unari; konkretul sakiTxze argumentebis moxmobiT sakuTari damokidebul ebis weril obiT gamoxatva
saganmanaTI ebl o resursebi	saxel mZRvanel o, kompiuteri, proeqtori, furcl ebi.

II varianti

gakveTil is erT-erTi mizania weris strategiebze daufi eba

sagani qarTul i ena da l iteratura

kl asi VII

Tari Ri -----

maswavl ebel i ...

gakveTil is Tema	ana kal andaZe- `modioda nino mTebiT"
gakveTil is miznebi da Sedegebi	<ul style="list-style-type: none"> • poeturi Janris nawarmoebis mxatvrul i kiTxva; • wakiTxul mxatvrul nawarmoebze gamoxmaurebis dawera

<p>gakveTil is msvl el oba / sakl aso menej menti</p>	<p>I.gamowvevis faza saerTo sakl aso samuSao (5 wT) videoCanaweris Cveneba: `kiTxul obs ana kal andaZe`;</p> <p>II. Sinaarsis real izebis faza individual uri samuSao (10 wT) konkursi „erTi l eqsis mxatvrul i kiTxva” individual uri samuSao (10 wT) wera: `roca pirvel ad movismine l eqsi „modioda nino mTebiT”. instruqtaJi: gancdil isa da mosmenil is Cawera. individual uri samuSao (5 wT) weriTl namuSevrebis prezentacia wyvil uri samuSao (5 wT) wera: l eqsiT gadmocemul i istoriul i ambis Sefaseba mecnierul ad _ „mi iRes naTel i da Tayvaniscema wmidisa j varisai” da mxatvrul i Tval sazrisiT _ „poeziis eniT”.</p> <p>III. refl eqsiis faza „saavtoro skami”_ gamarj vebul i weriTl namuSevris gamovl ena _ (8 wT) saSinao weriTl samuSao: Txzul eba „magram rwmena aval ebda raodens” _ (2 wT)</p>
<p>Sefasebis komponentebi</p>	<p>l eqsis ritmisa da emociuri ganwyobis gadmocema; l eqsiT gamowveul i gancdebis weril obiT gadmocema l eqsis Sefasebisadmi sakuTari damokidebul ebis Cawera</p>
<p>saganmanaTl ebl o resursebi</p>	<p>saxel mZRvanel o, kompiuteri, proeqtori, videoCanaweri, furcl ebi, prizi.</p>

III varianti

gakveTil is mizania weris miRweul i donis Sefaseba

sagani qarTul i ena da l iteratura

kl asi IX

TariRi -----

maswavl ebel i ...

<p>gakveTil is Tema</p>	<p>weris kul tura</p>
<p>gakveTil is miznebi da Sedegebi</p>	<p>moswavl eTaA weriTl kul turis Zl ieri da susti mxareebis gamovl ena</p>

<p>gakveTil is msvl el oba / sakl aso menej menti</p>	<p>saerTo sakl aso samuSao (5 wT) gonebrivi ierisi: „ras weren moswavl eebi?” individual uri samuSao (10 wT) weriTidaval eba arCeviT: 1. sayvarel i nawarmoebis, kinofil mis, speqtakl is mokle Sinaarsi; 2. sakvanZo si tyvebis gamoyenebiT ambis Setxzva; 3. nawarmoebis personaJis daxasiaTeBa; 4. „me vfiqrob, rom...” wyvil uri samuSao (10 wT) recenziis dawera _ moswavl eebi gaasworeben erTmaneTis namuSevrebs. recenzias waikiTxaven xmamaRl a. aRniSnaven Zlier dasust mxareebs. jgufuri weriTis samuSao (Semfasebel Ta SeniSvnebis gaTval iswinebiT): 10 wT 1. stumrad otia iosel ianTan; 2. nawarmoebis ori personaJis SedarebiTi daxasiaTeBa; 3. moTxroba mkiTxvel isaTvis; 4. „saiT midian Rrubl ebi” individual uri samuSao 7 wT prezentacia wyvil uri samuSao 3 wT Sefaseba da TviTsefaseba</p>
<p>Sefasebis kriteriumebi</p>	<p>Tema pasuxobs saTaurus; azri Cawerilia mkafiod, Tanmimdevrul ad, gamoxatul ia avtoris damokidebul eba; dacul ia drois l imiti; gamoyenebul ia mdidari l eqsika, gamovl enil ia Temis codna; dasvebul ia ortografiul i da stil isturi Secdomebi.</p>
<p>saganmanaTl ebl o resursebi</p>	<p>saxel mZRvanel o, kompiuteri, proeqtori, videoCanaweri, furcl ebi, prizi.</p>

IV varianti

wera saSinao daval ebis Sesrul ebisas

sagani qarTul i ena da l iteratura

kl asi IX

Tari Ri -----

maswavl ebel i ...

<p>gakveTil is Tema</p>	<p>vfiqrob gal aktionis l eqsze „qebaTa qeba nikorwmindas”</p>
-------------------------	---

saswavl o amocanebi	<ul style="list-style-type: none"> • gakveTil ze mi Rebul i codnis gamoyeneba sxva situaciaSi; • mxatvrul i nawarmoebis mimarT sakuTari damokidebul ebis gamoxatvi saTvis wyaroebis gamoyeneba
aqti vobebi	<p>I. weriTis samuSaos gegmis Sedgena _ 5 wT gal aktion tabizis l eqsIT „qebaTa qeba nikorwmindas” gamowveul i sakuTari gancdebis arwera;</p> <p>II. amonaridebis anal izi: _ 15 wT</p> <p>g. tabize „vinac gai gebs CuqurTmas qarTul s, is poezias Cemsas gai gebs”;</p> <p>r. siraze „saxismetyvel eba qarTul CuqurTmaSi”;</p> <p>gr. robaqize „gal aktion tabize da misi „qebaTa qeba nikorwmindas”.</p> <p>III. nikorwmindas (foto da videomasal is) xil vit gamowveul i STabewdil ebis Cawera _ 5 wT</p> <p>IV. weris Temisa da stil is arCeva: _ 5 wT</p> <ul style="list-style-type: none"> • weril i ucxoel megobars; • Tema sakontrol o werisaTvis; • wera CemTvis. <p>V. Savi naweris redaqtireba; _ 20 wT</p> <p>VI. Tvi Tsefaseba; _ 5 wT</p> <p>VII. sabol oo variantis gadawera_ 10 wT</p>
saganmanaTl ebl o resursebi	<p>saxel mZrvanel o, g. tabize „qebaTa qeba nikorwmindas”;</p> <p>r. siraze „saxismetyvel eba qarTul CuqurTmaSi”;</p> <p>gr. robaqize „gal aktion tabize da misi „qebaTa qeba nikorwmindas”; kompiuteri, foto da videomasal a nikorwmindaze, furcl ebi.</p>
Tvi Tsefaseba	<p>naweris Temastan Sesabamisoba; wyaroebis anal izis unari; Canaweris sicxade; avtoriseul i gancdebis gadmocema; sakuTari damokidebul ebis gamoxatva</p>

gakveTil is gegma-scenari SevadgineT erTi semestrisaTvis. igi miwodat moswavl eeb, ramac xel i Seuwyo sil abusiT gaTval iswinebul i saqmi anobis ukeT gagebas.

amgvari midgoma gansakuTrebit efeqturi gamodga saSinao daval ebis Sesrul ebisaTvis. amaRI da daval ebis Sesrul ebis interesi, xel i Seewyo weriTis samuSaos Zl ieri da susti mxareebis gamovl enas. magal iTad, VII kl asSi susti mxare armoCnda l eqsikis simwire, sityvebi xSirad gasagebad da mxatvrul ad ver gamoxatavda saTqmel s.

susti mxaris dasazl evad sasargebl o armoCnda nino gordel azis

(2006) mier Sedgenil i wigni „qarTul i ena da samyaro“, romel Sic daj gufebul ia SinaarsiT axl omdgomi sityvebi da SeZl ebisdagvarad warmoceni ia mniSvnel obaTa Soris msgavseba-gansxvaveba. qarTul i „I eqsikis Tanmimdevroba pirobitad bibliur qmnil ebaTa rigs aris Sefardebul i: dRe-Ramis mosdevs cis, wyl is, xmel eTis, cxovel Ta rigi. sal eqsikono nawil s gZadagza erTvis qarTvel mkvl evarTa sagul isxmo varaudebi“ (gordel aZe, 2006: 4).

I. Tema `dRe-Rame` _ „da ganwval a RmerTman Soris naTI isa da Soris bnel isa da uwoda RmerTman naTel sa dRe da bnel sa uwoda Rame. da iqmna mwuxri da iqmna ganTiad dRe erTi“ (bibli ia, „wigni dabadebisa“).

daval eba 1. amowereT ganmar tebani sityvebisa: dRe, Rame, bindi, bindbundi, dil abindi, dil abnel i, dil aRamiani, dil auTenia, sisxam dil a, dil aadrian, ciskari, gaciskreba, riJraJi, SeiriJraJa, alioni, inaTI a, dafioni, aisi, ganTiadi, gaTeneba, SuadRe, mewamul i daisi, mosaRamovda, saRamos bindi, Sebindeba, SeRameba, bindi daeSva, bindi Camowva, bindi dai fina, mwuxri Camodga, daisRame, wyvdiadi, ukuneTi Rame, I uskumi Rame (guriasi), wkvarami (imereTi), mTvariani Rame, mziანი Rame (n. dumbaZe), criati (Rrubliani dRe-sul xab sabas mixedviT), iisferi mwuxri, SuadRis oqrosferi, dil is I aJvardi, SuaRamis mrume, mTvaris vercxl iT naferi, I libri, yuryumi, kunapeti).

daval eba 2. amoiwereT qarTul i nawarmoebebidan winadadebebi, romel Sic gvxdება dRisa da Ramis aRmniSvnel i sityvebi. magal iTad, „rom gaTendeba dil a mziანი da yofel bindsa is gananaTI ebs“. (n. baraTaSvil i); „dRis saswori Ramea“; „iriJribanda, ciskari sul s hl evs, TandaTan hqreboda“ (vaJa-fSavel a); „Rame gamoeTxova qveyanas, erTi kal Ta cisa aixada“ (i. WavWavaZe); `...Cumad vSi i wignebs, sarkeebSi Cumad Tendeba“; `iriJraJa Tu ara, al isferma sinaTI em Rrubl ebs gadauara“ (g. tabiZe); dil a aris cis I aJvardida mzis sxiviT imoseba“ (xal xuri); `oqroSi gadamdnari dil is fer i“ ( g. I eoniZe); mze mTas mi fara da haers bindi Seeria“ (j. qarCxaZe); `ra qaj eTs Sexda, qmnil iyo oden bind-bindi bnel ia“ (rusTavel i); „mrume Rame daswol oda Tval Seuvl eb taramal s“ (k. gamsaxurdia); „gavida Rame, mi askdeba kars ganTiadi“ (p. iaSvil i).

daval eba 3. airCiet Tema da dawereT 150 sityviani Txzul eba an ese:

- „sawuTros Jini Seigno, dRe-Rameoba Jami sa” (vaJa)
- `yovel cismare dRes ciskarze daiZvreba mze”;
- `amodis, naTdeba”;
- mziანი Ramis sixarul i da sevda.

daval eba 4. weriT i namuSevari recenziisaTvis gadaeci megobars da warmoadgineT gakveTil ze prezentaciisaTvis.

II. sityva „wyal i” xatovani sityva-TqmebSi. daval eba: ganmarte _ wyal i gadagasxes, Tval s wyal i daal evina, pur-wyal i, wyal i nagubarSi Cadga, wyal iviT icis, wyl is mnayvel i, wyal i Seudga, wyl is aRma Sebruneba, wyl idan mSral ad amosvl a, wyl is amTvreva, wyl is gaRma yofna, wyal i waiRebs, wyal s scris, wyal i gadauwura.

III. amoiwereT citatebi, sadac gv xvdeba sityva „ukvdaveba”. mag. „vin sazRvarsa dauszRvrebs, zis ukvdavi RmerTi RmerTad” (SoTarustavel i), `TviT ukvdaveba mSveniersa sul Si mdgomarebs” (n. baraTaSvil i), „ukvdaveba ar dahkargo wuTisofl is gul isaTvis” (il ia WavWavaZe) „ukvdavebis mosaxveWad migapireb momaval sa” (akaki wereTel i), `ukvdaveba es aris sityva, anu adamiანი mkvdari dros aRdgenis naperwkal i”. (m. mamardaSvil i) da sxv.

I eqsikonebze muSaobam gaaZl iera sityvis warmotqmis, sityviT sinamdvil is Secnobis, mSvenierebis ganacda, xel i Seuwyo weriT i namuSevris Sinaarsobrivad gamdidrebas, SemoqmedebiTobis amaRI ebas, enobriv mraval ferovnebas. Sesasrul ebel i daval eba moswavl eebis ar eZnel ebodaT, piriqiT, exal isebodaT da erTmaneTs awonebdnen kidec Tavis namuSevars.

aRniSnul ma ganapiroba ufro meti yuradReba da dro I eqsikonze muSaobisaTvis, romelic gagrZel da VIII, IX kl asebsi. am mimarTebiT mdi dari da saintereso wyaroebi mogvepoveba: sul xan-saba orbel ianis „I eqsikoni qarTul i anu sityvis kona”, giorgi SatberaSvil is „Tval aduri qarTul is WaSniki”, akaki SaniZis `mTis kil oTa I eqsikoni”; al eqsandre RI ontis `qarTul kil o-TqmaTa sityvis kona”; il ia abul aZis `Zvel i qarTul i enis I eqsikoni”.

sust mxared gamovl inda aseve weris stil is SerCevis probl ema. am mimarTebiT CavatareT weris seminarebi, gakveTil i „weris stil i”, sadac

ganvixil eT: a) samecniero stilis damaxasiaTebel i niSnebi; b) publicisturi stilis damaxasiaTebel i: efeqturi saTauri, Temis aqtualoba, paTosi, sxarti da dinamiuri Txroba, enobrivi Stampebi, poziciisa da damokidebul ebis aqturi gamovlena, sityvebisa da frazebis moxmoba, Semoklebisa da abreviaturebis gamoyeneba, axal i l eqsikis gamovlena; g) oficialuri, saqmiani stilis damaxasiaTebel i niSnebi: formobrivi CarCo, mimarTvis adresati, informaciuloba da racionaluroba, enobrivi Stampi, saqmani urTierTobis terminebi, oficialuri, kancelarul i statistikuri monacemebis xSiri miTiTeba, teqstis oficialuri daniSnuleba, Temis, azris konkretuloba; d) mxatvruli stilis damaxasiaTebel i niSnebi: ambis Txroba, sxvadasxva piriT Txroba sxvadasxva droSi, Tavisufali sityva, wyoba, mxatvruli xerxebis gamoyeneba, poeturi bgerwera, l eqsikis simdidre, intonacia da azrobrivi aqcentis gadmocema, frTiani gamoTqmebi, Txrobis ritmicsvla, siuJetis ganvitareba.

susti mxareebis gamovlena da misi daZl evisaTvis gaweuli saqmianoba moswavl eze orientirebuli saswavo procesis ganxorcielebis kargi saSual ebaa, igi xel s uwyobs TviT moswavl em gansazRvros, ras miaRwia, ra aqvs dasaZl evi da raa amisaTvis saWiro.

garkveuli periodis Semdeg imave weriT daval ebebs vubrundebiT da miRweul Sedegebs vadarebT winandel monacemebis, vadgenT, ra dasZlia TiToeul ma moswavl em da ra darCa gasakeTebeli.

gakveTil is gegma-scenaris moswavleebisaTvis ukeT sargebl obis mizniT SevqmeniT sainformacio gzankvlevi, gakveTil is gegma-scenari da ganvaTavset igi kompiuteris saswavo qsel Si.

warmodgenili magal itebis garda wera CaerTveba iseti tipis gakveTil ebSi, rogoricaa:

gakveTili-miuzikli „maspinZel sa mxiarul sa“ (scenaris proeqti);

gakveTili Ria qsel iT – paral el ur kl asTan an megobari skol is Tanatol ebTan erTad literaturuli gazeTis momzadeba.

gakveTili - preskonferencia _ pasuxobs yaryvare TuTaberi kiTxvas: „Tqven ambobT, rom, _ isev avcocdebi. risi imedi gaqvT?“. Cawerili pasuxis komentari weril obiT);

gakveTil i kompiuterTan _ `me firosmanis quCaze vovrovob”;

kino-gakveTil i _ „xevisberi goCa”- saweri Tema „maS egre gaigone Cemi darigeba?!”

gasvl iTi saganmanaTI ebl o seminari _ moxseneba Temaze `gel aTidan danaxul i saqarTvel o”.

gakveTil ebze weris dagegmvisa da ganxorciel ebis procesSi wamoiWra weris strategiebis daufl ebis aucil ebl oba, ramac ganapiroba kvl evis Semdegi msvl el oba.

\$ 3. weris strategiebis SerCeva

strategia _ TamaSis, swavl ebissistema, roml is drosac cal keul i svl ebi, kombinaciebi keTdeba saerTo, winaswar mofiqrebul i gegmis mixedviT (ucxo si tyvaTa I eqsikoni, 1989: 481).

swavl isstrategia gul isxmobs kognituri, SemecnebiTi procesis an procesebis mizanmarTul ad gamoyenebas swavl is dros. igi xel s uwyobs moswavl eTa mier garkveul i saSual ebebis gamoyenebas sakiTxis ukeT gagebis, damaxsovrebis da saqmianobis sasurvel i Sedegis misaRwevad.

efeqturi swavl eba da mecadineoba sakl aso masal is aqtiurad gaazrebasa da gadamuSavebas moiTxovs, amitom Zal ian mniSvnel ovania, moswavl eebis gavacnoT swavl is efeqturi strategiebi da vaswavl oT maTi gamoyeneba.

swavl is efeqturi strategiebia: mniSvnel ovan informaciis amocnoba, SeTvisebul i codnis gaxseneba, Canawerebis gakeTeba, informaciis organizeba, informaciis gadamuSaveba, masal is mokl ed gadmocema, Sej ereba, gageba-gaazrebis Semowmeba, cnebaTa martivi ruka. maTgan ufro vrcl ad davaxasiaTebT strategies Canawerebis gakeTeba.

Canawerebis gakeTeba mniSvnel ovan rol s TamaSobs swavl aSi. zogadad, moswavl eebi, roml ebic Canawerebs akeTeben, ufro kargad imaxsovren da iTviseben masal as. Tumca unda aRiniSnos, rom Zal ian mniSvnel ovania Canawerebis xarisxi. kargi da gamosadegi Canaweri,

Cveul ebriv, gakveTil is an sakiTxavi masal is ZiriTad punqtebs da arss asaxavs. kargi Canawerebi gansakuTrebiT mniSvel ovania im moswavl eTaTvis, romel Tac mcireodeni codna gaaCniaT Sesaswavl i sagnis Sesaxeb. miuxedavad imisa, rom Canawerebis gakeTebe sasargebl oa swavl isTvis, mozardTa umravl esoba ar iyenebs am strategias. xol o is Canawerebi, roml ebsac moswavl eebi akeTeben, xSirad cudi xarixisaa da gamousadegaria.

rogor SeiZl eba vaswavl oT bavSvebs kargi Canawerebis gakeTebe?

moswavl eTaTvis Canawerebis struqturis anu gegmis micema erT-erTi xerxia, romel ic maswavl ebl ebma SeiZl eba gamoiyenon. gegma moswavl eebis mianisnebs, Tu ras unda miaqcion yuradReba gakveTil is dros da ra saxis informacia unda Caweron. maswavl ebl ebs aseve SeuZl iaT drodadro Seamowmon, Tu ramdenad zust Canawerebs akeTeben bavSvebi da, Sesabamisad, urCion, rogor gaaumj obeson isini.

swavl isstrategiebis daufleba moswavl isaTvis advili ar aris, garkveul i saqmianobis warmarTva swirdeba. wignSi „ganvitarebisa da swavl ebis Teoriebi“ (2008) eqspertebi gvTavazoben ramdenime principis:

moswavl eebi swavl is strategiebs yvel aze efeqturad konkretul i sagnebis konteqstSi swavl oben;

moswavl eTa patara jgufebSi erTad mecadineoba xSirad xel s uwyobs efeqturi strategiebis ganvitarebas;

masal is axsnisas aswavl eT moswavl eebis, Tu rogor iswavl on es masal a. drodadro sTxoveT bavSvebs, rom erTad, wyvil -wyvil ad an patara jgufebSi imecadinon.davexmaroT moswavl eebis swavl isa da mecadineobis efeqturi strategiebis dauflebaSi;

moswavl eebi ufro kargad dauflebian swavl is efeqtur strategiebs, Tu xel s SevuyobT, rom maT mier strategiebis gamoyenebis pirveli mcdel oba warmatebul i iyos.

daexmareT moswavl eebis axali strategiebis gamoyenebaSi. magal iTad, acveneT konkretul i strategiis gamoyenebis magal iTi; mianisneT, Tu rod is SeiZl eba misi gamoyeneba da miuTiteT, roca isini strategias sworad an arasworad gamoiyeneben.

gaacaniT moswavl eebis axali strategiebi da maTTvis gasagebad

auxseniT, Tu ratom aris sxvadasxva strategiis gamoyeneba sasargebl o.

aRniSneT is garemoebebi, roca garkveul i strategiabis gamoyeneba gansakuTrebiT sasargebl oa.

mieciT moswavl eebS SesaZl ebl oba, TiToeul i strategia sxvadasxva konteqstSi gamoiyenon.

moswavl eebi ufro efeqturad swavl oben, roca swavl is mraval - ferovan strategias iyeneben.

moswavl eebi ufro gamoiyeneben swavl is efeqtur strategiabs, roca esmiT, Tu ratomaa isini sasargebl o.

moswavl eebi swavl is strategiabs ufro efeqturad iyeneben, roca ician, ra SemTxvevaSi SeuZl iaT gamoiyenon TiToeul i maTgani.

moswavl eebi maSin eufl ebian swavl is efeqtur strategiabs, roca am xerxebis sxvadasxva konteqstSi regul arul ad gamoyenebis SesaZl ebl oba eZl evaT.

SemoTavazebul i strategiabi da formebi gasaziarebel ia weris strategiabis swavl eba/swavl is procesSi.

sasurvel i Sedegis misaRwevad mraval ferovan strategiabs gvTavazoben mecnierebi, eqspertebi, praqtikosi maswavl ebl ebi. sabazo da saSual o safexuris Sesabamisad, weris procesSi konkretul i amocanis gadasaWrel ad saWiroa maTi SerCeva.

weris strategiabis mizania, vaswavl oT moswavl eebS samecniero, SemoqmedebiTi Tu sxva piradi miznebisatvis wera. TiToeul i strategia konkretul mizans emsaxureba.

wera aviTarebs azrovnebas da TviTCaRmavebis saSual ebas iZl eva. wera exmareba mozards sxvebisTvis gasagebi gaxados Tavisi saTqmel i da Tavisufl ad gamoxatos azrebi; weris mraval ferovani strategiabis gamoyenebiT izrdeba moswavl eTa cnobismoyvareoba, yal ibdeba aqtiuri damkvirvebel i maTi saxiT. weris saSual ebiT mozards SeuZl ia sxvas Seafasebinos sakuTari naazrevi da Tavadac iswavl os Sefaseba.

weris strategiabis SerCevi saTvis SevimuSaveT principiebi :

- saswavl o mizantan Sesabamisoba;
- sxva saganSi misi gamoyenebis SesaZl ebl oba;
- strategia ar iwvevdes moswavl is gadatvirTvas.

- moswavl is mzadyofna, SeZl os misi efeqtianad gamoyeneba;
- aRni Snul principebze dayrdnobiT SevarCiet weris strategiebi, romel Tac warmogidgenT ganmar tebebiT, komentariT, sqemis saxiT.

kompetenciis „wera miznis, stilisa da auditoriis gaTval iswinebiT” misaRwevad xorciel deba strategiebi, romel Ta Sesrul ebisas moswavl eebi Tavad gamoiyeneben sxvadasxvagvar auditoriasa da miznebtan Sesabamis saSual ebebs (magal iTad, mwerl is, sazogado moRvawis gamonaTqvamebis/mosazrebebis damowmeba, mimaRtvis an emociis gamoxatvis formebi da sxva); weren konkretul probl emaze sxvadasxva poziciidan da sxvadasxva auditoriisaTvis (magal iTad, skol aSi arsebul i probl emuri situaciis Sesaxeb mSobl is, Tavad moswavl is, direktoris da a. S. poziciidan); warmoadgenen probl emuri sakiTxis Sesaxeb informacias darwmunebis, TanagrZnobis, gamowvevis motiviT; aformeben teqsts asakisa da codnis donis gaTval iswinebiT.

daval eba 1. dawereT erTi da igive ambavi megobrebi saTvis, mSobl ebisaTvis.

daval eba 2. dawereT weril i erTi dRis STabeWdil ebaze maswavl ebl ebisaTvis, bebi asaTvis.

daval eba 3. dawereT moxsenebis Sesaval i ekol ogTa Sekrebi saTvis.

daval eba 4. miswereT nawarmoebis Sesaxeb Tqveni STabeWdil eba wignis avtors, kritikoss, gamomcemel s, megobars, personaJs.

daval eba 5. Seadgine kiTxvebi gadacemisaTvis „etal oni” (ganyofil eba „literatura”).

daval eba 6. dawereT wakiTxul i wignis anotacia umcrosi megobrisaTvis.

I. wera, prezentacia. davyoT moswavl eebi 5-6 kacian jgufebad SemTxveviTobis principiT. TiToeul i jgufi yuTidan iRebs baraTs, romel zedac weria Sesasrul ebel i daval ebis saTauri, mizani da auditoria. (daval ebis Tema erTia yvel a jgufisaTvis `kompiuterul i teqnologi ebi Tanamedrove ganaTl ebis miRebis aucil ebel i pirobaa-).

- imsj el eT, ramdenad aqtual uria es Tema;
- aRwereT, konkretul ad ris gakeTebas api rebT;

• დაასაბუთებ, რა მნიშვნელობა ექნება ამ რონისზიებას უსაუბროდ ტყვენი სკოლისათვის.

auditoria – ტანატოლები, მასწავლებლები, მოწვეული სტუმრები, სხვადასხვა ასაკისა და სოციალური ჯგუფის.

mizani: გამოიწვიოს ტანატოლები პროექტის შესაქმნელად; დაარწმუნოს მასწავლებლები პროექტის განხორციელების აუცილებლობაში; განაწილოს მოწვეული სავადგობის დასაქმებულნი.

ორჯგუფს ეზღვევინება.

მატუნდა მოეწირონ ტემის შესავალი ვერობით და ვარაუდგინონ შესაბამის აუდიტორიის იმგვარად, რომ მიეწირონ მსმენელის ურადრება (ვერბალიური და ავერბალიური სასაუბროებები, ტვალისაჩინებები, სკემებისა და პლანკატების გამოყენებით).

სამუშაოს შესრულებამდე მოწვეულიები „გონებრივი იერიის“ მეთოდით შემოწავებენ სეფების კრიტერიუმებს, რომელთაგანაც საბოლოო ვარიანტი გამოვრჩევი იქნება ფორმატზე.

II. როლი, აუდიტორია, ფორმატი, ტემა

ეს სტრატეგია მოწვეულიების სხვადასხვა ფორმატის ვერობითი ნაშრომის შემკნასი ემარება.

1. დაფაზე ვინაწარ ვერტიკალიურად გამოვრჩევი: როლი, აუდიტორია, ფორმატი, ტემა;

2. მოწვეულიები ირცევენ ტემას. მაგალიტად, როლი – ვიწარ, მუწრანელი გლეხი, გლეხის კოლი; აუდიტორია – საკარტველოს დრევენდელი პრეზიდენტი, ტანამეძრევე სავადგობა, მეგობარი, უწლისული, ბერი, მეფე; ფორმატი – ლეკი, პირადი ვერობი, საგაზეტოსტატია, ისტორიული ინფორმაცია; ტემა – „სემომეყარა ვიწარი“.

3. გააცანიტ ტემა და სტოვეტ მოეწირონ, ვის როლისი ისურვებდნენ ყოფნას: ვიწარის, მუწრანელი გლეხის, გლეხის კოლის როლისი.

4. როდესაც როლები გამოვრჩევი დასრულებს, სტოვეტ, შესაფერისი აუდიტორია შეარჩიონ. მათი პასუხები გამოვრჩევი დაფაზე, „აუდიტორიის“ გაწვრვი. მაგ.: XII ს-ის სემდეგდრეინდელი საკარტველო, ტანამეძრევე საკარტველო, უწოელი სტუმრები და ა. ს.

5. ამის სემდეგ მოწვეულიები ირცევენ ფორმატს, სტილს, ტექსტის სახეს. მაგ.: ლეკი, პირადი ვერობი, საგაზეტოსტატია, ისტორიული ინფორმაცია.

6. ganesazRvrebAT dro (15 wT) da iwyeben weras;

gTavazobT am strategiIT Sesrul ebul i weril is erT-erT ni muSs sakuTari pedagogiuri praqtiki dan:

rol i - eva; auditoria - adami; formati - weril i
sal ome yifSiZe (X kl .)

adam, me ubral od ver vxvdebi ra damemarTa... Cven kargad vcxovrobdIT, erTmaneTs vufRtxil debodiT. Seni wyal obiTa var da ufl is meoxebiT.

erTma wamma maqcia macdurad. wuTieri sisuste gaxda yvel afris dasawyisic da dasasrul ic.

erTi nekni, sul erTi nekni gaxda Cemi arsebobis safuZvel i... xSirad miCndeba kiTxva, ram macduna, - Cemma pirovnebam Tu yvel aferi im nekns davabral o?!

unda momfrTxil ebodi, Sen ki mimatove. marTal ia, sul erTi wuTiT, magram xom gagigia, yvel aferi erT wuTSi SeiZl eba moxdeSo. hoda moxda, Tan is, rac yvel afers amuqebs da aufasurebs.

qal i - eSmaki, cbieri, macduri, siavis mTesvel i... Cem gamoa, rom qal s aseTi epiTetebiT amkoben, Tumca Seni bral icaa. saTanadod rom gyvarebodi, sul gverdiT myol odi, xel is gul ze getarebine. iqneb sisuste ar gamomevl ina.

Tumca SeiZl eba qal ebs amiT meti xibl ic SevZine... macduri Rimil i, moqnil oba, eSmakuri Tval ebi! da mainc me davbinde qal is sil amaze.

adam, mapatie! adam-ianebo mapatieT!..

... magram patiebac xom mZime sasj el ia..."

kiTxvis dasrul ebis Semdeg pasuxoben SekiTxvebs:

rol isa da auditoriis SerCevis Semdeg, rogor daviwye wera?

_ mi marTviT

raze vfiqrobdi weris dros?

_ gameTval iswinebina rol is, auditoriis da formatis Sesatyvisi stil i.

ra siZnel eebS wavawydi weris procesSi?

_ ena, ar vici, rogor metyvel ebdnen isini da sxv.

III. weril is Sedgena

weril is Sedgenas Tavisi wesi aqvs:sakomunikacio etiketis dacva, rekvizitebis gamoyeneba, weril is daweris mizani, Tavaziani toni, azris martivad gadmocema, weril is stil is dacva.

erovnul i saswavl o gegma iTval iswinebs weril is Sedgenis kompetenciis fl obas. Tanamedrove pirobebSi, roca weril is kl asikur variants Caenacvl a e. w. „mesijebi“, daiviwyes misi saswavl o da aRmzrdel obiTi funqcia da didi mniSvnel oba weriTi kul turis Camoyal ibebaSi. gansakuTrebul mniSvnel obas iZens axl obl isadmi gagzavnil i weril i mokiTxvis, darwmunebis, TanagrZnobis gamowvevis

mizni T. amis sail ustraci od SemogTavazebT baTumel i profesor is iuri
bibli eiSvil isa da misi Tbil isel i Svil iSvil is mimoweris nimuSs:

*babul rogor xar? imedia kargad, aseve imis imedic maqvs, rom Sen da bebos araferi
giWirT da cicisTan erTad bednierebi xarT. mal e mamas dabadebis dRec mova da
mxiarul ad var. Zal ian menatrebiT samive. erTi sul i maqvs, ardadegebi rod is daiwyeba,
baTumSi rod is Camoval da rod is gavigoneb im I amaz xmas, saidanac `wwiriani" gogos
mosaferebel i si tyebi aJRerdeba. uzomod miyvarxarT da menatrebiT: Senc, beboc, cicic
da gul iko beboc. gul iko bebos saxl is ambavi Zal ian gamixarda. imedia, mal e Camoval
da CagexutebiT suyvel as. miyvarxarT!!!*

Tqveni el afuSi, fel amuSi, „wwiriani gogo".

10.04. 2011

Tbil isis #1 kl asikuri gimnaziis IV kl asis moswavl e el ene
bibli eiSvil is am weril Si yuradRebas iqcevs moswavl is uSual oba,
azris sicxade. weris swavl ebis es strategia warmatebul i iqneba
yovel Tvis, roca moswavl es Tavs ar movaxvevT misTvis ucxo saTqmels,
xel ovnur Temas da `gul gareT" daval ebas.

- weril is sxvadasxva saxe arsebobs: informaciul i, mxardamWeri
(Tanxmobil gamoxatvel i); damarwmunebel i (cdil ob raimesi daiTanxmo an
raime gaakeTebino); opoziciuri (sakiTxisadmi uaryofiti
damokidebul ebis gamoxatva); probl emis mosagvarebel i (probl emis
danaxva da misi gadaWris gza); Txovnis (gamxnevebis, daxmarebis Txovna);
mokiTxvis (axl obl ebisaTvis piradi ambis miwera da maTi mdgomareobiT
daintereseba); sakuTari Sexedul ebebis gamoxatvel i (wignze, movl enebze,
faqtis Sesaxeb wera).

organi zaciebsSor i surTierTobebisauცილ ებელი სასუალ ება სასაგმიანი მიმო
wera, aramartofostiT, aramedfaqsiT,
tel egrafiTadael eqtronul ifostiTmiRebul iTugagzavniliweril ebi.ofic
ial uri da saqmi ani korespondencia,Tavi anTixasi aTi dangamomdinare,
SeiZl ebadavaj gufoTSemdegnairad: sainstruqcio, sagarantio,
sainformacio, sarekl amo, sapretenzio, mosawvevi, sapasuxodaa.S.
weril ebi.

yovel iweril iSei cavSemdegrekvi zitebs: adresatisdasaxel ebas,
misamarTs, saTauris, ZiriTadteqsts, xel ismoweras, TariRs.
weril isteqstiSedgebaorinawil isagan:
pirvel nawil SimieTitebami zezebi anuweril isSedgeni ssafuZvel i,
xol omeorenawil Sigadmoicemadaskvna, winadadeba, Txovna, pretenzia.

maswavl ebel i urCevs moswavl es:

1. miswere weril i sameurveo sabWos Tavmj domares, romel Sic sTxov, skol is bibli oTekisTvis SeiZinos saWiro wignebi. weril Si unda daasabuTo, rom wignebi namdvil ad saWiroa.

2. miswere araoficial uri weril i Sens megobars, romel ic im sofel Si cxovrobs, sadac Sen zafxul obiT isveneb xol me, moikiTxe, gamohkiTxe iqauri ambebi da Senc mouyevi Seni kl asis Sesaxeb;

3. airCie raime aqTual uri probl ema (narkomania, tyeebis gaCexva, qal aqis quCebis antisanitariul i mdgomareoba da sxv) da dawere publ icisturi weril i, romel Sic Riad gamoTqvam sakuTar clamokidebul ebas am faqtis mimarT.

4. miswere mosawvevi baraTi megobars da skol is direktors.

5. Seqmeni Seni dedaqal aqis an mxaris sarekl amo broSura.

6. airCie adamiani visac miswer weril s da gauziare Seni STabeWdil eba.

7. dawere weril i warmosaxviTi adresantisagan an mimarTe warmosaxviT adresats.

kompetencia „**anal itikuri weris**” mi Rwevi saTvis:

debatis ZiriTadi arsis wdoma da weril obiTi formiT gadmocema

daval ebebi j gufuri muSaobisaTvis:

1. daasaxel eT TqvenTvis saintereso da aqTual uri probl ema;
2. dasaxel ebul probl emaTagan airCieT erT-erTi da weril obiT Camoayal ibeT, rogor gesaxebaT gamosaval i am probl emidan da raSi xedavT am gamosavl is upiratesobebs. (savaraudod, moswavl eebi asaxel eben sxvadasxva gzas probl emis gadawyvetisa da, Sesabamisad, maT upiratesobebs).
3. dawereT ese, debatebisa Sedegad Camoyal ibebul i sakuTari Sexedul ebani.

moswavl e msjel obs literaturul , fil osofiur, social ur da sxva probl emebze individual urad, gamoTqvams sakuTar Tval sazriss, wers Tavis emociebze, eZl eva TviTgamoxatvis efeqturi saSual eba.

anal izi, Sefaseba, sakuTari Tval sazriss weril obiTi gadmoscema

1. gamoTqviT Tqveni azri, ramdenad eTanxmebiT an ar eTanxmebiT mocemul Tval sazriss, *_ kl asikur nawarmoebze parodiis Seqmna sazi anoa qveynis kul turul i memkvidreobisaTvis.*

- axseniT Tqveni pozicia.

- sakuTari azris dasasabuTebi ad moiyvaneT argumentebi da magal iTebi istoriidan, literaturidan, filmebidan, piradi gamocdil ebidan da a. S.

2. mocemul ia teqsti, romel Sic garkveul i monacemebis safuZvel ze gamotanil ia daskvna da dasaxul ia gamokveTil i probl emis gadaWris gza. magal iTad, daval eba: waikiTxeT teqsti, gaaanal izeT, imsj el eT, SeafaseT, Camoayal ibeT sakuTari Tval sazrisi weril obiT.

qal aqis erT-erT saj aro skol aSi mSobl iuri enis maswavl ebel ma me-6 kl asis moswavl eebis sazafoxul o ardadegebze daaval a ramdenime naTargmni nawarmoebis SerCeva da wakiTxva. aRmoCnda, rom es daval eba moswavl eTa mxol od mcire nawil ma Seasrul a.

es ki imas niSnavs, rom am asakis bavSvebisatvis naTargmni literaturis kiTxva sirTul es warmoadgens.

umj obesia, am asakis moswavl eebma ikiTxon mSobl iur enaze Seqmnil i original uri nawarmoebebi, xol o naTargmni literaturis kiTxva momdevno kl asebidan dai wyon.

- gaaanal izeT, ramdenad damaj erebel i da sakmarisia es monacemebi warmodgenil i daskvnis gamosatanad;

- gamoavl ineT msj el obis xarvezebi.

- gansazRvreT, ra damatebiTi informacia dagWirdebodaT imi satvis, rom ukeT Segefasebi naT daskvna;

- imsj el eT, ramdenad adekvaturi da damaj erebel ia probl emis gadasaWrel ad SemoTavazebul i gza.

anal itikuri komentari

daval eba 1. zurab kakabaZe wers: „Tanadrul dasavl ur literaturas kl asikurisagan mkveTrad gansxvavebul i, mZafri tragikul i intonacia axl avs... Tanadrul dasavl ur literaturaSi tradiciul - kl asikurisagan gansxvavebiT erTob mcirea harmoniul -l aRi mwerl obis

wil i.”

instruqtaJi anal itikuri komentarisTvis:

- gaarkvieT, XIX saukunisagan gansxvavebiT XX s-is literaturas ratom axl avs mZafri tragikul i intonacia da ratom Semcirda „harmoniul -l aRi mwerl obis wil i.” Tanadroul Si igul isxmeT XX s-is modernistul i literatura, xol o tradiciul -kl asikurSi XIX s-is real isturi mwerl oba.

- gamoiyeneT TqvenTvis xel misawvdomi sacnobar o literatura.

- konsul taciisTvis mimarTeT maswavl ebel s.

- Tqvens anal itikur komentars miéciT weril obiTi saxe.

daval eba 2. Camoayal ibe l eqsis avtoris (mag. gal aktion tabize „mesafl ave”) pozicia da daurTeT Tqveni weril obiTi komentari.

daval eba 3. miSel montens sikvdil is SiSis daZl evis saqmeSi mxol od sakuTari Tavisa da sakuTari gonebis imedi aqvs. xal il jibrani did mniSvnel obas aniWebs adami nis pirovnul aqtiurobas, sul i rom „gaiWras usazRvroebaSi da eZios dausazRvrel i RmerTi”. bl ez paskal i ki adami nis sul ier umweobas aRiarebda da erTaderT xsnas uzenaes rwmenaSi poul obda.

- imsj el eT, romel i Tval sazrisia TqvenTvis misaRebi.

- SeecadeT Tqveni msj el oba maqsimal urad argumentirebul i iyos.

strategiebi naweris efeqturi organizebisaTvis

saprezentacio moxsenebis momzadeba

am strategiis gamoyenebaze dauflebisatvis maswavl ebel i aswavl is da urCevs moswavl eebis:

1. miageniT TqvenTvis saintereso Temas da imuSavebT xal isiT;

2. Seiswavl eT auditoria da SearCieT Sesabamisi logikuri gamomsaxvel oba, Txrobis forma, enobrivi konstruqciebi, intonacia;

3. mouZebneT Temas saTauri. gaxsovdeT, kargad mignebul i saTauri saqmis naxevaria;

4. gansazRvreT moxsenebis mi zani. esaa winasi tyvaobaSi wamoyenebul i hipotezis damtkiceba da ara imis Cveneba, rom amqveynad yvel aferi iciT.

5. dasaxeT samuSao gegma. probl emuri gegma Semdegi principiT unda aigos: sakiTxis dasma; winamorbedTa gamocdil eba; Tqveni hipoteza;Tqvens xel T arsebul i monacemebi;am monacemebis anal izi;hipotezis damtkiceba; daskvnebi; gamokvl evis Semdgomi gagrZel evis perspeqtivebi.

6. SeadgineT mcire kartoTeka sxvadasxva saxis CanawerebisTvis. es iqneba: baraTebi wignebsa da statiebis SinaarsiT; Tematuri baraTebi;saxel obiTi baraTebi;baraTebi citatebisTvis;samuSao baraTebi.

7. dagegmeT moxsenebis Sesaval i, ZiriTadi da daskvniTi nawil i. Sesaval Si, pirvel ive winadadebebidan unda SeZl oT auditoriis daiintereseba; konkretul i magal iTebis moxmoba imis saSual ebas mogcemT, rom auditoriam ukeT gaacnobieros moxsenebis probl ematika da ZiriTadi idea; ideebi ar unda iyos bevri, radgan erTi Temidan meoreze gadasvl a msmenel is yuradRebis gafantvas iwvevs; moxsenebis daskvniTi nawil i unda iyos pozitiuri, an mTavrdebodes SekiTxviT. amiT Tqven ubiZgebT auditorias miubrundes ganxil ul sakiTxs da kidev erTxel dafiqrdes masze.

8. dawereT yvel aferi, rac TavSi mogivaT.

9. naweri gadaaTeTreT. amoiReT gadaxvevebi, frCxil ebSi moTavsebul i pasajebi. zogierTi ram miTitebebsa da damatebebSi gadaitaneT.

10. SearCieT sademonstracio Tval saCinoebebi. igi Tqveni poziciis erTgvari dadasturebaa da xel s uwyobs msmenel Ta yuradRebis gamaxvil ebas ZiriTadi ideebze;

11. dagegmeT gamosvl is droc.

msgavsi Canawerebis saSual ebiT moswavl eebi winaswar gansazRvraven sajaro gamosvl is mizans da warmoadgenen moxsenebebs konkretul Temebze. isini gegmis mixedviT gadmoscemen saTqmels, icaven regl aments, ismenen gamosvl ebs da izenen teqstis anal izisTvis saWi ro informacias. SeZl eben mocemul i fragmentis anal izs, Temisa da ideis gansazRvras, konkretul i epoqis daxasiaTebas da teqstis mxatvrul -gamomsaxvel obiT mxareze msjel obas.

sakuTari pedagogiuri praqtikidan gTavazobT amonaridebs moswavl is mier

daweril i moxsenebidan:

Tedo tuRuSi (XI kl.).

„kaci kacisaTvis mgel ia“ (vaJa-fSavel as nawarmoebTa mixedviT)

mgel i... mgel kaci... maqcia mgel i (adamiani mgl is sul iT)... „kaci kacisaTvis mgel ia“... aseTi paral el ebi usiamo fiqrebs aRmiZravs. rogor? samyaros saswaul ad da mSvenebad aRiarebul i adamiani mgel s Sevadaro?! (jer ar gamnel ebia bavSvobidan gamoyol il i SiSi am zRapruL i personaJisadmi).

vcdil ob gaverkve, mainc ra TvisebebiT gamoirCeva mgel i da ra aqvs saerTo adamianTan? am fiqrTa msvl el obas mgl is simbol uri biografiis moZiebisen mivyavar...

antikur epokaSi mgl is tyaviT imosebodnen meomrebi, xol o Subze damagrebul i mgl is Tavi maT gamarj vebis rwmenasa da simxneves matebda.

am cxovel is meomruli sul iskveTebis, ZI ierebisa da Semtevi xasiaTis Tayvaniscemaa uZvel esi svanuri ceremonial i „aSangel o“ („samgel o“), mgl is tyavis jubebi da svanuri droSa „I emi“, romel ic, mkvl evarTa azriT, qsovil isagan gamoWril mgl is gomasaxul ebas warmoadgens...

erTi sityviT, mgel i misabaZia adamianisaTvis SeupvrobiT da mebrZol i bunebiT.

qristianul saxismetyvel ebaSi mgel ma Seizina kravis, cxvris faris – samwysos sawinaaRmdego simbol ika. igi borotebis, Zal momreobis, demonur Zal Ta simbol od iqca. skandinaviur da kel tur miTol ogiaSi giganturi mgel i mzes gadayl apavs; „j oj oxetis karibWesac“ mgl is xaxad warmogvidgenen xSirad. mokl ed, mgel i aSkarad negatiuri stereotipi gaxda da, gavrceL ebul i Sexedul ebiT, igi mainc „wiTel qudas mSTanTqavi“ arsebaa.

samecniero-popularul naSromSi vkiTxul obT: „mgl ebi oj axebad cxovroben. oj axebSi, rogorc wesi, naTesavebi erTiandebian, mgl ebi sakvebis nakl ebobis dros Taviani teritoriidan aZeveben sust TanamoZmes. gaZevebul i mal e sxva mgl ebis msxverpl i xdeba“ (iason badriZe „icnobdeT, mgel i!“)

es „mgl uri kanonis“ fil osofiaa.

rogor ar minda aseTi mgel i adamians Sevadaro! minda mj erodes, rom humanizmis Zal a, moral uri kodeqsi ar miscems Zes kacisas mgel Tan mimgavsebis ufl ebas.

cxovreba brZol aa da am brZol aSi ZI ieri imarj vebis! – mmoZRvravs winapari, maswavl is literatura da Cveni real obac sul ufro marwmunebs am azris simarTI eSi.

bunebis didi mesaiduml e, vaJa-fSavel a Tavis nawarmoebSi gvixatavs pirsisxli iani, daundobel i, eSmakTan wil nayari, mraVal tanjul i da „monanie“ mgl is saxes:

„bevri cxovel is sisxli iT SemiRebavs cxvir-piri. mTel or kviras davumSvenebivar am sisxli sa da Cems tanze misi danaxviT siymil is Jini momikl avs.

...erT wamSi gaTavda totias sicocxli e; bewvic aRarsad egdo misi mraVal tanjul i tyavisa... mgl ebma Sexedes erTmaneTs, SeeSindaT erTimeorisa, al baT, imitom, axl a me ar SemWamono. SeeSindaT da gafriTxnen. erTi meores gaurboda. („amodis, naTdeba!“)

„eSmaki mizis gul Si da miCangebs: „gaafuWe, waaxdinel.. agebul i daSal e, cocxal i mokal, SaTqi, Sayl apel.. raic Seizi o bevri sisxli i daanTxie!.. nu dazogav nuravis, sadac kbil i da kl anWi migiwwdeba! Tese qveyanaze vaeba, tiril i da gl ova, sisxli i da cremli!“ ai Cemi ndoma, Cemi wadil i, Cemi buneba...“ („mgel i“)

viTom aqvs rame saerTo aseT mgel s adamianTan?! . pasuxs vaJasave SemoqmedebaSi vpoul ob:

sazogadoeba vel uri tradiciis dacvas, mokl ul i mtris marjvenis moWras, moiTxovs al udasagan da daumorCil ebel Tvistoms Temidan aZevebs („al uda qeTel auri“);

mxecurad dakl ul i vaJkacis, zviadauris sisxli is yureba adamians siamovnebas hgvriss; sasafli aodan wamosul ebi erTmaneTs saxesi veRar ucqerian zviadauris mokvl is Semdeg, TanamoZmebs erTmanetisa eSiniaT („stumar-maspinZeli“).

adamians rogorc Tavisufal arsebas yovel Tvis aqvs arCevani, daemorCil os Tavis borot, mdabal midrekiL ebobs da vnebebs an moTokos, daTrgunos isini, magram maSin, roca boroteba ise ZI ierad eufl eba kacs, rom misTvis sikeTis arCeva ukve ukiduresad Znel ia, igi iqceva adamianis Sinagan bunebad, romel sac kaci iseve emorCil eba, rogorc cxovel i sakuTar instiqtebs:

kaeni kl avs Zmas...

arada, adamiani xom Tavis xatad da sworad Seqmna ufal ma, uboZa mas maRal i zneoba da „mamxil ebel i goneba“ _ sindisi. swored amIT gamoarCia adami cxovel Tagan,

magram, vai, rom Zexorciel is sindis-namusi sanTel iviT qreba da il eva, kacTa Soris bina ver daido da imedgacruebul i RmerTs SehRaRadebs:

„xal xisaTvisa me rgeba mwadda,
hoi, ufal o, saidan sada?
ver Sevucval e mosisxl es mada..“

borotebis tragedia is aris, rom borotebiT WeSmaritad dakmayofil eba, borotebaSi mSvidad cxovreba adamians ar SeuZl ia.

da, ai, adamianis cxovrebaSi dgeba momenti, roca igi nanobs Tavis saqciel s. „adamianna unda scodos, rom mere inanos“ („kl dem mxol od erTxel sTqva“).

„sikvdil i yvel as gvaSinebs,
sxvas Tu hkl ven, cqera gvwadian.
kacni ver grZnoben bevrj era,
Tu ra did codvas scadian“

swored sikvdil is SiSi ubiZgebs adamianebs codvebis aRiarebisaken. magram Rrma sinanul is drosac ki kaci vaJas moTxroba „mgel is“ personaJis darad Tavis „mkvdar sicocxl eSi“ ufal s adanaSaul ebs, mamazeciars sdebs bral s Tavissave cadenil borotebaSi, radgan codvaTa simZime wel Si wyvets da sikvdil is siaxl oves gul wrfel i aRsarebisas simarTI ec ki aRar daej ereba.

raoden dasanania, rom mogviwevs vaRiaroT, „kaci kacisaTvis mgel ia“.

cxovrebaSi bevri ram aris lamazi da mSvenieri, adamianis unazesi da ukeTil Sobil esi grZnobezi, Tval warmtaci buneba, bul bul is gal oba, „mosisxl e madas rom unel ebs“ mtacebl ebs („bunebis mgosnebi“);

SevimecnoT vaJa-fSavel as nawarmoebebsi ganfenil i moral i, ganvacal kevoT mgl uri instiqtebi adamianis zeamaRl ebul i sul ierebisgan, gvaxsovdes, rom „adamianni xidia cxovel sa da angel ozs Soris“. vecadoT wuTisofel i ise gavl ioT, rom aRsasrul isas gaunel ebel i tkivil iT ar aRmogvxdes: „ram Semqmna adamiannad?!“

akademiuri weris procesi

akademiuri wera xel s uwyobs argumentirebis, kritikul i azrovnebis da Sefasebis unaris ganvitarebas moswavl eebSi, agreTve, aswavl is maT, arsebul i Teoriul i masal is gamoyenebas sakvl evi probl emis gadaWris gansazRvrisaTvis. ecnobian pl agiatis Tavidan acil ebisa da citirebis swor teqnikas, gamoyenebul i literaturis miTitebas da prezentaciebis mowyobis xel ovnebas.

akademiuri weris procesi sam etaps iTval iswinebs: winaswari momzadeba (repeticia), variantis Seqmna da variantis gadasinj va.

I. argumentirebul i eses dawera.

1. **moemzade eses dasawerad:** Camoayal ibe rezolucia ise, rom argumentirebul i eses saTauri gamoxatavdes or sapirispiro pozicias; gamosaxe azrebi grafikul ad, daxaze asociaciuri ruqa; imsjel e, Camoayal ibe ideaTa logikuri j aWvi.

repeticia aris informaciis Segrovebis da azrebi mokrebi etapi. am dros xdeba sasurvel i Temebidan erTis SerCeva da garkveul sakiTxze

arsebul i yvel a Sesazlo informaciis, Sexedul ebebisa da ideebis moZieba. am etapze moswavl e Temis irgvl iv sakuTar mosazrebebs ayal ibebs, ini Snavs da axarisxebs mni Svel ovan informaciis.

Temis Sercevis wesebi:

- moswavl eebi Camoweren iseT Temebis, roml is Sesaxebac didi si amovnebiT dawerdnen;

- wyl ebi erTmaneTs Temis SercevaSi daexmarebian. (ratom Searcie swored es Tema? ra informaciis fl ob am Temis irgvl iv? ramdenad aqtual uria es Tema dRes?):

- Cai wereba, gai azreba pasuxebi mewyvil is mier dasmul SekiTxvebze. es weris procesis dagegmvasa da naSromis daxvewas Seuwyobs xel s.

- Searcion Tema, romelic miaCniat aqtual urad, sainteresod, romel zec garkveul informaciis fl oben.

2. Seqmeni eses pirvel i varianti, dai cavi Tanmimdevroba:

1. eses Sesaval i _ mkiTxvel is yuradRebis mopoveba safuZvel mdebare informaciis miwodebiT, eses Seqmnis mizezis gacnoba; wardgena Tezisis, avtoris ZiriTadi poziciisa, roml is dasabuTebasac emsaxureba argumentirebul i ese; kontrargumentiT dawyeba, Semdeg sakuTari Tezisis SeTavazeba da mkiTxvel isaTvis sapirispuro poziciebs Soris kontrastis demonstrireba.

2. ZiriTadi nawil i _ argumentebis wardgena; kontrargumentis ukugdeba; kompromisuri pozicia.

3. daskvna _ avtoris argumentebis Sejameba TiTo winadadebiT; Tezisis gameoreba, oRond sxva sityvebiT, rom avtorma kidev erTxel daafiqsiros pozicia, magram mkiTxvel isaTvis mosabezrebl ad ar JRerdes; probl emis ganxil va momavl is Wril Si, rac mkiTxvel s safiqral s dautovebs, vTqvaT, Tu rogor gamoiyenos mocemul i ese real ur cxovrebi seul situaciaSi.

variantis Seqmna iTval iswinebs pirvel adi monaxazis Seqmnas:

1. nusxis SedgeniT an asociirebul i rukis meSveobiT Camoi wereba yvel a is sakiTxi, romelic Temas ukavSirdeba, razedac surT isaubron sakuTar naSromSi. sakiTxebs SeaerTeben isrebiT im TanmimdevrobiT, rogoradac apireben ganxil on mocemul i sakiTxebi; mewyvil esTan erTad ganxil eba

asociaciuri ruka, erTmaneTs miscemen rCevebs, romel ic gaTval iswinebul i iqneba naSromis Seqmnis procesSi.

2.pirvel adi variantis SeqmnisaTvis ganisazRvreba dro. naweris dasrul ebis Semdeg ganxil eba varianti mewyvil esTan erTad, mimdinareobs msjel oba, ra saWiroebs daxvewas, ratomaa sasurvel i moswavl eebis miwodos sakiTxTa nusxa, razedac yuradReba unda gaamaxvil on. Tavdapirvel ad saWiroa instruqcia, rogor ganxil on naSromebi, rogor dasvan SekiTxvebi da gaakeTon Canawerebi;

3.pirvel adi variantis ganxil va. winaswar Sedgenil i SekiTxvebiT ganxil eba erTmaneTis naSromebi, mi ecemaT rCeva, rekomendacia. saWiroa axsna, rom imsj el on imaze, rac yvel aze metad moewonaT, gakeTdeba miniSneba, rom rekomendaciis micemisas ar iyos gamoyenebul i sityebi: „ar varga“. `ar momwons" da a. S. sasurvel ia: _ xom ar fiqrob, rom Sens naSromSi mwiri informaciaa mowodebul i am sakiTxis Sesaxeb? xom ar Rirs am nawil is amoReba? vfiqrob, rom Sesaval i bundovania. me ise gavakeTebdi, xom ar fiqrob, rom daskvnac sWirdeba Temas? da mi sT.

3. **Seamowme ese Semdegi kriteriუმebis mixedviT:** ipyobs Sesaval i mkiTxvel is yuradRebas? ra aris eses Tezisi? aris Tezisi naTel i da sakmarisad dakonkretebul i? gaqvT raime rCeva Sesaval Tan an TezisTan dakavSirebiT? ra principiTaa ese organizebul i? aris misi struqtura efeqturi? aris ese l ogikuri da Sekruli? yvel a paragrafi ganamtkicebs Teziss? gaqvT raime rCeva paragrafebTan dakavSirebiT? aris argumentebi sakmarisad ganamtkicebul i mxardaWeriT? gaqvT raime rCeva mxardaWerasTan dakavSirebiT? aris saWiro esesTvis raimes damateba an raimes amoReba? aris daskvna l ogikuri? aris is saintereso? gaqvT raime rCeva daskvnasTan dakavSirebiT? romel ia eses saukeTeso nawil i? romel nawil s sWirdeba gaumj obeseba?

variantis gadasinj va gul isxmobs yuradRebis gamaxvil ebas iseT sakiTxebze, rogoricaa: rogor SeiZl eba saTqmelis ukeT gadmocema, ramdenad naTl adaa warmodgenil i naazrevi.

rCevebis, rekomendaciebis gaTval iswinebiT nawerSi SeaqvT cvl il eba-damateba. samusaos Sestrul ebis dro ganisazRvreba.

akademiuri weris procesi gamosacemad gamzadebul i weril obiTi

naSromis ki dev or etaps moicavs: **redaqtirebas da belldivas.**

redaqtireba naSromis gamocemis wina etapia. xdeba stil isturi Tu koreqtul i Secdomebis aRmoCena da Casworeba.

moswavl eebi ganmartoebul situaciaSi kiTxul oben naSroms xmamaRl a, aRniSnaven, ra moewonaT. Caasworeben, Semdeg kiTxul oben wyvil ebSi erTmaneTis nawers, gamoTqvamen SeniSvnebs, rekomendaciebs.

naweris yuradRebiT wakiTxvisas Caswordeba SemCneul i Secdomebi. gamocema akademiuri weris bol o etapia. am dros naSromi auditoriis samsj avroze gamodis. kl asSi gamoiyofa „saavtoro savarZel i“, saidanac msurveli kiTxul obs Tavis nawers, pasuxobs SekiTxvebs, gamocema SeiZl eba agreTve kedl is gazeTis an vebgverdis Seqmni T.

II. referati

erovnul saswavl o gegmaSi saSual o safexurze miTiTebul ia standart i _ *moswavl e wers saswavl o referats erTi an ramdenime wyaros mi xedvi T.*

daweramde ganisazRvreb a ra saxis referatia dasaweri. maswavl ebel i sTxovs moswavl eeb s daweron referati mecnierul i gamokvl evis Sesaxeb, urCevs, gadmoscenis, rac mniSvnel ovania mis SinaarsSi, kritikul ad ganixil on da Seafason gamokvl evaSi gamoTqmul i mosazrebebi, sakuTari dakvirvebebiT, Tval sazrisebiT Seavson an gaabaTil on avtoris debul ebebi.

instruqtaJi referatis daweris win:

- ganmar te, ratom airCie konkretul i Tema;
- gansazRvre misi aqtual oba;
- mokl ed Camooyal i be gansaxil vel i Temis mi znebi da amocanebi.
- Tanamimdevrul ad, nabij -nabij gaaanal izeT naSromi;
- daadastureT sakuTari mosazreba cifrebiT, faqtebiT, citatebiT;
- yovel i struqturul i erTeul i (abzaci, paragrafi) daasrul e mokl e daskvni T.
- gamokvl evasTan dakavSirebiT Camooyal i beT zogadi daskvnebi;
- daeTanxmeT an uaryavi T miTiTebul i wyaros avtoris pozicia;

- გამოტვიტ საკუთარი მოსაზრება პრობლემის გადაწასთან დაკავშირებით.

- გააწარმოე რეферატი: სატიტლო ფურცელი; ინფორმაცია სასწავლო დაწესებულების შესახებ; საგანი/საგანთა ჯგუფი; რეფერატის სათაური; სემსრულებლის და მასწავლებლის ვინაობა. სინაარსი: სტრუქტურული რეზიუმეების სინაარსი გვერდების მიტითებით. სამუშაოს ტექსტი (აქედან იწყება გვერდების გადანომრვა). შესავალი; ზრითადი ნაწილი; დასკვნა; გამოყენებული ლიტერატურის სია; ავტორების სრული ბიბლიოგრაფიული მონაცემების მიტითებით.

რეფერატი, რომელიც მოიცავს სტრუქტურულ რეზიუმეს, თავს, პარაგრაფს, სასრულია, სემსრულებლის საწარმოო პროცესში. გაკვეთილის ეფექტური გამოდგამი (1,1,5 გვ.) რეფერატი, რომელიც სემსრული კლასისათვის დასაძლევ პრობლემასთან დაკავშირებით. მაგალითად, ვერტიკალური სამუშაოების დროს საკმაოდ სუსტი მხარე არმოცნობის დროს ენობრივი ნორმებისა და მართლმართლის შესახებ დაცვა. სეარციეტ პრობლემა „ვაკითხული ვინის სინაარსი“, ავტორები მიუთითებ: „სუჟია აფრიდონიძე (2002), „ცენიენა კართული“, „ზურაბ ვახანია (2005), ენობრივი უნართა ტექსტური ამოცანების კრებული“, დარეჯან ტვალიაძე (2005), „მართლმართლის შესახებ და სავარჯიშოები“.

რეფერატის პრეზენტაციამ საკლასო აუდიტორიის დაინტერესება გამოიწვია, რაც გამოვლინდა სემსრულების, კამათში.

რეფერატის პრეზენტაციით მოსწავლეებმა გაიგეს და გაითავსეს საკითხები, რომელთა შესწავლა აქედან გაკვეთილზევე მოხერხდა.

სასარგებლო არმოცნობა X, XI, XII კლასების რეფერატის სემსრულია პრობლემის შესახებ სემსრული ებათა ანალიზთან დაკავშირებით. ამ სემსრულია სამუშაოებს ეძლევა ინსტრუქტორი რეფერატის კომპონენტების შესახებ:

თემის აქტუალობა – მოსწავლე აწვდის: რაციონალურ საკლასო თემის შესახებ (თეორიული და პრაქტიკული სიტუაციის ანალიზი), რათა დაინტერესდეს ამ თემით.

კლასის მიზნებისა და ამოცანების დასახვა – რათა უნდა განხორციელდეს კლასის მიზნებისა და ამოცანების შესახებ, რა სემსრულია მოელოება.

კლასის პროცესი – მიზნებისა და ამოცანების განხორციელების სემსრულია. პროცესის აწვდის, არგუმენტებით მსჯელობა, დაკვირვებით,

anketirebiT Catarebuli saqmianobis analizi, sakiTxTa wre Ziebis procesSi.

kvl evis Sedegebi _ ramdenime ZiriTad mignebaze orientireba. miznebis da Sedegebis axsna, momxre da mowinaaRmdege poziciebis Sedareba-Sepirispireba.

literatura _ dasaxel deba wyaroebi anbanTrigze an Tematuri dal agebiT. mniSvnel ovani literaturis gaformebis wesis arCeva: sqol io, cifrebiT miniSneba, mokle anotacia.

konsultaciis sakiTxebi avtorisaTvis _ kvl eviTi saqmianobis procesSi sasurvelia, Sexvedra-dialogebis Catareba, sadac saubari gaimarTeba iseT sakiTxebze, rogoricaa: ra masala moipoveT iseTi, romliTac probl emas aqamde ucnobi Strixi SemateT? ra iswavl eT informaciis moZiebis Sesaxeb iseTi, rac aqamde ar icodiT? ra zegavl enas moaxdens Temis momzadebis procesSi axal SeZenili codna Tqvens Sexedul ebebze? kvl evis procesSi Camoyalibebuli romeli unar-Ceva migaCniaT TqvenTvis sasargeblod? kvl evis procesi dasrul ebul ad migaCniaT, Tu fiqrobT, rom kvl eva SeiZleba gagrZel des erT-erTi komponentis mimarTul ebiT?

gansakuTrebulia kvl eviTi naSromis ganxilvis procesi: momxsenebeli _ oponenti _ SekiTxebze pasuxi _ eqspertTa daskvna. am procesSi vl indeba moswavis unari, warmoadginos da daicvas Tavisi naSromi, SeiZlos kritikis miReba an uaryofa argumentirebul ad, daicvas zepirmetyvel ebaSi urTierTobis etiketi.

Temebi referatisTvis SeiZleba iyos: „mziani Ramis“ mwerali“, „sibrZne sicilisa“, „aqa vdgavar da sxvagvarad ar Zal miZs“ da sxv.

SemoqmedebiTi wera

Temas irCevs moswavle.

instruqtaJi saTauri umniSvnel ovanesi komponentia teqstis Sedgenis procesSi. konstantine gamsaxurdia ambobda, saTauri xmlis pirveli moqnevaa avtoris mier mkiTxvelis gulisა da gonebis dasapyrobad gamarTul brZol asio.

kargad SerCeuli saTauri unda akmayofil ebdes Semdeg moTxovnebs:

- imTaviTve warmoaċendes nawarmoebis arss.
- ar iyos damouki debel i da Tavistavadi mniSvnel obis mqone l eqsikuri erTeul i, romel ic garedan aqvs mikrul i mxatvrul teqsts, aramed nawarmoebis organul da ganuyofel nawil s Seadgendes;
- Seicavdes garkveul informacias, romel ic avtorisTvis sasurvel i mi marTul ebiT aamoqmedebs mkiTxvel is warmosaxvas.
- ar sTavazobdes mkiTxvel s sakiTxis gadawyvetas;
- saTauri iyos STambeWdavi, advil ad dasamaxsovrebel i, iwvevdes mkiTxvel is interess da sakvebs sTavazobdes mis fantazias.

teqstis variantebi:

1. juradRebiT waikiTxe teqsti. dafiqr di masSi wamoWri l probl ematikaze, daakvirdi avtoris weris maneras, stil ur da Janrul Taviseburebebs da daasaTaure.
2. daxede wignis il ustri rebul garekans saTauriTa da avtoriT. dawere pirvel i ori abzaci, roml iTac SeiZl eba daiwyos es nawarmoebi. Seadare original s.
3. gaaforme SenTvis cnobil i nawarmoebis garekani.
4. gamoarĊie Seni cxovrebidan SenTvis mniSvnel ovani erTi romel ime emocia, gancda da mioci mas mcire poeturi an prozaul i teqstis saxe. saTauri Tavad SearĊie da dawere erTgverdiani teqsti.

gTavazobT me-4 daval ebis nimuSs piradi praqtiki dan:

I aSa qebul aZe (XII kl asi)

Ramea..momeZal a fiqri martoobaze, sikvdil ze. pesimizmma momicva.

sibnel iT garemocul s TiTqo sul is naTel ic gibnel deba, qrebi, ikargebi am ukidegano sibnel eSi, upl aneto samyaroSi... xvdebi, rom yvel a aq movida, magram aq aravinaa... marto xar, magram es ar aris SenTvis nacbobi simartove. sibnel eSi gzis garkvevas vcdil ob da ufro Rmad vefl obi fiqrebSi. davrciT marto me, sevda da ukuneTi. davborial eb fiqrTa xveul ebSi da vxedav, patara varskvl avi acimcimda mqrqal ad. uceb mivxvdi, rom es sibnel e da ukuneTi Cemi sevda da martooba yofil a. Ramec Cemi gamonagonia Turme.

vsaubrobT sikvdil ze da ar viciT, ra moaqvs Tan mis Sav fers. dros vkl avT Tu kargad vatarebT, amas mniSvnel oba ara aqvs. adre Tu gvian, gzaze, sawol Si, abazanaSi Tu sxvagan Tavze dagadgeba da gamarj obas getyvis cel iani miqel i, ra Tqma unda, Tu im dRes gabriel i ar iqna morige. modis, moabij ebs, temps ar unel ebs, icis rodis mogvinaxul os... es gardauval ia, es aucil ebl ad moxdeba da sanam vsunTqavT da Cveni cxel i gul i ritmul ad feTqavs, al baT, ukeTesi iqneba, Tu droze adre ar movkvdebiT.

sikvdil is meSinia? netav Cems sikvdil s skl erozi daemarTos... „sikvdil sac daviwyebixaro“, xom gagigiaT... maxsovs sikvdil i, magram mirCevnia masze ar vifiqro.

...Sescqeris varskvl avian cas adamiani imedad xval is...

moTxroba mini Snebebi T dawerisaTvis

- SearCie moqmedebis adgil i da dro. Tavdapirvel ad daiwye adgil is aRweriT (aRwera SeiZl eba iyos rogorc sinamdvil e, aseve gamogonil i. aRweris dawyebamde gaiTval iswine, rogori atmosfero ginda Seqmna: SiSis, martoobis, daZabul obis, mxiarul ebis, interesis Tu sxv.)

- CamoTvl il personaJTagan SearCie Seni moTxrobis gmiri (gmirebi). vTqvaT:

- ✓ 12 wl is biWi, Savgvremani, grZel i xveul i TmiT, j insis Sarval sa da maisurSi, vel osipediT;
- ✓ moxuci qal i, WaRara TmiT, SavebSi Cacmul i;
- ✓ kaci, 40-mde wl isa, wveriani, gacveTil i, magram sufTa tansacml iT da a. S.

- daasrul e personaJis portreti. gaiTval iswine, rom garegnobisa da tansacml is garda SegiZl ia mkiTxvel s xasiaTis zogierTi Tvisebac aRuwero, agreTve uambo misi warsul is, oj axis da profesii s Sesaxeb.

- SegiZl ia mTxrobel ad Tavad personaJi airCio, Tumca SeiZl eba uCinari mTxrobel ic gyavdes.

- moi fiqre raime ambavi da dawere Zal ian mokl ed.

- gaucval e teqsti Sens mewyvil es, waikiTxe misi naSromi da weril obiT upasuxe Semdeg SekiTxvebs:

- ✓ aris Tu ara ambavi saintereso, Tanmimdevrul i da gasagebi SenTvis?
- ✓ rogor aRmoCnda mTavari gmiri am adgil as da ras akeTebS?
- ✓ ra grZnobebS aRZravs Seni gmiri SenSi?
- ✓ es gmiri ambis dasawyi sSi sxvanairia, vidre bol oSi?
- ✓ xom ar sWirdeba ambavs ufro metad ganvrcoba?
- ✓ mogwons Tu ara ambis final i?

- gaecani yuradRebiT Seni mewyvil is Seni Svnebs. maTi daxmarebiT gadaamuSave teqsti.

- Caamate dial ogi:

- ✓ moTxrobis dasawyi sSi,

- ✓ adgil is aRwera da gmiris gamoCenas Soris;
  - ✓ gmiris gamoCenis Semdeg;
  - daakviridi, xom ar aris metismetad bevri sxvadasxva ambavi erTad?
  - Seamowme, aris Tu ara ambebi l ogikuri da Tanmimdevrul i? Tu ar aris, gadawere xel axl a.
  - yovel ives gaTval iswinebiT dawere moTxrobis dasawysisi gagrZel eba, moqmedebis ganviTareba.
  - Seqmeni moTxrobis final i. moifiqre raime uCveul o, Tu mkiTxvel is gaoceba gsurs;
  - Tu ginda mkiTxvel ma nel -nel a gamoicnos, ra moxdeba moTxrobis bol os, raRaciT unda miaxvedro, vTqvaT, moTxrobis dasawysisive miuTiteb pirovnebaze an raime saganze, romelic drodadro, ambis ganviTarebasTan erTad gamoCndeba xol me, an miaxvedre dial ogis romel ime fraziT.
  - moTxroba daasrul e? gadaaTeTre! Tu mogwons, gaacani Tanakl asel ebs.
- moswavl eTa nawerebSi naTlad Cans, rom maT uWirt moTxrobis dasawysisisa da final is wera, amas Tavadac aRiareben. uiol debaT miTitebebis mixedvit Txroba, ayal ibeben azrebs Tanmimdevrul ad da sainteresod, Tumca xSirad uWirt moTxrobis strukturis dacva. nakl ebad iTval iswineben mewyvil is SeniSvnebs, Tumca siamovnebiT afaseben erTmaneTis namuSevrebs. moswavl eebi Taviant nawerebSi avl enen didi fantaziis unars.

swrafad wera gansazRvrul droSi

`swrafadwera- `gonebri viieriSi- ideasefuZneba.
 moswavl eebseZl evaTinstruqcia,
 TavSimosul iyvel aazriracSeiZl ebaswrafadCaiweron.
 esstrategi amoitxovs, romswavl ebi sprocesi yvel amoswavl e,
 amsaqmi anobaSi aqti uradCaer Tos.
 moswavl eebsuvi TardebaTswrafaddaspon tanuradfiqrisunari.
 am strategiis dasafl ebl ad moswavl eebi asrul eben Semdegi saxis

aqtivobebS:

- **ori wuTis** ganmavl obaSi Cawere fiqrebi Seusvenebl iv.
- **xuTi wuTis** ganmavl obaSi dawere: ra mogewona nawarmoebSi, an ra ar mogewona; Camowere, risi geSinia zogadad cxovrebaSi, ra aris SenTvis Zvirfasi, an ris Sesrul ebas eswrafvi da a. S.
- **aTi wuTi** teqtis Sinaarsis gadmosacemad; Tavisufal i werisaTvis - „me mj era...“, „roca Tval i gavaxil e ...“, „komikuri gaugebroba“, „bednieri dRe“ da a, S.

strategia wera nanaxisa da gancdil is Sesaxeb

eqskursiis, speqtakl is, cxovrebiSeul i faqtis, gasvl iTi seminaris an videofil mis wakiTxul i wignisSesaxeb sakuTari STabeWdil ebis gadmocema. dawyebiT kl asebsive gvesaxeba misaRwev kompetenciad. am strategiis ganxorciel ebisasmTavaria, avtori iyos gul wrfel i, garkveiT gadmoscemdes ambavs, daainteresos mkiTxvel i, aRwerdes Tavis emociur-grZnobiT damokidebul ebas.

gTavazobT nimuSs piradi praqtikidan:

agvistos omiT SeZrul i baTumis #21 sajaro skol is XII kl asis moswavl e marex tuRuSi wers:

2008 wl is agvisto. debatebis saerTaSoriso asociaciis mier dagegmil konferenciaSi vmonawil eobdi. baTumidan sami maswavl ebel i da cxra moswavl e wavediT Tbil isSi, samSobl os siyvarul iT gul anTebul i Tormeti adamiani.

wyneTis dasasvenebl saxl Si mTel ma saqarTvel om moviyareT Tavi. 7 agvisto... tel efonis avbediT xma avis momaswavebel i informaciIT... megobars daurekes bol nisidan, iqauri aerodromi daebombaT. CemTvis omi maSin daiwo. ufrosebi gvifrTxil debodnen, cdil obdnen CvenTvis informacia Sel amazebul i saxiT gadmoecaT, Tumca uemociod ver vixseneb maT dazafrul saxeebs.

cxra agvistos konferencia dasrul da da Sin unda davbrunebul iyavIT. gza saSiSi gamxdariyo. banakis xel mZRvanel oba Zal ian nerviul obda.

satel efono kavSirebi gaxSirda, dadebiTi muxti mindoda, siTbo, siyvarul i momenatra, dedas vurekavdi, meSinoda, creml ad viRvrebodi.

davadeqiT gzas navsayudel isken. gori dabombil i dagvixvda. sapatrul o pol iciam ukan mogvabrana. is Rame Tbil isSi TeTrad gavaTene. Tval win Camiqrol a Cemi cxovrebis kadrebma. moZRvari tel efoNiT ml ocaVda: „il oce mariam da gaZl ierdio.“

meore dil iT isev davadeqiT gzas Sinisaken, usaSvel od rom gagvigrZel da. bavSvebi erTmaneTs vamxnevebdiT, vgal obdiT, vl ocul obdiT, sasowarkveTil i vmRerodiT.

ra damaviwyebS TviTmxil vel Ta gancdebs. vxedavdiT rogor ixokda pirs Suaxnis qal i, rogor qviTinebda intel igenti. gZad cxinvalidan gamoqceul i mamakaci dagvemgzavra, oj axis wevrebi dasavl eTSi gamoexizna. zustad ar icoda sad SeiZl eboda yofil iyvnen. roca suraTis gadaReba vcade, creml ebi gadmoscivvda, movubodiSe da

movexvie.

gancda... SiSi... tkivil i... sasowarkveTa... da mainc amayi sul i. dabombil gorSi rom gamoviareT, daviviweT yovel gvare safrTxe da mikroavtobusidan saqarTvel os droSis frial iT, himniT da xmamaRal i SeZaxil ebiT protests vucxadebdiT ruseTis agresias. vumtkicebdiT yvel as, rom saqarTvel o ar Seurigdeba morCil ebas, teritoriul i mTI ianobis darRvevas, moigeriebs daTvis torebs, fexze wamodgeba, gamTI iandeba da gabrwyindeba.

axl a Tamamad SemiZl ia viyviro da yvel as gavagebino rom me samSobl o, Cemi saqarTvel o miyvars! saqarTvel os droSa arasodes daeSveba Cems sul Si!

mar ex tuRuSi (XII kl)

mofiqrebisaTvis drois l imiti moswavl es stimul s aZl evs, imdeni azri Caiweros, ramdenic ki SesaZl ebel ia. ideebis CamonaTval s, romel ic swrafad werisas Cndeba, j er patar-patara j gufebs gaacnoben, Semdeg ki mTel kl ass. azrebis gaziarebis Semdeg teqsts kiTxul oben da masze msjel oben. Semdeg swrafad weris dros warmoSobil azrebs xel axl a ubrundebian, rom TiToeul i gamonaTqvamis safuZvl ianobaSi darwmundnen.

gundurimxatvrul iwera

moswavl eebi iyofian j gufebad. TiToeul j gufs eval ebagansazRvrul droSisaerTo Zal ebiTmoamzadonTiToprozaul inawarmoebi. SeTavazebul i an arCeul i Temis mixedviT.

rCevebi maswavl ebl isagan:

- daasrul e moTxroba;
- warmoidgine, rogor ganviTardeboda nawarmoebSi movl enebi, vTqvaT, 20 wl is Semdeg;

- moqmedeba gadaitane sxva epoqaSi;

- Secval e personaji;

dasrul ebul teqstebs akrefen kompiuterSi daamzadebennawarmoebis prezentaciisaTvis. esaa cocxal i Semoqmedebi Tikomunikaciis, mxatvrul iTanaSemoqmedebis procesi.

erTad wera

weriTi samuSaos Sesrul ebisaTvis:

j gufi iyofa „pirvel ” da „meore” wyvil ebad, eZl evaT daval eba, Seadginon moTxroba.

instruqcia „pirvel wyvil s“: „Tqveni moTxrobis personaJia savarZel s mij aWvul i 14 wl is biWi, romel ic SesaniSnavad fl obs kompiuters da aqvs didi fantaziis unari “. instruqcia „meore wyvil s“: „Tqveni moTxrobis personaJia erT maRal mTian sofel Si mcxovrebi gogona, romel ic yovel dRiurad kil ometrebs faravs, skol aSi rom iswavl os.“

samuSaos Sestrul ebis pirobaa: orive wyvil i sxdeba erTad, eZl evaT saerTo furcel i da avtokal ami. dro-10 wuTi.

Sedgenil i moTxrobis prezentacia xal isian ganwyobas qmnis.

„piramidul i istoriebi“

moswavl eebis eZl evaT daval eba:

1. winaswar momzadebul piramidis formatSi yovel striqonze Caweron sxvadasxva metyvel ebis nawil i raodenobis matebiT. vTqvaT, pirvel striqonze erTi arsebiTi saxel i, meoreze _ ori zedsarTavi saxel i, mesameze _ sami garemoeba, meoTxeze ki _ oTxi zmna.

2. maT mierve Camoweril i sakvanZo si tyebis gamoyenebi T Seadginon moTxroba j gufebSi. dro-10 wuTi

moTxrobebi gamoifineba special urad momzadebul adgil as.

„munj i“ gonebrivi ierisSis meTodi _ ideebi iwereba furcel ze da gadaecema sxva monawil eebis sakuTari cvl il ebebis Sesatanad.

1. moswavl eebis j gufebSi dasaxel ebul i Temis dasawerad eZl evaT ori wuTi;

2. Tavis daumTavrebel naSroms TiToeul i bavSvi gadascems mrgval magidasTan Tavis marcxniv mj dom megobars da agrZel ebs marj vniv myofis dawyebul namuSevars.

3. ase grZel deba manam, sanam naSromi masve ar daubrundeba.

4. Semdeg TiToeul i j gufi warmoadgens Tavis namuSevars.

ese

ese exmareba moswavl es warmoaCinos sakuTari miRwevebi, saqmi anobis Sedegebi, gaakeTos warmatebis Tu warumatebl obis anal izi. ese Sinaarsis

mixedviT SeiZl eba iyos: kvl eviTi, SemoqmedebiTi, pedagogiuri, mxatvruli, mecnieruli. eses sqema – probl emis dasma, probl emisadmi sakuTari damokidebul ebis gamoxatva, probl emis gadaWris gzebis povna.

weris Tema SeiZl eba iyos nebismeri probl eman situacia, romelic regul arul ad wamoiWreba kursis Seswavl is, praqtikul i saqmi anobis, mecnieruli kvl evis procesSi.

eses gamoyeneba ganapirobebs: probl emis zustad gansazRvras; gadaWris gzebis Ziebas; darwmunebas, rom probl emas ramodenime gamosavali SeiZl eba hqondes; gagebas, rom avtors pasuxismgebl oba ekisreba probl emis gadaWraSi; gaazrebas, rom avtors ese daexmareba rogorc swavl ebaSi, aseve pirovnuli warmatebis miRwevaSi;

eses gamoyeneba exmareba maswavl ebel s moswavl is saqmi anobis yvel aze probl emuri sferoebis dadgenaSi; gamoavl ens, ramdenad mizad aris moswavl e, rogorc momavali special isti, anal izi gaukeTos Tavis saqmi anobas;

aTwuTiani ese gamoyeneba efeqturia sagakveTil o procesSi moswavl eTa CarTvisaTvis. bavSvebi weren sxvadasxva saxis eses gakveTil ze miRebul i informaciis daxmarebiT, ganixil aven nawarmoebis fragmentis mTavar probl emas da ixseneben cxovrebi seul paral el ebs, gadmoscemen sakuTar emociebsa da STabedil ebebs, pirad an l iteraturul gamocdil ebaze dayrdnobiT msjel oben mocemuli Temis probl emebis Sesaxeb (amtkicebs /uaryofs, gamoTqvams varauds, adarebs, avl ebs paral el ebs). ese gamoirCeva azrovnebis maneris subieqturobiTa da TavisuflebiT.

moswavl eebseZl evaT daval eba: 10 wuTSi dawereT ese, magal iTad, "zneoba da SiSi", „ras niSnavs CemTvis l iteratura“, „siyvaruli da Tavmoyvareoba“, „gaSal e yvel a furcel i...“, „Ral ati da erTgul eba“.

kamaTis gamomvvevi ese xel s uwyobs sakuTari poziciis weril obiT Camoyal ibebas, aadvilebs weris process. am strategiis dauflebis Semdeg moswavl eebseuZl aT: l ogikurad da Tanamimdevrul ad wera; weril obiTi argumentirebul i msjel oba, sakuTari naazrevis Cawera, weriTi naSromis Sefaseba da TviTsefaseba.

am strategiis dasauflebl ad moswavl eebi asrul eben Semdegi saxis

aqtivobeb:

- arCeven iseT sakiTxs, romelic maTSi interessa da azrTa sxvadasxvaobas iwevs;

- pirvel abzacSi weren sakuTar pozicias TemasTan dakavSirebiT;

- weras iwyeben teqstidan moyvanili citatiT, faqtebiT, mniSvel ovani gamonaTqvamebiT da sxv.

- namuSevars ukiTxaven mewyvil es, mianiSneben argumentebis avtoris poziciis gasamyarebl ad, Cai weren SeniSvnebs;

- gamoTqvamen varauds, rogori daskvna gakeTdeba argumentebis safuZvel ze;

- weris dasrulebis Semdeg eses ukiTxaven Tanakl asel s: j er ganixil aven sakuTar pozicias, uziareben erTmaneTs argumentebisa da daskvnebs, afaseben komentarebiT argumentebisa da daskvnebis Sesabamisobas.

- ki dev erTxel gadaxedaven nawerebs da SeaqvT cvl il ebebi;

- namuSevars akiTxebebs msurvebs;

ormxriv CanawerTa dRiuri

- rveulis gverdi gayaviT orad vertikal urad. marcxena grafaSi CawereT is fraza teqstidan, romel mac didi STabeWdil eba moaxdina Tqvenze.

magal iTisaTvis maswavl ebel iTavad uwers erT frazas.

- marj vena grafaSi CawereT SerCeul frazasTan an probl emasTan piradi gamocdil eba, damokidebul eba.

Tval saCinoebisTvis maswavl ebel iTavad uwers erT frazas da urCevs upasuxon SekiTxvebs: ra mosazrebiT SearCie swored es monakveTi? raze dagafiqra? raime xom ar gagaxsenda?

- gauziareT kl ass sakuTari Canawerebi.

strategiebi enis normaTa dacvisaTvis

sworadweraaucil ebel iaazriszustadgadmocemisaTvis.

igi

Cvenikul turis,

მათსორისპროფესიული კულტურის ელემენტთა არსებობსკარგით ისეთია-
ვინერიკაცი, რაც სწორადწერის, მართლწერის კულტურისა ცხადობს.

ორტოგრაფიის ზოგადი შესახებ დასაუბრებელია აუცილებელია სერიოზული
სწორი სტრატეგიები. განვიხილოთ ზოგიერთი:

განსხვავებული ტიპის ტექსტების შეყნა მათი ენობრივი თავისებურების გათვალისწინებით

დავალა *ება* 1. შეყნის არწერა ტიპის ტექსტის არწერის შესახებ
ენობრივი საკითხების _ განსაზღვრების, შედარების, ეპიტეტების,
მეტაფორების _ გამოყენებით:

დავალა *ება* 2. ფოტოსურათის მიხედვით

a) პორტრეტის არწერა გამოვიხატოთ, რომელია სურათის
დასამზადებლად

b) არწერა პორტრეტის, რომელსაც სწორი სუბიექტური დამოკიდებულება.

დავალა *ება* 3. წარმოდგინა, რომელია ტექსტის კლასიფიკაცია მოსავე
გადმოის. დაიყვანოთ ტექსტის გუფება და ტიტოულია გუფის არწერა
სკოლის სენობის რომელია ადგილი სერვეით. მაგ.: სპორტის დარბაზი.
ხოლი, სასაბუღალტრო, ბიბლიოტეკა, სამსახურის ე. წ. წერილობითი არწერა
გაუგზავნა ახალ მოსავეს.

დავალა *ება* 4. დაიყვანოთ ტექსტის გუფება და ტიტოულია გუფის
მოამზადებელი წინადადებების შემთხვევაში სახსოვრის ან დირექტორის
წერილები. არწერა ის პრობლემები, რომელია, ტყენი აზრით, არსებობს
სკოლის დასაწყისის შესახებ; მიზეზები, თუ რატომ
აუცილებელია ცვლილება; ტყენი მოსაზრებები, თუ როგორ უნდა გახდეს
სკოლის დასრულებული სამუშაო გადატანა და თუ საწინააღმდეგო, წინააღმდეგობა
წარმოადგინა შემთხვევაში.

დავალა *ება* 5. არწერა ტყენი პოზიციის რაიმე მოვლენა, გამოყენებით
წერილობითი ტყენი გამოკვეთილი ტალღისა და ისე, რომ სხვა
ტყენის რაიმე რამის (მაგალითად, ტყენი რაიმე რამის დასახულია სწორად,
ტყენი ტალღის დასახულია ავადმყოფი იქვე და ა. ს.)

დავალა *ება* 6. არწერა ბუნება და მიუხედავად ტყენის განწყობისა.

ტექსტის მოდელი

1. **წერილობითი სახის ტექსტის მოდელი** შესახებ:

instrუცია: Txრობის გამოსახველ ობიექტი აღაშენებენ და ადამიანთა მოქმედების ცხადად, ცხოვრობენ ადგილზე და აქტიური როლი ტერორიზმის ექსტრემული სტრუქტურის, სიუჟეტის, განვითარების.

მასწავლებელი გრაფიკულად გამოხატავს დაფიქსირებულ მონიტორინგზე ტერორიზმის ხასიათის ტექსტური სტრუქტურის: ექსპოზიციის, კვანძის სეკვენცია, მოქმედების განვითარება, კლიმატი, კვანძის გახსნა, დასრულება. აქვე მოწოდებულია დავალიანების ტექსტური მოდელირებისთვის:

დავალიანება 1. განმარტების მიზნით ობიექტის: ექსპოზიციის, კვანძის სეკვენცია, მოქმედების განვითარება, კლიმატი, კვანძის გახსნა და დასრულება, რასაც ტექსტისთვის დამახასიათებელი მათი გამოყენება;

დავალიანება 2. გამოყენების მოქმედების სტრუქტურული დამახასიათებელი, გამოსახველ გრაფიკულად.

დავალიანება 3. უპასუხებთ სექციებს: როგორ ფიქრობთ, შესაძლებელია, რომ ტერორიზმი არ იყოს სიუჟეტის განვითარების რომელიმე ეტაპი, ანატი, კლიმატი ან კვანძის გახსნა?

დავალიანება 4. შეადგინეთ სხვადასხვა ასაკობრივი აუდიტორიისთვის გათვლილი ტერორიზმის სქემის მიხედვით. ამასთან, მასწავლებელი შეიძლება შემოთავაზოს მათ: ა) მხოლოდ სქემა; ბ) დახატვა; გ) დახატვა და დასრულება; დ) შეთანხმებული; ე) სკანოვანი ტიპის; ვ) მხოლოდ სურათები.

II. დაკვირვებით, რა სტრუქტურული ელემენტები გამოიყენება **მსჯელობის ტიპის ტექსტში**;

დასრულებული აუდიტორია, რომელიც პროფესიის ადამიანებისთვისაა განკუთვნილი მოქმედების ტექსტი.

III. აუდიტორიის გათვალისწინებით დაწერილ რამდენიმე ნიმუში **აწვრთნის**:

- აწვრთნის სტატისტიკის ტყვენი საყვარელი მსახიობის ან მომწიფის გარეგნობა-პორტრეტი;

- აწვრთნის, გაუიეტ რეკლამა რომელიმე ტექნიკურ აპარატს;

- აწვრთნის ტყვენი ღალატის ან სოფლის ხეობები;

- აწვრთნის ბუნება და მიუხადავებლად ის ტყვენი განწყობას.

საყმიანი გარდაცემის დამოწმება

საყმიანი გარდაცემის დამოწმება ოფიციალური-საყმიანი სტილის და

Seizl eba iyos Semdegi tipis: sainformacio, yofiT-aRweriT-i, procedurul -aRweriT-i, sadiskusio, axсна-ganmartebiTi, samecni ero-popularuli.

oficial ur-saqmiani weris saxeebia: yofiT-i aRwera, angariSi, avtobiografia, axсна-ganmarteba, sareklamo teqsti, piradi werili, moxsenebiTi baraTi, gancxadeba, xel werili, mindobiloba, cnoba, oqmi, anketa, xel Sekrul eba.

oficial ur-saqmiani qaral debis weris dasauflebl ad moswaleeb utardebat instruqtaji, efeqturia „rolit Tamasis“ aqtivobis gamoyeneba.

moswaleebi dafaze Camoweren saqmiani qaral debis saxeebs.

jugufis erTi nawili aircevs matgan erT-erTs da weren Sesabamis teqsts.

sxva jugufi „Seqmnis“ organizacias, romelic miirebs saqman qaral debis, Seafasebs, sawiroebis SemTxvevaSi Camoayalibebs werilobit saqmiani qaral debis warmoebis wesebs da warudgens werilis avtors.

saqmiani qaral debi Seizl eba iyos: oficialuri da saqmiani korespondenciis Sedgena_gaformeba; „organizaciis“ sareklamo teqstis Seqmna; miwvevis, madlobisa da bodisis werilebis Sedgena enisa dastilis gatlal iswinebit; axсна-ganmartebiTi baratis, gancxadebis, oqmis, aqtisa da brZanebis, angariSis daweris wesebi.

saqmanoba warimarteba ise, rom TandaTan yvela moswalee daeuflos saqmiani qaral debis warmoebas.

saqmiani qaral debis warmoebis weris procesSi gansakutrebit problemuria avtobiografiis dawera da anketis Sevseba, rac arcTu isviatad gadamwyvet rols Tamasobs sxvadasxva konkursi gasvlisatvis, mnisvnelovan adgils iwers dasaqmebasa da sxva cxovrebi seul movlenebSi.

bibliotekit sargebl oba

bibliotekasi muSaobis unar-Cvevebze dasauflebl ad erovnuli saswalo gegmis motxovnit (2007, 20) moswaleeb specialuri dro unda gamoeyos bibliotekasi muSaobisatvis, miecet mat iseti daval ebebi,

bibliotekის გამოყენებას რომ საუბროებს. მაგალითად:

- ტემის დასამუშავებლად საუბროლიტერატურის მოსაზრებნად გამოიყენებენ ანბანური და სისტემური კატალოგი;
- გამოიყენებენ ტყვეთვის ხელმძღვანელთა საცნობარო ლიტერატურა.
- ვებ-გვერდების შესარჩევად საუბროლიტერატურის, მიუთითებენ დასახლებულ ავტორს, ვებ-გვერდს, სეზონს და სხვა.

ინტერნეტ-რესურსების გამოყენება

განსაკუთრებით პოპულარულია გაცხადებულ ინტერნეტ-რესურსების გამოყენება. ამ მიმართებით შესაძლებელია შემდეგ ვებ-გვერდების დასახლება:

- მოიხილოთ ინტერნეტ-საიტების ვებ-გვერდები, რომელთაც სეზონის დასახლებული ოქტომბერი-დეკემბერი თვეები მოიცავს. დააინტერესდეთ მოპოვებული მასალით.

- გაეცხადებენ ლიტერატურული ფორუმები ან ვებ-გვერდები, რომლებზეც აქტიური ფორუმის ორგანიზება;

- დავერებენ გამოხატულებას ელექტრონული ვებ-გვერდის გამოყენების შესახებ;

- შექმნილი ვებ-გვერდის დიზაინი;

- გაეცხადებენ ელექტრონული მიმოხილვის;

- მოხილოთ ელექტრონული კონკურსების, ვებ-გვერდები, საუბროლიტერატურული კონკურსების შესახებ და ა. შ.

მაგალითად, რომელიც შექმნილი ლიტერატურული კონკურსების ვებ-გვერდები ნიშნავს: "რესურსების დაცვის პრობლემა რეაქციის მოხილვის შემთხვევაში - განთავსებულია ირმის ნახტომის ვებ-გვერდზე:

<http://www.dlf.ge/ge/projects/batumi21/DISKUSIA.pdf>

კომპიუტერული და ტექნიკის გამოყენება

მასშტაბის ელექტრონული მოხილვის:

- პროექტის, რეფერატის, მოხსენების და სხვა. შესახებ და, მათი აკრებულ-რედაქტირება-კორექტირებისათვის გამოიყენოს კომპიუტერული ტექნიკა;

- შექმნას ნაშრომის საპრეზენტაციო ვერსია და გამოიყენოს პროექტორი;

- მოხილოთ ნაშრომები, ნაწარმილი ფილმები ვებ-გვერდის გამოყენებით დასახლება.

Sesrul ebisas isini Tavad gamoiyeneben sxvadasxvagar auditoriasa da miznebtan Sesabamis saSual ebebs (magal iTad, mwerl is, sazogado moRvawis gamonaTqvamebis / mosazrebebis damowmeba, mimarTvis an emociis gamoxatvis formebi da sxva); weren konkretul probl emaze sxvadasxva poziciidan da sxvadasxva auditoriisaTvis (magal iTad, skol aSi arsebuli probl emuri situaciis Sesaxeb mSobl is, Tavad moswavl is, direktoris da a. S. poziciidan); warmoadgenen probl emuri sakiTxis Sesaxeb informacias darwmunebis, TanagrZnobis, gamowvevis motiviT; aformeben teqsts asakisa da codnis donis gaTval iswinebiT da sxv.

magal iTad, or j gufs eZl eva erTi daval eba. maT unda moifiqron Temis Sesaval i weril obiT da warmoudginon Sesabamis auditorias imgvarad, rom miipyron msmenel is yuradReba (Tundac Tval saCinoebis, sqemebis, pl akatebis, video da audiodiskebis da sxva saSual ebebis gamoyenebi T).

strategia testebis amoxsna

cal keul Temebze moswavl eebis miwodebaT testebi amosaxsnel ad.

moswavl eebi TviTon adgenen testebis.

gasaTval iswinebel ia: testi unda iyos Tematurad gamarTul i, testis amoxsnis pirobebi _ mkafio da naTel i;

strategia wera moul odnel Temaze

dawereT Tema: „TeTri fifqebi cviodnen TrTol viT, Cven ar gvesmoda CurCul i maTi...”

dawereT Tema: „qarma gamomwvevad Wadars Cauqrol a da erT I amaz foTol s gul i auTrTol a...”

dawereT sarekl amo teqsti Temaze...

dawereT wamyvanis teqsti gadacemisaTvis „me TviTon...”

strategia weriTi samuSaos gaanal izebaSi moswavl isadmi daxmareba

weriTi namuSevris Sefaseba rTul i saqmea, rogorc maswavl ebl isaTvis, aseve moswavl eebisaTvis.

maswavl ebel ma SeiZl eba mniSvnel ovani daxmareba gauwios moswavl es.

ganvixil oT moswavl is mier sakuTari namuSevris Sefasebis unaris ganviTarebaSi daxmarebis gzebi. es unari aucil ebel ia moswavl isaTvis, rogorc individual uri, aseve jgufuri muSaobis dros sasurveli Sedegis misaRwevad.

I etapi. weriT namuSevris ganxilvis Semdeg maswavl ebel i svams kiTxvebs:

ras grZnobdiT weriT samuSaos dros?

Seni azriT, ra aris teqstis Zl ieri mxare?

ra gagiZnel daT yvel aze metad?

rogor moaxerxe siZnel eebis gadal axva?

giCndeba Tu ara rCevs miRebis survil i samuSaos redaqtirebamde?

refl eqsia: daval eba individual uri muSaobisaTvis: airCieT erTerTi strategia da arwereT misi gamoyenebis procesi.

prezentaciisTvis dro... wuTi

proeqtis dawera, rogorc swavl isadmi mizanswrafuli damokidebul ebis kompetenciis misaRwevi strategia

swavl isadmi mizanswrafva, uwyveti (mTel i sicocxl is manZil ze) swavl is Cveva gul isxmobs faseuli mizandasaxul ebis arsebobas; igi sakvanZo kompetenciaa da misi miRwevis procesSi, mniSvel ovani strategiaa proeqtis dawera.

proeqti esaa konkretuli problemis gadaWris an iniciativis ganxorciel ebisken mimarTuli mრავალ მხრივი სამუშაო, რომელსაც მოსვალ ები SedarebiT xangrZlivi drois ganmavl obaSi asrul eben da Semdeg warudgenen mTel kl ass an farTo auditorias.

proeqtis werisas bavSvebs eZl evaT SesaZl ebl oba, TviTon gaakeTon aRmoCenebi garemosTan usual o urTierTobis sasual ebiT. მოსვალ ეთა motivacias mniSvel ovnad zrdis proeqტიT გაTვალისწინებულ ი RonisZieებებს, werasTan dakavSirebul აქტივობათა მრავალ ფეროვნება:

- moZiebul i informaciis daxarisxeba, sqemebsa da cxril ebSi moqceva;

- scenaris dawera fil misaTvis;
- mogzauris dRiuris warmoeba;

- piesis Seqmna speqtakl isaTvis;
- literaturul i Canaxatis, poeziis nimuSebis Seqmna;
- radiogadacemis momzadeba;
- statiebis dawera kedl is gazeTisaTvis;
- moxsenebebis, referatebis dawera;
- Canawerebis Seqmna monitoringisaTvis;
- proeqtis angariSis momzadeba;
- sakl ubo da sal onuri muSaoba;

Catarebuli kvl eva stimulus aZl evs maT axali samuSaos Casatarebl ad, uviTarebs pasuxismgebl obis grZnobas, aswavl is samuSaos dagegmvas, miznis dasaxvas, amocanebis gansazRvras dasaxul i miznis gansaxorciel ebl ad.

proeqti SeiZleba Sesrul des individual urad, wyvil ebSi an j gufurad; erTi an ramdenime sagnis fargl ebSi (saganTa integracia);

proeqtze muSaobis dros moswavl es swirdeba SemoqmedebiToba, real uri probl emis gadasawrel ad SeZenili codnis gamoyeneba, sainformacio sivrceSi orientaciisa da damoukidebeli swavl is unar-Cvevebi.

saswavlo proeqtis dagegmvi sasgasaTvali swinebelia:

- ramdenad mniSvnelovania probl ema, romelic kvl evas iTxovs;
- mosal odneli Sedegebi warmoadgendes siaxles (obieqturs an subieqturs);

- arsebobdes arCevanis gakeTebis saSual eba, rac moswavleTa pasuxismgebl obis zr das iwvevs;

ase, magal iTad, maswavl ebeli sTxovs moswavleebis:

- gansazRvreT TqvenTvis mniSvnelovani probl ema, weril obiT CamoayalibeT, Tqven mier arCeuli kvl evis meTodebi da probl emis gadaWris gzebi.

- SearCieT mocemul i probl emis kvl evis meTodebi da probl emis gadaWris gzebi.

- damoukidebl ad gadaWerit probl ema, maswavleblis mier rekomendebul i kvl evis meTodebi T SemoTavazebul proeqtSi.

proeqtis Sefasebisas aucil ebl ad unda mivutiToT is savarado kriteriumi, romelic gansazRvras mis warmatebas da romel sac vitval iswinebT weril obiTi namuSevris Sefasebisas mag.:

1. sxvadasxva Janrisa da saxis teqstebis weril obiT struqtuireba da organizeba, sadac mJRavndeba misi literaturuli gemovneba, SemecnebiTi interesebi, SemoqmedebiTi moTxovnil ebebi.

2. gramatikis, ortografiis, puntuaciis wesebis Segnebul ad gamoyeneba teqstis asagebad da dasaxvewad

3. sxvadasxva mizniT, sxvadasxva auditoriisaTvis nebsmieri tipis weril obiTi teqstis Setxzva

4. weril obiT teqstebSi sakuTari poziciisa da Rirebul ebiTi damokidebul ebebis sxvadasxva literaturuli formiT warmocena

5. sxvadasxva tipis weril obiTi teqstebis Sefaseba maTi sakomunikacio amocanis gaTval iswinebiT.

6. kvlevis Sedegebis anal izis unari;

7. Sejameba da Canawerebis gakeTeba;

8. warmodgenili namuSevris organizeba;

proeqtis ganxorciel ebul ad CaiTvl eba, Tuki misi Sedegebi Tval sacinod da damajerebl ad aris warmodgenili (weril obiTi dokumenti, maketi, inscenireba, debatebi, aqcia, Tanmimdevruli RonisZiebebi).

proeqtis Temebis Serceva Sesazlebelia maswavl eblisa da moswavl eebis TanamSroml obiT. proeqtis nimuSebs Semdegom paragrafebSi warmovadgenT.

kubis meTodi

kubis meTodis daniSnul ebaa kiTxvas, werasa da azrovnebas Soris kavSiris damyareba. meTodis gamoyenebisatvis saWiroa 15-20sm-is zomis waxnagebiani kubis formis yuTi. TiToeul waxnagze dawerilia sityebi: arwere, Seadare, gaanalize, daicavi, sawinaaRmdego gamoTqvi, Seafase. TiToeuli ujris Sesafasebl ad dro 5-7 wuTIT ganisazRvreba. weris dasrul ebis Semdeg moswavl eebi wyvil ebsa an jgufebSi erTmaneTs acnoben nawers, gamoTqvamen azrs, _ ra moewonaT, ra gaiges an piriqiT.

kubis meTodis gamoyeneba moswavl eebis exmareba:

- damouki debl i, SemoqmedebiTi weris unaris ganvi TarebaSi;
- sakuTari Tavisadmi rwmenis ganmtki cebaSi;
- sxvisi azris Sefasebisa da gazi arebis SiSis daZl evaSi;
- garkveul i Temis irgvl iv mraval ferovani mosazrebebi formul irebaSi.

meTodis gamoyenebaze dasafl ebl ad Tavdapirvel ad moswavl eebseZl evaT instruqtaJi:

aRwereT: sagani, movl ena, faqti, pirovneba garkveul i maxasiaTebli ebis mixedviT;

SeadareT: ras gaxsenebT? risgan gansxvavdeba? ra Tavisebureba axasiaTebse? daukavSireT nacnob an ucnob sagnebs, movl enebse, adami anebse.

gaanal izeT: dawereT 4-5 postul ati, rac msjel obis saSual ebas mogcemT. ram gamoiwvia? ra faqtorebma ganapiroba? ra Seicval a? raze moaxdina zemoqmedeba? SegiZl iaT gamoTqvaT varaudebi.

dai cavi T: moiyvaneT damcavi argumentebi, ratom fiqrobT ase? ra argumentebi gaqvT saamisod?

sawinaaRmdego gamoTqvi T: gamoTqvi T sawinaaRmdego mosazrebebi, daasaxel eT mizezebi.

Seafase: Seaj ameT naazrevi da gamoitaneT daskvna.

SerCeul i strategiebi mraval ferovania, cxadia, daufl ebas dro sWirdeba. gasaTval iswinebul ia, rom weris strategiebis daufl ebas erovnul i saswavl o gegma dawyebiTi kl asebidan iTval iswinebs, rac erTgvar baziss qmnis. strategiebis daufl eba gacnobis procesSi garkveul siZnel es qmnis, magram Semdeg Tanamimdevrul i sistemuri muSaobiT TandaTan iol deba da moswavl is mier weriTi namuSevris warmatebiT Sesrul ebis saSual eba xdeba.

\$ 4. weris swavl ebis koordinacia sagnobrivi kaTedris meSveobiT

sagnobrivi kaTedras didi roli Sesrul eba SeuZl ia maswavl ebel Ta profesiul i ganviTarebisaTvis. viziarebT paata papavas rekomendacias „profesiul i ganviTarebisaTvis gaweul i muSaoba orientirebul ia

urTierTTanamSroml obaze, sistemurobaze, Sedegianobaze... maswavl ebel Ta tradiciul i Semowmeba Canacvl ebul ia kol egial urobiT da mini kvl evebiT... maswavl ebl ebs mniSvnel ovani cvl il eba SeaqvT swavl ebas da SefasebaSi (p. papava, 2005: 91).

erovnul i saswavl o gegmis mixedviT gansazRvrul ia sagnobrivi kaTedris raoba da funqciebi.

yvel a skol aSi, sadac ori an meti qarTul i enisa da literaturis maswavl ebel ia, iqmneba qarTul i enisa da literaturis maswavl ebel Ta kaTetra. misi muSaobis funqciebia:

qarTul i enisa da literaturiskoordinacia;

erTmaneTis gamocdil ebis gaziareba, warmatebis winapirobebis gansazRvra da probl emis gadaWris gzebis Zi eba.

saxel mZRvanel os SerCeva;

sxva sagnobrivi j gufis maswavl ebel Tan kooordinirebul i muSaoba;

profesiul i gzebis dasaxva;

rekomendaciebis SemuSaveba damxmare saswavl o masal ebisa da bibl ioTekisaTvis saWi ro wignebis Sesaxeb;

rekomendaciebis SemuSaveba axal i midgomebisa da meTodol ogiebis Sesaxeb;

kaTedris efeqturi muSaobisaTvis sasurvel ia Tavmj domaris arCeva erTi wl is vadiT. Tavmj domaris funqciebia:

regul arul i Sexvedrebis organizacia;

kaTedris gadawyvetil ebis miwodeba skol is mmarTvel obisaTvis saWi roebis SemTxvevaSi;

profesiul i ganaTl ebis sasargebl o RonisZiebebis organizacia: treningebis, seminarebis, konferenciebis da sxvaTa mowyoba.

kaTedras SeuZl ia daawesos prizi maswavl ebl isa da moswavl isaTvis. kaTedris wevrebi regul arul ad unda Seikribon (minimum erTxel TveSi). aucil ebel ia Sekreba saswavl o wl is dasawyisSi. sxva sakiTxebTan erTad xdeba saxel mZRvanel os arCeva, programis gansazRvra: ganxil eba sagnobrivi programebis standartebis Sesrul ebis mimdinareoba, xol o wl is bol os Sefasdeba, Tu ra xarisxiT iqna SesaZl ebel i yvel a moswavl isaTvis sagnobrivi programebSi aRweril i Sedegebis miRweva.

kaTedris MmuSaobis mi znebi da amocanebia:
moswavl eze orientirebul i swavl eba;
pedagogiuri siaxl eebi, rogorc swavl ebis xarisxis amaRI ebis
mxardamWeri;

swavl ebis miznebis da amocanebis Sesabamisoba programis
moTxovnebtan;

swavl ebis strategiების სვრად SerCeva;

saswavl o procesis dagegmvaSi moswavl eebis monawil eoba;

kvalifikაციის amaRI ebis waxal isebs;

swavl ebis ganviTarebis proeqtebi;

swavl ebis strategiების SerCeva mi znis Sesabamisad;

informაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენების მკაფიო
და პრაქტიკული ხედვა და გამოყენება;

saswavl o resursebis SerCeva, damzadeba, gamoyeneba;

swavl is Sefasebis formebis gamoyeneba;

moswavl eTa codnis Sefasebis kriteriumis gansazRvra;

სხვადასხვა პროგრამის ტრენინგები T pedagogiuri unarebis srul yofa;

sagnobrivi kaTedris meSveobiT safexurebis mixedviT weris
arsebuli vitarebis gaanalizebis Semdeg Sedgeba programa –
swavl eba/swavl is axali midgomebis danergva sabazo და სასუალი
safexurze weris kompetenciebis sasurველი დონის მიRვისათვის.

მი znis მისაRვეად ერთი სagnobrivi kaTedris ფარგლებში ასევე სხვა
kaTedრებთან ურთიერთობით kaTedრა პრობლემის გადაწვის გუნდური
Tanამსრომლობის შესაწილებლობის იწიება.

samoqmedo programaSi gaiTvali winebs Semdeg sakiTxებს:

I. weris Sedegebis (სუსტი და წიერი მხარეების) გამოვლენა პირველი
სემესტრის mixedviT.

II. weris warmatebuli Sedegebis მიRვის გამოცდილების შესავალი,
განვითარება. ამ მიმართებით ცხადდება: 1. რია გავითვლიები: ა)wera
Cartulia sagakveTil o procesSi. ბ)გაკვეთილის მი zანია weris
kompetenciebis დაწილება. გ)weris მიRვეული kompetenciebis გამოყენება და
ganviTareba integrირებულ გავითვლიებზე. 2. weris მეცადინეობები

Tavisufal i daswrebiT; 3. kl asis saaTi _ weriT miRweul i kompetenciebis gamoyeneba; 4. Sexvedra-dial ogi „maswavl ebl is profesiul i portreti.

III. weris swavl eba/swavl isas gamovl enil i siznel eebis dasaZl evad trenengebis Catareba:

- weris strategiebi da maTi gamoyeneba saswavl o procesSi.
- weris zogadi kompetenciebis miRwevis maxasiaTebI ebi.
- wera integrirebul gakveTil ebze.
- weriT i namuSevrebis Sefaseba.

IV. seminarebis Catareba.

- wera sawreo muSaobis xarixsis asamaRI ebl ad.
- wera _ „kl asis saaTisadmi“ interesisa da motivirebis efeqturi saSual eba.

- „weris seminarebi“ saxel mZRvanel os mi xedviT.

V. I eqcia SekveTiT: kompetenciis raoba da misi miRwevis maxasiaTebI ebi. programa iTval iswinebs maswavl ebel Ta profesiul i ostatebis amaRI ebas skol is doneze. yovel i saqmianobis Semdeg xdeba cvl il el ebi maswavl ebl is Sefasebis diagnostikur rukaze, sadac aRiniSneba: a)gamocdil eba, romelic gaziarebul ia sxvebis mier; b)semestris ganmavl obaSi daZl eul i probl ema; g)probl ema, romel zec muSaobs axal semestrSi.moswavl eTa weriT i namuSevrebis gasworeba, mxedvel obaSi gvaqvs Semaj amebel i weris Sefaseba, kaTedris erT-erTi mniSvnel ovani probl emaa. kaTedris wevrebI ASeimuSaveben weris ganmsazRvrel i Sefasebis erTian kriteriუმებს, sqemebs.aucil ebel i moTxovnaa, rom Sefasebis kriteriუმები moswavl eebisaTvis cnobil i iyos weris dawyebamde.

gTavazobT ganmsazRvrel i Sefasebis praqtikaSi gamoyenebul kriteriუმებს, romelic ganapirobebs Sefasebis obieqturobis, val idurobis principebis dacvas.

1. naweris Sinaarsis TemasTan, saTaurTan Sesabamisoba.
2. weris strategiis SemoqmedebiTad gamoyeneba.
3. sakuTari damokidebul ebis mkafiod gamoxatva.

4. teqstis (an wyaroebis) codna, citatebis an mosazrebis miznobrivad CarTva.

5. naweris stil is Sesabamisi sruqturis dacva.

6. orTografiul i Secdomebis raodenoba.

7. enobrivi normebis dacva.

8. I eqsikuri simdidre.

CavatareT **kvI eva**, roml is **mi zani** iyo gamocdil ebis gaziarebasTan damokidebul ebis Seswavl a.

kvI evi s meTodi: kvI eviT i ese: `ra Semata werasTan dakavSirebi T Cems pedagogiur gamocdil ebas kaTedraze muSaobam". eses anal izis Sedegad cxadi gaxda, rom maswavl ebl ebi mxars uWeren sakiTxis konkretul ad ganxil vas, Seswavl as, Tvl ian, rom bevri ram Secval es weris swavl ebasTan mimarTebaSi, kerZod, gamoiyenes axal i strategiebi, gaerkvnen kompetenciis miRwevis maxasiaTebI ebSi, moswonT SemoqmedebiTi Zi ebis atmosfero, kaTedras miCneven gunduri TanamSroml obis saukeTeso saSual ebad

sagnobrivi kaTedris meSveobiT ganxorciel da qarTul i enisa da literaturis maswavl ebel Ta TanamSroml oba weris swavl eba/swavl is TviTsefasebisa da ukeTesi gzebis Zi ebisaTvis; xel i Seewyo sxva sagnobrivi j gufis maswavl ebl ebTan koordinebul muSaobas.

kaTedris sxdomaze ganxil eba weris gakveTil ebis dagegmvis resursebi, magal iTad, **weris gakveTil ebis Tematika mokl evadiani dagegmvis aTvis.**

I. weris forma teqstis gagebisaTvis:

a)ese _ „haj i usufis ganaCeni-zneobrivi sasjel i visTvis?"

wyaroebi: akaki wereTel i „gamzrdeli"; akaki baqraZe „zneobrivi gmirisaTvis".

b) Txzul eba _ „mindias fil osofia"

wyaroebi: vaJa-fSavel a `gvel ismWamel i; akaki baqraZe-„vaJas mrwamsi"; grigol kiknaZisa da Tamaz Cxenkel is kritikul i weril ebi.

g) referati _ `paral el ebi poemasa da Tqmul ebas Soris" (vaJas „baxtrionis mixedviT)

wyaroebi: vaJa-fSavel a `baxtrioni", grigol kiknaZe „vaJa-fSavel a"; aka morCil aZe „gl exi, mRvdl is Svili"; sandro razikaSvili `mogonebani".

II. Semaj amebel i weriT i samuSao:

a) kritikul i mimoxil va _ `real oba emociebi T da uemoci od" (mixeil j avaxiSvili „I ambal o da yaSa".

b) Txzul eba „monoba Tu erTgul eba" (I eo qiaCel i „haki aZba");

g) teqtis enobriv-mxatvrul i anal izi „mwerl is sityvis gavlena" (revaz inaniSvili „I ara").

III. mwerl is biografiis gavleba mis Semoqmedebaze _ „respodentis fsiqol ogiuri portreti" (goderZi Coxel is „cxra SekiTxa siyvarul is Sesaxeb").

IV. naTargmni nawarmoebis anal izi _ `saTauri da Sinaarsi" (ernest heminguei „TeTri spil oebis msgavsi mTebi". Targmani vaxtang Wel iziSa)

V. anal itikuri komentari _ „fiqrebi romanis wakiTxvis Semdeg". wyaroebi: jerom sel injeri „TamaSi Wvavis yanaSi", rostom CxeiZe „neta cocxal ia jerom sel injeri?".

VI. interpretacia da sakuTari Tval sazrisi _ `Tavsafriani dedakaci". wyaroebi: niko I orTqifaniZe `Tavsafriani dedakaci"; merab mamardaSvili „cocxali sxელი"; guram asaTiani „qarTuli sul is estetikuri bunebisatvis".

VII. moxseneba integrirebuli gakveTil isaTvis _ `mxatvruli da istoriuli sinamdvile". wyaroebi: konstantine gamsaxurdia „didostatis konstantines marjvena"; wigni „qarTl is cxovreba"; anania jafariZe „qarTuli ekl esiis istoria".

Tavi III _ weris Sefaseba _ moswavis warmatebuli Sedegis misaRwevad gaweuli daxmareba

§ 1. Sefasebis axali sistemis gamoyeneba weris Sefasebisas

ganaTlebis sistemis winaSe, Tanamedrove moTxovnebis Sesabamisad, dadga amocana _ uzrunvel yos TiToeuli adamiani iseTi codniTa da

unar-ÇvevebiT, roml ebic daexmareba mas arÇevanis gakeTebaSi, swori gadawyvetil ebis miRebaSi, probl emis gadaWraSi, mudmivad cval ebad demokratiul garemosTan SeguebaSi. am cvl il ebemis konteqstSi gansakuTrebul i mniSvnel oba eniWeba SeZenil i codnisa da unar-Çvevebis **Sefasebas**, rogorc swavl eba/swavl is procesis erT-erT yvel aze mniSvnel ovan nawil s. erovnul i saswavl o gegma gvTavazobs Sefasebis mraval komponentian sistemas.

Sefasebis sistema aris Sefasebis erTiani meTodi, romel ic xorciel deba sxvadasxva institucional ur doneze. saqarTvel os zogadsaganmanaTl ebl o sistemaSi axal i saswavl o gegmis (2007) mixedviT gamoiyofa Sefasebis sistemis ramdenime done.

1. erovnul i Sefasebis sistema, roml is saSual ebiTac saxel mwifo amowmebs, ramdenad Seesabameba moswavl eTa miRwevebi erovnul i saswavl o gegmiT dadgenil miRwevaTa doneebis da ramdenad real uria am doneebis daZl eva.

2. saskol o Sefasebis sistema, roml is saSual ebiTac skol a adgens moswavl eTa miRwevebis Sesabamisobas skol is saswavl o gegmiTa da sagnobrivi standartebiT gansazRvrul moTxovnebTan.

3. moswavl is Sefasebis sistema, roml is saSual ebiTac maswavl ebel i adgens TiToeul i moswavl is akademiur moswrebas skol is Sefasebis zogad principebze dayrdnobiT.

erovnul i saswavl o gegmiT gansazRvrul i Sefasebis sistema aTqul iania. 10 saukeTeso qul aa, 1 _ yvel aze dabal i.

qul ebi	9-10	7-8	5-6	3-4	1-2
Sefasebis doneebi	maRal i	saSual oze maRal i	saSual o	saSual oze dabal i	dabal i

Sefasebis principebia: sandooba, val iduroba, obieqturoba, gamWvirval oba.

Sefaseba **sandoa** im SemTxvevaSi, rodesac Sefasebis Sedegebi identuria, miuxedavad imisa, Tu vin, sad an rod is afasebs moswavl is mier erTi da imave sakiTxis codnas. mag. Sefaseba sando iqneba mxol od im SemTxvevaSi, rodesac:

- sxvadasxva maswavl ebel i erTsa da imave pasuxs erTnairad afasebs.

- erTi maswavl ebel i erTnair pasuxs yovel Tvis erTnairad afasebs.

Sefasebis sandoobas uzrunvel yofs mkafiod Camoyal ibebul i sakiTxebi da daval ebis instruqciebi, zustad gansazRvrul i Sefasebis kriteriუმები da gamsworebl is kval ifikacia.

Sefaseba **val iduria** anu mizantan Sesabamisi, rodesac maswavl ebel i afasebs zustad imas, ris Sefasebasac igi am konkretul SemTxvevaSi isaxavs miznad. magal iTad, Tu Sefasebis mizania komunikaciis dros konkretul i l eqsikuri erTeul ebis gamoyenebis unaris Semowmeba, xol o daval eba mimaTul ia gramatikis Sefasebaze, maSin am daval ebiT Tavdapirvel unars ver gavzomavT da Sefasebac araval iduri, anu mizantan Seusabamo iqneba.

Sefaseba **obieqturia** im SemTxvevaSi, rodesac Sefasebis Sedegebi ar aris damokidebul i Semfasebl is pirad mosazrebebze, mis pirovnul survil ebze an damokidebul ebebze. amisaTvis ki aucil ebel ia, rom Sefasebis kriteriumi da sqemebi imdenad mkafio da cal saxa iyos, rom subieqturi gadawyvetil ebebisTvis adgil i ar rCebodes.

Sefaseba **gamWvirval e** anu Riaa im SemTxvevaSi, rodesac Sefasebis meqanizmebi da kriteriუმები cnobil ia yvel a dainteresebul i pirisTvis, pirvel rigSi ki moswavl eebisTvis. SesaZl ebel ia, rom moswavl eebi Tavadac iRebdenen monawil eobas Sefasebis kriteriუმების dadgenaSi da Sefasebis sqemebis SemuSavebaSi. amiT maT sakuTari codnis Sefasebis mimaT samarTl ianobis grZnoba uyal ibdebaT, Sefasebis procesi ki gamWvirval obas izens.

Sefasebis mizania:

moswavl eebis: daexmaros swavl aSi, misi meSveobiT gaacnobieron ra ician, ras miarwies da ra unda gaumj obeson; daexmaros swavl is procesis gaanal izebasa da miznis dasaxvaSi; misces stimuli da daexmaros iseTi unarebis Camoyal ibebaSi, roml ebic gamoadgebaT maT mTel i cxovrebis manZil ze.

maswavl ebl ebs: miawodos saswavl o procesis dagegmvisaTvis aucil ebel i informacia; saSual eba misces maT gansazRvron Sesabamisi mizani da Seafason sakuTari Sromis efeqtianoba,.

skolas, mSobl ebs: miawodos informacia moswavl eTa miRwevebis

Sesaxeb, romel ic aucil ebl ad unda iqnas gamoyenebul i skol is ganviTarebis gegmis Sedgenis sas;

Sefasebis gziT:

moswavl eebis a) eZl evaT saSual eba, gamoamJRavnon ra ician da risi gakeTeba SeuZl iaT; b) gaewevaT daxmareba, raTa kargad gaaanal izon: <risi gakeTeba SeuZl iaT; <sferoebi, roml ebSic sWirdebaT codnis gaumj obeseba; g) aqvT SesaZl ebl oba, Seicnon da ganviTaron sakuTari SesaZl ebl obebi.

maswavl ebl ebl ebs SeuZl iaT dagegmon da daaxarisxon swavl ebisa da swavl isTvis saWiro aqtivobebi;

mSobl ebi arian informirebul ni bavSvebis warmatebis Taobaze; ufro motivirebul ni, aqtiurad CaerTon swavl is procesSi;

moswavl is Sefaseba sxvadasxva mizans emsaxureba. Sesabamisad, arsebobs sxvadasxva, konkretul i miznis Sesabamisi Sefasebis ori umniSnel ovanesi forma, romel ic swavl isa da swavl ebis ganuyofel da sistemur nawil s warmoadgens. esaa **ganmsazRvrel i anu „swavl is Sefaseba“ da ganmaviTarebel i anu „swavl isaTvis Sefaseba“**. mniSnel ovania, rom maswavl ebel ma icodes, Tu rodis da ra konkretul i miznisTvis unda gamoiyenos Sefasebis erTi an meore forma.

ganmaviTarebel i Sefasebis mizania, rom daexmaros moswavl es codnisa da unarebis ganviTarebaSi sxvadasxva rCevis, rekomendacii s Tu probl emis gadaWris gzebis SemuSavebis gziT. xel i Seuwyos maswavl ebel s, raTa moswavl eebis sisusteebisa da siZl iereebis gaTval iswinebiT ukeT dagegmos saswavl o procesi da ufro efeqtianad gansazRvros swavl eba / swavl is misaRwevi Sedegebi.

ganmaviTarebel i Sefasebis tipuri formebia zepiri da weril obiTi komentarebi, roml ebic keTdeba semestris ganmavl obaSi an semestris bol os. komentarebi aRwers moswavl is (da misi namuSevrebis) Zl ier da sust mxareebis da, amavdroulad, Seicavs rekomendaciebs swavl is gaumj obesebis Sesaxeb. ganmaviTarebel i Sefasebis gavrcel ebul i formebia Sefasebisa da TviTsefasebis cxril ebis gamoyeneba.

ganmaviTarebel i Sefaseba moswavl is ganviTarebaze da swavl ebis xarisxis amaRl ebazea orientirebul i. aqedan gamomdinare, aseTi saxis

Sefasebis ar aris saval debul o, rom maswavl ebel ma moswavl eebis yovel Tvis qul a dauweros.

ganmsazRvrel i Sefasebis mizania moswavl eTa miRwevebis donis gansazRvra saswavl o gegmasTan da saswavl o miznebtan mimarTebi T. ganmsazRvrel i Sefaseba, faqtobrivad, aris qul a, romel sac maswavl ebel i uwers moswavl es konkretul i Temis an sakiTxis dasrul ebis Semdeg semestris ganmavl obaSi an semestris \ wl is bol os. ganmsazRvrel i Sefasebis mizniT, maswavl ebel i iyenebs sxvadasxva „Semaj amebel ” aqtivobebis. mag.: prezentacias, proeqtis ganxil vas, tests, sakontrol o weras da a. S. ganmsazRvrel i Sefaseba Sedegzea orientirebul i. misi ZiriTadi daniSnul eba swavl ebisa da swavl is Sedegebis Semowmeba-Sefasebaa. aqedan gamomdinare, qul is dawera ganmsazRvrel i Sefasebis saval debul o moTxovnaa. qul is saxiT micemul i ganmsazRvrel i Sefaseba moswavl is miRwevebis donis ganmsazRvrel ia da mas ar axl avs komentarebi an rekomendaciebi Sedegebis gaumj obesebis Sesaxeb. mniSvel ovania, rom maswavl ebel i sistematurad iyenebdes orive saxis Sefasebas. amasTan, sasurvel ia, ganmaviTarebel i Sefasebis wil i ufro meti iyos, vidre ganmsazRvrel is. maswavl ebel i moswavl eebis codnis da maTi unar-Cvevebis Sesafasebl ad sxvadasxva meTods iyenebs. es meTodebia testireba, TviTsefaseba, Tanatol is Sefaseba, maswavl ebl is dakvirveba da komentari; moswavl eebis mier sakuTari SesaZl ebl obebis da miRebul i codnis Sefaseba aris TviTsefaseba, xol o megobris, Tanakl asel is Sefaseba - Tanatol Ta Sefaseba;

§ 2. weris Sefasebis da TviTsefasebis sqemebi, meTodebi, formebi

TviTsefasebis an Tanatol Ta Sefasebis yvel aze ufro gavrcel ebul i forma Sefasebis sqemebia. yovel i konkretul i SemTxvevisa da saWiroebis mixedvit maswavl ebel i SeimuSavebs Sefasebis sqemebs;

Canaweri TviTsefasebis erT-erTi formaa, ris saSual ebiTac moswavl e obieqturad afasebs sakuTar warmatebebs da probl emebis, eZebs sirTul is gadal axvis gzebs.

Tvi Tsefaseba da Tanatol Ta Sefaseba Sefasebis is meTodebia, roml is drosac moswavl e damoukidebl ad, maswavl ebl is uSual o monawil eobis gareSe adevnebs Tval s codnis miRebis process da afasebs Tavis SesaZl ebl obeps. es ki mas damoukidebl ad swavl is unar-Cvevas uyal ibeps.

Sefasebis mraVal ferovani formebidan SevarCioT weriT naSromis SefasebisTvis Semdegi formebi, meTodebi, sqemebi.

1.weriT naSromis Sefasebis cxril i

moswavl e -----

Tema -----

moswavl em:	di ax	ara	Seni Svnebi
sworad gansazRvra mi zani			
gaakeTa marTebul i arCevani			
Camooyal iba Tval sazrisi			
dasaxa mi znad konkretul i auditoriisaTvis wera			
mi usadaga ena Sinaarsi da formati auditorias			
iyenebs am formatis \ auditoriis Sesabamis I eqsikas			
azrs naTI ad ayal ibeps			
cdil obs Tavad gaukeTos redaqtireba sakuTar namuSevars			
moswavl is winsvl asTan dakavSirebul i sakiTxebi / momentebi:			
sakiTxebi / momentebi, rasac yuradReba unda mi eqces:			

argumentirebul i Temis Sefasebis rubrika

maxasiaTeb I ebi	1 _ 2 qul a	3 _5 qul a	6 _7 qul a	8 _10 qul a
Tezisi	ar aris Tezisi	Tezisi aris bundovani	Tezisi damakmayofil ebl a daa Camoyal ibebul i	Tezisi kargadaa Camoyal ibebul i

Tezis gamyareba argumentebi Ta da magal iTebi	ar aris argumentebi da magal iTebi	aris erTi an ori argumenti, magram isini ar amyar eben Teziss	aris argumentebi, amyar eben Teziss magram ar aris moyvanil i Sesabamisi magal iTebi	Tezisi gamyarebul ia argumentebi Ta da magal iTebi T
sawinaaRmdego mosazrebi ganxil va	ar aris naxsenebi arc erTi sawinaaRmdego mosazreba	naxsenebia sawinaaRmdego mosazreba, magram ar aris axsnil i igi	ganxil ul ia sawinaaRmdego mosazrebi mizezebi, magram ar aris axsnil i, Tu ratom aris sakuTari mosazreba swori	amomwuravad ganxil ul ia sawinaaRmdego mosazrebi mizezebi da axsnil ia, Tu ratom aris sakuTari Sexedul eba swori
Temi s organi zeba	Tema ar aris organi zebul i	Tema organi zebul ia, magram xandaxan scil deba sakiTxs; xandaxan abzacebi ar aris gamoyofil i	Temas aqvs erTmaneTisagan gamijnul i Sesaval i, ZiriTadi nawil i da daskvna; abzacebi, rogorc wesi, gamoyofil ia	Tema kargad aris organi zebul i: Sesaval i aRZravs mkiTxvel is interest, Sesaval Sive gadmocemul ia Tezisi, aqvs ZiriTadi nawil i, romel Sic abzacebi kargad aris gamoyofil i; aqvs daskvna, romel Sic Sej amebul ia Temis ZiriTad nawil Si ganxil ul i argumentebi
enobrivi mxare	aris Zal ian bevri gramatikul i Secdoma; winadadebebi xSirad gaumarTavia	aris gramatikul i Secdomebi; winadadebebi zogjer ar aris kargad gamarTul i	aris zogierTi gramatikul i Secdoma; punqtuacia ar aris yovel Tvis dacul i	ar gv xvdeba gramatikul i Secdomebi; winadadebebi aris kargad gamarTul i; TiTqmis ar aris punqtuaciuri Secdomebi; sityvebi kargad aris SerCeul i; ar vxvdebi T Jargonebsa da bevr xatovan gamoTqmas

sqema weriT i komunikaci iTvis:

daval ebis piroba I: mocemul i biografiul i cnobaris mixedviT dawere am mwerl is biografia. gamoiyene enobrivi konstruqciebi _ . . . - mde . . . -iT adre; . . . -dan . . . -is Semdeg (mag. Cabarebidan ori wl is Semdeg . . .). si tyvebis minimal uri raodenobaa _ 130.

pirobasTan saTanadooba	qul ebi
-------------------------------	---------

i cavs si tyvebis raodenobis qveda zRvars	0 - 1
i cavspirobi sSinaarsobri vmoTxovnebs (wersmocemul biografiul cnobarzedayrdnobi T, iyenebsmi Ti Tebul konstruqcias)	0 - 1
komunikaciuri unar-Cvevebi	
gasagebad da Tanamdevrul ad gadmoscems informaciebs	0 - 2
azustebs, rodis ra moxda	0 - 1
enobrivi unar-Cvevebi	
iyenebs naswavl gramatikul konstruqciebs, formebs	0 - 2
iyenebs saTanado l eqsikas	0 - 1
Semoqmedebi Ti unar-Cvevebi	
iCens gabedul ebas enobrivi Tval sazrisiT	0 - 1
<i>qul aTa maqsimal uri raodenobaa 10</i>	

daval ebis piroba II: mocemul suraTze dayrdnobi T gadmoeci ambavi _
ra xdeboda suraTis gadaRebamde ori saatIT adre da ra moxda mis
Semdeg. daazuste personaJTa vinaoba, daaxasiaTe isini, miuTite
movl enaTa Tanamdevroba, dro da adgili. saubris minimal uri dro
_2wT.

	qul ebi
daval ebis pirobasTan Sesabamisoba	
i cavs drois l imits	0 - 1
i cavs pirobis Sinaarsobriv moTxovnebs	0 - 1
komunikaciuri unari	
Tanamdevrul ad aRwers\gadmoscems moqmedebebs	0 - 2
gansazRvavs moqmedebis drosa da sirces	0 - 1
saubrobs garkvevi T	0 - 1
enobrivi unari	
iyenebs naswavl gramatikul konstruqciebs, formebs	0 - 1
iyenebs saTanado l eqsikas	0 - 1
Semoqmedebi Ti unari	
avl ens fantaziis unars, original uobas	0 - 1
iCens gabedul ebas enobrivi Tval sazrisiT	0 - 1
<i>qul aTa maqsimal uri raodenobaa 10</i>	

weriT muSaobis hol isturi Sefasebis sqema

8—10	daval ebis moTxovnas pasuxobs srul ad. azri mkafiod da Tanamimdevrul ad aris gadmocemul i. gramatika da I eqsika moTxovnis Sesabamis ia. Secdomebis raodenoba umni Svel oa	I j gufi j	II j gufi j	III j gufi j
6—7	daval ebis moTxovnas pasuxobs nawil obriv. azri Tanmimdevrul ad mxol od zog SemTxvevaSia gadmocemul i. gramatika da I eqsika moTxovnaze martivia. Secdomebis raodenoba zog SemTxvevaSi xel s uSi is azris gagebas			
3—4	daval ebis moTxovnas mxol odmcired pasuxobs. azris gageba Wi rs. gramatikul idal eqsikuri Secdomebi aris wi nadadebi sumetesobaSi			
1—2	naweri daval ebas ar pasuxobs, azris gageba SeuZl ebel ia			

gasaTval iswinebel ia is kriteriუმები, რომელიც მოცემულია ეროვნულ გამოცდებზე weris Sefasebis cxრილ ებSi

1. weriTი daval eba-Txzul eba

I კრიერიუმი

	daval ebis adekvaturad gageba da gaazreba	qul ebi
1.	daval ebis piroba adekvaturadaa gagebul i, teqsti Rrmadaa gaazrebul i, naSromSi igrZnoba avtoris umTavresi saTqmeli sa da emociuri mizandasaxul obis wvdoma	4
2.	daval ebis piroba da teqsti adekvaturadaa gagebul i	3
3.	daval ebis piroba da teqsti mTI ianobaSi adekvaturadaa gagebul i da gaazrebul i, Tumca erT SemTxvevaSi SeiniSneba daval ebis pirobis an/da teqstis araadekvaturi gageba	2
4.	erTze met SemTxvevaSi daval ebis piroba an/da teqsti araadekvaturadaa gagebul i	1
5.	teqsti mTI ianobaSi araadekvaturadaa gagebul i.	0

II კრიერიუმი

	naSromis ageba	qul ebi
1.	naSromi upasuxebs samive miTiTebas da kargadaa organizebuli, monakveTebi Tanamimdevrulad da logikurad enacvl eba erTmaneTs, abzacebi sworadaa gamoyofili. daval ebis miTiTeba Sesrul ebul ad ar CaiTvl eba, Tu masze mxol od erTi-ori winadadebit iqneba pasuxi gacemuli.	3
2.	naSromi upasuxebs or miTiTebas da kargadaa organizebuli, monakveTebi Tanamimdevrulad da logikurad enacvl eba erTmaneTs, abzacebi sworadaa gamoyofili; an naSromi upasuxebs sam miTiTebas, Tumca nawil obriv darRveulia teqstis logika an/da zogan abzacebi arasworadaa gamoyofili	2
3.	naSromi upasuxebs erT miTiTebas da kargadaa organizebuli, monakveTebi Tanamimdevrulad da logikurad enacvl eba erTmaneTs, abzacebi sworadaa gamoyofili	1
4.	naSromi upasuxebs erT miTiTebas, Tumca nawil obriv darRveulia teqstis logika an/da zogan abzacebi arasworadaa gamoyofili.	0

III kriteriumi

	mosazrebebis argumentireba da adekvaturi citireba	qul ebi
1.	msjeloba samive miTitebis mixedvit dasabutebulia (argumentirebulia) da argumentebi gamyarebulia teqsturi masalit.	6
2.	msjeloba ori miTitebis mixedvit dasabutebulia da argumentebi gamyarebulia teqsturi masalit, xolo mesame miTitebaze msjelobisas argumentebi aradamajerebelia da/an ar aris gamyarebuli teqsturi masalit.	5
3.	msjeloba ori miTitebis mixedvit dasabutebulia da argumentebi gamyarebulia teqsturi masalit, xolo mesame miTiteba saertodar ar aris Sesrul ebuli (perifrazia an msjeloba oriode winadadebitaa gadmocemuli).	4
4.	msjeloba erTi miTitebis mixedvit dasabutebulia da argumentebi gamyarebulia teqsturi masalit, xolo or miTitebaze msjelobisas argumentebi aradamajerebelia da/an ar aris gamyarebuli teqsturi masalit	3
5.	msjeloba erTi miTitebis mixedvit dasabutebulia da argumentebi gamyarebulia teqsturi masalit, meore miTitebis mixedvit msjelobisas argumentebi aradamajerebelia da/an ar aris gamyarebuli teqsturi masalit, xolo mesame miTiteba saertodar ar aris	2

	Sesrul ebul i (perifrazia an msj el oba oriode winadadebi Taa gadmocemul i).	
6.	samive miTiTebis mixedviT msj el obisas argumentebi aradamaj erebel ia da/an ar aris gamyarebul i teqsturi masal iT	1
7.	ori miTiTebis mixedviT msj el obisas argumentebi aradamaj erebel ia da/an ar aris gamyarebul i teqsturi masal iT, xolo mesame miTiTeba saerTod ar aris Sesrul ebul i; an msj el oba erTi miTiTebis mixedviT dasabuTebul ia da argumentebi gamyarebul ia teqsturi masal iT, xolo danarCeni miTiTebebi saerTod ar aris Sesrul ebul i; anda erTi miTiTebis mixedviT msj el obisas argumentebi aradamaj erebel ia da/an ar aris gamyarebul i teqsturi masal iT, xolo danarCeni miTiTebebi saerTod ar aris Sesrul ebul i	0

IV kriteriumi

	teqstis mxatvrul i Taviseburebebis Sefaseba	qul ebi
1.	naSromSi gamoyofil ia teqstis mxatvrul i Taviseburebebi da msj el oba dasabuTebul ia konkretul i magal iTebi T.	2
2.	naSromSi gamoyofil ia teqstis mxatvrul i Taviseburebebi, magram msj el oba ar aris dasabuTebul i konkretul i magal iTebi T	1
3.	naSromSi ar aris gamoyofil i teqstis mxatvrul i Tavisburebebi.	0

V kriteriumi

	damoukidebel i azrovneba da zogadi ganaTI eba	qul ebi
1.	naSromSi mkafiod gamovl inda aplikantis damoukidebel i azrovnebis unari, Sexedul ebaTa da SefasebaTa araSabl onuroba da zogadi ganaTI eba.	3
2.	naSromSi nawil obriv gamovl inda aplikantis damoukidebel i azrovnebis unari, Tumca mkafiod gamovl inda aplikantis zogadi ganaTI eba; anda naSromSi mkafiod gamovl inda aplikantis damoukidebel i azrovnebis unari, Sexedul ebaTa da SefasebaTa araSabl onuroba, Tumca nawil obriv gamovl inda aplikantis zogadi ganaTI eba	2
3.	naSromSi nawil obriv gamovl inda aplikantis zogadi ganaTI eba; da damoukidebel i azrovnebis unari; an ar gamovl inda aplikantis damoukidebel i azrovnebis unari, Tumca nawil obriv gamovl inda aplikantis zogadi ganaTI eba; anda naSromSi nawil obriv gamovl inda	1

	aplikantis damoukidebeli azrovnebis unari, magram ar gamovlinda aplikantis zogadi ganaTI eba.	
4.	naSromSi ar gamovlinda aplikantis damoukidebeli azrovnebis unari, agreTve ar gamovlinda aplikantis zogadi ganaTI eba.	0

VI kriteriumi

faqtobrivi Secdomebi		qul ebi
1.	naSromSi ar aris dasvebuli faqtobrivi Secdoma.	1
2.	naSromSi dasvebulia faqtobrivi Secdoma	0

VII kriteriumi

I eqsika da stili		qul ebi
1.	naSromSi azri enobrivad (I eqsikurad) zustad da mkafiodaa gamoxatuli, SerCeulia dasmul amocanis Sesaferisi stili, agreTve daculia naSromis stili sturieriTgvarovneba, gvxdება oriode stili sturieri xarvezi.	2
2.	naSromSi azri gasagebia, magram I eqsika mwiria, gvxdება ramdenime stili sturieri xarvezi.	1
3.	Txul eba stili sturad gaumarTavia	0

VIII kriteriumi

sintaqsuri konstrukciebi		qul ebi
1.	naSromSi dasvebuli erTi sintaqsuri Secdoma.	2
2.	naSromSi dasvebuli ori sintaqsuri Secdoma.	1
3.	naSromSi dasvebuli orze meti sintaqsuri Secdoma	0

IX kriteriumi

morfologia, ortografia da punqtuacia		qul ebi
1.	ar aris otxze meti amtipis Secdoma.	2
2.	ar aris cxraze meti amtipis Secdoma.	1
3.	dasvebuli cxraze meti amtipis Secdoma	0

2.funqciuri wera

teqstis organizeba

		qul a
1.	teqsti organizebulia da pasuxi gacemulia samive mititebaze.	3
2.	teqsti organizebulia da pasuxi gacemulia ori mititebaze an pasuxi gacemulia samive mititebaze, magram teqsti ar aris satanadodorganizebuli.	2
3.	teqsti organizebulia, magram pasuxi gacemulia mxolod erT mititebaze an pasuxi gacemulia or	1

	miTiTebaze, magram teqsti ar aris saTanadod organizebul i	
4.	daval eba araadekvaturadaa gagebul i	0

dasabuTeba

		qul a
1.	kargad aris dasabuTebul i samive miTiTeba.	3
2.	kargad aris dasabuTebul i ori miTiTeba da mesame _ nawil obriv	2
3.	kargad aris dasabuTebul i erTi miTiTeba da ori _ nawil obriv.	1
4.	nawil obriv aris dasabuTebul i samive miTiTeba.	0

I eqsika da stil i

		qul a
1.	naSromSi azrienobrivad (I eqsikurad) zustaddamkafiodaagamoxatul i, SerCeul i adasmul iamocanisSesaferisistili, dacul i anaSromisstil isturierTgvarovneba. gvxvdebaoriodestil isturixarvezi.	2
2.	naSromSi azri gasagebia, magram I eqsika mwiria, gvxvdeba stil isturi xarvezebi.	1
3.	naSromSi stil isturad gaumarTavia.	0

morfologia, orTografia, sintaqsi

		qul a
1.	ar aris daSvebul i orze meti Secdoma.	3
2.	ar aris daSvebul i oTxze meti Secdoma	2
3.	ar aris daSvebul i eqvsze meti Secdoma.	1
4.	daSvebul ia eqvsze meti Secdoma	0

punqtuacia

		qul a
1.	ar aris daSvebul i orze meti Secdoma	1
2.	daSvebul ia orze meti Secdoma.	0

TviTSefaseba, obieqturad da sworad Seafason sakuTari kompetencia, Zal ian mniSvel ovania moswavl eTa momaval i warmatebisTvis.

saxel mZRvanel oSi „ganviTarebisa da swavl ebis Teoriebi“ (2008: 104) SemoTavazebul ia TviTSefasebis ramdenime strategia:

- sTxoveT moswavl eebis, gaakeTon yovel kvireul i an yovel Tviuri Canawerebi, sadac Seafaseben, ramdenad kargad Seasrul es daval ebebi; sTxoveT, aRniSnon Sesrul ebul i samusaos Zl ieri da susti mxareebi;

- sTxoveT moswavl eebS, patara j guFebSi Seafason erTmaneTis namuSevrebi.

- sTxoveT moswavl eebS, Seqmnan saqaRal de, sadac TavianT saukeTeso namuSevrebs mouyrian TavS; agreTve, yvel a namuSevars Tan unda axl des moswavl is Sefaseba.

moswavl eebS, romel Tac swavl is TviTregul aciis unari aqvT, SeuZl iaT Seafason, ramdenad kargad daexmarebaT naswavl i masal a TavianTi mi znebis mi RwevaSi. Tu amis saWi roeba arsebobs, maT cvl il ebebi SeaqvT swavl is strategiebSi.

masl oum dadebiTi TviTsefaseba anu moTxovnil eba imisa, rom mogwondes sakuTari Tavi, misi xuTsafexuriani moTxovnil ebebis ierarqii meoTxe safexurze moaTavs. sxva adami anebis mier aRiarebis, pativiscemis da mowonebis moTxovnil eba warmatebis, kompetenturobis da damouki debl obis sawindaria.

mniSvnel ovania, maswavl ebl ma gaiTval iswinos komentarebis gakeTebis aucil ebl oba moswavl eebis mier Sesrul ebul samuSaoebze. pozituri komentarebi da waxal ise ba amaRl ebs moswavl is TviTsefasebas da rwmnas sakuTar SesaZl ebl obebSi.

Tavis miRwevebs moswavl e ukeT acnobierebs weris procesSi. Canawerebis saSual ebiT moswavl e obieqturad afasebs sakuTar warmatebebs da probl emebS, eZebs sirTul is gadal axvis gzebs. sworad SerCeul i weris strategiebiT eweva TviTsefasebas da ukeT warmarTavs sakuTar saswavl o saqmianobas.

portfol io, rogorc TviTsefasebis forma

portfol io moswavl is mier Segrovil i masal is nimuSia, romel ic moicavs Sefasebul namuSevrebs, faqtebisa da movl enebis gaweras, il ustracias, intervius, amonaridebs da ase Semdeg.

portfol ios Sesadgenad masal a grovdeba garkveul periodSi. wardgena xdeba kl asis winaSe. SesaZl ebel ia prezentaciis Semdegac gagrZel des portfol ios Sevseba.

portfol io Sefasebis erT-erTi aqtiuri formaa. werisas efeqturi gamodga misi, rogorc TviTsefasebis formatis gamoyeneba.

Sefasebis mizani, Sinaarsi, kriteriumebi da periodis xangrZl ivobaganisazRvrebamoswavl eebis monawil eobiT;

portfolio SeiZleba Seicavdes moswavlis mier Sesrul ebulsasinao da saklaso daval ebebs, jgufuri proeqtebis angariSebs, Tavisufali werebis, TviTsefasebis kiTxvaris, testirebis masal ebs daa.S.

Sefasebis periodis dasrulebis Semdeg moswavle saqaral didansauketeso nasromebs arcevs da mat Sesaxeb wers eses, romel Sic arwers: ra iswavla Sefasebis periodSi; ra masala Searcia amis damadastureblad; ratom Searcia es masala; ratom Tvlis, rom swavlis procesma warmatebiT Caiara; mohyavs argumentebi rubrikebis saxiT, romel ic TviTsefasebisatvis gamoiyena.

portfolioti fasdebamswavlis mier miRweul iswavlis Sedegebi.

moswavlis saswavlo Canawerebis nimuSi moxsenebis momzadebisatvis:

es sauketeso formaa imis dasadgenad, Turas miarwia moswavl em da risi gaumj obeseba esaWiroeba.

saxeli, gvარი -----

Tარიღი -----

აუდიტორია -----

მოქსენების სატური -----

მოქსენების მიზანი/საგანი -----

რავაკეთე -----

რავისვალე -----

როგორ და რიტემიZლია გავაუმჯობესო Cემი მოქსენება -----

მასვალეbl is სენიSvნები -----

TviTsefasebis sqemebi:

1. saxeli, gvარი-----

Tარიღი -----

Semoxaze swori pasuxi

daval ebis moTxovnas vupasuxe zustad   diax   ara

moviyane ramdenime magal iTi   diax   ara

davi cavi abzacebi	di ax	ara
davi cavi si tyvebis raodenoba	di ax	ara
naSromi gadavaTeTre	di ax	ara

2. saxel i, gvari-----

Tari Ri -----

Semoxaze swori pasuxi

Cems azrs Ri ad gamovTqvam	di ax	ara
vcdil ob, argumentirebul ad visaubro	di ax	ara
roca sxva l aparakobs, yuradRebi T vusmen	di ax	ara
gansxvavebul i azri mainteresebs	di ax	ara
gansxvavebul azrs vi Tval iswineb	di ax	ara
vicav drois l imi ts	di ax	ara

miznobrivi sqemis ageba:

- ra aris Cemi mizani?
- ra masal as gamovi yeneb mizni s mi saRwevad?
- rogori iqneba Cemi naweris formati?
- ra saxis probl emebi Sei Zl eba Semeqmnas muSaobis as?
- rogor Seme Zl eba Seqmni l i probl emebis da Zl eva?

dRiuris warmoeba

esaa Tvi TSe faze base orientirebul i Canaweri. maswavl ebel i sTxovs moswavl eebis:

- gakve Til is an misi romel ime etapi aRwere T subieqturad, Tqveni Tval Taxedvi T, saku Tari rol is gacnobi erebi T.
- scade T aRwe ro T igive obieqturad, dafi qrebi T.

ki Txvari Tvi TSe faze bis Tvis:

N#		yovel Tvis	xSirad	zogjer	arasdros
1	swavl is procesi CemTvis saintereso a				

2	momwons j gufSi muSaoba				
3	ukeT vmuSaob damoukidebl ad				
4	SemiZl ia sakuTari azris naTI ad da damaj erebl ad Cawera				
5	prezentaciisas SerCeul i si tyvebis saSual ebebiT SemiZl ia davi pyro auditoriis yuradReba				
6	SemiZl ia yuradRebiT movismino sxvisi Sexedul eba, CemTvis miuRebel ic ki				
7	amovicnob probl emas teqstSi, vmsj el ob argumentirebul ad, vakeTeb daskvnebs				
8	probl emas vxedav sxvadasxva poziciidan da SemiZl ia vamtkico Cemi Sexedul ebis sapirispiro azric				
9	vwer mxatvrul i nawarmoebis anal izs				
10	ganvasxvaveb metyvel ebis stil s				
11	amovicnob teqstSi konceptual ur informacias				
12	SemiZl ia mopovebul i informaciis daxarisxeba da organi zeba weris Temis Sesabamisad				
13	SemiZl ia Sevqmna sxvadasxva saxis mxatvrul i Tu aramxatvrul i teqsti				
14	vwer sal iteraturo norme bis dacviT, intonaciuri sizustiT				
15	vwer eses, recenzias, referats				
16	vmuSaob proeqtze				
17	vmonawil eob araprogramul , damatebiT RonisZiebebSi				
18	vfiqrob, Cems ganaTI ebaze yvel aze metad pasuxismgebel i Tavad var				
19	Cemi SesaZl ebl obis maqsimums vavl en skol aSi				
20	mesmis, rogor davukavSiro skol aSi naswavl i real ur cxovrebas				

Tvi Tsefasebis mudmivi warmoeba moswavl es uyal i bebs Secdomis mi marT swor damokidebul ebas. igi cdil obs gaaanal izos da gaacnobieros Tavisi saswavl o procesi, gamoavl inos susti da Zl ieri mxareebi, Sesabamisad dagegmos saswavl o grafiki, muSaobis wesebi da organi zebul ad gamoiyenos swavl isaTvis gankuTvnil i dro.

weraSi moswavl eTa miRwevebis popul arizaciis Zal ian efeqturi da

Sedegi ani forme bia:

skolis literaturul ial manaxis gamocema;
moswavl eTa leqsebis, Canaxatebis, azrebis individual uri
gamocemebi,

skolis literaturul gazeTSi ganTavseba,
periodul Jurnal -gazeTebSi gamoqveyneba;
skolis vebgverdze ganTavseba;

Semoqmedebi T konkursebSi, konferenciebSi monawil eoba;

kvleviTi an SemoqmedebiTi proeqtebis Sedgena – miznis, amocanebis,
gansaxorciel ebeli Ronisziebebis, drois martvis, biujetirebis,
mosal odneli Sedegebis, monitoringis gaTvaliswinebiT da
prezentaciebis mowyoba;

komentari an gamoxmaureba mimdinare Sefasebis erT-erTi meTodia. es
aris informacia-Sefaseba, romel sac maswavl ebeli an Tanakl aseli
awvdis moswavl es konkretuli pasuxis an daval ebis Sesrulebis xarixis
Sesaxeb. igi moicavs pasuxis sisworis dadasturebas, Seqebas, gamxnevebas,
rCevas, mowodebas, Secdomis aRniSvas, gasworebis gzas.

komentari an gamoxmaureba SeiZleba iyos zepiri an weril obiTi,
konkretuli, obieqturi, ketil ganwyobili, rig SemTxvevaSi
konfidencial uric, taqtiani, motivirebuli, gaumj obesebisaken
mimarTული. igi exmareba moswavl es gaakontrol os codnis miRebis
procesSi misi roli da adgili, gaacnobieros sakuTari warmateba an
warumatebloba, iswavl os kritikis, SeniSvnis gaziareba, ukeTesi gzis
gansazRvra.

gTavazobT komentaris an gamoxmaurebis qarTული enisa da
literaturis gakveTil ze gamoyenebis magal itebis:

erTi kiTxul obs referats, ori moswavl eakeTebis komentars;

saSinao daval ebis Sesrulebis Sesaxeb komentari;

erTi wyvilis an jgufis mier Sesrulebul namuSevarze meore
wyvilis an jgufis komentari.

aucil ebelia moswavl esTan SetanxmebiT gansazRvruli iyos _ raze,
ratom, rogori kriteriumiT iqneba warmodgenili komentari an
gamoxmaureba. gasaTvaliswinebelia, rom Tavdapirvel ad aRiniSneba

dadebiTi, Semdeg SeniSvnebi, kritika, survil ebi. magal iTad, moswavl e saubrobs Temaze „I ado asaTianis weril ebi“ (VII kl asi), komentari an gamoxmaureba iTval iswinebs: sxvadasxva funqciuri (sasaubro, mxatvrul i, publicisturi, oficial uri, saqmiani) stil isTvis damaxasiaTebel i sintaqsur i konstruqciebis, zepiri Txrobis damaxasiaTebel i niSnebis (intonacia, Jesti, mimika, xma), movl enaTa Tanmimdevrobis gamomxatvel i si tyvebis marTebul ad gamoyenebasa da auditoriasTan urTierTobas.

testi moswavl is Sefasebis erT-erT mniSvnel ovan instruments warmoadgens. testuri SekiTxvebi SeiZl eba iyos Ria da daxurul i. miuxedavad imisa, Tu ra saxisaa testi da ra miznisTvisaa Seqmnil i, igi ramdenime aucil ebel moTxovnas unda akmayofil ebdes:

- swored im codnas zomavdes, ris gazomvasac es konkretul i testi isaxavs miznad, Sefasebis Sedegi ki yvel a SemTxvevaSi identur pasuxs unda iZl eodes;

- testis Sedegebi fasdebodes winaswar SemuSavebul i pasuxebiT an Sefasebis sqemiT. winaswar iyos dadgenil i qul ebis raodenoba swori pasuxisTvis;

- testi gansazRvrul drois l imitze iyos gaTvl il i;

- moswavl eebma winaswar icodnen, Tu ra formatisaa testi, ras amowmebs, rogoria Sefasebis meqanizmi da ra droa miSTvis gamoyofil i.

yuradReba unda mi vaqci oT imas, rom naSromis gasworeba Secdomebis daTvl is procedurad ar gadai qces!

Tavi IV _ didaqtikur gamocdil ebaze dafuZnebul i sacdel i muSaobis Sedegebi

maswavl ebel Ta SemoqmedebiTi siaxl eebiT swavl ebis didaqtikuri gamocdil ebis Seswavl a da gavrcel eba aTeul i wl ebis manZil ze xdeboda qal aqis, raionis, maswavl ebel Ta kval ifikaciis amaRl ebisa da gadamzadebis institutebis doneze. maT Soris iyo baTumis maswavl ebel Ta kval ifikaciis amaRl ebisa da gadamzadebis instituti, romel ic momsaxurebas uwevda aWara-guriis regionis skol ebs da mraval i

mowinave pedagogiuri gamocdil eba iqna Seswavi li, ganzogadebuli da waxali sebuli J. cirekizis, n. dolizis, v. donazis, v. wulukiZis, m. diasamizis, a. isxnelizis, n. gogitizis, a. berizis, v. makarazis, m. tariel azis da sxvata mier.

saintereso gamocdil ebaa aRwerili v. wulukiZis (1982), n. gugunavas (2003), a. zoiZis (1993), i. bibileiSvilis (2008), u. obol azis (1988) naSromebsa da statiebSi. gamocdil ebis gaziarebis problemis kvl evas mieZRvna a. surmanizis, i. turbovskois (1988), z. provotarovas (1988) naSromebi.

qartuli enisa da literaturis maswavi ebel Ta gamocdil ebis krebul Si (1983) Semoi naxa maswavi ebl ebis: e. surgul azis, m. inasariZis, c. megrel azis da sxvata gamocdil eba, romel Tac mniSvnel oba dResac ar daukargavT.

sayuradRebod miviCnieT jon diuib („ganaTleba da gamocdil eba“, 1952) ideebi: swavi eba gamocdil ebis, qmedebis, aRmoCeniT.

skolis Sefasebis kiTxvarebSi rekomendebul ia Semdegi kiTxva – ramdenad xSirad mimarTaven maswavi ebl ebis sakuTari pedagogiuri kvalifikaciis gasaumj obesebel aqtivobebis: seminarebSi monawileobas, kol egebTan gamocdil ebis gaziarebasa da sxv. (p. papava, 2005: 111).

maswavi ebl is profesiuli standarti pedagogis profesiuli winsvi ad iTvleba.

kvl evis Semdgomi etapi – sacdeli muSaoba daefuZna pirad didaqtikur gamocdil ebas da sasurveli Sedegis miRwevis praqtikosi maswavi ebl ebisTvis gaziarebasa da Sefasebas.

„sacdeli muSaoba – es aris special urad organizebuli cda, romlis drosac xdeba movlenebis model ireba da isinjeba SemoTavazebuli axali pirobebi, metodebi, xerxebi, romel Tac, winaswari varaudiT, SeuZliaT uzrunvel yon swavlebsa da aRzrdis marali efeqturoba“ (a. gobronize, „pedagogika“, 2000: 37).

sacdeli muSaobis mizani – qartuli enisa da literaturis gakeTil ebze weris zogadi kompetenciebis miRweva da misi gamoyeneba integrirebuli swaveba/swavlis procesSi.

amocanebi:

- qarTul i enisa da literaturis gakveTil ebze weris zogadi kompetenciebis miRwevis gamocdil ebis arwera;
- weris zogadi kompetenciebis integrirebul i swavl eba/swavl is procesSi gamoyenebis gamocdil ebis efeqturobis gansazRvra;
- weris zogadi kompetenciebis ganvitareba gakveTil garese saqmi anobaSi.

winaswari varaudi:

weris kompetenciebis daufl eba qarTul i enisa da literaturis gakveTil ze mimdinareobs saswavl o gegmiT gatval iswinebul i programis mixedvit, gamoyofil i saatebis mocul obaSi. raime damatebiti saatebi an mecadineoba saWiro ar aris.

weris zogadi kompetenciebis swavl eba/swavl is procesSi gamoiyeneba SerCeul i weris strategiebi da Sefasebis axal i sistema.

weris zogadi kompetenciebis integrirebul saswavl o procesSi gamoyenebis efeqturoba vl indeba swavl eba/swavl iT miRweul i Sedegebis xarisxis amaRl ebaSi.

sacdel i muSaobisaTvis meTodi: model ireba.

sacdel i muSaobisaTvis model irebis meTodis arCevani ganpirobepul i iyo Semdegit: „model irebis meTodis meSveobiT xdeba axal i pedagogiuri movl enebisa da procesebis model ebis damuSaveba, ufro srul yofil i variantebis konstruireba, pedagogiuri saqmi anobis proeqtebis da saswavl o-saarMzrdel o muSaobis axal i sistemis Seqmna“ (a. gobroniZe, „pedagogika“, 2000: 33)

sacdel i muSaoba 2007-2010 wl ebSi mimdinareobda baTumis #21 saj aro skol is (amJamad ssip sal ibauris #2 saj aro skol a) sabazo da saSual o safexuris rva kl asSi, CarTul i iyo 120 moswavl e.

sacdel i muSaobis procedura: tardeboda Ria mecadineobebi, romel sac eswrebodnen sxvadasxva sagnis maswavl ebl ebi, mSobl ebi, sxva kl asis moswavl eebi. garda amisa maswavl ebl ebi periodul ad werdnen eses „ra Semata Cems pedagogiur saqmi anobas gacnobil ma gamocdil ebam, moswavl eebi werdnen eses: „raSi mWirdeba zogadi kompetenciebis daufl eba“, „rogor vgrZnob TavS integrirebul gakveTil ze“. Sedegebi ganixil eboda yovel i semestris bol os sagnobrivi kaTedris sxdomaze.

yvel a SeniSvnis, eses, anal izis safuZvel ze Segvqonda cvl il eba model Si.

sacdel i muSaobis procesSi swavl ebis organizacia warimarTa: a)gakveTil is formiT; b)gakveTil gareSe sawreo da sadamrigebl o saqmianobis formiT.

sacdel i muSaobis Sedegebi:

sacdel i muSaobis periodSi **gamarTI dawinaswari varaudi.**

- weris kompetenciebis daufl eba SesaZl ebel i gaxda saswavl o gegmiT gaTval iswinebul i saaTebis fargl ebSi, programul i masal is Seswavl isas raime damatebiTi datvirTva saWiro ar gamxdara.
- weris kompetenciebis daufl ebisa da gamoyenebisatvis gamosadegia saswavl o miznis Sesabamisad SerCeul i weris strategiebi, aqtivobebi, Sefasebis formebi.
- weris kompetenciebis gamoyeneba amaRI ebs integrirebul i swavl ebis efeqturobas, rac gamoixata SemdegSi: SeZenil i codna gamoyenebul iqna axal i codnis misaRebad, amaRI da moswavl eTa aqtiurobis done saswavl o procesSi, xel i Seewyo motivaciis, interesis gazrdas, SesaZl ebl obebis srul ad gamovl enas, miviReT swavl is ukeTesi Sedegi, Semcirda daval ebis Sesrul ebisatvis daxarjul i dro, rogorc saswavl o procesSi, aseve saxl Si damoukidebel i muSaobisas.

winaswari varaudisagan gansxvavebiT miviReT axal i Sedegi:

- weris kompetenciebi sasargebl o aRmoCnda sxva sagnebisTvis maT mier dasaxul i saswavl o miznis misaRwevad.
- sacdel muSaobaSi gakveTil is model ebis gamoyenebam xel i Seuwyo saswavl o procesis organizaciis xarixis amaRI ebas mkafio da naTel i gaxada Catarebul i saqmianobis msvl el oba, gzamkvl evi aRmoCnda gamocdil ebis gasaziarebl ad.

gTavazobT gamocdil ebiT Semowmebul gakveTil is model ebs:

I. weris kompetenciis daufl eba sagakveTil o procesSi

gakveTil is model i #1

sagani - qarTul i ena da l iteratura

swavl ebis safexuri - sabazo _ IX kl .

gakveTil is mTavari Tema _ sxvadasxva tipis weril obiTi teqstis Seqmna: Txroba, aRwera, msj el oba.

gakveTil is miznebi da miSaRwevi Sedegebi _ kompetenciis weril obiTi teqstis tipisa da stil is SerCeva miznisa da auditoriis gaTval iswinebiT miRweva; kompetenciis miRwevis maxasiaTebi ebi: weril obiTi teqstis tipebis garCeva; weris strategiabis SerCeva da gamoyeneba; teqstis ZiriTadi probl ebis mimarT sakuTari damokidebul ebis weril obiT Camoyal ibeba da wakiTxva, auditoriis msj el obaSi gamowvevisaTvis sakiTxis SerCeva, kiTxvebza pasuxis kul tura; j gufSi azris gamoxatva da argumentirebul ad dasabuTeba.

gakveTil is msvl el oba/saki aso menej menti:

gamowveva _ gonebrivi ierisiS meTodis gamoyenebiT SevadginoT sqema: `WeSmariti mamul iSvil is gamorCeul i TviSebebi`.

moswavl eebi winaswar gacnobil ni arian wyaroebS: S. niSni aniZis „cotne dadiani“ da „bal ada profesor Jordani as gmiRobaze“, g. asaTiani „ilias Rvawli“, g. lomTaTize „qarTuli kul turis memati ne _ eqvTime TayaiSvili`.

zneobis gakveTil ebi _ naTli iT mosil winaparTa gmiRobis magal iTebi _ 5 wT.

j gufuri muSaoba

weriTidaval eba j gufebi saTvis _ 15 wT.

teqstis Seqmna moswavl eTa mier arCeul Temaze:

- „erTxel , Turme...” _ Txroba;
- „Strixebi portretisaTvis” _ aRwera;
- „Cvens cuds ar mal avs, es xom cxadi siZul vil ia!” _ msj el oba.

instruqtaJi: maswavl ebl is daxmarebiT moswavl eebi *venis diagramis* gamoyenebiT gansazRvraven _ TxrobiTi, aRweriTidaval ebi msj el obiTi teqstebis saerTo da ganmasxvavebel maxasiaTebi ebs:

Txrobas aqvs *dasawyisi, Sua _ ZiriTadi _ nawili (kvanZis Sekvra, moqmedebis ganviTareba, kul minacia, kvanZis gaxsna) da dasasrul i; Txrobis as wina pl anze wamoweul ia moqmedebaTa Tanami mdevroba, siuJetis ganviTareba. movl ena mosdevs movl enas da xSirad erTmaneTs ganpiRobebS; mTxrobel i SeiZl eba iyos I an III piri; wamyvani roli*

TxrobaSi ekuTvnis zmnebs, gansakuTrebiT _ warsul i drois, srul i aspeqtis formebs.

***aRwerisaTvis** unda SeirCes Sesaferisi enobrivi saSual ebebi: gansazRvrebebi, Sedarebebi, epiTetebi, metaforebi; aRwera warmoaCens avtoris damokidebul ebas movl enebisa da sagnebisadmi; aRwerisas mniSvnel ovania sworad SeirCes aRsaweri obieqtis mTavari maxasiaTebi ebi;*

***msj el obisaTvis** mTavaria sagnebsa da movl enebis Soris arsebul i kavSiris gamoxatva; msj el oba Sedgeba sami nawil isagan: Tezisi _ mosazreba, romel ic moiTxovs dadasturebas an uaryofas; dasabuTebadamtkiceba _ argumentebi, magal iTebi gamoTqmul i Tezisis dasamtkicebi ad an uarsayofad; daskvna _ msj el obis Sedegi. msj el obiTi saxis teqstisaTvis damaxasiaTebel ia vrcel i da rTul i winadadebebi, abstraqtul i saxel ebis siuxve.*

prezentacia _18 wT.

prezentatori moswavl eebi warmoadgenen j gufis namuSevars, pasuxoben auditoriis SekiTxvebs.

Sefaseba _ 7 wT

moswavl eebi afaseben erTmaneTs naweris winaswar gansazRvrul i kriteriumebi T.

1. weriTi daval eba

Kkriteriumebi	qul a
miznis Sesatyvisi weril obiTi formisa da stil is SerCeva	0 _ 1
auditoriis Semadgenl obis gaTval i swineba	0 _ 1
azris Tanmi mdevrul ad Camoyal i beba	0 _ 1
auditoriis msj el obaSi gamowvevisaTvis sakiTxis efeqturad SerCeva	0 _ 1
SemoqmedebiTi unaris gamovl ena	0 _ 1
probl emis gadaWris original uri versiebis SemoTavazeba	0 _ 1
weril obiTi teqstis struqtursa da enobrivi normebis dacva	0 _ 1
informaciis fl oba, faqtobrivi sizuste	0 _ 1
sakuTari damokidebul ebis gamoxatva da dasabuTeba	0 _ 1

2. weris procesSi CarTul oba

kriteriumebi	qul a
weris procesis mimaT aqvs negatiuri damokidebul eba ubral od mayurebel ia	0 - 1
weris procesSi monawil eobisaTvis ar aris mZad	2 - 4
weriT daval ebas asrul ebs met-nakl ebi mondomebiT	5 - 6
usmens gj ufis wevrebis mosazrebas, gamoTqvams Tavis varauds, monawil eobs weris procesSi	7 - 8
koreqtul ia, msj el obs argumentirebul ad, aqtiuradaa CarTul i gundur weraSi	9 - 10

saSinao daval eba individual uri muSaobisTvis.

SearCie roli (Tamar mefe, giorgi saakaZe, ioTam zedginize, mefe dimitri Tavdadebul i, rigiT qarTvel i), formati (weril i, dRiuri, mimaTva) da Seqmeni teqsti auditoriisaTvis XII, XIX saukunis Tanamedrove saqarTvel o.

saswavi o resursebi – saxel mZRvanel o, bibl ioTeka, interneti

gakveTilis modeli #2

gakveTilis mTavari Tema _ prezentaciisTvis moxsenebis momzadeba

sagnis dasaxel eba - qarTul i ena da literatura

swavlebis safexuri - saSual o _ XII kl .

gakveTilis miznebi _ miRweva weris kompetenciisa-prezentaciisTvis moxsenebis momzadeba; kompetenciis miRwevis maxasiaTebl ebi: probl emis SerCeva da gaazreba. monacemebis moZieba, daxarisxeba, gamoyeneba; sakuTarian sxvis mier miRebul i Sedegebis anal izi; informaciis gadacemis Sesaferisi saSual ebebis SerCeva auditoriisa da sakiTxis gaTval iswinebiT; weril obiT sakuTari azrisa da grZnobebis gamoxatva; kritikuli Tval sazrisis gamoTqma da dasabuTebs; kiTxvebze pasuxis gacemisa da sxvisi Senisvnis, azris mosmenis kul turis dacva.

Sedegi _ weris miTitebul i kompetenciis miRweviT moswavl e SeZl ebs saprezentacio moxsenebis daweras saTanado mocul obiT.

winaswari codna – moswavl esSeuZl ia Canawerebs ZiriTadi ideebisa da informaciis sxvadasxva kriteriumis mixedviT saxarisxeba da

TanamimdevrobiT dal ageba; icis Sesabamisi enobrivi-gramatikul i saSual ebebis gamoyenebis wesebs, weril obiT teqstSi warmoadgens sxvadasxva xasiaTis masal as: informacia, komentari, prognozi, varaudi, eWvi.

gakveTil is msvl el oba / aqtivobebi: (j gufuri, individual uri muSaoba, komentaris, recenziis gakeTeBa,)

provoci reba:

gonebrivi ierisi ra asociacias iwvevs TqvenSi si tyva `moxseneba`? dial ogi: ra aris `moxseneba` da ristvis gvWirdeba misi momzadeba.

Sinaarsis real izeba:

daval eba individual uri muSaobisaTvis:

gamoiyeneT meTodi „sakuTari TavisTvis wera“:gaixseneT sakuTari gamocdil eba, prezentaciasTan dakavSirebul i sirtul eebi, gancdebi, daakonkreteT Tqveni Sexedul ebebi. instruqtaJi: gaxsovdeT, Tqveni naweri ar gaswordeba da Segizl iaT Tamamad weroT imaze, razec fiqrobT da msjel obT. naweri waakiTxeT im pirovnebas, visac endobiT. dro _ (5 wT.)

daval ebebi j gufuri muSaobisaTvis (erT-erTis arCeviT)_ (5 wT.)

daval eba 1. _ amoiwreT informacia saxel mZRvanel oSi warmodgenil i Cveni epoqis gamocenil i ital iel i mwerl isa da mecnieris, umberto ekos mosazrebebidan „rogor weroT saprezentacio moxseneba“, gamoiyeneT weris strategia: T diagrama (ra vicodi, ra gavige).

daval eba 2. _ weril obiT Camoayal ibeT sakuTari mosazrebebi, imsjel eT avtoris, teqstisa da msmenel is urTierTmimarTebis Sesaxeb (dakavSirebul ia Tu ara garkveul sirtul eebTan gansxvavebul i Temis moxsenebebis aRqma, ratom?; rogori teqstebis mosmena mogwonT; ra adgil i uWiravs moxsenebas Tqvens ganaTl ebaSi. momxsenebl is rol i ufro mogwonT Tu msmenel is? rodic SegecodebaT msmenel i? momxsenebel i?

prezentacia _ 10 wT.

prezentatori moswavl eebi warmoadgenen j gufis namuSevars, msmenel ebi gamoxataven sakuTar damokidebul ebas.

daval eba j gufuri muSaobisaTvis

„munji“ gonebrivi ierisi (breinraiTingi) _ CamowereT prezentaciis mTavari maxasiaTebl ebi:ideebi CamowereT furcel ze da gadaeciT j gufis

sxva monawil es cvl il ebebis Sesatanad. _ 2 wT.

prezentacia _ 3 wT.

TiToeul i j gufi warmoadgens Tavis namuSevars. (savaraudo pasuxebi: informacia, komunikacia, Semecneba, esTetika, siaxl eebi, mimzidvel oba, daiintereseba da a. S.)

daval eba individual uri muSaobisaTvis

weril obiT Camoayal ibeT mokl e daskvna prezentaciis Sesaxeb Camoweril i kriteriუმebisa da kl asSi gamoTqmul i mosazrebebis gaanal izebiT_ (10wT.)

prezentacia _ 3 wT.

ramdenime moswavl e waradgens sakuTar daskvnebs, I akonurad Camoyal ibebul Tezisebs da sakuTari mosazrebebis gasamyarebl ad mohyavs argumentebi.

Sefaseba _ (5 wT.)

- I. maswavl ebel i afasebs winaswar SerCeul i kriteriუმebiT: azrebebis Tanmimdevrul ad da I ogikurad gadmocema; sakuTari naazrebebis furcel ze Tavisufl ad, sxartad da swrafad gadatana; cal keul wyaroebSi gaSuqebul i sakiTxebis gadmocema, citireba; avtorTa debul ebebis gaanal izeba-Sefaseba, interpretacia; gamoTqmul i mosazrebebis Sej erebiT zogadi daskvnis Camoyal ibeba; weril obiTi teqstis struqturis da enobrivi normebs dacva, msmenel Ta reaquiis gaTval iswineba, kiTxvebze pasuxis gacema, Seni Svnebis, mosazrebebis mosmena.
- II. TanaSefaseba _ bavSvebi afaseben da aanal izeben erTmaneTis daskvnebs da gamoyofen maTi azriT yvel aze zust da I akonur formul irebebs, romel Tac erT-erTi moswavl e wers dafaze. cxadia, formul irebebis raodenoba ar aris mkacrad gansazRvrul i.
- III. moswavl is TviTsefasebebis sqema:

saxel i, gvani .....

TariRi .....

audi toria .....

moxsenebis saTauri .....

moxsenebis mi zani /sagani .....

ra gavakeTe -----
 ra viswavi e -----
 rogor da riT SemiZl ia gavaumj obeso Cemi moxseneba -----
 -----
 maswavi ebl is SeniSvnebi -----
 -----

daval eba Sin damoukidebl ad Sesarul ebl ad _ dawereT
 saprezentacio moxseneba:

1. ZiriTadi ideebi rezo yaral aSvil is teqstisa, „mxatvrul i
 nawarmoebis aRqma”; 2. I literaturul i komunikaciis (teqsti-mkiTxveli)
 ZiriTadi faqtorebi;

3. mxatvrul i sistemis dekodebis principebi da maTi gamoyeneba
 I literaturul i nawarmoebis anal izisas;

4. goetes „sami saxis mkiTxvel is” Teoria.

saswavi o masal a da teqniki resursebi - saxel mZRvanel o,
 kompiuterul i teqnika, furcl ebi, dafa, carci.

model i #3

weris integrirebul i gakveTil i-eqskursiis miznebis gansazRvra

	sagani	gansaxorciel ebel i RonisZieba	weris zogadi kompetenciebis dakvirvebis Sedegebis CaniSvna, Canawerebisa da monaxazebis gakeTeba, gansaviTarebl ad dagegmil i aqtivobebi
1.	qarTul i ena da I literatura	I literaturul i Teatri _ „cixetaZrebi cad asul an I ocva-vedrebad”	monaxazis gakeTeba scenarisaTvis; scenaris Seqmna
2.	istoria	informacia-istoriul i wyaroebi sxal Tis ekl esiis Sesaxeb	CaniSvnebis gakeTeba saswavi o referatis dasawerad

3.	xel ovneba	sakuTari namuSevrebi s gamofena „sxal Tis ezodan danaxul i samyarO”	monaxazis gakeTeba, fotogamofenis mowyoba
4.	geografia	geografiul i garemo - sxal Tis aRwera	dakvirvebis Sedegebis Cawera - `mi wisZvris Semdeg...”
5.	informaciul - sakomunikacio teqnologi ebi	filmis Seqmna; videokl ipi	Canawerebis gakeTeba videokl ipi sTvis; -„Rimil iT mosagonari epizodebi-eqskursi is STabeWdil ebebi

modeli #4

moswavi eTami er Sestrul ebul i proeqti

proeqtis saxel wodeba _ „iliaoba” (saiubileo dRis organizeba-model ireba)

skolis saxel wodeba _ batumis #21 sajaro skol a

miznobrivi j gufi: Xkl asis moswavi eebi

proeqtis xel mZRvanel i _ l eil abaSiZe

proeqtSi monawile moswavi eebi: inga gabaiZe, baCana abaSiZe, donari berize, daviT bal aZe, nazibrol a berize, Teona gogol aZe, Teona xmal aZe.

problemis identifikacia

dRes gansakuTrebiT swirdeba Cvens samSobl os gmirobis, WeSmariti mamul iSvil obis, maRali zneobis gamoxatva TiToeuli Svis isagan. cxovreba da Semoqmedeba ilia WavWavaZisa zneobrivi sistrulis, uangaro patriotizmisa da sasiqadulo mamul iSvil obis ubadilo magal iTia. winda ilia marTl is mcnebebi sul is sazrdoa TaobebisTvis. ilia WeSmaritebisen maval gzas gvikval avs da swori arCevanis gakeTebs gvivadil ebs.

saswavi o procesze dakvirvebam aCvena, rom moswavi ebs sustad aqvT ganvitarebul i samusaos dagegmvis, gunduri musaobis, TanamSroml obis, problemis dasmisa da gadaWris unarebi.

konsultaciisTvis miwmarTavT:

qarTul i enisa da l iteraturis maswavl ebel xaTuna xal vaSs;
istoriis maswavl ebel TamTa tuRuSs;
musikis maswavl ebel Teona abul aZes;
xel ovnebis maswavl ebel nino j orbenaZes.

mizani

saiubil eodRis, zeimis organizeba;
erovnul i Rirebul ebebis dafasebis, TviTreal izaciis, gadawyvetil ebis
miRebis, iniciativis aRebis, gunduri muSaobis, kvlevis, sakomunikacio
unarebis, aqtiuri monawil eobisa da pasuxismgebl obis ganviTareba
piradi da sazogadoebrivi interesebis Setanxmeba

amocanebi

ilias Rvawlis warmocena;
proeqtebis momzadeba da mati prezentacia;
informaciis moZieba da miwodeba;
referatebis momzadeba;
l iteraturul i Teatri _ inscenireba, mxatvrul i kiTxva.
Sefaseba

gansaxorciel ebel i RonisZiebebi

sainformacio samsaxuri: radioital Ra; kedl is gazeTis gamosveba.
sacvenebel i gakvetili;
konferencia;
l iteraturul i saloni;

mosal odnel i Sedegebi

moswavl e gaacnobierebs ilias Rvawlis, gaisigrZeganebs mis Segonebebs;
iswawlis erovnul i Rirebul ebebis dafasebas, ganviTardeba kvlevis,
gunduri muSaobis, gadawyvetil ebis miRebis, iniciativis aRebis,
sakomunikacio unarebi; ecdeba Setanxmos piradi interesebi
sazogadoebrivTan.

monitoringi ganxorciel deba orjer: muSaobis pirvel periodsi da
muSaobis bolos: sawyisi vitarebis analizi; Sedegebis analizi.

Sefaseba _ TviTsefaseba; proeqtis xel mZrvanelis Sefaseba;
maswavl eblis Sefaseba; saboloo Sefaseba

samwuxarod, ar arsebobs swavl isadmi mi zanswraful i damoki debul ebis ganmavi Tarebel i j adosnuri recepti, Tumca proeqti am kompetenciis mi Rwevis erT-erTi efeqturi saSual ebaa. moswavl eTa interesi swavl isadmi miT ufro didia, rac ufro srul yofil adaa organizebul i saswavl o kursi.

model i #5

zneobrivi probl emebze wera

Tema - **“Rirseba”**

weris dawyebamde: diskusia, probl emidan gamosavl is moZebna, zneobrivi upiratesobebis Cveneba.

Rirsebis kacis, SesaniSnavi mwerlis - revaz inaniSvil is spetaki si tyviT izrdebian Taobebi. misi moTxrobebi adami anurobas gvi qadagebs, adami anis siyvarul iTaa savse, wmindamarcval s Tesavs ymawvil kacobis sul Si.

fokusirebul i SekiTxvebi: ratom aris Rirsebis grZnoba mniSvnel ovani? rogoria adami anuri sawyisi, „keTili“, „boroti“ Tu orive erTad?

sadiskusio Temebi (r. inaniSvil is moTxrobebis mixedviT): Rirsebis dacvis probl ema; gamarTl ebadi tyul i; unebi e boroteba; lamazi creml ebi; madli ereba;

kenWisyris Sedegad SerCeul i Tema _ „Rirsebis dacvis probl ema“

diskusiis probl emebi: erTisTvis Rirseba Tavganwirvis sagania, sxvisTvis ki - mqirdavi Rimil is momgvrel i; sxvisi Rirsebis dacva unda niSnavdes sakuTari Rirsebis dacvasac; Rirseba da uRirsoba yovel Tvis gani rCeva;

gamosaval i probl emebidan: mankierebaTa mxil eba da gamaTraxeba; swori aRzrda; sazogadoebis TviTSegnebis amaRl eba;

gamosaval Ta upiratesobebi: mware wamali - simarTl e sazogadoebas gankurnavs uRirsobisagan; adami ani sxvis Rirsebas aRar xel yofs; sxvisi Rirsebis dacva sakuTar moval eobad CaiTvl eba;

Tval sazrisi (wera)_ „ra upiratesoba aqvs Rirseul adami ans uRirsTan SedarebiT“

mosal odnel i Sedegi: Rirseb is pirovnul i gancdis sworad Sefaseba, daskvna imisa, rom igi yvel a ufl ebaTa da Tavisufl ebaTa wyaroa. I literaturul i Tu real uri samyaros Rirseul ma adami anebma unda misces sul ieri sagzal i axal gazrda Taobas.

Tema - „sindisi“

(kvl eva; diskusia; teqstis markireba; ese)

wyaroebi _ I literaturul i paral el ebi: vaJa-fSavel a _ „sindisi“, „mgeli“; m. j avaxiSvili _ „origanaCeni“; n. I orTqifaniZe _ „sanaxavaT“; v. barnovi _ „aRdgomis codva“.

weris dawyebamde _ **kiTxvebi dial ogisaTvis**: rod is grZnobs adami ani sindisis qenj nas? ratom ganamtkica RmerTma adami anSi mi ukerZoebeli msaj ul i sindisi? ras niSnavs sindisis dacva? ra saSual ebebiT asusteben adami anebi sindisis xmas? Seswavi li i masal a ras matebs Tqvens saqmianobas? saqci el s?

sadiskusio Temebi: „sindisis mniSvnel oba kl ebul obs kacobriobis cxovrebaSi“; „adami anis midreki l ebaa gaerTos borotebi T“.

eseebi: „ras niSnavs sindisi CemTvis“; „ramdenad SeuZl ia adami an sakutar bunebasTan dapirispireba“; „ramdenad SeuZl ia sindiss adami anis dasj a“; „monanieba, mi teveba, Serigeba Cveni sazogadoebis cxovrebaSi“.

mosal odnel i Sedegi: moswavi e gaacnobi erebs, rom „adami an sikeTisa da borotebis garCevis bunebrivi unari aqvs _ sircxvil is grZnoba, roml is ganvitarebis Sedegia sindisi - zneobrivi TviTsefaseba azrovnebis sferoSi moqceuli“ (vl . sol ovi ovi); sindisi - mkveTri zRvari Cems sikeTesa da borotebas Soris (gabriel episkoposi). RmerTma imiTac aCvena Tavis siyvarul i kacTa modgmisadmi, rom yovel CvenganSi ganamtkica sindisi. RvTis mimaRT sindisis dacva gval ebs ar miviTvisoT napovni, ar vecadoT sxviss dasakuTrebas. mSvidoba maSin aqvs kacs, rodesac mas sakutari Wkua da sindisi araferSi ar amtyunebs da ar arcxvens.

Segoneba _ „odes dabada RmerTma kaci, dasTesa mis Soris wmind a raime gul is sityva mxurval e da ganaTl ebul i, msgavsi nakvercxal isa, romel i gananaTl ebs gonebasa da ucvenebs borotsa keTil isagan _ amisaTvis ewodebis sindisi“. (wmind a mama abba dorotes mi xedvi T).

„borotebas borotebiT ver gankurnav“

(referati; **RAFT**; Txzul eba; ese; „saavtoro savarZel i“)

literaturuli paraleli: guram gegeSiZe – „SurisZieba“; mixeil j avaxiSvili – „eSmakis qva“; ilia WavWavaZe – „saxrCobel azed“, „nikol oz gostaSabiSvili“;

Segonebani (anton didi mixedviT):

„vebrZol ot xol me sakuTar Tavs, raTa mrisxanebam ar imZl avros Cvens sul Si“;

„saWiroa ar ganurixde aravis, aramed yvel as Seunde Secodebani“;

rezolucia debatebisatvis: „sul grZel obita Zl eva sj obs“.

referati: „borotebas sikeTIT uwaml eb mxol od“

RAFT- roli: reziko („SurisZieba“), sofio („eSmakis qva“), petre („saxrCobel azed“), nikol ozi („nikol oz gostaSabiSvili“); auditoria: Tanamedrove axal gazrdoba; formati: werili; Tema: „borotebas borotebiT ver gankurnav, borotebas sikeTIT uwaml eb mxol od“(basili didi).

esebi: „Cemi azri SurisZiebis Sesaxeb“, „humanizms Zala da uZl ureba“, „agresiis gamovlinebebi Cvens realobaSi“; „adamianta gulgriloba“; „ram SeiZleba moaxdinos adamianze sasikeTo zegavl ena“; „sibrululi da Sebrul ebl oba adamianta cxovrebaSi“.

Sesrul ebuli weriTi namuSevrebis prezentacia

modeli #6

gakveTilis mTavari Tema _ *rogor iwereba avtobiografia*

sagnis dasaxel eba - qarTული ენა და ლიტერატურა

swal ebis safexuri - sabazo _ IX kl .

gakveTilis miznebi da misaRwevi Sedegebi _ weris kulturis amaRleba; konkretuli miznis Sesabamisi werilobiti teqstis Seqmnis unaris Camoyalibebe; saTanado sintaqსური კონსტრუქციების, leqსიკის, terminebisa da frazebis, enobrivi formul ebis gamoyeneba; sasurveli Tanamimdevrobis marTebul adasaxva; avtobiografiis sxvadasxvagvari formiT wera.

winaswari codna - weris dawyebamde miznisa da auditoriis

gansazRvra; TxrobiTi xasiaTis teqstebis wera;weril obiTi teqstis organizaciis wesebisa da enobrivi normebis dacva; weris stil is cvl a.

gakveTil is msvl el oba/sakl aso menej menti:

provoci reba

daval eba 1. ganmartet mniSvnel oba sityvebisa _ *biografia, avtobiografia*. moiziet l eqsikonsi es sityvebi. Seadaret _ Tqveneul i ganmar teba l eqsikonisas. – 3 wT.

Sinaarsis real izeba

daval eba 1. SeqmeniTasociaciuri ruka: „ra vici il ia WavWavaZis biografiis Sesaxeb” _ furcl is SuaSi daweret „il ia” da mis garSemo rgol ebSi ganaTavset yvel a is epizodi mwerl is cxovrebidan, rac TqvenTvis cnobil ia - 12 wT.

daval eba 2. gaecaniT saxel mZRvanel oSi mocemul avtobiografias, romel ic il iam encikl opediuri l eqsikonsaTvis dawera, da Temis irglv iv ganTavsebul i rgol ebi daakavSireT erTmaneTTan isrebit im Tanmi mdevrobi T, rogorc il ias avtobiografiaSi a.

daval eba 3. j gufebisaTvis: _ 15 wT.

1. daweret sakuTari avtobiografia. daicavi Semdegi rekomendaciebi: j er aRwere: rodis da sad daibade; vin arian Seni mSobl ebi da rogor monawil eobdnen Sens aRzrdaSi; Semdeg aRwere, rodis da rogor migiyvanes sabavSvo baRSi (Tuki iq dadiodi) da vin iyo Seni aRmzrdel i; rodis Sexvedi skol aSi, vin iyo Seni pirvel i maswavl ebel i; aRwere, rogori atmosfero iyo gamefebul i dawyeBIT kl asebsi; dasasrul s, romel wl ebSi swavl obdi sabazo skol aSi (VII-IX kl asebi) da oriode sityvit gadmoeci im maswavl ebl ebis Sesaxeb, roml ebic giyarda.

2. daweret **CV** SemoTavazebul i nimuSis mixedvit da Semdegi rekomendaciebis gaTval iswinebit:

instruqtaji: **CV** avtobiografiis specifikuri variantia da igi unda iyos l akonuri, araTxrobiTi stil is mqone, struqturul ad gamarTul i dokumenti. rekomendebul ia erTeul ebis qronol ogiuri ukusvl iT Camowera; universal uri wesebi ar arsebobs, Tumca konvenciul i formebis gamokveTa SeiZl eba, gamomdinare **CV**-s struqturis erTeul ebis

prioritetul obidan: piradi, ZiriTadi informacia (saxel i, dabadebis TariRi, ojaxuri mdgomareoba, misamarTi, tel efonis, el -fosta, moqal aqoeba da a. S.,); ganaTleba; warmatebebi, gamocდიება; enebის ფილმი; კომპიუტერი პროგრამების კოდით; ინტელექტუალური-სემოქმედებითი, საზოგადოებრივი აქტივობები; ხობი, გატაცება, საყვარელი საკითხები.

დავალა 4. გაიხსენებთ ილია ლავროვის შესახებ ილია ნაწარმოებები, დააკავშირებთ იგი მხედრის ბიოგრაფიასთან, გააკეთებთ დანახვები და მოამზადებთ ნაწარმის აუდიოვიზუალურ სახეობად.

„საბუთო სარჯელზე“ მოხილეთ მოხაზვები (ორივე ვარიანტის შემთხვევაში) და შეხვედრით სწავლის აუდიოვიზუალურ ნაწარმს. _ 7 წ.

თანაკლასეობა **საფასები** ერთნაწარმის ნაწარმის სემის მიხედვით _ 2 წ.

კრიტერიუმები	ბუნი
პრობასთან სათანადოობა	
იკავს სიტყვების რაოდენობის კვდა ზრვას (ინფორმაციის საკმარისობა)	0 - 1
იკავს პრობის სინარსობრივ მოხვედრებს, იყენებს მითითებულ კონსტრუქციას	0 - 2
მიზანთან შესაბამისობა	
სწორად განსაზღვრავს მიზანს	0 - 2
კომუნიკაციური უნარ-თვისებები	
გასაგებად და თანმიმდევრულად გამოხატავს ინფორმაციებს, აზრებს, რაიმე რამდენად	0 - 2
ენობრივი უნარ-თვისებები	
იყენებს ნაწარმის გრამატიკულ კონსტრუქციებს, ფორმებს	0 - 1
იყენებს ამ ფორმის აუდიოვიზუალურ შესაბამის ეფექტს	0 - 1
ორგანიზაციული უნარი	
გარკვეული ხელშეწყობა (კალიგრაფია), მანკის სიტყვების სწორად და მხედრული დაცულია	0 - 1
<i>ბუნი ატა მაქსიმალური რაოდენობა 10</i>	

საწარმოო საკითხები და ტექნიკური რესურსები - სახელმძღვანელო, კომპიუტერი, ტექნიკა, ფურცლები, დაფა, კარკი.

მოდელი №7

შედეგები - თემის შემთხვევაში

საგანი: კარტული ლიტერატურა

კლასი: XII

შედეგების თემა - კალიგრაფია და მხედრული

wyaroebi: aron gureviCi _ „erosi da kul tura“;
 თამაზ ნატროშვილი – „mdinaren i ver warRvni an“
 ფრანსუა ვიიონი – „ორკეცი ბაღადა“;
 ანდრე მორუა – „წერილები უცნობ ქალს“;
 ტარიელ ჭანტურია – „შენ უნდა ცისფერ ღრუბელთან იწვევ“;
 goderZi Coxel i _ „cxra SekiTxva siyvarul is Sesaxeb“;
 რევაზ ინანიშვილი – „სამი ნოველა“;
 ერნესტ ჰემინგუეი _ „TeTri spil oebis msgavsi mTebi“.

mizani: weris misaRwevi kompetencia – eses dawera. I literaturul i masal is dakavSireba, Tanamedrove cxovrebi s aqtual ur probl emebTan; erovnul i da zogadsakacobrio Rirebul ebebi s dafaseba; weris CarTva sagakveTil o procesSi.

Sinaarsis real izeba _

2. weriT i daval eba _ argumentirebul i esebe: (wyvil uri) _ 12 wT

- siyvarul is nairsaxeoba;
- erosi da kul tura;
- siyvarul i da Tavmoyvareoba;
- siyvarul is mosapovebl ad yvel a xerxi misaRebia?
- „Sen unda cisfer Rrubel Tan iwve“;
- tyuil i da marTal i: simarTI e, romel ic wyal s amRvrevs.
- mezobl is col s xel s nu axl eb..
- qal i _ nivTi, qal i _ pirovneba;
- qorwineba _ siyvarul is dasawyisi Tu dasasrul i?.

3. wyvil ebi s namuSevrebis prezentacia individual uri 10 wT

4. mini-diskusia_„interpretaciebi“ 5 wT

5. gamoCenil i adami anebis sasiyvarul o weril ebi_ adresatisa da adresantis amocnoba (audi oCanaweri, poster i) 4 wT

refl eqsia _

6. weriT i daval eba - rol i, auditoria,formati_,gzavnil i sayvarel adami ans“ (individual uri) _ 5 wT

Sefaseba (individual uri) 2 wT

weriT i s/d _ „siyvarul is kodeqsi“ (individual uri) 2 wT

resursebi saxel mZRvanel o, kompiuterul i teqnika, bibl ioTeka,

furcl ebi, dafa, carci

Sefaseba: prezentaciaze warmodgenil i namuSevrebis Sesafasebl ad yvel a msmenel ma patara furcel ze dawera is sami Tema, romel ic yvel aze metad moewona. vinc met qul as daagrovebda, is namuSevari iqneboda aRiarebul i saukeTesod. adgil ebi ase gaanawil es: I, II, III.

Sefasebis kriteriumebi iyo:

1. Literaturul i wyaroebis codna da misi kritikul i gamoyeneba nawerSi.;
2. sakuTari damokidebul ebis gamoxatva;
3. enobrivi normebisa da gramatikul i wesebis dacva;

`siyvarul is kodeqsis" Sedgenil i variantebi gadaecaT `eqper tebs". maT airCies ori saukeTeso.

`eqspertebis" Sefasebis kriteriumebi iyo:

1. zneobrivi mxare;
2. cxovrebaSi gamosadegianoba;
3. enobrivi normebis dacva.

model i #8

kl asis damrigebl isa da sagnis maswavl ebl ebis erTobl ivi

kl assaaTi - „saidan movdivar...“

mizani: weris zogadi kompetenciis ganvitariba _ „Tavisufal i wera“; winaprebis Rvawl is dafaseba, gaazreba imsa, Tu „vin varT da saidan movdivarT“.

maswavl ebl is informacia: saqarTvel os kaTal ikos-patriarqma 2010 wl is agvistos qadagebaSi mouwoda yvel as, daeweraT winaprebis mosaxsenebel i locva da CamoweraT TavianTi winaprebi. yvel a mosaxsenebel i Segrovdeboda da gamoicemoda wignad. 5 seqtembris qadagebaSi aRniSna, `samwuxarod, mraval ma Cvenganma ar icis papisa da bebiis iqiT, vin iyvnen winaprebi. zogma iol ad gadawyvita sakiTxi, ubral od, aiRo patara furcel i da Camowera Tavisi winaprebis saxel ebi. es ar aris sakmarisi imisaTvis, rom ufal ma isminos Cveni vedreba. j er Cven unda ganviwindoT da mere ufro ismens ufal i Cvens vedrebas. ase rom, SegiZliaT ki dev erTxel scadoT da daweroT. Cemi azriT, es iqneba

sul ieri Txzul eba, romel ic krebuls saxiT, SesaZl oa Semdeg cal ke wignad gamovceT. es iqneba Cveni aRsarebac da mosaxseniebel ic" (gazeTi `sapatrargos uwyebani" #29, gv, 3).

daval eba: SeqmeniT „Cemi fesvebis genial ogiuri xe"

dial ogi: „I ocvis madli";

daval eba weriTis samuSaosTvis: „I ocva winaprebisTvis". TiToeli moswavi Tavisi namuSevris gamofens sakuTari survilit `SemoqmedebiT Tokze". gaecnobian erTmaneTis namuSevrebs, gaimarTeba msjeloba: `davfiqrdeT..." msjelobis Semdeg SeuZliaT xel axla daweron I ocva, gadaaTeTron, waikiTxon oj axebSi da gadawyviton gaagzavnon Tu ara patriarqTan Tavisi nawerebi.

modeli #9

gakveTil gareSe sawreo muSaoba _ Sexvedra literaturul sal onSi

Tema: „Cemi gal aktioni"

sagnobrivi wre	gansaxorciel ebel i RonisZieba	weris kompetenciabis dasaxvewad dagegmil i aqtivobebi
qarTuli ena da literatura	el eqtronuli wignis mixedvit wyarobis gacnoba: gal aktionis saxl -muzeumi, mogonebebi gal aktionze, I eqsebSi asaxuli biografia	biografiuli etiudi
xel ovneba	gal aktionis Tema qarTvel mxatvarTa ferweraSi	emociuri weril obit komentari: `roca gal aktionis suraTis win vdgavar"
informaciuli - sakomunikacio teqnologiები	el eqtronuli wignis ganxilva	kadrebis dasaTareba kl ipisaTvis _ „Sexvedra gal aktionTan"

N

modeli #10

`qali Cems cxovrebaSi"

sagnobrivi wre	gansaxorciel ebel i RonisZieba	weris kompetenciis - „gansazRvrul droSi wera"- gansavitarebl ad dagegmil i aqtivobebi

qarTul i ena da Literatura	L iteraturul i kiTxva: l eqsebi, da weril ebi dedas, satrfos, col s, zogadad qal s.	Canaxatis Seqmna; weril i qal s (SearCieT, vis gindaT mi sweroT).
xel ovneba	simRerebi qal ze; dedis saxe saxviTi xel ovnebis SedevrebSi	emociuri komentari _ mosmenil i simRera; naxatiT gamowveul i STabeWdil ebis weril obi T gadmocema.
informaciul - sakomunikacio teqnologi	videokol aJi: `saqarTvel os l amazebo`	vi deokol aJis kadrebis dasaTaureba, komentireba; afisiS dawera: `Cemi kl asis qal ebi`

model i #11

recenzi reba

kl asi XI

sagani qarTul i ena da l iteratura

gakveTil is mi zani: weriT i namuSevris Sefaseba recenzii T.

gakveTil is msvl el oba: moswavl eebi wadmoadgenen moxsenebas,
l eqsebis krebul s, Canaxatebs, romel ic moamzades saSinao daval ebad.
dro mocemul i hqondaT 10 dRe. maT mierve SerCeul i `oponentebi`
winaswar ecnobian namuSevrebs da weren recenzias.

moxsenebis wakiTxvis Semdeg ori `oponenti` kiTxul obs maT mier
daweril recenzias.

msmenel Ta SekiTxvebs pasuxoben momxsenebl ebica da oponentebic.
SerCeul i `eqspertebi` afaseben moxsenebasa da recenzias kriteriუმები T.
(kriteriუმები winaswar aris gansazRvrul i da icnoben moswavl eebi).

recenzi rebis nimuSi piradi praqtikidan:

baTumis #21 sajaro skol is X kl asis moswavl e baCana abaSiZis mier
momzadebul l eqsze „pirveli aRsareba“.

nawyvetebi l eqsidan:

aRsareba patriarqTan

es aris Cemi pirveli aRsareba,
moZRvaro, Seminde, rom furclidan
giyvebi.

axl a Sorsa xar Cemgan, mamao,
da ver mogawvdine Cemi sityvebi.
me damiCagravs Cemze sustebi,

me momiparavs borotis karnaxiT,
magram yovel i Secodebis Semdeg
_ midi, inaneo, _ raRac CamZaxis...
...tyuil i miTqvams mSobl ebisaTvis,
Cemi mizeziT tiroda deda,
im wuTas mZul da me Tavi Cemi,

mzes mibnel ebda brazı da sevda.
Cemsas vamtkicebdi binZuri si tyvebiT,
roca mtkicebas aravin mTxovda,
roca saWi ro iyo mSvidoba,
Cems gul Si codvis fantel i Tovda.
gaumaZRari viyavi yovl ad,
me ar mesmoda nazi gal oba...

axl ac ara var me Rirsi, magram
minda viTxovo Sengan wyal oba.
me momiteve codvebi Cemi.
ase cxovreba ar SemiZl ia.
mixsen wiTel i kl anWebisagan,
gadamarCine, dido il ia.

warmodgenil l eqsSi gamokveTil ia avtoris ZiriTadi saTqmeli.

kontrastul ferebSi aRiqvams garemomcvel sinamdvil es da original uri formiT gamoxatavs Tavis sul ier miswrafebebsa da gancdebs, fiqrebs sikeTesa da saTnoebaze. marTal ia, baCanas poeturi pal itra dasaxvewia, magram didi emociebiT datvirTul i misi l eqsi Tavisufal ia yovel gvარი პოზირობისგან, avtoris uSual oa da gul wrfel i, misi Tval sawieri ufრო farToa, vidre es erTi SexedviT Cans. erTi ram udavoa, baCana abaSiZes ukve aqvs arCeul i sikeTiTa da borotebiT aRsavse ama sofl is Secnobis sakuTari gza.

X kl asis moswavl e baCana abaSiZis mier momzadebul l eqsebis krebuleze „pirveli aRsareba“ ganxil ul i da mowonebul ia saskolo SemoqmedebiT konferenciaze. rekomendacia mieca saqal aqo SemoqmedebiT konferenciaze warsadgenad.

sacdel i saqmianobis dasasruls CavatareT **kvl eva**, roml is **mizani** iyo: integrirebul saswavo procesSi (gakveTil i, sawreo muSaoba, kl asis saaTi) weris zogadi kompetenciebis miRwevisa da miRweul i donis ganvitarebis Sedegebis Sefaseba

kvl evis meTodi – saubari.

kvl evis monawil eni: baTumis #21saj aro skol is maswavl ebl ebi (25), moswavl eebi (90).

kvl evis procedura: konkretul i pasuxis misaRebad gaviTval iswineT kiTxvebi:

- ra gansxvavebaa weriTi samuSaos aqamde Sesrul ebul da sacdel i muSaobis periodSi ganxorciel ebul saqmianobas Soris?
- ra aris sacdel muSaobaSi TqvenTvis misaRebi? miuRebel i?
- ra winadadebebi geqnebaT?
- ramdenad sasargebl od migaCniat model i gakveTil is dagegmvis (scenaris) Sesadgenad?

Sevqmeni T garemo gul axdil i saubrisaTvis.

kvl evis Sedegebis mixedvi T: aqamdeSesrul ebul da sacdel muSaobaSi gansxvavebas xedaven; mkafiod gamoikveTeba weriT misaRwevi Sedegebi da ara „wera werisTvis“ an „wera qul ebisTvis“; weriT daval ebis Sesasrul ebl ad mieTiTeba forma da strategia.

weriT daval ebis Sesrul eba moswavl eebisTvis iyo saintereso, motivirebul i, TiTqmis yvel as hqonda daweris survil i. misaRebi aRmoCnda moswavl isaTvis imis gacnoba, rom, Tu wers, romel kompetencias iyenebs, eufi eba, ganaviTarebs miRweul i erTi kompetenci iTsxvadasxva saganSi daval ebis Sesrul ebisas.

model ebi gakveTil isTvis sasargebl oa, radgan xel i Seewyo axal i gakveTil isTvis momzadebis process. model ebisagan Seqmnes `maswavl ebl is portfol io`.

SemoTavazebul winadadebebiSi gamoikveTa survil i, rom instruqtaJi asaxul iyo model Si.es winadadeba misaRebia, magram, radgan strategi ebs da kompetenci ebs cal ke paragrafebiSi ganvixil avT, aq aRar Cagviweria.

sacdel i muSaobi T miRweul iqna evropasi saganmanaTI ebl o struqturebis urTierTobisaTvis proeqt „Tuningis“ Sedegebi T maswavl ebl is ganaTI ebisa da ganaTI ebis mecnier ebis kvl ebebi saTvis gaTval iswinebul i

a) sakvanZo dargobrivi kompetenci ebi:

- mraval ferovan konteqstSi saganmanaTI ebl o probl eme bis erTobl ivi gadawyveta;
- original uri kvl evis ganxorciel ebis SesaZl ebl oba;
- ganaTI ebis sferoSi da an skol is pedagogikaSi original uri da sabol ood gamoqveynebul i kvl evis SesaZl ebl obis demonstrirebis unari.

b) sakvanZo zogadi kompetenci ebi:

- axal i codnis Seqmna da interpretireba original uri kvl evis an sxva samecniero miRwevis meSveobi T, romel Ta xarisxi erovnul an saerTaSoriso doneze akmayofil ebs kol egebis mxridan ganxil vas;
- axal i unarebis, teqniki s, instrumentebis (meTodebis), praqtikul i saqmi anobisa da masal ebis ganvi Tareba.

- კვლევითი და ინოვაციური სფეროების შესახებ კომუნიკაციის გეგმვა.

ინტეგრირების გაცემის გამოწვევა ტრადიციული სივრცის სივრცის განვითარების გამოყენებით, გაცემის სხვა სახის მასალის ეპიზოდური კარტული ინტეგრირების სწრაფი სტრუქტურა შეიქმნას: სასწრაფო მასალის სიმკვლევისა და კომპაქტობის; ინტეგრირების სახის მასალის ურთიერთკავშირის; სასწრაფო მასალის დიდ ინფორმაციულ ტვირთს. რაც უფრო დაკომპლექსირებულია სივრცის მოსწრაფო სივრცის სხვადასხვა "საგნობა" მის უფრო ურთიულდება მას მისი არგონა და სასწრაფო ინტეგრირების სწრაფი მსწრაფი ეფექტის ახლებზე ერთ სივრცის სასწრაფო ინტეგრირების უნარების გადართობის საგნობის. ეს კი უნივერსალური სივრცის (ე.წ. ტრანსფერული უნარები).

daskvnebi

erovnul i saswavi o gegmit gatval iswinebul i metodikis Ziritadi orientirebi: sagnebis integrirebuli swaveba, aqcenti mraval mxriv perspeqtivaze, saswavi o sagnebis jgufebad gaertianeba, saganTa Soris mwidro kavSiris ganxorciel eba ganapirobebs weris zogadi kompetenciebis gansazRvris aucil ebl obas.

arsebuli vitarebis Seswavi a cxadyofs, rom wera yvela saswavi o sagnis mnisvnelovani aqtivobaa, romlis daufl ebisatvis mimdinareobs saintereso muSaoba da rig maswavi ebl ebs warmatebuli gamocdil eba aqvT. magram umetes SemTxvevasi weriT misarwevi Sedegebis gansazRvra da erT saganSi miRebuli unarisa da codnis sxvasaganSi gacnobierebuli gamoyeneba ar xdeba. weriTi daval ebebi Ziritadad sruldeba saSinao daval ebebis saxiT.

weris zogadi kompetenciebis gansazRvra xel s uwyobs erT saganSi miRebuli codnis, unarebis, SesaZl ebl obebis gamoyenebas sxvasaganSi axali codnis miRebisa da ganvitarebisatvis. exmareba moswavi es gacnobieros, ra Sedegi aqvs misarwevi, rogor iswavi os, rogor moixmaros daufl ebuli codna da unari momavali Si.

weris zogadi kompetenciebis daufl eba Ziritadad mimdinareobs qarTuli enisa da literaturis gakvetilze saswavi o gegmis mimarTuli eba „weriT“ gatval iswinebuli motxovnebis Sesabamisad.

weris kompetenciebis miRwevisatvis swavebis organizaciis formebia: gakvetili, gakvetil gareSe muSaoba.

gakvetilze wera SesaZl ebelia: a) wera CarTulia gakvetilis msvlelobis dagegmvasi; b) gakvetilis erT-erTi mizania weris kompetenciis miRweva strategiebis gamoyenebit; g) weris kompetenciis miRweuli donis Sefaseba (mimdinare an Semaj amebeli wera); d) saSinao daval ebis Sesrul eba.

weris kompetenciebis ganvitarebis gakvetil gareSe muSaobis formebia: sagnobrivi wreebi, klasis saati, eqskursia, gasviliti saganmanaTlebl o seminari.

saswavi o saganTa jgufSi Semaval da sxva jgufis sagnebSi weris kompetenciebis miRwevis efeqturi saSual ebaa sagnobrivi kaTedra. misi

მეშეობით ხორციელდება მასწავლებელთა ტანამშრომლობა, ღირსეულობის კომპეტენციების სწავლება/სწავლის დაგეგმვის, ახალი მიდგომების გამოყენების, კვალიფიკაციის ამაღლების რიგში.

დამატებითი გამოცდილებით შექმნილი ღირსეულობის მოდელი სასწავლებლისთვის იქნება წინაპირობები ინოვაციური პედაგოგიური გამოცდილება, ხელი შეეწყოს უკეთესი ვარიანტების შექმნას,

სტრატეგიების გამოყენება ხდებოდა მასწავლებლის კომპეტენციის დაზღვევასა და სწავლის შედეგის მიწვევას; ხელს უწყობს სასწავლებლო პროცესის აკტიურობასა და სინდაქსის სიტუაციის დამოუკიდებელი მუშაობის ხელშეწყობას.

ღირსეულობის სტრატეგიების სერვისების საფუძველი პრინციპებია:

ღირსეულობის სტრატეგიების სასწავლებლო მიზანთან შესაბამისობა;

ღირსეულობის სტრატეგიების სწავლება / სწავლისათვის სხვა სფეროებში გამოყენების გამოცდილებები;

მასწავლებლის მზადყოფნა შექმნოს ღირსეულობის სტრატეგიების მიზნობრივად, ეფექტიანად გამოყენება

ღირსეულობის სტრატეგიების გამოყენება არ იწვევს მასწავლებლის გადატვირთვას;

ღირსეულობის კომპეტენციის დონის განსაზღვრისას სფეროების პრინციპების (სანდობა, ვალიდობა, ობიექტურობა, გამჭვირვალობა) დასაცავად გამოიყენება განმავითარებელი და განსაზღვრელი სფეროების სისტემა. სასწავლებლო მიზნის და ამოცანის შესაბამისი სფეროებისა და ტვის სფეროების ფორმების, მეთოდების, ხერხებისა და სკემების გამოყენება განპირობებს სწავლება / სწავლის პროცესში მასწავლებლის დახმარების უკეთესი შედეგის მიწვევას.

I literatura

1. amonaSvil i, 1989: amonaSvil iSal va, „gardaqmnis mTavari piri“, Tbil isi.
2. afridoniZe, 2002: afridoniZe Suqia, „Cveni ena qarTul i“, Tbil isi.
3. babil oZe, 1972: babil oZe grigol , `aWaris saxal xo ganaTI ebisa da sazogado moRvaweTa pedagogiuri Sexedul ebebi“, baTumi.
4. basil aZe, 2009: basil aZe imer, abzianiZe I eil a, „gakveTil i, rogorc pedagogiuri fenomeni“, quTaisi.
5. beriSvil i, 2003: beriSvil i TamTa, „mimoweris dRiurebi“, J. „wigni eri“, #2(3).
6. beriZe 1986: beriZe arCil , `wera-kiTxvis swavl ebis procesSi kiTxvisa da weris urTierTobis probl emebi“, baTumi.
7. bibil eiSvil i, 2008: bibil eiSvil i iuri, `swavl ebis funqciebi“, rsu Sromebi, t. XI, baTumi.
8. gabeCava, 1983: gabeCava roza, „qarTul i enis swavl ebis aqTual uri probl emebi“, Tbil isi.
9. gobroniZe, 2000: gobroniZe al eqsandre, „pedagogika“, baTumi.
10. gogol aZe-gabunia 2000: gogol aZe-gabunia marina, „qarTul i literaturis gakveTil ebis Tematuri dagegmva da weriTi samuSaoebis Tematika“, Tbil isi.
11. gomeL auri, 2002: gomeL auri bel a, Tavxel iZe mamuka, „evropul i didaqtika“, Tbil isi.
12. gordel aZe, 2006: gordel aZe nino, „qarTul i ena da samyaro“, Tbil isi.
13. gugunava, 2003: gugunava nani, „ganaTI eba aWaraSi bol o aTwl eul Si“, baTumi.
14. guziki, 1981: guziki nikol ai, „vaswavl oT swavl a“, moskovi (rusul enaze).
15. erovnul i saswavl o gegmebis da Sefasebis centri,2007:„ganmarTEbiTi I eqsikoni ganaTI ebis special istebisaTvis“, Tbil isi.
16. vaxania. 2005: vaxania zurab, `enobriv unarTa teqsturi amocanebis krebul i“.
17. zoiZe, 1999: zoiZeakaki, `si keTi Tganvl il igza“, baTumi.

18. zoiZe, 2005: zoiZeakaki „Txzul ebis swavl ebis meTodika“, baTumi.
19. zorina, 1978: zorinal iudmila „ufroskl asel Tasistemuricodnisformirebis di daqtikuri principebi“, moskovi, „pedagogika“ (rusul enaze).
20. TaboriZe, 1967: TaboriZe mariam, `saskol o weriT i Txzul eba da misi swavl ebis sakiTxebi ufros kl asebsi“, Tbilisi.
21. Tofuria, 1991: Tofuria akaki, „qarTuli literaturis swavl ebis meTodika“, Tbilisi.
22. Ternbuli, 2009: Ternbuli jeki, `profesional i maswavl eblis 9 maxasiaTebeli“, Tbilisi.
23. Tval TvaZe, 2005: Tval TvaZe darejan, „marTl weris wesebi da savarj iSoebi“, Tbilisi.
24. iarene, 2003: iarene raimonda, „rogor davexmaroT moswavl eebis weriT i samuSaoebis gaanalizebaSi“, J. „wigniერი“ #1.
25. kaWarava, 2007: kaWarava lia, marwyviSvili xaTuna, xeCuaSvili lili, `akademiuri wera damwyebTaTvis“, Tbilisi.
26. kikvaZe, 2004: kikvaZe irine, „moswavl eTa Sefaseba“, J. „wigniერი“, #7.
27. lomTaTiZe, 1990: lomTaTiZe giorgi, „qarTuli kulturis mematiანი _ eqTime TayaiSvili“, Tbilisi.
28. mamasaxlisi, 2007: mamasaxlisi, berZul iSvili giorgi, „integrirebuli swavl eba elementarul skol aSi“. qsu Sromebi.
29. marzano, 2009: robert j. marzano, debra j. figeringi, jeini. foloqi, `efeqturi swavl eba skol aSi“, Tbilisi.
30. megrel aZe, 2003: megrel aZe ciala, „religiur-eTikuri normebs codnis saswavo procesSi CarTvis gzebi da saSual ebebi“, baTumi.
31. megrel aZe, 2008: megrel aZe ciala, „zepirmetyvel ebis, kiTxvis, weris, gagebis strategiebi“ baTumi.
32. megrel aZe, 2009: megrel aZe ciala, maxaraSvili xaTuna, gel aZe genadi, socialuri pedagogika, baTumi.
33. mezurniSvili, 1991: mezurniSvili nana, `umcroskl asel Taliteraturuli Semoqmedebis sakiTxebisaTvis. J. `dawyebiTi skol a da skol amdeli aRzrda“ #2, Tbilisi.

34. miminoSvil i, 2003: miminoSvil i zviad, „pedagogiuri l icenzia“, J. „wigni eri“, #1(2).
35. monaxova 1997: monaxova gal ina, „ganaTI eba, rogorc integraciis samuSao vel i“, J. „pedagogika“ #5, moskovi (rusul enaze).
36. niJaraZe, 2008: niJaraZe nino, makl eini qesi, bol i tereza, gogiCaZe nino, l odia Teona, saswavl i da profesiul i garemo“, Tbil isi.
37. obol aZe, 1988: obol aZe uSangi, „dedaSvil oba“, quTaisi.
38. papava, 2005: papava paata, „skol ebis ganaxl eba saqarTvel oSi“, Tbil isi.
39. papava, 2011: papava paata, Wanturia Tamar, korZaZe ekaterine da sxv., „wigni erebis, maTematikuri wigni erebisa da sasicocxl o unarebis gzamkvl evi dawyebiTi safexuris maswavl ebl ebisTvis“, Tbil isi.
40. potaSkini, 2002: potaSkini mixeil i, „ganaTI ebis xarisxi“, moskovi (rusul enaze).
41. Jvania 2005: Jvania marina, dal aqiSvil i nana da sxv. „skol ebi muSaoben erTad“, Tbil isi.
42. J. „maswavl ebel i“ 2008, #3;
43. J. „maswavl ebel i“ 2009, #3;
44. J. „mentori“, Tbil isi 2003, 2;
45. J. „qarTul i ena da l iteratura skol aSi“ 1978, #2, 3
46. Juravl iovi, 1979: Juravl iovi igor, zorina l iudmil a, „saswavl o sagnebis didaqtikuri model i“, J.„axal i gamokvl evebi pedagogikaSi“, @#1, moskovi (rusul enaze).
47. ribnikova, 1998: ribnikova maria, „rCeul i Txzul ebebi“, moskovi, 1998(rusul enaze).
48. robaqiZe, 1989: robaqiZe grigol , `gal aktion tabiZe da misi `qebaTa qeba nikorwmdas“, Tbil isi.
49. rsu qristianul i kul turis kvl evis centri, 2009: „Cveni sul ierebis bal avari“ (samecni ero konferenciis masal ebi), baTumi.
50. rodonai a 2008: rodonai a vaxtang, nakudaSvil i nino, arabul i avTandil , xuciSvil i marine „qarTul i ena da l iteratura _ maswavl ebl is wigni IX“, Tbil isi,

51. saqarTvel os ganaTI ebisa da mecnierEBis saminstro,2007: „erovnul i saswavl o gegma“, Tbil isi.
52. saqarTvel os ganaTI ebisa da mecnierEBis saminstro, 2005: proeqt „Tuningis“ kvI evebi, Tbil isi.
53. saqarTvel os ganaTI ebisa da mecnierEBis saminstro, 2004: saganmanaTI ebl o resursebis efeqtiani gamoyeneba“, Tbil isi.
54. saqarTvel os sapatriarqo, 1989: „bibl ia“, Tbil isi.
55. saqarTvel os ganaTI ebis saminstro, 2003: „swavl ebisa da swavl is axal i midgomebi“, Tbil isi.
56. saqarTvel os ssr ganaTI ebis saminstro, 1982: „maswavl ebel Ta V yril obis masal ebi“, Tbil isi.
57. saqarTvel os ssr ganaTI ebis saminstro, i. gogebaSvil is saxel obis pedagogikis mecnierEbaTa samecniero kvI eviTi instituti, 1989: „saswavl o programa qarTul i literaturaSi humanitarul i profil is kl asebisatvis“, Tbil isi.
58. saqarTvel os ssr ganaTI ebis saminstro, 1988: „qarTul i literaturis saswavl o programa“, Tbil isi.
59. saqarTvel os ssr ganaTI ebis saminstro, 1980: „qarTul i literaturis gakveTil ebis Tematuri dagegmva da weriTi samuSaoebis Tematika“, Tbil isi.
60. saqarTvel os ssr ganaTI ebis saminstros i. gogebaSvil is saxel obis pedagogikis mecnierEbaTa samecniero-kvI eviTi instituti, 1983: „qarTul i enisa da literaturis swavl ebis probl emebi“, (respubl ikuri samecniero-meToduri konferenci is masal ebi), Tbil isi.
61. saqarTvel os ganaTI ebis saminstros samecniero meToduri centri, 2000: „meTodikuri miTiTebani qarTul enasa da literaturaSi weriTi muSaoebis saxeebis raodenobisa da Sefasebis norme bis Sesaxe b“,Tbil isi.
62. siraZe, 2008: siraZe revaz, `kul tura da saxismetyvel eba“, Tbil isi.
63. suxoml inski 1980: suxoml inski vasil i, „gul s vuZRvni bavSvebs“, Tbil isi.

64. turbovsკoi, 1988: turbovsკoi ian, provotarova zoia, `gamocდიl ebis Seswavl a da ganzogadeba დიagnostikis safuZvel ze", mosკovi (rusul enaze).
65. tyemal aZe, 2008: tyemal aZe rusudan, dal aqiSvil i nana, TofaZe qeTevan, paWkoria TaTia, ZuwaSvil i Tamar, „swavl eba da Sefaseba", Tbil isi.
66. ustiaSvil i 2001: ustiaSvil i nino `moswavl eTa weriT Txzul ebaze muSaobis sakiTxebi", gaz. `ganaTI ebaSi" #3-4.
67. qsezonova, 2001: qsezonova galina, `perspeტიul i saskol o teqnol ogიebi", mosკovi (rusul enaze)
68. Sel egia, 2009: Sel egia m., „mdivan-referentis samagido wigni", Tbil isi.
69. CinCal aZe, 1960: CinCal aZe mixeil , „weriT i muSaobis sakiTxebi V-VII kl asebsi", Tbil isi.
70. CubiniZe, 2010: CubiniZe nikol ozi, „rogor vveroT ese", J. „maswavl ebel i", #1
71. cucqiriZe, 2005: cucqiriZe zurab, orj onikiZe nino, „ganaTI ebis Tanamedrove Teoriebi", Tbil isi.
72. wul ukiZe, 1982: wul ukiZe vaxtang, „pirvel i qarTul i skol a aWaraSi", baTumi.
73. WabaSvil i 1989: WabaSvil i mixeil , „ucxo si tyvaTa l eqsikoni", Tbil isi.
74. xal vaSi 2011: xal vaSi xaTuna, „strategiebis SerCeva SemoqmedebiTi weris kompetenciis dasafl ebl ad", J. „intel eqti", Tbil isi.
75. xal vaSi 2011: xal vaSi xaTuna, „weris zogadi kompetenciebis gamoyeneba integrirebul i swavl ebisას", J. „intel eqti", Tbil isi.
76. xal vaSi 2011: xal vaSi xaTuna, „weris swavl ebis koordინacia sagnobrivi kaTedris meSveobiT", J. „kul turaTaSorisi komunikაციebi" #16, Tbil isi.
77. xal vaSi 2011: xal vaSi xaTuna, „weris Sefasebis formebi da meTodebi", J. „kul turaTaSorisi komunikაციebi" #14, Tbil isi.

78. xal vaSi 2008: xal vaSi xaTuna, „wera auditoriis gaTval iswinebiT qarTul i enisa da literaturis swavl ebisas“, saerTaSoriso samecniero konferenciis Sromebi, quTaisi-Tbil isi.
79. j anaSia, 2008: j anaSia naTia, „kogni turi ganviTarebis Teoria“ wignSi `ganviTarebisa da swavl ebis Teoriebi“, Tbil isi.
80. hargrivsi, 2010: enri hargrivsi, hovard gardneri da sxv., „statiebi ganaTI ebis sakiTxebze“, Tbil isi.

internetwyaroebi:

www.mes.gov.ge;

www.tpdc.ge;

lemill.net;

www.education.ge;

www.ganatileba.org;

http://sangu.ge/new/images/ganatilebis_xarisixis.jpg;

[http://itf2010.k12.ge/Microsoft Partners in Learning](http://itf2010.k12.ge/Microsoft_Partners_in_Learning);

www.literatura.ge;

<http://gearnbeta.blogspot.com>;

<http://junior.tsu.ge>; www.slideshare.net;

<http://www.nbu.gov.ua>;

<http://www.narcom.ru/ideas/socio/57.html>;

<http://www.gollandia.com/EduB.htm>

www.library.iliauni.edu.ge